

Bundel van de Algemeen Bestuur VGGM van 24 juni 2020

Agenda bijlagen

1 conceptagenda AB 24 juni 2020_2.docx

- 1 Opening en vaststelling van de agenda
- 2 Verslagen & algemene organisatie
 - 2.a Mededelingen (Ter informatie)
 - 2.a.1 Mededelingen van de voorzitter
 - 2.a.2 Mededelingen van de deelnemende gemeenten
 - 2.a.3 Mededelingen van de directie
 - 2.b Verslag en besluitenlijst vergadering AB d.d. 8 april 2020 (Ter besluitvorming)
 - 2b-1 conceptverslag AB 8 april 2020.docx
 - 2b-2 besluitenlijst AB 8 april 2020.docx
 - 2.c Concept besluitenlijst DB d.d. 3 juni 2020 (Ter informatie)
 - 2c conceptbesluitenlijst DB 3 juni 2020.docx
 - 2.d Lijst ingekomen stukken (Ter besluitvorming)
 - 2d lijst ingekomen stukken.docx
- 3 Brandweer
 - 3.a Invoering 24 uurs beroepsbrandweer Ede / aanpassing dekkingsplan (Ter informatie)
 - 3a. Memo voortgang project Arnhem en Ede-Stad.docx
- 4 Publieke Gezondheid & Ambulancezorg
 - 4.a Onderzoek governance Veilig Thuis (Ter besluitvorming)
 - 4a-1 Oplegnotitie Evaluatie positionering en governance VT.docx
 - 4a-2 Rapport Evaluatie positionering Veilig Thuis Gelderland-Midden.docx
 - 4.b Stand van zaken zorgcoördinatie (Ter informatie)

Er volgt nog een nazending voor dit agendapunt

 - 4b-1 notitie AB proces zorgcoördinatie.docx
 - 4.c Stand van zaken Zorg en Veiligheid (Ter informatie)
 - 4c-1 notitie AB Voortgang bestuurlijke aansturing Zorg en Veiligheid.docx
 - 4.d Wet Ambulancezorg (Ter informatie)
 - 4d-1 oplegnotitie wet ambulancezorg.docx
 - 4d-2 MEMO DB AB wet ambulancevoorzieningen.docx
 - 4d-3 Voorstel_van_WAZ.pdf
 - 4d-4 Koninklijke_boodschap.pdf
 - 4d-5 Memorie_van_toelichting.pdf
 - 4d-6 Advies_Afdeling_advisering_Raad_van_State_en_Nader_rapport.pdf
- 5 Rampenbestrijding & crisisbeheersing
 - 5.a MCP Hoogwater (Ter besluitvorming)
 - 5a-1 oplegnotitie MCP Hoogwater en intrekking RBP.docx
 - 5a-2 MCP Hoogwater VGGM.docx
 - 5a-3 Bijlage 2 Evacuatieplan Dijkkring 47 Arnhemse-Velperbroek november 2019.docx
 - 5a-4 Bijlage 2 Evacuatieplan Dijkkring 48 Rijn en IJssel november 2019.docx
 - 5a-5 Bijlage 2 Evacuatieplan Dijkkring 43 november 2019.docx
 - 5a-6 Bijlage 2 Evacuatieplan Dijkkring 45 november 2019.docx
 - 5.b Intrekking Multidisciplinair Coördinatieplan PFW Ingrediënts (Ter informatie)
 - 5b notitie AB intrekken MCP PFW.docx
 - 5.c Evaluatie FRB+ (Ter informatie)

5c-1 Oplegnotitie Evaluatie FRB+.docx

5c-2 Evaluatie FRB+.pdf

- 6 Presentatie "Aanpak zorgfraude" (door: Linda Koomen) (Ter bespreking) Zie toelichting hieronder.
Deze presentatie was oorspronkelijk voorzien voor het aansluitende overleg van het Districtelijk Veiligheidsoverleg. Vanwege mogelijk interesse voor dit thema bij wethouders is deze presentatie verplaatst naar de AB vergadering.
- 6 Memo DVO_aanpak zorgfraude GLM.pdf
- 7 Rondvraag en sluiting
- 8 AANSLUITEND: 12.00-12.45 uur Districtelijk Veiligheidsoverleg (voor burgemeesters) inclusief lunch

AGENDA

Overleg : Algemeen Bestuur VGGM

Datum : 24 juni 2020

Tijd : 10.30 uur – 12.00 uur
(9.00-10.30 uur voorafgaande informele themabijeenkomst over “verdeelsleutels”
Aansluitend van 12.00-12.45 uur voor burgemeesters: Districtelijk Veiligheidsoverleg)

Locatie : LET OP: GEWIJZIGDE LOCATIE: **Raadszaal, stadhuis Arnhem**

AGENDAPUNTEN:

Behandelwijze:

DEEL 1: Informele themabespreking Verdeelsleutels (9.00-10.30 uur):

Voor deze besloten themabespreking zijn geen vergaderstukken. Ter vergadering wordt een presentatie gegeven die input vormt voor gezamenlijk gesprek.

Deel 2: Agenda vergadering Algemeen Bestuur VGGM

1. Opening en vaststelling van de agenda
2. Verslagen en algemene organisatie
 - a. Mededelingen Ter informatie
 1. Mededelingen van de voorzitter
 - Benoeming Directeur Publieke Gezondheid Ter besluitvorming
 2. Mededelingen van deelnemende gemeenten
 3. Mededelingen van de directie
 - b. Verslag en besluitenlijst vergadering AB d.d. 8 april 2020 Ter besluitvorming
 - c. Concept-besluitenlijst DB d.d. 3 juni 2020 Ter informatie
 - d. Lijst ingekomen stukken Ter besluitvorming
3. Brandweer
 - a. Invoering 24 uren beroepsbrandweer Ede / aanpassing dekingsplan Ter informatie
4. Publieke Gezondheid en Ambulancezorg
 - a. Onderzoek governance Veilig Thuis Ter besluitvorming
 - b. Stand van zaken zorgcoördinatie Ter informatie
 - c. Stand van zaken Zorg en Veiligheid Ter informatie
 - d. Wet Ambulancezorg Ter informatie
5. Rampenbestrijding en crisisbeheersing
 - a. MCP Hoogwater Ter besluitvorming
 - b. Intrekking Multidisciplinair Coördinatieplan PFW Ingrediënts Ter informatie
 - c. Evaluatie FRB+ Ter informatie

6. Presentatie "Aanpak zorgfraude" (door: Linda Koomen) Ter bespreking

Deze presentatie was oorspronkelijk voorzien voor het aansluitende overleg van het Districtelijk Veiligheidsoverleg. Vanwege mogelijk interesse voor dit thema bij wethouders is deze presentatie verplaatst naar de AB vergadering.

7. Rondvraag en sluiting

CONCEPTVERSLAG

Verslag van : Algemeen bestuur VGGM / Bestuurscommissie
Veiligheid en Gezondheid
Gehouden op : 8 april 2020
Plaats : Arnhem, Schelmseweg 93 A

Aanwezig	Gemeente	Afwezig	Gemeente
A. Marcouch (voorzitter)	Arnhem	R. van der Zee	Arnhem
L.W.C.M. van der Meijs	Doesburg	A. van Dijk	Barneveld
H.B. Hieltjes	Duiven	P. van Daalen	Barneveld
R. Verhulst	Ede	B. van Veldhuizen	Doesburg
J. Meijers	Lingewaard	H. Knuiman	Duiven
A. Slob	Lingewaard	L. Meijer	Ede
H. Dijksterhuis	Nijkerk	G. Renkema	Nijkerk
P. Hoytink	Overbetuwe	R. Engels	Overbetuwe
A.M.J. Schaap	Renkum	L. Rolink	Renkum
C. van Eert	Rheden	G. Hofstede	Rheden
E. Weststeijn	Rozendaal	A. Logemann	Rozendaal
H. de Vries	Scherpenzeel	Mw. Van Dijk	Scherpenzeel
G. van Rumund	Wageningen	L. de Brito	Wageningen
A. van Hout	Westervoort	Th. Kampschreur	Westervoort
L. van Riswijk	Zevenaar	B. Elfrink	Zevenaar
P. van der Velpen	Dir. Publieke Gezondheid a.i	M. Beaufort	C-RMC Defensie
A. Slofstra	Directeur Brandweer	H. Pieper	Coördinerend dijkgraaf
J. Janssen	Controller VGGM	W-J. Mesters	Liaison Ministerie V&J
R. Strijbosch	Districtschef politie	M. Kunst	Openbaar Ministerie
P. Breukers	Coörd. Funct. Gemeenten	P. Miltenburg	Eenheidsleiding Politie
M. Polfliet	Openbaar Ministerie	M. Hesselink	Liaison Provincie
H. Garrels	Defensie		
E. van Neerijnen (verslag)	Directiesecretaris VGGM		

Verslag tekst:

Voorgestelde behandeling

1. Opening en vaststelling van de agenda

De voorzitter opent de vergadering. Hij licht toe dat er i.v.m. de Corona-crisis er voor gekozen is het aantal deelnemers aan deze vergadering te beperken zodat er voldoende afstand in acht kan worden genomen. De volgende vergaderingen zullen worden verplaatst naar een grotere vergaderlocatie.

2. Verslagen en algemene organisatie

a. Mededelingen

Ter informatie

1. Mededelingen van de voorzitter
2. Mededelingen van deelnemende gemeenten
3. Mededelingen van de directie

n.v.t.

b. Verslag en besluitenlijst vergadering AB d.d. 18 december 2019

Ter besluitvorming

Het verslag en de besluitenlijst worden ongewijzigd vastgesteld.

c. Concept-besluitenlijst DB d.d. 25 maart 2019

Ter informatie

Voor kennisgeving aangenomen.

Verslag

d. Lijst ingekomen stukken
Er wordt ingestemd met de voorgestelde wijze van afhandeling. Ter besluitvorming

e. Werkgeversvereniging voor veiligheidsregio's
Er wordt ingestemd met de voorgestelde wijze van afhandeling. Ter besluitvorming

3. Financiën

a. Advies Financiële Commissie
De heer Van Hout geeft een toelichting op het advies van de Financiële Commissie. Ter bespreking

Evaluatie kerntaken en verdeelsleutels:

De financiële commissie heeft het plan van aanpak kerntaken en verdeelsleutels besproken. De commissie heeft in een eerder stadium zorgen geuit over het tempo waarin de evaluatie plaatsvindt. Deze zorgen worden groter met de recente Corona uitbraak. Om deze reden adviseert de financiële commissie het tijdsplan aan te passen en te starten met de evaluatie verdeelsleutels. De evaluatie kerntaken zou vervolgens 1 jaar vertragen. De financiële commissie wenst de bestuurlijke trekker voor de evaluatie verdeelsleutels op zich te nemen. In het voorstel evaluatie kerntaken en benchmark is een belangrijke rol voor een begeleidingscommissie beschreven. De financiële commissie adviseert het Dagelijks bestuur deze begeleidingscommissies alleen met bestuurders in te stellen, samen te stellen door het Dagelijks Bestuur.

Begroting 2021: De gemeenten hebben hun zienswijzen gegeven. Deze zienswijze leiden niet tot discussiepunten ten aanzien van de in de begroting voor 2021. Het Dagelijks Bestuur constateert dat door de Corona uitbraak er veel onzekerheden zijn ontstaan ten aanzien van de omvang van de dienstverlening voor 2021. Om die reden stelt het Dagelijks Bestuur voor om de incidentele korting van 1,5 miljoen euro niet toe te passen. De financiële commissie ondersteunt deze aanpassing.

Jaarverslag 2019 VGGM

De financiële commissie heeft kennisgenomen van de jaarrekening 2019 en de bijbehorende resultaatbestemming. De commissie adviseert positief ten aanzien van dit voorstel en adviseert beide punten op te nemen in een gewijzigde begroting voor 2020.

Jaarverslag 2019 Veilig Thuis

De financiële commissie heeft kennisgenomen van de jaarrekening 2019 en de toelichting van de directie. De commissie adviseert kennis te nemen van dit jaarverslag.

b. Nota van bemerkingen	Ter bespreking
c. Jaarrekening VGGM 2019	Ter besluitvorming
d. Begroting VGGM 2021	Ter besluitvorming
e. Plan kerntaken en verdeelsleutels	Ter besluitvorming

B t/m E:

De heer Van Riswijk wijst op de stevige reactie vanuit zijn gemeenteraad. Hij ziet vanuit andere gemeenten wat mildere maar vergelijkbare reacties. Zijn raad is content met de insteek van VGGM om op voorhand 1,5 mln terug te geven in combinatie met de toezegging dat er een kerntakendiscussie komt. Na de bespreking in het DB is dit voorstel gewijzigd. Hij begrijpt de beweegredenen van het DB maar tegelijkertijd is de winstwaarschuwing óók in de deelnemende gemeenten aan de orde. Er is momenteel door de Corona-crisis

Verslag

sprake van grote financiële onduidelijkheid. We doen wat we moeten doen en houden bij welke kosten gemaakt worden. Hij roept op om in de aanbiedingsbrief aan de raden te geven dat ook VGGM zorgvuldig de kosten in beeld houdt. Ten aanzien van de begroting 2021 vindt hij het vlot om nu al in te grijpen, al snapt hij het wel. Hij ziet graag dat bij de overwegingen er meer toegespitst wordt op Corona waarbij toegezegd wordt dat er nadere informatie volgt over de extra kosten.

De heer Hieltjes stelt dat een aantal dilemma's inmiddels al goed zijn verwoord. Hij wijst op de toezegging van de rijksoverheid om de coronakosten te betalen. Hij vindt een winstwaarschuwing van VGGM terecht maar hij twijfelt of het de meest logische weg is om nu al te besluiten om de 1,5 mln niet op voorhand terug te geven. Dat besluit zou ook in het najaar zonodig genomen kunnen worden waarbij nu in de brief aan de raden wordt volstaan met de mogelijkheid dat dit gaat gebeuren. Hij kan zich ook voorstellen dat het resultaat 2019 in een bestemmingsreserve wordt gestopt.

Mevrouw Meijers geeft t.a.v. de jaarrekening aan graag een analyse te zien waarin staat vermeld welke overschotten een structureel karakter hebben. De voorzitter antwoordt dat alle overschotten een incidenteel karakter hebben.

Mevrouw Meijers begrijpt de dilemma's zoals geschetst door de heren Van Riswijk en Hieltjes. Zij vult aan dat de begroting in een vroeg stadium moet worden vastgesteld. Het is niet handig om die later weer te moeten aanpassen.

De heer Van Rumund zou graag een nadere toelichting van de Financiële Commissie horen over hun argumentatie.

De heer Van Hout antwoordt dat de commissie niet graag grote reserves wil aanhouden. Vandaar het eerste voorstel om 1,5 mln terug te geven. Als vervolgens blijkt dat er grote onzekerheden ontstaan, is het denkbaar dat we in een later stadium om extra geld moeten vragen bij de raden. De commissie wil jojoën voorkomen. Mevrouw Van der Meijs steunt deze redenering. Als we nu dit besluit nemen, weten de raden het meteen en voorkomen we een verrassing in een later stadium.

De heer Slofstra wijst erop dat de jaarrekening 2020 er anders uit komt te zien. De directie wil graag in de 5-maandsrapportage inzicht geven over de effecten van de Corona crises. Sommige activiteiten worden niet meer gedaan, andere moeten worden doorgeschoven naar het najaar of 2021. En daarnaast worden er forse extra inspanningen gedaan in het kader van Corona waar vooralsnog geen opbrengsten tegenover staan. De heer Janssen vult aan dat in het najaar bij de 5 maandsrapportage een aangepaste begroting wordt toegevoegd en een aantal scenario's over de impact van Corona t.a.v. 2020 en 2021. Hij verwacht dat de verschoven activiteiten landelijk niet worden vergoed.

De voorzitter concludeert dat een extra oplegbrief voor de raden nodig is. Dat doet recht aan de verwachtingen die zijn geschept. Hij wijst op het standpunt van de raad van Arnhem die vond dat VGGM de 1,5 mln niet moest teruggeven maar apart moesten zetten. De heer Hieltjes stelt voor in de oplegbrief aan de raden aan te geven dat er dus in het najaar opnieuw naar de begroting gekeken zal worden. Daarmee wordt ingestemd.

De voorzitter concludeert dat het AB met inachtneming van deze toevoegingen wordt ingestemd met de voorgelegde begroting 2021, alsmede de voorgelegde jaarrekening 2019.

4. Brandweer

a. Invoering 24 uren beroepsbrandweer Ede

Ter bespreking

De heer Slofstra geeft een toelichting. Hij wijst op de bijzondere constructie van de brandweezorg in Ede die van wege arbeidsrecht niet langer houdbaar is. Dat betekent dat er een 24/7 beroepspost wordt ontwikkeld.

Verslag

Hierdoor zou een andere post in Ede gezien de veranderende dekking kunnen sluiten en dat levert commotie op. Aan de ontwikkeling van een 24/7 beroepspost hangt een prijskaartje van circa 1,5 mln structureel. Als wij deze reparatie vier jaar geleden hadden gedaan, hadden we nu deze kosten bij de verdeelsleutels mee kunnen nemen. De gemeente Ede beseft een substantieel deel mee te moeten nemen, er van uitgaande dat het onderwerp wordt meegenomen in de verdeelsleutelbesprekingen.

De heer Verhulst vult aan dat door de bouw van een nieuwe post er in het centrum ruimte vrij komt. In dat licht vindt hij het belangrijk dat er snel een finaal besluit wordt genomen. Tevens wijst hij erop dat vanuit de post in Ede-Centrum diverse regionale brandweertaken worden uitgevoerd.

De voorzitter stelt vast dat kennis genomen wordt van de notitie.

b. Risicobeheersing voor de toekomst

Ter besluitvorming

De heer Slofstra licht toe dat mede als gevolg van de komst van de Omgevingswet er een verandering wenselijk is om van “regelgericht” te komen naar “risicogestuurd”. De afdeling risicobeheersing is bezig met een verandering in werken waarbij vooral gekeken wordt waar toezicht nodig is. Dit in lijn met het beleidsplan. De heer Marcouch vraagt of bij deze verandering wordt samengewerkt met de omgevingsdiensten. De heer Slofstra bevestigt dit. Mevrouw Hoytink vraagt of er t.a.v. gebouwen een soort nulmeting is gedaan zodat alles aan de voorkant een keer gecheckt is. Zij heeft binnen de VNG begrepen dat er zorgen zijn over gecertificeerde bedrijven. De heer Slofstra geeft aan dat de nieuwe wetgeving dat wel regelt maar die taak hoeft niet per sé een overheidstaak te zijn. Daarom hebben we in ons beleidsplan vastgelegd dat we advies willen blijven geven. Uiteraard blijven we hoge risico's toetsen en beoordelen. Een deel van het werk willen we gaan verleggen. Bijvoorbeeld naar de prive omgeving thuis. Daar zitten de grootste risico's. Hij deelt de zorg over de taakuitvoering door gecertificeerde bedrijven.

5. Rampenbestrijding en crisisbeheersing

a. Periodiek beeld Inspectie

Ter besluitvorming

Zonder verdere beraadslaging wordt ingestemd met de voorgestelde besluitvorming.

b. Beleid & beheer meldkamer / werkgeverschap meldkamerpersoneel

Ter besluitvorming

Zonder verdere beraadslaging wordt ingestemd met de voorgestelde besluitvorming.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Besluitenlijst AB Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden / Bestuurscommissie veiligheid en gezondheid d.d. 8 april 2020

- A. De gezamenlijke vergadering stelt het verslag en besluitenlijst vast van de vergadering van 18 december 2019
- B. De gezamenlijke vergadering stemt in met de voorgestelde wijze van afdoening van ingekomen stukken.
- C. De gezamenlijke vergadering stemt in de standpuntbepaling t.b.v. de VNG uitgaande van de oprichting van een eigen landelijke werkgeversvereniging voor alle veiligheidsregio's met een eigen cao.
- D. De gezamenlijke vergadering neemt het advies van de Financiële Commissie over.
- E. Het algemeen bestuur stelt de begroting 2021 VGGM en de jaarrekening 2019 VGGM vast.
- F. De gezamenlijke vergadering stemt in met het procesvoorstel over het onderzoek naar kerntaken en verdeelsleutels.
- G. De gezamenlijke vergadering stemt in met de gewijzigde strategie om In plaats van jaarlijks bouwwerken te controleren, ook als daar geen veiligheidsrisico aanwezig is, ons te richten op bouwwerken waar we het veiligheidsrisico aanwezig / groter achten. Dit realiseren we door middel van het inventariseren en prioriteren van de risico's op basis van data en informatie.
- H. De gezamenlijke vergadering heeft kennisgenomen van de onderzoeksresultaten "periodiek beeld 2019 van Inspectie Justitie en Veiligheid" en bekrachtigt de voorgestelde reactie aan de Inspectie.
- I. De gezamenlijke vergadering stemt in met de voorgestelde brieven aan de Minister van J&V over de regeling Hoofdlijnen van beleid en beheer meldkamers en aan de regio VNOG over de wenselijkheid te verkennen of de regio VNOG bereid is om het centrale werkgeverschap voor het meldkamerpersoneel te vervullen.

Concept-besluitenlijst DB Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden d.d. 3 juni 2020

- A. Het DB stelt het verslag vast van de vergadering van het DB van 25 maart 2020.
- B. Het DB stemt in met de voorgestelde wijze van afhandeling van de lijst met ingekomen stukken.
- C. Het DB heeft kennisgenomen van het advies van de begeleidingscommissie verdeelsleutels en stemt in met een eerste bespreking van verdelingsmodellen in een besloten informele themabijeenkomst voorafgaand of aansluitend op de vergadering van het AB. Hierin zal aan het AB worden voorgesteld om de verdere besprekingen van de verdeelsleutels (brandweer, JGZ en Veilig Thuis) te splitsen en de bespreking over de verdeelsleutel brandweer neer te leggen bij de burgemeesters en de bespreking van de overige verdeelsleutels neer te leggen bij de wethouders. Vervolgens komen de resultaten van beide deelbesprekingen terug in de bestuurlijke vergadercyclus van september.
- D. Het DB heeft kennisgenomen van het onderzoek naar de governance Veilig Thuis en stemt in met doorgeleiding van dit rapport met advies naar het Algemeen Bestuur van 24 juni 2020 voor besluitvorming. Het DB stemt tevens in om, in een parallel traject, de juridische vragen volgend uit het advies van stuurgroep en werkgroep nader uit te zoeken.
- E. Het DB stemt in met de intrekking van het rampbestrijdingsplan Hoogwater.

MEMO

Datum : 25 mei 2020
Aan : Dagelijks Bestuur
Van : Directie
Betreft : Lijst ingekomen stukken

In deze notitie wordt een overzicht gegeven van (een selectie van) ingekomen stukken gericht aan het bestuur. Tevens wordt een voorstel gedaan voor de verdere afhandeling van deze stukken. Voor zover de stukken niet zijn bijgevoegd, zijn deze desgewenst op te vragen bij de directiesecretaris van VGGM.

Ingekomen:

- a. Brief van : Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Datum : 12 maart 2020
Onderwerp : Centraal elektronisch register gemeenschappelijke regelingen
Korte Inhoud : Op 1 januari 2021 wordt de gemeenschappelijke regeling VGGM verantwoordelijk voor het zelf bijhouden van gegevens in het centrale register van gemeenschappelijke regelingen in Nederland. Op die datum moeten de juiste gegevens ingevoerd en gecontroleerd zijn en dient iemand binnen de organisatie als beheerder te zijn aangemeld.
Voorstel : VGGM heeft dit opgepakt en uitgevoerd.
- b. Brief van : Vrijwilligers Post Ede-Stadspoort
Datum : 6 april 2020
Onderwerp : Voorgenomen reorganisatie Brandweezorg Ede-Stad per 1-1-2021
Korte Inhoud : In de mail wordt een reactie gegeven op de plannen van de directeur voor een nieuwe organisatie van de brandweezorg voor Ede-Stad.
Voorstel : In antwoord vermelden dat AB kennis heeft genomen van de brief en dat de informatie wordt betrokken bij het project.

MEMO

Datum : 25 mei 2020
Aan : Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur
Van : Anton Slofstra
Betreft : Voortgang project 'beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Stad'

Inleiding

In vervolg op de memo van maart 2020 informeer ik u hierbij over de stand van zaken met betrekking tot het project 'Beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Stad'.

De planning is erop gericht dat op 1 november 2020 de volgende resultaten worden opgeleverd:

- Organisatieplan beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Stad: een gekazerneerde 24-uursorganisatie, met effecten op ondersteunende afdelingen/teams;
- Implementatieplan voor de toekomstige beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Stad;
- Uitgewerkt voorstel voor de tijdelijke organisatie van gekazerneerde brandweezorg vanuit één kazerne in Ede-Stad die op 1-1-2021 ingevoerd kan worden.
- Vaststellen aangepast dekkingsplan door AB VGGM;
- Een financiële onderbouwing.

Zoals het er nu uitziet gaat de planning gehaald worden. De Corona-crisis is van invloed op de uitvoering van het project: zo zijn er meer bijeenkomsten georganiseerd met veel minder mensen per keer. De ploegen worden maandelijks geïnformeerd middels een nieuwsbrief en tijdens ploegbijeenkomsten worden vragen beantwoord en input opgehaald. Daarnaast is er nog het voorbehoud van de financiering van de nieuwe beroepsorganisatie voor Ede-Stad. In verband met de voortgang van de uitwerking van de nieuwe organisatievorm in Ede is het van belang dat op korte termijn hierover wordt besloten. Vanwege de urgente situatie in Ede-Centrum blijven de inspanningen erop gericht om daadwerkelijk op 1 januari 2021 met een 24-uursdienst van start te kunnen gaan.

Functies en plaatsingsproces

De organisatieverandering door het project beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Stad is een reorganisatie. Hierbij wordt het sociaal statuut reorganisaties VGGM 2015 gevolgd.

Voor de collega's met een beroepsaanstelling geldt dat zoveel mogelijk het principe 'mens volgt functie' wordt gehanteerd: dit betekent dat de functie die iemand nu vervult ook in de nieuwe organisatie zo zal zijn. Behalve als de functie verandert of vervalt zoals die van bevelvoerder en (plaatsvervangend) ploegcommandant. De personen die deze functie nu uitoefenen worden boventallig verklaard. Zij kunnen solliciteren op een nieuwe functie. In de nieuwe organisatie wordt op elke beroepspost een teammanager Incidentbestrijding aangesteld, die verantwoordelijk wordt voor alle ploegen die op de betreffende post werkzaam zijn. Voor alle medewerkers is plek binnen de nieuwe organisatie.

De organisatie-opzet, het plaatsingsproces en de arbeidsvoorwaarden worden in mei/juni besproken met de OR en het GO. Na instemming op onderdelen kan gestart worden met de uitvoering.

Bijzondere situatie betreft de medewerkers in Ede die een combi-functie hebben: een koude functie overdag en als de pieper gaat een warme functie op de uitruk. In juni wordt hen gevraagd hun belangstelling kenbaar te maken voor een aanstelling bij incidentbestrijding (24-uursdienst) of aanstelling bij een team met beheersmatige werkzaamheden, zoals Operationele Voorbereiding, Beheer en Logistiek en Inkoop en Werkplaatsen.

Voor de vrijwilligers van Ede-Centrum, Ede-Stadspoort en het V-piket van Arnhem wordt het concept van parttime beroeps uitgewerkt. Hierbij gaat het om een dienstverband voor een aantal uur per week. Gedacht wordt aan 8 tot 12 uur. De roostering van parttimers vindt vooral plaats gedurende avond/nacht/weekend en feestdagen. Ook worden parttimers ingezet voor herbezetting. Medio augustus/september krijgen vrijwilligers een brief waarin aangegeven wordt hoe dit er in de nieuwe situatie uit gaat zien (met de bijbehorende arbeidsvoorwaarden) met daarbij de vraag of de vrijwilliger op deze voorwaarden mee wil (en kan) in de nieuwe beroepsorganisatie.

Standaardbezetting voor basisbrandweezorg en specialistische taken

De bedoeling is dat de standaard bezetting per post vanaf 1-1-2021 uit 8 mensen bestaat. Dit is van invloed op de uit te voeren taken per post. Elke beroepspost kan met de standaardbezetting uitrukken met een tankautospuiter. Daarnaast kan de post uitrukken met een redvoertuig, een hulpverleningsvoertuig of met een FRB¹-voertuig. Daarmee wordt voldaan aan de repressieve basistaken.

Voornemen is dat post Ede-Stad het specialisme gaspakteam gaat uitvoeren voor de regio en Arnhem-Zuid het specialisme duiken (hierover moet nog worden besloten). Daarbij wordt niet uitgegaan van gelijktijdigheid. Post Arnhem-Noord krijgt als aandachtsgebied PPMO (periodiek preventief medisch onderzoek) en sport. Deze post verzorgt ook ondersteunende taken zoals bijvoorbeeld COH (commandohaakarmbak) en schuimblusvoertuig.

Naast het uitvoeren van basis en specialistische taken hebben posten overig materieel. Dit wordt opgenomen in een materieelspreidingsplan.

Herbezetting

Zodra de bezetting van een beroepspost minder bedraagt dan 8 personen en de bevelvoerder/Officier van Dienst inschat dat dit langer dan een uur gaat duren wordt de standaard bezetting aangevuld. Uitgangspunt is dat de post binnen 1 uur voorzien is van herbezetting.

Dekkingsplan

Wanneer post Ede-Stad een 24/7 gekazerneerde bezetting krijgt heeft dit effect op het verzorgingsgebied vanuit de post Breelaan voor de avond, nacht en weekend. Aan een bureau (SafetyCT) is gevraagd om deze wijzigingen in beeld te brengen. De consequenties voor omliggende posten worden in beeld gebracht en met hen besproken. Het dekkingsplan wordt in oktober aan u voorgelegd ter besluitvorming.

Voorbereiding tijdelijke organisatievorm 24-uursdienst Ede en Arnhem-Zuid

Om op 1 januari 2021 ook echt met de 24-uursorganisatie van start te kunnen gaan moet de kazerne Aan de Breelaan in Ede op een aantal onderdelen aangepast worden: zo moeten er slaapkamers, een woonkamer en keuken ingericht worden. Hiervoor zijn plannen ontwikkeld in nauw overleg met de medewerkers. De voorbereidingen hiervoor zijn in gang gezet. De kosten voor deze doelmatige tijdelijke aanpassing (woon- en slaapruiimte) van de post Ede-Centrum worden geraamd op € 75.000. Deze worden gedekt vanuit de reeds bestaande bestemmingsreserve onderhoudskosten VGGM voor de posten in Ede.

Ook post Arnhem-Zuid moet geschikt gemaakt worden om met 8 personen te slapen in plaats van met 6. Daarnaast zijn er wat aanpassingen nodig om de duiktaak op Zuid te realiseren.

¹ FRB: first responder brandweer: onder ander inzet AED.

Communicatie

Vanwege de impact van dit project op beroeps en vrijwilligers is er gedurende het hele traject veel aandacht voor communicatie. De ploegen worden maandelijks geïnformeerd, betrokken bij deelprojecten en er worden periodiek ploegbijeenkomsten georganiseerd.

Met het project wordt uitwerking gegeven aan mijn voorgenomen besluit van september 2019. Hoewel iedereen ziet dat de situatie in Ede-Centrum onhoudbaar is en achter de keuze staat voor een gekazerneerde 24-uursorganisatie, merken we nu bij de uitwerking dat het spannender wordt. Iedereen is benieuwd naar wat dit voor hem/haar persoonlijk betekent (financieel, ploegsamenstelling, welke post, etc.). In de huidige situatie wordt in de dagsituatie (vanuit een gekazerneerde organisatie) vanaf post Ede-Centrum brandweezorg geleverd voor geheel Ede-stad. Door de nieuwe organisatievorm op de post Ede-Centrum, wordt de dekkingsbijdrage van de post Ede-Stadspoort te gering om in stand te houden. Daardoor heerst er onvrede bij post Ede-Stadspoort over mijn voorgenomen besluit tot sluiting van de post. Vanuit deze post is er contact gezocht met de media, bestuur van VGGM en Vakvereniging Vrijwilligers Brandweer (VBV). We zijn vrijwel continu met hen in gesprek vanuit de inhoud: de onhoudbare situatie in Ede-Centrum waar een oplossing voor moét komen.

Oplegnotitie

Onderwerp: Evaluatie positionering en governance Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden

Voorgestelde behandelwijze:

- Ter besluitvorming
- Ter informatie
- Vertrouwelijk

Planning bespreking:

- Financiële Commissie d.d.:
 - DB VGGM d.d.: 03-06-2020
 - Algemeen Bestuur d.d.: 24-06-2020
-

Inleiding:

Veilig Thuis is sinds 2017 een zelfstandige stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Afgesproken is de governance te evalueren in 2018. Dit is in overleg met het bestuur uitgesteld, omdat de ervaring met de huidige structuur nog te kort was. De evaluatie is in het eerste halfjaar van 2020 uitgevoerd en afgesproken is om dit tot besluitvorming te brengen in het AB van de cyclus in juni.

Context:

Veilig Thuis GM bestaat in de huidige organisatievorm sinds 2017. Ervoor was VT twee jaar lang een projectorganisatie. De organisatieontwikkeling is volop in gang. De Wet Meldcode heeft haar intrede gedaan en het aantal medewerkers van VT is fors uitgebreid, waardoor sprake is van een meer robuuste organisatie. Bij de totstandkoming van de huidige positionering van VT is in 2016 aanvankelijk een afweging gemaakt tussen twee scenario's: een aparte stichting onder VGGM of een aparte zelfstandige stichting. De argumenten van destijds zijn opnieuw gewogen.

Proces:

Onderzoeksoopdracht: 'Het evalueren van de positie van Veilig Thuis GM door het opnieuw wegen van de argumenten uit 2016 voor deze positionering en het beschrijven van ervaringen met de huidige positionering en governance de afgelopen twee jaar.'

Om het evaluatieproces zo soepel mogelijk te laten verlopen zijn een stuurgroep en een werkgroep ingesteld onder leiding van een oud-bestuurder uit de regio Gelderland-Midden (oud-burgemeester van Overbetuwe, Toon van Asseldonk). Er hebben interviews plaatsgevonden met stakeholders die destijds betrokken waren bij de positioneringsvraagstukken en betrokkenen die nu een tijd werken met de huidige positionering en governance van Veilig Thuis GM. Voor de resultaten van het onderzoek verwijs ik u naar het rapport zoals bijgevoegd.

Adviezen:

De overgrote meerderheid van de geïnterviewden is tevreden met de huidige positionering en governance van Veilig Thuis. Rode draad in de interviews is dat het dan wel nodig is om verbeteringen door te voeren in de P&C-cyclus, rolbeschrijvingen van diverse gremia en de opbouw van een risicovoorziening.

De stuurgroep en werkgroep zijn tot een aantal randvoorwaarden en een suggestie gekomen om de governance te verbeteren.

1. Helderheid over wie, waar, welke besluiten neemt. Het BOVT formeel positioneren in de governance.
2. Wijzigen naam Raad van Toezicht naar Raad van Advies, zodat het beter bij de rol en expertise past van de Raad.
3. Onderzoeken of afwijken van de P&C-cyclus van VGGM mogelijk is, waardoor consultatie van de gemeenteraden niet meer noodzakelijk is.
4. Het opbouwen van een beperkte risicovoorziening.
5. Suggestie: Onderzoek of bepaalde zaken gemandateerd kunnen worden van directeur-bestuurder naar manager VT, wat de effectiviteit zal verhogen.

Het advies van zowel de stuurgroep als de werkgroep is om bovengenoemde voorwaarden en suggestie in een geactualiseerde governance notitie op te nemen.

Advies n.a.v. bespreking in BOVT dd., 10-6-2020

1. Het BOVT adviseert positief over de richting van het behouden van de huidige positionering van Veilig Thuis.

2. Het BOVT ziet de in het rapport gestelde voorwaarden als dringende adviezen. Het BOVT adviseert deze verder uit te werken en daarbij o.a. de financiële en juridische consequenties te verwerken.

3. Het BOVT hecht waarde aan betrokkenheid van de gemeenteraden bij zowel de inhoud als financiën van Veilig Thuis. Het BOVT erkent echter wel dat de huidige betrokkenheid van de raden bij Veilig Thuis verschilt per gemeente. Het dringende advies over het niet meer consulteren van de raden vond men te stevig geformuleerd. Voorgesteld wordt om uit te werken hoe gemeenteraden op een passende manier kunnen worden betrokken bij Veilig Thuis.

4. De uitwerkingen zullen terugkomen en o.a. leiden tot een aanpaste governance notitie die het besluitvormingstraject in zal gaan van BOVT, DB, AB en de 15 afzonderlijke gemeenten.

Voorgestelde bestuurlijke beslispunten:

- Het AB neemt het advies over om de huidige positionering van Veilig Thuis te handhaven.
- Het AB neemt de hierboven geformuleerde adviezen van het BOVT over.
- Het AB geeft de ambtelijke werkgroep 'Governance Veilig Thuis' de opdracht de adviezen verder uit te werken en te komen tot een aangepaste governance notitie.

Bijlagen

Rapport Evaluatie positionering Veilig Thuis Gelderland-Midden

Voorjaar 2020

EVALUATIE POSITIONERING EN GOVERNANCE VEILIG THUIS

GELDERLAND MIDDEN

IN OPDRACHT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR VAN VGGM
UITGEVOERD DOOR TOON VAN ASSELDONK EN MARIJE ONNINK
in samenwerking met ambtelijke werkgroep en bestuurlijke stuurgroep

Inhoudsopgave

Aanleiding	2
Huidige positionering Veilig Thuis Gelderland–Midden.....	2
Veranderingen bij Veilig Thuis sinds 2017	3
Scenario's	4
Onderzoek.....	7
Onderzoeksopzet	7
Resultaten	7
1. Standpunten over huidige positionering en governance	7
2. Verwachtingen van onderbrenging VT bij VGGM	8
3. Financiering en risicovoorziening.....	8
4. Rollen en verantwoordelijkheden	8
5. Onafhankelijkheid Veilig Thuis.....	9
6. Sturingsmogelijkheden van gemeenten.....	9
7. Voorkeuren voor een bepaald scenario	10
Conclusie en advies	12
Bijlage I Argumenten voor huidige positionering	13
Bijlage IIa Overwegingen uit 2016 om VT niet onder te brengen bij Moviera of JBG.....	14
Bijlage IIb Ervaringen positionering VT NOG en VT GZ	16
Bijlage III Uitgangspunten berekening overgang naar VGGM.....	18
Bijlage IV Interviewleidraad.....	19
Bijlage V Argumenten bij de afweging van scenario's uit 2016	20

Aanleiding

Moviera en Jeugdbescherming Gelderland hebben met ingang van 1 april 2017 Veilig Thuis Midden–Gelderland overgedragen aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland–Midden (VGGM). Veilig Thuis is sinds 2017 een zelfstandige stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland–Midden (VGGM). Afgesproken is de governance te evalueren in 2018. Dit hebben we in overleg met het bestuur uitgesteld, omdat de ervaring met de huidige structuur nog te kort was.

Afgelopen jaar kwam de discussie over de opbouw van de risicovoorziening en het complexe proces om te komen tot besluitvorming aan de orde in de bestuurlijke overleggen. De Directeur bestuurder besloot hierop de evaluatie weer op tafel te leggen en er werd akkoord gegeven op het uitvoeren van de evaluatie in het eerste halfjaar van 2020.

Er is voorgesteld aan het bestuur in het eerste halfjaar van 2020 de evaluatie van de governance uit te voeren. Dit heeft tot een eerste bespreking moeten geleiden in de bestuurlijke overleggen van maart/april en tot een besluit in de bestuurlijke cyclus van juni 2020. In het voorjaar van 2020 is ook de begroting 2021 van Veilig Thuis besproken en vastgesteld.

Huidige positionering Veilig Thuis Gelderland-Midden

Bij de totstandkoming van de huidige positionering van VT is in 2016 aanvankelijk een afweging gemaakt tussen twee scenario's: een aparte stichting onder VGGM of een aparte zelfstandige stichting. Onderstaande opsomming is een samenvatting van de overwegingen uit 2016 (bijlage I) om Veilig Thuis als zelfstandige stichting onder aansturing van de GR VGGM in te richten waren:

- ❖ Beste garantie voor een heldere aansturing door alle gemeenten in GM en dit houdt de mogelijkheid open de organisatie in de toekomst flexibel aan te passen;
- ❖ Gezamenlijke aansturing van de regio Arnhem en West Veluwe Vallei zonder opnieuw 'bestuurlijke' drukte te organiseren

Door VT als zelfstandige stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid bij VGGM onder te brengen kon synergie bereikt worden:

- ❖ Relatie die VT met het lokale veld heeft opgebouwd moet worden versterkt;
- ❖ Focus in werkzaamheden van VT liggen primair op veiligheid ‘achter de voordeur’. Deze positie moet verder worden uitgebouwd. Voor VGGM is veiligheid in het publieke domein een van haar taken. Ook VGGM wil investeren in relatie met politie, OM en veiligheidshuizen. Samenwerking kan ontwikkeling versterken;
- ❖ Inhoudelijk verdient de stichting een eigen Raad van Toezicht en een input van externe expertise in de vorm van een advies- of klankbordgroep.

Indertijd hebben de afzonderlijke gemeenten een besluit genomen over de positionering van Veilig Thuis (ingestemd met voorgenomen besluit van college). Hieraan voorafgaand hebben de bestuurders in de twee sub regionale overleggen hun voorkeur uitgesproken voor dit scenario. In plaats van twee bestuurlijke overleggen in de sub regio's is er sinds de oprichting van Veilig Thuis een gezamenlijk Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis (BOVT), waarin alle 15 gemeenten van Gelderland-Midden deelnemen.

Veranderingen bij Veilig Thuis sinds 2017

Veilig Thuis GM is het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor de regio's Centraal Gelderland en West Veluwe Vallei.

Hiertoe voert Veilig Thuis GM een 7 x 24 uur bereikbaarheid uit. Daarnaast geeft Veilig Thuis vorm aan de diensten advies, melding, onderzoek en Voorwaarden & Vervolg. Als bovenwettelijke taak is het Tijdelijk Huisverbod bij Veilig Thuis GM ondergebracht.

De wettelijke taak en opdracht voor Veilig Thuis Gelderland Midden is vanaf 2017 niet veranderd. Per 1 januari 2019 is de wet Meldcode aangescherpt en voorzien van een verplicht gebruik van een afwegingskader voor het doen van meldingen bij VT voor veel groepen professionals (zoals onderwijs, artsen, jeugdzorgwerkers, hulpverleners). Deze verscherpte Meldcode heeft geen gevolgen gehad voor de taak en opdracht van VT. Wel heeft het consequenties gehad, met name in 2019, voor de instroom van adviezen en meldingen.

De aantallen adviezen en meldingen zijn vanaf 2017 ieder jaar in omvang toegenomen. Van 3200 adviezen in 2017 naar 5700 adviezen in 2019. In de meldingen zien we een wisselender beeld. IN 2017 een groei naar 3900 meldingen, in 2018 een daling naar 3200 en in 2019 opnieuw een groei naar 3600 meldingen

De groei van instroom heeft tot gevolg gehad dat in de afgelopen jaren de formatie uitgebreid is. In eerste instantie formatie voor het primair proces en in 2019 ook de formatie voor de ondersteuning. De formatie is nu 68 fte groot. Deze is verdeeld over 79 medewerkers.

De begroting is de afgelopen jaren gegroeid van € 3,9 miljoen voor 2018 2019, naar € 6,7 miljoen voor 2020.

Veilig Thuis GM bestaat in de huidige organisatievorm sinds 2017. Ervoor was VT twee jaar lang een projectorganisatie. De organisatieontwikkeling is volop in gang. In 2019 is de ISO-certificering behaald, hetgeen de kwaliteit van processen en de beschrijving daarvan ten goede is gekomen. Met de komst van steeds meer medewerkers is ook de noodzaak gekomen om de huidige vorm waarin VT georganiseerd is te evalueren. In 2015 gestart met een frontoffice en backoffice is in 2019 geconstateerd dat dit niet meer passend is bij de wens van de regiogemeenten en bij de omvang van de organisatie. Eind 2019 is een traject gestart waarbij het primair proces in 2020 plaats zal vinden vanuit 3 regioteams. Hierdoor sluit VT beter aan op de wensen van de cliënten en kan VT de gemeenten beter adviseren waar het gaat om overdrachten naar de lokale teams.

Scenario's

Wat betreft de positionering van Veilig Thuis zijn er een viertal scenario's denkbaar. Eén daarvan is positionering binnen een al bestaande stichting (zoals JBG of Moviera). De argumenten om VT niet te positioneren binnen JBG of Moviera gelden nu nog steeds. Het risico is groot dat gemeenten minder kunnen sturen op de positie van VT in het sociaal domein/lokale veld. De argumenten uit 2016/2017 om VT niet binnen JBG of Moviera te plaatsen zijn te vinden in bijlage IIa. Dit scenario is dan ook niet meegenomen in het onderzoek. In bijlage IIb is een overzicht opgenomen van VT-organisaties en hun positie en zijn de ervaringen van VT NOG en VT GZ en hun positionering beschreven.

De volgende realistische scenario's blijven over om bekeken en geëvalueerd te worden:

- Volledig zelfstandige stichting
- Zelfstandige stichting met bestuurlijke verantwoordelijkheid bij VGGM (huidige positionering)
- Taak onderbrengen bij VGGM

Te beantwoorden vragen om de haalbaarheid van deze scenario's te toetsen:

1. Staat de Gemeenschappelijke Regeling VGGM het toe taak VT op te nemen in de GR?

Het is aan het collectief van 15 colleges van deelnemende gemeenten om te bepalen welke gemeentelijke (college-)taken / belangen zij collectief willen organiseren in de Gemeenschappelijke Regeling VGGM. Voor sommige taken zoals de brandweezorg zijn daar verplichtende bepalingen voor opgenomen in de wet maar dat is voor VT (nog) niet het geval. Daarnaast kunnen individuele gemeenten maatwerkafspraken maken. Over die maatwerkafspraken hebben we afgesproken dat deze geen nadelige gevolgen mogen hebben voor het collectief.

Om een taak collectief voor 15 gemeenten uit te kunnen voeren is het voor de VGGM organisatie niet noodzakelijk dat éérs de GR moet worden aangepast. Wat volstaat is een eenduidig besluit van 15 colleges waarbij besloten wordt tot taakoverdracht en wordt gevraagd de gemeenschappelijke regeling hier op aan te passen. Het aanpassen van een GR is een besluit dat naar de raden moet voor instemming, waarbij raden marginaal toetsen.

2. Is een fiscale eenheid tussen VGGM en Veilig Thuis mogelijk?

Er is geen sprake van een fiscale eenheid tussen VGGM en Veilig Thuis. VT kan niet aan de voorwaarden voldoen om een eenheid te vormen. De taak en opdracht van VT wijkt sterk af van de taak en opdracht van VGGM. Dit in tegenstelling tot de Stichting PG binnen VGGM die wel aan de voorwaarden voor een fiscale eenheid kan voldoen, want er was al een JGZ-taak (JGZ voor 4-18 jarigen) belegd bij VGGM voordat de taak uitbereid werd met JGZ voor 0-4 jarigen.

Tussen VGGM en Veilig Thuis is een fiscale afspraak gemaakt voor de gezamenlijke kosten van de afdeling bedrijfsvoering. Deze afspraak houdt in dat alle risico's en de kosten van de afdeling bedrijfsvoering volgens een vaste systematiek tussen VGGM en Veilig Thuis worden verdeeld.

Het gevolg van de toepassing van de regeling 'kosten voor gemene rekening' is dat zowel de bestuurder van Veilig Thuis als de bestuurder van VGGM gezamenlijk besluiten op het beleid van de gezamenlijke activiteiten i.c. de afdeling bedrijfsvoering. Het voordeel van de toepassing van de regeling 'kosten voor gemene rekening' is dat Veilig Thuis geen BTW verschuldigd is over de gezamenlijke activiteiten met VGGM.

Het nadeel van de toepassing van de regeling kosten voor gemene rekening is dat de veronderstelde uitgangspunten en rekensystematiek strikt dienen te worden toegepast en aanpassingen van de verdeelsystematiek allen in bijzondere omstandigheden kunnen worden doorgevoerd.

3. Welke risico's zijn er?

Juridisch

De activiteiten van een stichting vallen onder het ondernemingsrecht zoals opgenomen in Titel 9BW2. Dit houdt in dat de activiteiten op risico van de stichting worden uitgevoerd en de stichting (bij goed bestuur) anticipeert op de mogelijke risico's die samenhangen met deze activiteiten. Dit kan bijvoorbeeld door de risico's te verleggen, een risicoreserve aanhouden en/of het risico verdisconteren in de prijs van de dienst. Bij eventueel wanbestuur is de bestuurder (natuurlijke persoon) aansprakelijk.

VGGM is een gemeenschappelijke regeling van 15 gemeenten. De activiteiten van VGGM zijn daarmee te zien als verlengstuk van de deelnemende gemeenten en deze gemeenten zijn dan ook risicodrager. Daarmee ligt ook de aansprakelijkheidstelling van de bestuurder en directie anders.

Financieel

Doordat de activiteiten van Veilig Thuis in een stichting zijn ondergebracht, dienen eventuele risico's binnen de eigen beleidsmatige en financiële kaders te worden ondervangen. Deze risico's kunnen niet aan VGGM of een eventuele derde worden verlegd. Om die reden hebben de bestuurders van de gemeenten waaraan Veilig Thuis Gelderland-Midden haar diensten levert om een risicoanalyse gevraagd. Deze risicoanalyse is tevens behulpzaam voor een verdere professionalisering van de organisatie en is ondersteunend aan het vormgeven van het meerjarige (financieel) beleid. Op hoofdlijnen zijn de volgende 5 risico's onderkend (zoals ook genoemd in de conceptbegroting 2021):

1. *Organisatie in ontwikkeling*

VT is ondergebracht in een separate stichting. Deze stichting is opgericht in het voorjaar van 2017. In aanloop van de oprichting van deze stichting en het maken van bekostigingsafspraken met de gemeenten is de omvang van de bedrijfsvoering geschat. Door afwezigheid van ervaringscijfers uit het verleden en beperkt vergelijksmateriaal, waren deze schattingen omgeven door onzekerheden. Inmiddels is voor een belangrijk aantal aspecten van de bedrijfsvoering tot een structurele contractering gekomen, zoals met betrekking tot huisvesting en ICT. Voor een aantal andere meer incidentele kosten, zoals (juridisch) advies, kosten voor het zijn van een verantwoorde werkgever, energiekosten, is nog onvoldoende ervaring opgebouwd.

2. *Nieuwe meldcode*

Per 1 januari 2019 is een nieuwe meldcode van toepassing. Deze meldcode geeft aan een grote groep professionals werkzaam in zorg en onderwijs de handelingsperspectief om bij eventuele vermoedens van huiselijk geweld te melden bij Veilig Thuis. Deze aanpassing heeft tot een sterke stijging van het aantal meldingen bij VT geleid. De ontvangen meldingen hebben voor een groot deel betrekking op een vermoeden van huiselijk geweld.

3. *Samenwerking in de keten*

Door de veranderingen in diensten als gevolg van de Verbeterde meldcode zijn nieuwe samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis Gelderland-Midden en de 15 gemeenten c.q. lokale teams gemaakt.

Voor een optimale samenwerking in de keten is beschikbare capaciteit bij de ketenpartners, zoals lokale teams of jeugdzorginstellingen noodzakelijk om een tijdige overdracht van gezinnen mogelijk te maken. Bij beperkte beschikbaarheid wordt VT gedurende een langere periode ingezet. Het risico bestaat dat de beschikbare capaciteit bij ketenpartners beperkt is. Een langere inzet van Veilig Thuis leidt tot en grotere personele inzet. De

mogelijke impact van dit risico wordt geschat op circa één fte gedurende 12 maanden.

In 2020 wordt vorm gegeven aan een mogelijke nieuwe inrichting van Veilig Thuis Gelderland–Midden. Eén van de mogelijkheden die wordt onderzocht is het werken in regioteams. Deze overstap naar regioteams brengt geen financiële consequenties met zich mee. Dat zal wel het geval zijn wanneer lokale teams uit de verschillende gemeenten extra vragen gaan stellen aan de nieuwe regioteams: te denken valt aan het aansluiten bij casus overleggen in de wijk, ontwikkelingssessies sociaal domein, ter ondersteuning meegaan op huisbezoek.

4. *Krapte op de arbeidsmarkt*

VT heeft een aantal medewerkers die op korte termijn met pensioen gaan en een aantal vacatures staan uit om de personele capaciteit op niveau te brengen. De arbeidsmarkt is krap waardoor een beperkt aantal kandidaten op vacatures reageert. Het tijdelijk invullen van personeel middels inhuur is relatief kostbaar. De personeelskosten zijn hoger door tariefstelling van uitzendbureaus of ZZP-ers die opslagen hanteren voor winst/risico en BTW heffen over het uurloon. Het financiële risico wordt geschat op de meerkosten van de inhuur van één uitzendkracht/ZZP-er gedurende het jaar.

5. *Personele uitval*

De problematiek waarmee VT-medewerkers dagelijks worden geconfronteerd is zeer heftig. Dit leidt tot een verhoogd risico van personele uitval. Inhuur van tijdelijk personeel om cruciale rollen binnen de organisatie bij een eventuele uitval op te vangen is zeer kostbaar. Als cruciale rollen worden gezien de manager, de teamleiders en de specialistische functies zoals vertrouwensarts of gedragswetenschapper. Om voor een langere periode een van deze rollen in te kunnen huren wordt rekening gehouden van een financieel risico van de inhuur van één ZZP-er gedurende één kalenderjaar.

4. Hoe verhouden arbeidsvoorwaarden van VT zich tot die van VGGM?

Als VT ondergebracht wordt bij VGGM, vindt een wijziging van arbeidsvoorwaarden plaats voor medewerkers, omdat voor veiligheidsregio's de CAR-UWO geldt. Dit wordt hieronder verder uitgewerkt.

Huidige situatie VT

Medewerkers aangesteld bij de stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden vallen onder de CAO Jeugdzorg. In de CAO-Jeugdzorg is opgenomen (artikel 11) dat de medewerkers waarop de CAO Jeugdzorg van toepassing is, verplicht moeten worden aangemeld als deelnemer bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De verhouding werkgevers- en de werknemersbijdrage voor de pensioenpremie is 50% -50%. Medewerkers VT zijn ingeschaald conform de functietabellen die zijn opgenomen in de cao Jeugdzorg.

Overgang van onderneming

Indien VT naar VGGM overgaat, spreken we van overgang van onderneming.

Medewerkers gaan dan over met al hun rechten en plichten, dus met de arbeidsvoorwaarden die ze nu hebben. Medewerkers komen in dienst bij VGGM en krijgen dus de ambtenaren status en komen te vallen onder het ABP. VGGM hanteert

nu nog de CAR/UWO omdat de organisatie nog niet valt onder de WNRA. De arbeidsvoorwaarden kunnen na overgang geharmoniseerd worden, geïntegreerd worden, gedeeltelijk behouden blijven of geheel vervallen. Hierover moeten afspraken gemaakt worden met medezeggenschap en vakorganisaties. De grootste verschillen in de arbeidsvoorwaarden zijn:

- Pensioenpremie
- Functiewaardering
- Verlof
- reiskostenvergoeding

Kortom:

- a. Medewerkers worden ambtenaar dus vallen onder ABP
- b. Medewerkers vallen onder functiehuis en loongebouw van VGGM
- c. Arbeidsvoorwaarden worden geharmoniseerd naar Arbeidsvoorwaarden VGGM

De totale kosten die met deze overgang van onderneming gemoeid zijn, zijn berekend op € 561.702 In bijlage III vind u de berekening en de uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen.

Onderzoek

De opdracht voor dit onderzoek is als volgt:

‘Het evalueren van de positie van Veilig Thuis GM door het opnieuw wegen van de argumenten uit 2016 voor deze positionering en het beschrijven van ervaringen met de huidige positionering en governance de afgelopen twee jaar’.

Veilig Thuis is een jonge organisatie die de afgelopen jaren meerdere malen haar werkzaamheden opnieuw heeft moeten organiseren en aanpassen. De laatste keer in 2019 met de komst van de nieuwe Wet Meldcode. Bij de evaluatie van de positionering en een besluit hierover is het belangrijk om het effect hiervan op de medewerkers van VT in het oog te houden. Grote veranderingen brengen mogelijk onrust met zich mee; gezien de gewenste continuïteit van dienstverlening is dit een aandachtspunt om rekening mee te houden.

Om het evaluatieproces zo soepel mogelijk te laten verlopen zijn een stuurgroep en een werkgroep ingesteld onder leiding van een oud-bestuurder uit de regio Gelderland-Midden (oud-burgemeester van Overbetuwe, Toon van Asseldonk). De stuurgroep bestaande uit Toon van Asseldonk, Loes van der Meijs (voorzitter van de Raad van Toezicht), Hans van Daalen (voorzitter van het BOVT), Ingrid van Sluijs

(Manager VT), Anton Slofstra (Directeur–bestuurder VT) en Marije Onnink (directieadviseur VGGM) als secretaris. De ambtelijke begeleidingsgroep bestaande uit Toon van Asseldonk, Wendy Smulders (ambtenaar VT Ede), Lotte Barink (ambtenaar VT Arnhem), Annelies Venhuis (Afdelingsmanager Bedrijfsvoering VGGM), Ad Vervaart (controller Arnhem) en René Bakker (controller Ede) en Marije Onnink als secretaris.

Onderzoeksopzet

Toon van Asseldonk heeft 11 interviews afgenomen, bijgestaan door of Lotte Barink, Wendy Smulders of Marije Onnink voor het notuleren. Er hebben interviews plaatsgevonden met stakeholders die destijds betrokken waren bij de positioneringsvraagstukken en betrokkenen die nu een tijd werken met de huidige positionering en governance van Veilig Thuis GM. De lijst met interviewvragen is toegevoegd in bijlage IV.

Resultaten

1. Standpunten over huidige positionering en governance

De meningen van de geïnterviewden over de huidige positionering en governance lopen uiteen. Men is tevreden over het Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis. Er is één tafel waar alle 15 gemeenten vertegenwoordigd zijn en gelijkwaardig aan tafel zitten. Hierdoor hoeft VT geen aparte gesprekken te voeren met 15 opdrachtgevers. Bestuurders voelen zich goed geïnformeerd en inhoudelijke en financiële discussies zijn mogelijk. Het heeft voor VT gewerkt dat zij gebruik kon maken van de relaties en manier van overleggen die VGGM heeft met haar gemeenten. Het is gelukt om een goed ambtelijk en bestuurlijk overleg neer te zetten. Daarentegen wordt ook aangegeven dat het BOVT, als je kijkt naar de vastgestelde governance uit 2017, geen formele status heeft. Dus formeel kan besluitvorming niet in dit overleg plaatsvinden.

Enkele geïnterviewden geven aan dat de jaarstukken en begroting in veel overleggen worden besproken. Soms ziet een bestuurder de stukken meerdere keren in verschillende overlegvormen. De huidige manier van organiseren wekt de suggestie dat VT toch een soort gemeenschappelijke regeling is. Het doel van de verschillende overleggen en de rollen van haar deelnemers worden daarmee ook onduidelijk (bijvoorbeeld de Raad van Toezicht, de financiële commissie van VGGM en het DB en AB van VGGM).

2. Verwachtingen van onderbrenging VT bij VGGM

In 2016 is zijn acht onderdelen gewogen en in een matrix geplaatst (bijlage V). Op het gebied van schaalgrootte zijn enkele argumenten veranderd. Veilig Thuis maakt nu gebruik van de faciliteiten van VGGM. Mocht VT in een separate stichting ondergebracht worden kan dat nog steeds maar dan op basis van SLA's die VT inkoopt bij VGGM. Destijds is wel de kwetsbaarheid van VT als kleine organisatie aangedragen om niet in een separate stichting georganiseerd te worden. VT had in 2016 ongeveer 30 medewerkers. In 2020 zijn dit meer dan twee keer zoveel medewerkers en is de organisatie meer robuust.

Op het thema 'expertise' geldt dat VT en VGGM elkaar kunnen versterken, met name op het gebied van JGZ en OGGZ. De argumenten onder 'expertise' wegen niet zwaar meer op dit moment, de expertise is nu aanwezig bij VT.

De samenwerking met het lokale veld is de afgelopen jaren bij VT verder geprofessionaliseerd door middel van samenwerkingsafspraken met alle lokale teams. De vraag die enkele geïnterviewden zichzelf stelden was of VT als onderdeel van VGGM dezelfde snelheid en korte lijnen met lokale teams kan houden.

In 2016 werd het argument over verankering in het veiligheidsdomein aangedragen. Geïnterviewden geven aan dat dit leidt tot een spanningsveld. VT heeft een eigen opdracht en is geen verlengstuk van straf. Ook heeft de term 'Veiligheid' binnen VGGM een andere betekenis dan bij VT. In de interviews werd aangegeven dat de werkzaamheden van VT inhoudelijk wezenlijk anders zijn dan andere onderdelen van VGGM, gemeenschappelijke deler is dat zowel VGGM als VT voor gemeenten werkt. De uitdaging blijft het zoeken naar inhoudelijke deelgebieden waarop je allebei actief bent.

3. Financiering en risicovoorziening

De argumenten uit 2016 onder het kopje financiering zijn op een aantal punten veranderd. VGGM kan nog steeds door haar schaalgrootte faciliteiten bieden tegen minder kosten, maar VT heeft wel andere 'vragen' aan de bedrijfsvoeringsafdelingen van VGGM dan andere afdelingen. VT vraagt meer ondersteuning en specifieke kennis aan de bedrijfsvoeringsafdelingen dan bijvoorbeeld Ambulancezorg Gelderland-Midden of de Stichting PG (JGZ 0-4).

De financiering loopt niet via VGGM maar via aparte subsidiebeschikkingen. Formeel gezien kan de stichting VT failliet gaan bij een negatief resultaat als er geen risicoreserve is. Dit kun je op twee manieren oplossen, ofwel gaat er een factuur naar de gemeenten om het tekort weg te werken ofwel je bouwt gezamenlijk als 15 gemeenten een risicoreserve op waardoor het tekort daaruit opgevangen kan

worden. In de diverse interviews gaven bestuurders aan dat ze bij VGGM willen aankloppen voor een tekort, maar dat is fiscaal gezien niet mogelijk. Er is geen juridische basis om geld als gift van VGGM over te hevelen naar VT. In de interviews kwam naar voren dat men niet weet dat er geen mogelijkheid is voor VGGM om VT financieel te ondersteunen. Er is namelijk geen financiële vervlechting.

De meerderheid van de geïnterviewden vindt dat VT wel een risicoreserve moet hebben om kleine overbruggingen te regelen. Dit voorkomt discussie met gemeenten als er bijgestort moet worden. Belangrijkste argument dat hiervoor door meerdere geïnterviewden genoemd wordt is dat je niet snel kunt inspringen op veranderingen aangezien je eerst langs 15 gemeenten moet om het budget op te hogen. Centrumgemeenten kunnen de komende jaren niet meer garantstaan voor een eventueel gat in de begroting van VT zoals dat in voorgaande jaren wel kon. Dit is een extra reden om een voorziening op te bouwen. Om tot een goede hoogte van de risicovoorziening te komen is het van belang de risico's zoals genoemd in de begroting meer te specificeren, ze worden op dit moment te algemeen bevonden.

4. Rollen en verantwoordelijkheden

Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis

Het BOVT is het opdrachtgeversoverleg en functioneert goed. Zowel bestuurders, management VT als VGGM geven aan dat de discussies in het overleg goed verlopen en ervaren het als een zeer prettig overleg. Het is wel noodzakelijk om het collectief van wethouders in het BOVT meer in positie te brengen in de governance afspraken met VGGM.

Raad van Toezicht

De RvT ziet toe op de uitvoering van de taak van VT en een bijbehorende goede bedrijfsvoering. De leden van de Raad van Toezicht zijn onbekend bij het BOVT. De RvT heeft wel haar beperkingen in de gekozen positionering van VT, want zij stelt de directeur-bestuurder niet zelf aan en is beperkt financieel verantwoordelijk. Bijvoorbeeld bij het goedkeuren van een negatieve begroting. Normaliter kan een RvT daar niet mee akkoord gaan, maar VGGM kan zorgen voor de benodigde liquiditeit en daarmee wordt het tekort aanvaardbaar. Er is geen structureel contact tussen management VT, OR en RvT. Ook met gemeenten heeft RvT geen structureel overleg. Vanuit de interviews kwam naar voren dat dit mogelijk wel een goede ontwikkeling zou zijn als de RvT feedback op zou halen bij diverse gemeenten. Over het algemeen kwam in meerder interviews naar voren dat de Raad van Toezicht meer functioneert als een Raad van Advies. Ze hebben een inhoudelijk adviserende taak en de toezichtstaak ligt meer bij het bestuur.

Algemeen Bestuur VGGM

Het AB van VGGM heeft deze taak van toezien op de uitvoering en een bijbehorende goede bedrijfsvoering bij de taken van VGGM. Waarom stukken in de financiële commissie en het AB van VGGM worden besproken is voor de geïnterviewden niet altijd duidelijk. Met name de status van het advies dat men geeft is onduidelijk met als onderliggende vraag ‘hoe moet je de verschillende adviezen wegen?’

Directeur-bestuurder Veilig Thuis

De directeur–bestuurder werd als kundig ervaren, voegde gewicht toe aan de vergaderingen. De rol van de manager en de rol van de directeur–bestuurder waren altijd goed gescheiden in het BOVT maar je ziet de rol van de manager wel doorgroeien naar de rol van de directeur. In het landelijk netwerk VT zit de manager ook met mandaat en kan zich hierdoor goed positioneren ten opzichte van de andere deelnemers van het landelijk netwerk.

5. Onafhankelijkheid Veilig Thuis

Zowel bestuurders, ambtenaren als medewerkers van VT ontvangen geen signalen dat de onafhankelijkheid van Veilig Thuis in het gedrang is.

6. Sturingsmogelijkheden van gemeenten

Door bestuurders

Geïnterviewden geven aan dat BOVT als opdrachtgeversoverleg goed werkt. Er wordt vanuit VT veel informatie gedeeld over het verhaal achter de begroting en de cijfers. Bestuurders kunnen daarmee hun raad goed informeren over een incidentele of structurele ophoging van het budget voor VT. Bestuurders geven aan dat het in het BOVT af en toe te financieel wordt bekeken en zij zouden het meer over de inhoudelijke kant van VT willen hebben. Er zit een verschil in hoe gemeenten VT aansturen, een aantal sturen op taakuitvoering en een aantal op minimaal budget. De argumenten lopen in de overleggen door elkaar en dit zou verbeterd kunnen worden door bijvoorbeeld de vergadering op te delen in een inkoopdeel en een zorginhoudelijk deel. Vanuit VT wordt de sturing door de gezamenlijke gemeenten als prettig ervaren. De lijnen naar de gemeenten en met name de centrumgemeenten zijn kort. De samenwerkingsafspraken die zijn opgesteld zorgen voor verbinding en aansluiting op de lokale situatie.

Door gemeenteraden

Een gemeenteraad wil zeker weten dat inwoners een plek hebben waar ze terecht kunnen met hun zorgen over huiselijk geweld en kindermishandeling en dat het financieel goed gaat met de betreffende organisatie. De afbakening van VT als

organisatie wordt als prettig ervaren door raadsleden, hierdoor hebben ze meer grip op de sturing geven geïnterviewden aan. Raadsvragen gaan in de meeste gemeenten met name over de inhoud van het werk van VT en niet over organisatorische of governance vraagstukken. Vanuit VGGM is men aanwezig geweest bij een aantal raadsvergaderingen om uitleg te geven over de begroting en jaarstukken van VT. Een aantal raden geven dan aan dat ze niet begrijpen waarom de stukken daar behandeld worden, maar andere raden geven aan het prettig te vinden op deze manier te kunnen sturen.

7. Voorkeuren voor een bepaald scenario

De voorkeuren van de geïnterviewden voor een bepaald scenario (volledige ontvlechting in zelfstandige stichting, taak onderbrengen in VGGM of huidige positionering) liepen uiteen. Een aantal gaf aan dat het niet uitmaakte hoe het georganiseerd wordt als er maar heldere keuzes gemaakt worden passend bij de inhoudssturing. De volledige integratie bij VGGM wordt door een minderheid als voorkeur aangegeven. De meerderheid (7 van de 11) vindt de huidige wijze van positionering prima maar geeft wel verbeterpunten aan op het gebied van planning en control. Randvoorwaarde voor het definitief gekozen scenario moet zijn dat je soepel moet kunnen inspelen op veranderingen in het veld waarin VT werkzaam is. Hieronder volgt een overzicht met de genoemde argumenten per scenario (zowel voor- als nadelen):

1. Volledig zelfstandige stichting (ontvlechting)

Voordelen

- ❖ VT moet zich zo optimaal mogelijk aan haar opdracht kunnen houden, binnen de koepel van VGGM kan dit gaan schuren want de ruimte is minder
- ❖ VT blijft een herkenbare speler als zij zelfstandig georganiseerd is.

Nadelen

- ❖ Inhoudelijke samenwerking met VGGM is minder een vanzelfsprekendheid
- ❖ Als gemeente geen eigenaar meer van VT en daardoor is het zeggenschap minder.

2. Taak onderbrengen bij VGGM (onderdeel van GR)

Voordelen

- ❖ VT zou je vanuit solidariteit en collectiviteit moeten regelen als gemeenten en daar is de GR een geschikt juridisch model voor.
- ❖ Ondersteuning bij begrotingsgesprekken wordt als zeer prettig ervaren.
- ❖ VGGM heeft stevige relaties met gemeenten.

Nadelen

- ❖ Een aantal geïnterviewden gaf aan dat de grip op VT minder wordt voor gemeenten, omdat het onderdeel is van een veel groter geheel. Inhoudelijke discussies worden hierdoor mogelijk ook minder.
- ❖ De directeur–bestuurderspositie wordt door bestuurders gezien als een meerwaarde. Dit geeft het meer gewicht en indien het ondergebracht wordt bij VGGM is er geen sprake meer van een directeur–bestuurder positie.
- ❖ Herkenbaarheid van VT verminderd als het onderdeel is van VGGM.

3. Zelfstandige stichting met bestuurlijke verantwoordelijkheid bij VGGM

Voordelen

- ❖ De komende jaren gaan er veel veranderingen plaatsvinden in de jeugdbeschermingsketen. Wat dit voor VT gaat veranderen is nog niet duidelijk. Met de huidige constructie kun je makkelijk op veranderingen inspelen.
- ❖ Geeft rust voor VT, steun VGGM is gewenst in deze tijden van veranderingen.
- ❖ VT kan gebruik maken van de ondersteuning en voorzieningen van VGGM.
- ❖ Externe leden in de RvT
- ❖ Identiteit van VT blijft behouden als afdeling met een aparte opdracht en werksoort. Ook in beeldvorming naar de buitenwereld is het belangrijk dat VT een eigen identiteit heeft.
- ❖ Het continueren van de huidige positie zorgt niet voor onrust bij medewerkers van Veilig Thuis.

Nadelen

- ❖ De planning en control cyclus van VGGM leidt tot verwarring. De cyclus zou voor VT anders vormgegeven moeten worden.
- ❖ Deze constructie is een compromis tussen bovenstaande twee scenario's. Zowel ambtelijk als vanuit VGGM loopt men tegen knelpunten aan in rollen en verantwoordelijkheden van gremia. Dit zou

verduidelijkt moeten worden, zodat deze constructie meer werkbaar wordt.

- ❖ Enkele bestuurders hebben dubbelrollen, als BOVT-lid, AB-lid en RvT of Financiële commissielid. De vraag is of dit wenselijk is. Door de betreffende personen wordt het niet als hinderlijk of onduidelijk ervaren. De dubbelrollen zijn niet ongebruikelijk bij gemeenten en zijn ook het geval bij bijvoorbeeld het afvalbedrijf of het sociaal werkbedrijf
- ❖ Een fiscale eenheid met VGGM kunnen we hiermee niet realiseren.

Conclusie en advies

De overgrote meerderheid van de geïnterviewden is tevreden met de huidige positionering en governance van Veilig Thuis. Rode draad in de interviews is dat het dan wel nodig is om verbeteringen door te voeren in de P&C-cyclus, rolbeschrijvingen van diverse gremia en de opbouw van een risicovoorziening.

De stuur- en werkgroep adviseren om enkele verbeteringen aan te merken als voorwaarde voor continuering van de huidige positionering en governance en andere verbeteringen aan te merken als suggesties. De voorwaarden en suggesties zijn:

- Een eerste voorwaarde betreft helderheid creëren over wie waar besluiten neemt en welke besluiten dit zijn (rollen en verantwoordelijkheden diverse gremia) om het proces beter te stroomlijnen. Het is noodzakelijk om het BOVT formeel te positioneren in de governance van VT onder bestuurlijke aansturing van VGGM.
- Een tweede voorwaarde is het wijzigen van de naam van de Raad van Toezicht naar Raad van Advies dat beter bij de rol van inhoudelijke expertise past.
- Een derde voorwaarde is om te onderzoeken of afwijken van de P&C-cyclus van VGGM mogelijk is, waardoor consultatie van gemeenteraden niet meer noodzakelijk is en een heldere besluitvormingsstructuur ontstaat. Bij stichtingen is over het algemeen consultatie van raden niet noodzakelijk en gebruikelijk, maar de vraag is of de raad dan nog voldoende sturingsmogelijkheden heeft. Als een gemeente de stukken ter kennisname aan haar raad wil voorleggen, staat dat de gemeente vrij om te doen. Dit is een juridisch vraagstuk dat uitgezocht moet worden.
- Een vierde voorwaarde om de huidige positionering te kunnen continueren is om een beperkte risicovoorziening voor VT op te bouwen. Hele specifieke risico's kun je vaak met organisatorische maatregelen beheersen. Voor meer algemene risico's geldt dat inspelen hierop afhankelijk is van de exacte gebeurtenis en andere omstandigheden. In de begroting zou het wenselijk zijn om ca 5%–7,5% voor risico / onvoorzien aan te houden. Voor grotere (bedrijfsvoerings)risico's is het prettig om een structurele reserve aan te houden.

- Een vijfde voorwaarde is het maken van onderscheid tussen de rollen directeur–bestuurder stichting VT en DPG. Het is noodzakelijk om bewust ruimte te creëren in diverse overleggen om dit onderscheid te maken. Het zou mogelijk moeten zijn om als directeur–bestuurder een besluit te nemen los van het advies van het AB van VGGM.
- Een suggestie is om te onderzoeken of bepaalde taken gemandateerd kunnen worden van directeur–bestuurder aan manager VT. Op dit moment is dit diffuus en moet de mandatering scherper omschreven worden, wat de effectiviteit zal verhogen. Dit is ook een juridisch vraagstuk dat uitgezocht moet worden na besluitvorming over dit rapport.

Het advies van zowel de stuurgroep als de werkgroep is om bovengenoemde voorwaarden en suggestie in een geactualiseerde governance notitie op te nemen.

Bijlage I Argumenten voor huidige positionering

De colleges van de 16 betrokken gemeenten kozen in 2016/2017 voor een organisatiemodel waarbij Veilig Thuis als “zelfstandige stichting onder bestuurlijke aansturing van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)” wordt gebracht.

Als te verwachten voordelen van deze optie werden gezien:

- de inhoudelijke relatie van Veilig Thuis met de veiligheidstaken van VGGM is gewaarborgd,
- Veilig Thuis kan gebruik maken van faciliteiten van VGGM (o.a. ICT, boekhouding, P&O, en bereikbaarheidsdiensten),
- Veilig Thuis en VGGM kunnen gebruik maken van elkaars expertise,
- de relatie die Veilig Thuis met het lokale veld heeft opgebouwd moet verder worden versterkt. Dat is ook een opdracht aan VGGM (Jeugdgezondheidszorg, OGGz, Maatschappelijke opvang), samenwerking kan de ontwikkelingen versterken,
- de focus op werkzaamheden van Veilig Thuis liggen primair op Veiligheid. Haar huidige positie moet verder worden uitgebouwd. Primaire taak van VGGM is Veiligheid in het publieke domein. Ook VGGM wil (verder) investeren in een sterkere relatie met politie en OM en Veiligheidshuis. Samenwerking kan de ontwikkelingen versterken,
- VGGM kan, door haar schaalgrootte, faciliteiten bieden tegen minder kosten,
- VGGM heeft t.a.v. Jeugdgezondheidszorg ervaring met het werken met basistaken en een systeem van maatwerk waarbij gemeenten, ook apart van elkaar, diensten kunnen inkopen,
- financieringsstromen verlopen via VGGM. Dit ontlast de stichting,
- VGGM heeft een infrastructuur als opdrachtnemer van 16 gemeenten in de Veiligheidsregio (Algemeen- en dagelijks bestuur). In de opdrachtverlening vanuit VGGM kan daarbij worden aangesloten,
- inhoudelijk verdient de stichting een eigen Raad van Toezicht en een input van externe expertise in de vorm van een advies- of klankbordgroep,
- de opdracht van gemeenten aan VGGM als gemeentelijke regeling kunnen zich beperken tot het uitvoeren van gemeentelijke taken. De gemeenten zijn hierdoor niet aanbesteding plichtig,

- mocht in de nabije toekomst een gemeentelijke regeling worden opgericht t.b.v. de uitvoering van gemeentelijke taken in het Sociaal Domein dan kan de stichting daarin worden ondergebracht.

Er werden ook nadelen van deze optie gezien:

- Veilig Thuis wordt geen volledig zelfstandige organisatie,
- de positie van Veilig Thuis kan in de samenwerking met het lokale veld ook negatief worden beïnvloed door te opereren onder vlag van de VGGM.

Bijlage Ila Overwegingen uit 2016 om VT niet onder te brengen bij Moviera of JBG

(samenvatting uit document “Een definitieve organisatievorm voor Veilig Thuis Gelderland Midden” en “Argumenten weging definitieve organisatievorm Veilig Thuis Gelderland Midden”. Tekst die hieruit letterlijk is overgenomen is cursief gedrukt.)

Voor de organisatievormen is gekeken naar publieke en private samenwerkingsvormen. Conclusie was dat een stichting zonder winstoogmerk een geschikte rechtsvorm kon zijn naast onderbrenging in een GR.

Schaalgrootte

Door Veilig Thuis onder te brengen bij Moviera of JBG kan gebruik gemaakt worden van de bestaande kennis, infrastructuur en ondersteuningsstructuur van de organisatie. Het werkgebied van Moviera en JBG sluit aan bij het werkgebied van Veilig Thuis Gelderland Midden. Moviera is een kleine organisatie die diensten zal moeten inhuren bij andere organisaties. Een kleine organisatie is relatief kwetsbaar bij wisselingen in de vraag of het aanbod. JBG is een grotere, bovenregionale organisatie, die al veel diensten in huis heeft (bijvoorbeeld 24-uurs bereikbaarheid) en minder kwetsbaar is bij wisselingen in de vraag of het aanbod.

Expertise

Beide organisaties hebben de afgelopen twee jaar ervaring opgedaan met de integrale benadering van huiselijk geweld en kindermishandeling en zijn gewend proactief op te treden. Moviera heeft kennis, ervaring t.a.v. huiselijk geweld en staat open voor nieuwe werkwijzen/het transformatieproces in het publieke domein. Moviera zal expliciet aandacht moeten besteden aan de borging en ontwikkeling van kennis ten aanzien van kindermishandeling. JBG heeft kennis en ervaring t.a.v. kindermishandeling en heeft gecertificeerde medewerkers in huis. JBG zal expliciet aandacht moeten besteden aan de borging en ontwikkeling van kennis ten aanzien van huiselijk geweld en volwassenenzorg.

Aansluiting op het lokale veld

Moviera en JBG zijn beiden in staat aan te sluiten bij de lokale netwerken. Zij hebben nu al een centrale rol binnen het samenwerkingsverband. De naam Moviera is in de buitenwacht minder belast dan JBG (Bureau Jeugdzorg).

Verankerd in veiligheidsdomein/dwangkader

Met name JBG heeft jarenlange ervaring in het veiligheidsdomein en het dwangkader. De ervaring laat zien dat JBG minder gericht is op innovatie en veranderende werkwijze vanuit gemeenten en lokale teams. Ook Moviera heeft

ervaring met samenwerking binnen het Veiligheidshuis en de verbinding zorg en straf.

Financiering

Moviera wordt gefinancierd vanuit de doeluitkering vrouwenopvang. De diensten van JBG worden ingekocht vanuit de regionale jeugdbudgetten. De vermenging van financieringsstromen leidt tot veel aansturing-problemen door gemeenten. Voor Moviera zijn de centrumgemeenten opdrachtgever op basis van een subsidierelatie, voor JBG zijn regiogemeenten opdrachtgever op basis van een inkooprelatie. Wanneer JBG en/of Moviera de moederorganisatie van Veilig thuis blijft dan moet gekozen worden voor één financierings-stroom waarbij alle regiogemeenten (al dan niet in een GR of met mandatering) als opdrachtgever functioneert.

Voldoende onafhankelijk van zorgaanbod

Moviera is een hulpverlenende organisatie op het terrein van vrouwenopvang en aanpak huiselijk geweld. Het is tot op heden nooit voorgekomen dat Veilig Thuis voordeur was voor de trajecten van Moviera, al bestaat daarvoor wel een potentieel risico. Bij JBG geldt het risico van vermenging van rollen/trajecten als gecertificeerde instelling (dwang en drangkader).

Voldoende onafhankelijk van gemeenten

Wanneer JBG en/of Moviera de moederorganisatie van Veilig thuis blijft dan functioneert Veilig Thuis onafhankelijk van de gemeenten.

Sturingsmogelijkheden gemeente

Wanneer het opdrachtgeverschap van alle 16 gemeenten wordt gerespecteerd, ontstaan sturingsproblemen. Ook hier zou met de GR i.o. (regio Arnhem) of mandatering (regio West Veluwe Vallei) vorm aan gegeven kunnen worden.

Overigen

Wanneer de opdracht van de gemeente aan een private stichting als Moviera of JBG wordt toebedeeld dan is de gemeente in principe aanbestedingsplichtig. De meeste medewerkers van Veilig Thuis zijn in dienst bij JBG of Moviera. Voor hen verandert er niets, zij vallen onder hun eigen CAO en niet onder de rechtspositieregeling voor gemeenteambtenaren. Veilig Thuis kan als zelfstandige bedrijfseenheid worden gepositioneerd onder JBG of Moviera, met bestuurlijke eindverantwoordelijkheid. Op die wijze kan Veilig Thuis zich zelfstandig ontwikkelen en tegelijkertijd gebruik maken van de infrastructuur en samenwerkingsverbanden van JBG en Moviera. Dit voorkomt nieuwe schotten in de aanpak van huiselijk geweld en

kindermishandeling. Door Veilig Thuis binnen JBG of Moviera te positioneren als zelfstandige bedrijfseenheid met een eigen huisstijl en eigen communicatiekanalen kan aangesloten worden bij landelijke richtlijnen.

Bijlage IIb Ervaringen positionering VT NOG en VT GZ

Naam	Gepositioneerd bij
VT Amsterdam-Amstelland	GGD
VT Drenthe	GGD
VT Flevoland	onderdeel van de Blijf Groep (vrouwenopvang)
VT Friesland	GI
VT Gelderland-Zuid	GGD
VT Gooi en Vechtstreek	Publiek geborgd in een gemeenschappelijke regeling
VT Groningen	GI
VT Haaglanden	Publiek geborgd in een gemeenschappelijke regeling
VT Hollands-Midden	GGD
VT IJsselland	Zelfstandige stichting
VT Kennemerland	Publiek geborgd in een gemeenschappelijke regeling
VT Noord- en Midden Limburg	GI
VT Noord-Brabant Midden	Zelfstandige stichting
VT Noord-Brabant Noordoost	Zelfstandige stichting, personele unie met GI
VT Noord-Holland Noord	GGD
VT Rotterdam-Rijnmond	Zelfstandige stichting
VT Twente	Publiek geborgd in een gemeenschappelijke regeling
VT Utrecht	GI
VT West-Brabant	Zelfstandige stichting
VT Zaanstreek-Waterland	GGD
VT Zeeland	GGD
VT Zuid-Holland-Zuid	GGD
VT Zuid-Limburg	GGD
VT Zuidoost-Brabant	Zelfstandige stichting, personele unie met GI
VT Noord- en Oost-Gelderland	Zelfstandige stichting

VT NOG is een zelfstandige organisatie en dit heeft in de ogen van de manager van VT NOG de volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- ❖ alle medewerkers binnen de organisatie zijn gericht op kernopdracht van Veilig Thuis
- ❖ kleine en flexibele organisatie; wendbaar/ korte lijnen om aan te kunnen sluiten op de ontwikkelingen.
- ❖ overhead is laag (expertise wordt ingehuurd passend bij de ontwikkeling van de organisatie)
- ❖ flexibel in aangaan van samenwerkingsafspraken/ werkwijze (korte lijnen)
- ❖ beroep doen op expertise van medewerkers (breder inzetbaar)

Nadelen

- ❖ financiële middelen ontbreken om risico's te dekken (NOG heeft weinig risicoreserves)
- ❖ beperkte ondersteunende diensten; deze dienen ingehuurd te worden wat niet altijd lukt
- ❖ als bestuurder ben je soms genoodzaakt om op strategisch, tactisch en operationeel niveau tegelijkertijd te handelen

VT GZ is een gemeenschappelijke regeling, onderdeel van de GGD GZ. De ambtelijke eindverantwoordelijkheid voor de gehele GGD, dus ook VT, is belegd bij de Directeur Publieke Gezondheid.

Voordelen:

- ❖ Veel expertise op juridisch, financieel, HRM, kwaliteit, communicatie en ICT gebied
- ❖ Terug kunnen vallen op reserves van de GGD (tot nu toe ieder jaar gedaan). Vanaf 2020 kan GGD niet meer voorfinancieren.
- ❖ Samen optrekken in kader van zorg & veiligheid
- ❖ Korte lijnen met Bijzondere Zorg (verwarde personen)
- ❖ Netwerkaanpak kunnen vormgeven met JGZ-collega's en sluitende aanpak voor mensen in sociaal domein, waarmee preventief gewerkt kan worden.
- ❖ Medewerkers voelen zich VT medewerkers, niet perse GGD-medewerker, ook gericht op kerntaak
- ❖ Mee kunnen doen met GGD-activiteiten en het kunnen terugvallen op collega-managers en DPG

Nadelen:

- ❖ Hoge overhead waar vanuit VT geen invloed op is. Bepaalde diensten zou VT GZ zelf willen inhuren en bepaalde diensten juist weer niet
- ❖ Afgelopen jaren met begrotingswijzigingen moeten werken en dat is erg arbeidsintensief.
- ❖ Beeld van de GGD/gemeenschappelijke regeling helpt niet altijd specifiek voor VT in de richting van gemeenten.
- ❖ Soms moeten zaken vanuit GGD die niet prioriteit van VT zijn (VT is jongere organisatie, heeft andere wensen en behoeften).
- ❖ Dure CAO: hogere kosten voor personeel door ambtenarenstatus (nu WNRA).

Bijlage III Uitgangspunten berekening overgang naar VGGM

Als de medewerkers overgaan naar VGGM moeten we rekening houden met overgang van pensioenfondsen en met plaatsing binnen het functiegebouw van VGGM. De uitkomsten van de onderhandelingen over harmoniseren of integreren van overige arbeidsvoorwaarden kunnen we niet op voorhand nu berekenen. In de onderhandelingen met vakorganisaties is het streven naar plussen en minnen om redelijk budgettair neutraal uit te komen. Er is een berekening gemaakt van de verschillen in loonsom (dit is dus incl. de pensioenpremie).

De berekening is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De verhouding werkgevers- en de werknemersbijdrage voor de pensioenpremie verschilt:
 - Bij PFZW 50% werknemerspremie en 50% werkgeverspremie.
 - Bij ABP 30% werknemerspremie en 70% werkgeverspremie.
- De loonsom zoals vermeld in de individuele loonstaat 2020.
- We gaan uit van eind schaal 10. Aangezien de meeste medewerkers in schaal 10 zitten (80%).
- Het verschil in loonsom van één maand is vermenigvuldigd met 12 en met 65 fte.
- Schaal 10 VT zit net tussen schaal 9 en schaal 10 VGGM. Als we de medewerkers plaatsen in schaal 9 VGGM krijgen zij een garantietoelage naar schaal 10. We zijn in de berekening daarom uitgegaan van omzetting naar schaal 10 CAR-UWO. Goed om te weten is dat medewerkers VT Gelderland-Zuid ook in schaal 10 geplaatst zijn.
- Er zijn een aantal functies die bij overschaling hoger uitkomen (zie tabel hieronder)
- Het aantal fte is gebaseerd op het personeelsbestand maart 2020.

Functie	FTE	CAO Jeugdzorg	CAO CAR-UWO
Administratief medewerker B VT	2,67	5	6
Applicatiebeheerder VT	0,89	7	8
Beleidsmedewerker	0,83	10	10
Gedragwetenschapper	2,22	11	11
Management assistent VT	0,89	8	8
Manager VT	1,00	13	14
Medewerker VT	48,55	10	10
Werkbegeleider	1,78	10	10
Secretariaatsmedewerker A VT	0,44	6	7
Teammanager VT	2,00	11	12
Telefoniste VT	0,67	3	6
Vertrouwensarts VT	1,78	12	12

63,72

Resultaat berekening

Kosten bij overgang van CAO Jeugdzorg naar CAO CAR-UWO:	€	496.702
Kosten hogere inschalingen:	€	65.000
Totaal:	€	561.702

De hogere kosten bij overgang van CAO komt grotendeels door een hogere loonsom bij CAR-UWO, waarvan een deel veroorzaakt wordt door een hogere werkgeversbijdrage pensioenpremie en deels door verschillen in overige sociale premies.

Overige kosten

Bij overgang van PFZW naar ABP krijgen we een boete. Deze boete(ook wel afkoop genoemd) kan erg hoog oplopen. (15 jaar geleden was dat bij een overgang van 40 medewerkers al rond de 5 ton).

Bijlage IV Interviewleidraad

Interviewvragen:

1. Bent u tevreden over de huidige situatie?
2. Waar bent u minder tevreden over in de huidige situatie?

Positionering: VT is nu een zelfstandige stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de GR.

3. Als u kijkt naar de argumenten op basis waarvan in 2016 gekozen is voor de huidige positionering, hoe weegt u die vanuit de huidige inzichten? → ingevulde weging 2016 bijvoegen?

- i. Als degene ook in 2016 betrokken was: ‘Wat is er in uw overwegingen veranderd en waarom?’
 - ii. Welke kenmerken wegen voor u zwaarder dan andere en wat maakt dat zo?
- 4. Hoe duidelijk vindt u de huidige constructie/positionering? (Voor lokale bestuurders de volgende aanvullende vraag: ‘Leidt dit in uw gemeente(raad) tot vragen?’)
- 5. Wat verwacht u van VGGM in relatie tot VT?
- 6. Hoe ziet u de rol van de Raad van Toezicht/ de directeur–bestuurder van Veilig Thuis en het Algemeen Bestuur van VGGM? Zijn deze rollen/taken/verantwoordelijkheden helder belegd?

Wat betekent dat volgens u in relatie tot financiën

- 7. Financiering van de taken van de stichting VT (subsidie) en de meeste taken van VGGM (inwonerbijdrage).
- 8. Reserves en risico’s. Heeft VT volgens u een eigen reserve nodig? (aanvulling: garantstaan VGGM/ aanvullen reserves door VGGM?)

Aansturing door gemeenten:

- 9. Wat is volgens u nodig om de taken van VT als gezamenlijke gemeenten goed aan te sturen?
- 10. Hoe ervaart u de huidige aansturing? Waar bent u tevreden over en wat zijn verbeterpunten?
 - a. wat is volgens u de rol van de gemeenteraden in de huidige constructie?
 - b. Wat zou volgens u de gewenste rol van de gemeenteraden zijn?

Afhankelijkheid gemeenten

- 11. In de wet is bepaald dat Veilig Thuis, zonder tussenkomst van de gemeente, de Raad voor de Kinderbescherming inschakelt en de rechter vraagt een Jeugdbeschermingsmaatregel op te leggen. Hierbij dient iedere schijn van eigen, gemeentelijk belang te worden uitgesloten (een Jeugdbeschermingsmaatregel is voor gemeenten een kostenpost). Gemeenten moeten t.a.v. de toegang tot Jeugdbeschermingsmaatregelen of het kunnen uitvoeren van onderzoeken naar kindermishandeling geen invloed hebben. Bent u van mening dat VT nu voldoende onafhankelijk is van gemeenten?

12. Hoe ervaart u de scheiding tussen de gemeenten als eigenaar van VT en als opdrachtgever van VT?

13. Op welke manier zou dat volgens u het beste belegd kunnen worden?

Tot slot:

14. Als u nu zou moeten kiezen, houden zoals het is, separate stichting neerzetten of integreren in VGGM, wat kiest u dan?

Zijn we nog iets vergeten, hebben we zaken onbenoemd gelaten die u wel mee had willen geven?

De voorwaarden die aan een Veilig Thuis-organisatie gesteld werden zijn onder paragraaf 3 van de notitie “Een definitieve organisatievorm voor Veilig Thuis Gelderland Midden (uit 2016)” aangegeven. Van de in de notitie opgenomen drie scenario's werd niet gekozen voor het scenario “Veilig Thuis onderbrengen bij Moviera of JBG” omdat dit scenario op de volgende onderdelen minder werd beoordeeld:

- Schaalgrootte
- Onafhankelijkheid van het zorgaanbod
- Sturingsmogelijkheden door de gemeenten
- Overigen: risico op aanbestedingsplicht

Vervolgens is een verdere afweging gemaakt t.a.v. twee scenario's. In de onderstaande matrix zijn de argumenten aangegeven die hebben geleid tot de uiteindelijke keuze voor het scenario “een aparte stichting onder VGGM”.

	weging	Scenario 1 een aparte stichting onder VGGM	weging	Scenario 2 een aparte stichting
1. Schaalgrootte	+	- Veilig Thuis kan gebruik maken van faciliteiten van VGGM (o.a. ICT, boekhouding, P&O, en bereikbaarheidsdiensten). - VGGM heeft ervaring met een aparte Stichting voor Jeugdgezondheidszorg.	-	- Veilig Thuis moet zelf faciliteiten organiseren of anders inkopen. - Update 2020: de stichting heeft per 1 maart 79 medewerkers (64,61 fte) - Een aparte stichting heeft minder mogelijkheden om fluctuaties in de workload op te vangen.

2. Expertise	o - 2016: Er is sprake van overname van onderneming: medewerkers van Moviera en JBG gaan over naar de nieuwe organisatie. De expertise is daardoor geborgd. - 2020: de expertise is aanwezig bij VT en daardoor geborgd. - Veilig Thuis en VGGM kunnen gebruik maken van elkaars expertise.	o - 2016: Er is sprake van overname van onderneming: medewerkers van Moviera en JBG gaan over naar de nieuwe organisatie. De expertise is daardoor geborgd. - 2020: de expertise is aanwezig bij VT en daardoor geborgd.
3. Aansluiting op het lokale veld	+ - De relatie die Veilig Thuis met het lokale veld heeft opgebouwd moet verder worden versterkt. - Dat is ook een opdracht aan VGGM (Jeugdgezondheidszorg, OGGz, Maatschappelijke opvang). - Samenwerking kan de ontwikkelingen versterken.	o - De relatie die Veilig Thuis met het lokale veld heeft opgebouwd moet verder worden versterkt.
4. Verankerd in veiligheidsdomein/dwangkader	+ - De focus op werkzaamheden van Veilig Thuis liggen primair op Veiligheid. Haar huidige positie moet verder worden uitgebouwd. - Primaire taak van VGGM is Veiligheid in het publieke domein. Ook VGGM wil (verder) investeren in een sterkere relatie met politie en OM en Veiligheidshuis. - Samenwerking kan de ontwikkelingen versterken.	o - De focus op werkzaamheden van Veilig Thuis liggen primair op Veiligheid. Zij heeft in het veiligheidsdomein/dwangkader een positie opgebouwd die verder moet worden versterkt.

5. Financiering	+	- VGGM kan, door haar schaalgrootte, faciliteiten bieden tegen minder kosten. - VGGM heeft t.a.v. Jeugdgezondheidszorg ervaring met het werken met basistaken en een systeem van maatwerk waarbij gemeenten, ook apart van elkaar, diensten kunnen inkopen. - Financieringsstromen verlopen via VGGM. Dit ontlast de stichting.	o	- De transitiekosten bij het overbrengen van taken en medewerkers naar een zelfstandig stichting zullen hoger uitvallen. - De kosten voor een (kleine) stichting zijn i.v.m. de beperkte schaalgrootte altijd hoger.
6. Voldoende onafhankelijk van zorgaanbod	o	- De stichting voert taken uit, onafhankelijk van het zorgaanbod. - De positie van Veilig Thuis kan in de samenwerking met het lokale veld ook negatief worden beïnvloed door de naam die VGGM heeft.	+	- Een zelfstandig stichting voert taken uit, onafhankelijk van het zorgaanbod.
7. Voldoende onafhankelijk van gemeenten	o	(Is name van belang t.a.v. de zelfstandige bevoegdheid van Veilig Thuis om (kostbare) onderzoeken naar kindermishandeling te doen. Besluiten hiertoe mogen nooit financieel gestuurd zijn) - De opdracht van de stichting wordt via de VGGM aangestuurd. Over de zelfstandige bevoegdheid moeten expliciet afspraken worden gemaakt.	+	(Is name van belang t.a.v. de zelfstandige bevoegdheid van Veilig Thuis om (kostbare) onderzoeken naar kindermishandeling te doen. Besluiten hiertoe mogen nooit financieel gestuurd zijn) - De zelfstandige stichting opereert volledig onafhankelijk van de gemeenten.

8. Sturingsmogelijkheden gemeente	+	- Veilig Thuis voert gemeentelijke (publieke) taken uit. Publieke taken dienen bij voorkeur in een gemeenschappelijke regeling te worden ondergebracht. VGGM is een gemeenschappelijke regeling. - VGGM heeft een infrastructuur als opdrachtnemer van 16 (nu 15) gemeenten in de Veiligheidsregio (Algemeen- en dagelijks bestuur). In de opdrachtverlening vanuit VGGM kan daarbij worden aangesloten. - Inhoudelijk verdient de stichting een eigen Raad van Toezicht en een input van externe expertise in de vorm van een advies- of klankbordgroep.	-	- De directie van een zelfstandige stichting wordt door 16 (nu 15) gemeenten aangestuurd. Deze versnippering in aansturing is niet wenselijk.
9. Overigen	+	- De opdracht van gemeenten aan VGGM als gemeentelijke regeling beperkt zich tot het uitvoeren van gemeentelijke taken. De gemeenten zijn hierdoor niet aanbestedingsplichtig. - Mocht in de nabije toekomst een gemeentelijke regeling worden opgericht t.b.v. de uitvoering van gemeentelijke taken in het Sociaal Domein dan kan de stichting daarin worden ondergebracht.	o	- Het kans bestaat dat de opdracht vanuit de gemeenten aan een zelfstandige stichting aanbestedingsplichtig is. Dit vormt een risico voor de continuïteit.

Weging:

- + : voordeel
- O : neutraal
- : nadeel

Oplegnotitie

Onderwerp: Procesnotitie toelichting zorgcoördinatie en samenhang LMS Apeldoorn

Voorgestelde behandelwijze:

- Ter besluitvorming
- Ter informatie
- Vertrouwelijk

Planning bespreking:

☐ Financiële Commissie	d.d.:
☒ DB VGGM	d.d.: 03-06-2020
☒ Algemeen Bestuur	d.d.: 24-06-2020
-

Inleiding:

Op verschillende momenten in 2018 en 2019 bent u via het DB en AB geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom zorgcoördinatie in de regio's Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid. Daarin is gesproken over de ambitie van een lokaal zorgcoördinatiecentrum en de samenhang met de ontwikkeling van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) in Apeldoorn. Meest recent bent u hierover geïnformeerd bij het thema AB van november 2019. Met deze notitie krijgt u een beknopte update van het huidige project en een procesvoorstel over de onderdelen waarover u nader wordt geïnformeerd in het Algemeen Bestuur van 24 juni 2020.

Context:

Eerder bent u geïnformeerd over het project zorgcoördinatie van Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid en de aanvraag voor een pilot zorgcoördinatie vanuit landelijke subsidiegelden. Dit voorjaar heeft de landelijke beoordelingscommissie van de pilots groen licht gegeven voor de pilot zorgcoördinatie van Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid. Deelnemers in deze pilot zijn de huisartsenposten Ede, Arnhem, Tiel, Nijmegen, ProPersona en de twee ambulancediensten Ambulancezorg Gelderland-Midden en Ambulancezorg Gelderland-Zuid. De goedkeuring betekent dat VGGM en VRGZ een projectplan kunnen gaan uitwerken om tot uitvoering te komen van de pilot.

Proces:

Vanwege landelijke en regionale ontwikkelingen wil VGGM het bestuur nader informeren over de samenhang tussen zorgcoördinatie en de LMS. Op 10 juni staat een bestuurlijk overleg gepland tussen de directies van VGGM, VRGZ en de portefeuillehouders meldkamers vanuit het DB/AB van beide regio's. Dat overleg dient om de portefeuillehouders meldkamers verder bij te praten over de ontwikkelingen en met hen te spreken over de stand van zaken bij onderstaande drie sporen.

1. Stand van zaken ontwikkeling LMS;
2. Stand van zaken pilots zorgcoördinatie GM/GZ;
3. Waarborg 24/7 bereikbaarheid Meldkamer Ambulancezorg voor beide veiligheidsregio's.

De directies en portefeuillehouders komen na afloop van het overleg met een gezamenlijke uitwerking van de bovenstaande sporen in presentatievorm. De portefeuillehouder meldkamer vanuit VGGM zal in het AB van 24 juni 2020 een presentatie verzorgen met een stand van zaken op de voorgenoemde sporen.

Bestuurlijke besprekpunten:

Niet van toepassing

Verdere behandeling:

1. Bestuurlijk overleg tussen VGGM, VRGZ en portefeuillehouders meldkamers op 10 juni 2020.
2. Toelichting AB VGGM op 24 juni 2020 door portefeuillehouder meldkamer VGGM.

Bijlagen

Niet van toepassing

Oplegnotitie

Onderwerp: Voortgang bestuurlijke aansturing Zorg en Veiligheid

Voorgestelde behandelwijze:

- Ter besluitvorming
 Ter informatie
 Vertrouwelijk

Planning bespreking:

- Financiële Commissie d.d.:
 DB VGGM d.d.: 03-06-2020
 Algemeen Bestuur d.d.: 24-06-2020
-

Inleiding:

Het Algemeen Bestuur van VGGM heeft in haar vergadering van 30 oktober 2019 ingestemd met de opdracht voor het project 'bestuurlijk aansturing Zorg en Veiligheid'. In de latere vergadering van het DB van 27 november is de opdracht ingeperkt (ter informatie voorgelegd aan het AB van 18 december).

"Een analyse maken van het themagebied Zorg & Veiligheid en de wijze waarop bestuurlijk overleg rond dit vraagstuk vorm te geven. Hiertoe worden enkel varianten uitgewerkt, waaronder een variant bestaande uit een bestuurlijk overleg (van burgemeesters en wethouders) op (sub)regionaal niveau."

Proces:

ZonMw heeft inmiddels de subsidieaanvraag voor het project gehonoreerd (d.d. 27.2.2020). Mede op verzoek van ZonMw heeft en cliëntenperspectief een positie gekregen in de stuurgroep en de werkgroep (maakten deel uit van de klankbordgroep).

De inrichting van de projectorganisatie is nagenoeg gereed. De stuurgroep en de werkgroep zijn ingericht en de klankbordgroep wordt op korte termijn gerealiseerd. Als voorzitter van de stuurgroep is Marion Vijghen aangetrokken; voorzitter van de werkgroep is Pauline Zwart (regio-adviseur VLOT).

De werkgroep is voortvarend aan de slag gegaan met een inventarisatie van de bestaande overleggen. De werkgroep bestaat uit ambtenaren van gemeente Arnhem en Ede, politie, Openbaar Ministerie, ervaringsdeskundige en Zorgbelang Inclusief en VGGM. De werkgroep heeft inmiddels een uitgebreid overzicht van de bestaande overleggen binnen het brede thema Zorg en Veiligheid opgeleverd. Aan de analyse van de geïnventariseerde overleggen wordt gewerkt.

De stuurgroep heeft in haar eerste overleg gesproken over de achtergronden van de opdracht, projectorganisatie en het voorzitterschap. Ten gevolge van de coronacrisis vindt de volgende stuurgroep bijeenkomst niet eerder dan 3 juni plaats. In deze stuurgroep zullen uitgangspunten voor het concipiëren van voorstellen en kaders voor een haalbare uitkomst worden besproken. Streven is in de september cyclus van het DB/AB varianten voor bestuurlijk overleg voor te leggen.

Planning:

Ten gevolge van de coronacrisis is de planning voor dit project één vergadercyclus van het DB/AB verschoven. Varianten zullen voorgelegd worden in het DB/AB van september 2020. De uitwerking hiervan wordt geagendeerd voor de december vergadering.

Bestuurlijke bespreekpunten:

n.v.t.

Verdere behandeling:

n.v.t.

Bijlagen

Niet van toepassing

OPLEGNOTITIE

Onderwerp	
Voorgestelde behandelwijze: ☒ Ter informatie ☒ Ter bespreking ☐ Ter besluitvorming ☐ Vertrouwelijk (alleen i.c.m. bovenstaande)	Planning bespreking: ☐ MT Veiligheidsbureau d.d.: ☐ Veiligheidsdirectie d.d.: ☐ DB VGGM d.d.: ☒ AB VGGM d.d.: 24 juni 2020
Samenvatting	De ordening van de ambulancezorg is sinds 2013 geregeld in de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz). Deze wet is van tijdelijke aard en was oorspronkelijk bedoeld met een looptijd tot 1 januari 2018. De tijdelijke wet loopt af en moet per 1 januari 2021 vervangen zijn. Op 26 mei 2020 heeft de minister van Medische Zorg en Sport het wetsvoorstel ambulancevoorzieningen aan de Tweede Kamer verstuurd. Voorafgaand heeft de Raad van State geadviseerd en is het concept wetsvoorstel van de minister van Medische Zorg en Sport verder aangepast. In deze memo nemen we u mee in een aantal in het wetsvoorstel van 2020. In de memo wordt achtereenvolgens ingegaan op: • De contouren zoals geformuleerd medio juni 2019;• Het advies van de Raad van State op het concept wetsvoorstel 2020;• De reactie van het ministerie van VWS op het advies van de Raad van State;• In het kort: de inhoud van het concept wetsvoorstel;• De situatie voor VGGM / Ambulancezorg Gelderland-Midden.
Beslispunten	N.v.t.
Bijlage(n)	1. Memo wet ambulancevoorzieningen2. Voorstel van wet3. Koninklijke Boodschap4. Memorie van toelichting5. Advies Raad van State incl. reactie VWS

MEMO

Datum : 24-06-2020
Aan : Leden Algemeen Bestuur VGGM
Van : Directie VGGM
Betreft : Wetsvoorstel ambulancevoorzieningen (per 2021)

Inleiding

De ordening van de ambulancezorg is sinds 2013 geregeld in de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz). De tijdelijke wet loopt af en moet per 1 januari 2021 vervangen zijn. In het DB en AB van oktober 2019 bent u geïnformeerd over de contouren van de wetgeving die de minister voor Medische Zorg en Sport op 24 juni 2019 bekend heeft gemaakt¹. Op 26 mei 2020 heeft de minister van Medische Zorg en Sport het wetsvoorstel ambulancevoorzieningen aan de Tweede Kamer verstuurd. Voorafgaand heeft de Raad van State geadviseerd en is het concept wetsvoorstel van de minister van Medische Zorg en Sport verder aangepast. In deze memo nemen we u mee in een aantal belangrijke wijzigingen tussen de contouren in 2019 en het uiteindelijke wetsvoorstel van 2020.

Contouren wetsvoorstel (2019)¹

In het DB en AB van oktober 2019 bent u voorbereid op een aantal wijzigingen ten opzichte van de tijdelijke wet ambulancezorg. Hieronder staan de belangrijkste aanpassingen benoemd vanuit de contouren van de wetgeving uit 2019:

- De minister voor Medische Zorg en Sport maakte in de contouren bekend om de ambulancevoorzieningen aan te merken als *niet-economische dienst van algemeen belang* (NEDAB), om zo een aanwijzing voor onbepaalde tijd mogelijk te maken. De huidige aanbieders van ambulancezorg zouden daarmee hun vergunning behouden en ook in de nieuwe wetgeving aanbieder van ambulancezorg blijven in hun regio.
- De minister voor Medische Zorg en Sport maakte bekend om de verantwoordelijkheid voor zorginkoop ambulancezorg bij de zorgverzekeraars te houden. Net als in de tijdelijke wet, zijn de verzekeraars en ambulancevoorzieningen gebonden aan kwaliteitsnormen en indicatoren.
- In de contouren van de nieuwe wet deed de minister voor Medische Zorg het voorstel om een overheidscommissaris met vetorecht aan te stellen voor toezicht op de ambulancevoorzieningen.

Advies Raad van State en reactie VWS

De Raad van State heeft op de contouren van het wetsvoorstel advies uitgebracht aan de minister van Medische Zorg en Sport. Hieronder staan een aantal bezwaren weergegeven, inclusief reactie van het ministerie van VWS.

1. Het voorstel om de ambulancezorg aan te merken als NEDAB.
 - De Raad van State oordeelt dat onzeker is of ambulancezorg aan te merken is als NEDAB en dat daarmee de regels inzake vrij verkeer zijn uitgesloten. De financiering gaat ongewijzigd via de zorgverzekeraars en daarmee behouden RAV's de financiële risico's op faillissement. Daarmee zou de ambulancezorg een economisch karakter behouden.

¹ Ministerie van VWS (2019). 'Kamerbrief over contouren toekomstige wetgeving ambulancezorg', d.d. 24-06-2019.

- *Reactie VWS*

In de memorie van toelichting heeft de minister van Medische Zorg en Sport aangegeven dat ambulancezorg is aangewezen als cruciale zorg. Dat betekent dat ook het ministerie van VWS een bijzondere rol heeft in het waarborgen van continuïteit. Als discontinuïteit dreigt, zal VWS in gesprek gaan met de zorgverzekeraars, de NZa en de IGJ. Indien een aanbieder van ambulancezorg desondanks failliet gaat, kan VWS een vangnetstichting oprichten, zodat continuïteit geborgd blijft. Verder is in de memorie van toelichting opgenomen dat in de ambulancezorg sprake is van budgetbekostiging, waardoor het financiële risico van RAV's beperkt is. In de memorie van toelichting staat verder uitgewerkt hoe de regering de ambulancevoorzieningen aanmerkt als NEDAB.

2. Het verstrekken van een aanwijzing voor onbepaalde tijd aan de huidige aanbieders.

- Volgens de Raad van State geven de huidige Europese Regels geen ruimte om RAV's voor onbepaalde tijd aan te wijzen. Volgens het wetsvoorstel zouden deze regels niet van toepassing zijn, omdat ambulancezorg geen economische dienst zou zijn. De Raad van State pleit voor een andere inrichtingsvorm van het stelsel in plaats van de huidige 'aanwijzing voor onbepaalde tijd'. Alternatieven zijn volgens de Raad van State; een concessieverlening volgens Europese kaders (aanbesteding) of een volledig publiek systeem door een publiekrechtelijke entiteit.

- *Reactie VWS:*

In het wetsvoorstel is niet gekozen voor een concessieverlening, omdat dit systeem een periodieke discontinuïteit geeft in de aanbieders van ambulancezorg. Concessieverlening leidt daarmee tot onzekerheid bij patiënten, werknemers en ketenpartners in zorg en veiligheid. Periodieke discontinuïteit zou ertoe leiden dat steeds nieuwe afspraken gemaakt zouden moeten worden met partijen in de zorg- en veiligheidsketens.

In situatie van een publieke voorziening zou de ambulancezorg door de overheid worden aangestuurd en is er geen link meer met de zorgverzekeraars. Juist die zorgverzekeraars zijn wel betrokken in samenwerking met partijen in de zorgketen, zoals huisartsenposten en ziekenhuizen en in het ROAZ. Ook het inrichten als publieke voorziening brengt discontinuïteit aangezien private ondernemingen onteigend moeten worden.

De minister van Medische Zorg en Sport stelt dat vanwege voorgaande redenen niet is gekozen voor een alternatieve inrichting.

3. Het voorstel om een overheidscommissaris met vetorecht aan te stellen.

- De Raad van State is van mening dat het aanstellen van een overheidscommissaris met vetorecht negatieve gevolgen zal hebben voor huidige bestuurlijke ordening in de publieke RAV's (zoals Ambulancezorg Gelderland-Midden). De overheidscommissaris zou de verantwoordelijkheidsverdeling binnen een gemeenschappelijke regeling verstoren.

- *Reactie VWS:*

De minister van Medische Zorg en Sport "erkent dat er mogelijk een gewijzigde dynamiek kan plaatsvinden binnen de RAV in verhouding tot andere actoren die betrokken zijn bij de levering van ambulancezorg"². Het advies van de Raad van State wordt gevolgd en er wordt afgezien van het aanstellen van een overheidscommissaris bij zowel publieke als private RAV's.

² Advies afdeling advisering Raad van State en Nader Rapport (2020). p 15.

Wetsvoorstel ambulancevoorzieningen in het kort

Het doel van de wet is zekerheid bieden over ambulancezorg in de toekomst en zet daarom sterk in op continuïteit en kwaliteit. Per veiligheidsregio krijgt de huidige aanbieder met een aanwijzing voor onbepaalde tijd het recht en tegelijkertijd de plicht ambulancezorg te leveren. Nieuwe kwaliteitsnormen uit het kwaliteitskader ambulancezorg hebben expliciet een plek gekregen in het wetsvoorstel. De minister heeft besloten om de voorgenomen toevoeging van een overheidscommissaris met vetorecht niet in te voeren vanwege de huidige bestuurlijke ordening in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Een vaste aanbieder van ambulancezorg moet leiden tot meer continuïteit in de acute zorg, zowel voor patiënten, ambulancemedewerkers en haar ketenpartners. De ambulancezorg wordt aangemerkt als niet-economische dienst van algemeen belang en de twee grootste verzekeraars in de regio blijven de zorg inkopen bij de aangewezen aanbieder.

In Gelderland-Midden

Ambulancezorg Gelderland-Midden (als onderdeel van VGGM) blijft voor de regio Gelderland-Midden de aanbieder van ambulancezorg. Het wetsvoorstel van de minister van Medische Zorg en Sport bevat in artikel 15, lid 2 en artikel 16 een aantal taken en verantwoordelijkheden voor het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur:

Artikel 15

1. Het bestuur van de Regionale Ambulancevoorziening met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid verstrekt de interne toezichthouder de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke inlichtingen.
2. De volgende besluiten van het bestuur zijn aan de goedkeuring van de interne toezichthouder onderworpen:
 - a. de vaststelling van de begroting, het bestuursverslag, de jaarrekening en de resultaatbestemming, tenzij deze bevoegdheid aan de algemene vergadering toekomt;
 - b. de vaststelling van strategische beleidsplannen van de Regionale Ambulancevoorziening;
 - c. de vaststelling van de randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden;
 - d. het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking van de Regionale Ambulancevoorziening met andere rechtspersonen of vennootschappen indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de Regionale Ambulancevoorziening;
 - e. het bestuursreglement van het bestuur;
 - f. een voorstel tot ontbinding van de Regionale Ambulancevoorziening;
 - g. aangifte van faillietverklaring en aanvraag van surseance van betaling;
 - h. gelijktijdige beëindiging of beëindiging binnen een kort tijdsbestek van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers, of van het verbreken van een overeenkomst met een aanmerkelijk aantal personen dat als zelfstandige of als samenwerkingsverband werkzaam is voor de Regionale Ambulancevoorziening.

Artikel 16

Artikel 15, tweede lid is van overeenkomstige toepassing op Regionale Ambulancevoorzieningen met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid, voor zover het de uitoefening van de ambulancezorg door de Regionale Ambulancevoorziening betreft, met dien verstande dat voor «de interne toezichthouder» wordt gelezen «het algemeen bestuur» en voor «het bestuur» telkens «het dagelijks bestuur».

De exacte juridische consequenties van het wetsvoorstel voor onze GR zullen nog nader worden onderzocht. Het bestuur zal hierover in de tweede helft van 2020 nader worden geïnformeerd.

U wordt geïnformeerd als er meer bekend is over de uitkomsten van de bespreking van dit wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer.

Vergaderjaar 2019–2020

35 471

Regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen (Wet ambulancevoorzieningen)

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo, Wij in overweging genomen hebben, dat de continuïteit en permanente beschikbaarheid van ambulancezorg van goede kwaliteit gewaarborgd moeten zijn;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- *Onze Minister*: Onze Minister voor Medische Zorg;
- *ambulance*: een voor het verlenen van zorg aan en vervoer van zieken of gewonden ingericht motorvoertuig, vaartuig of helikopter;
- *ambulancevoorzieningen*: alle voorzieningen die nodig zijn voor het uitoefenen van ambulancezorg, bedoeld in artikel 5;
- *meldkamer*: een meldkamer als bedoeld in artikel 25a, eerste lid, van de Politiewet 2012;
- *meldkamerfunctie*: de meldkamerfunctie, bedoeld in artikel 25b, eerste lid, van de Politiewet 2012, ten behoeve van de ambulancezorg;
- *regio*: regio als bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's;
- *ROAZ*: regionaal overleg acute zorgketen.

2. Deze wet is niet van toepassing op ambulancezorg met gebruikmaking van militaire ambulances.

Artikel 2

Voor de toepassing van deze wet is het grondgebied van Nederland verdeeld in regio's overeenkomstig de verdeling, bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.

HOOFDSTUK 2. DE ORGANISATIE VAN DE AMBULANCEVOORZIE- NINGEN

Artikel 3

1. Onze Minister draagt zorg voor de duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen.

2. De duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang.

Artikel 4

1. De zorg voor permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen berust bij de Regionale Ambulancevoorzieningen, die bevoegd en verplicht zijn tot het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg, bedoeld in artikel 5.

2. Onze Minister wijst per regio een rechtspersoon als Regionale Ambulancevoorziening aan.

3. Onze Minister doet in de Staatscourant mededeling welke rechtspersoon in een regio als Regionale Ambulancevoorziening is aangewezen.

Artikel 5

1. Ambulancezorg is zorg die beroepsmatig wordt verleend, die bestaat uit:

a. het zorg dragen voor het uitvoeren van de meldkamerfunctie door een ambulancezorgprofessional;

b. het zorg dragen voor het ontvangen, registreren en beoordelen van elke aanvraag van zorg, bedoeld in de onderdelen c, d en e, en zo nodig het besluiten door wie en op welke wijze deze zorg zal worden verleend, niet zijnde de meldkamerfunctie;

c. het met een speciaal daartoe uitgerust en als zodanig herkenbaar voertuig snel ter plaatse brengen van een ambulancezorgprofessional om aldaar zorg te verlenen, in verband met een ervaren of geobserveerde mogelijk ernstige of een op korte termijn levensbedreigende situatie als gevolg van een gezondheidsprobleem of letsel dat plotseling is ontstaan of verergert;

d. het door een ambulancezorgprofessional verlenen van zorg die erop gericht is een zieke of gewonde ter zake van zijn aandoening of letsel, in verband met een ervaren of geobserveerde mogelijk ernstige of een op korte termijn levensbedreigende situatie als gevolg van een gezondheidsprobleem of letsel dat plotseling is ontstaan of verergert, per ambulance te vervoeren; of

e. het door een ambulancezorgprofessional verlenen van zorg op het woon- of verblijfsadres van een patiënt of verlenen van zorg in combinatie met vervoer van een patiënt tussen het woon- of verblijfsadres en een zorginstelling met het oog op diagnostiek, behandeling, opname of ontslag met een ambulance.

2. Bij ministeriële regeling worden voor aan de Regionale Ambulancevoorziening voorbehouden ambulancezorg verschillende categorieën ambulancezorgprofessionals aangewezen, waaraan verschillende opleidings- of deskundigheidseisen gesteld kunnen worden.

3. In de regeling, bedoeld in het tweede lid, kan voor de zorgverlening door verschillende categorieën ambulancezorgprofessionals onderscheid gemaakt worden tussen en binnen verschillende vormen van ambulancezorg, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 6

1. Het is anderen dan de Regionale Ambulancevoorziening verboden ambulancezorg te verlenen.

2. Het is verboden ambulancezorg te verlenen zonder opdracht van een Regionale Ambulancevoorziening of met een voertuig dat niet geregistreerd is bij de Regionale Ambulancevoorziening.

3. Het eerste lid geldt niet voor degenen die krachtens een overeenkomst met de Regionale Ambulancevoorziening ambulancezorg verlenen, met uitzondering van het uitvoeren van de meldkamerfunctie anders dan door leden van een Regionale Ambulancevoorziening die de vorm heeft van een coöperatie.

4. Voor zover de Regionale Ambulancevoorziening de ambulancezorg, dan wel een deel ervan, laat uitvoeren door een derde, zorgt de Regionale Ambulancevoorziening ervoor dat deze derde handelt volgens de eisen die aan de Regionale Ambulancevoorziening zijn gesteld.

Artikel 7

De Regionale Ambulancevoorzieningen in het werkgebied van een meldkamer sluiten een convenant, dat in ieder geval afspraken bevat over de uitvoering van de meldkamerfunctie.

HOOFDSTUK 3. EISEN AAN DE REGIONALE AMBULANCEVOORZIENINGEN

Paragraaf 3.1 Nadere eisen

Artikel 8

1. Bij ministeriële regeling worden eisen vastgesteld waaraan de Regionale Ambulancevoorziening voldoet. De eisen kunnen per regio verschillen.

2. Voor zover de eisen, bedoeld in het eerste lid, betrekking hebben op de uitvoering van de meldkamerfunctie door de Regionale Ambulancevoorziening met betrekking tot de voorbereiding op en het daadwerkelijk optreden bij ongevallen, rampen en crises, stelt Onze Minister deze vast overeenkomstig de eisen die het bestuur van de veiligheidsregio of de besturen van de veiligheidsregio's in een werkgebied hebben vastgesteld op grond van artikel 35, vierde lid, van de Wet veiligheidsregio's.

Paragraaf 3.2 Eisen met betrekking tot de kwaliteit van de ambulancezorg

Artikel 9

1. Het uitvoeren van artikel 4 gaat gepaard met de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van de werkzaamheden en de verlening van ambulancezorg.

2. Ter uitvoering van het eerste lid draagt de Regionale Ambulancevoorziening in elk geval zorg voor:

a. het op systematische wijze verzamelen en registreren van gegevens betreffende de kwaliteit van de werkzaamheden en de verlening van ambulancezorg, zoals vastgelegd in de kwaliteitskaders voor de Regionale Ambulancevoorzieningen en de kwaliteitsgegevens die de minister op

basis van artikel 12 opvraagt;

b. het aan de hand van de gegevens, bedoeld onder a, op systematische wijze toetsen in hoeverre de wijze van uitvoering van artikel 4 leidt tot een verantwoorde uitvoering van de werkzaamheden;

c. het op basis van de uitkomst van de toetsing, bedoeld onder b, zo nodig verbeteren van de wijze waarop artikel 4 wordt uitgevoerd.

3. De Regionale Ambulancevoorziening draagt er zorg voor dat eenmaal in de vijf jaar een visitatie door een visitatiecommissie wordt verricht.

4. Het bestuur van de Regionale Ambulancevoorziening zendt aan Onze Minister het rapport van de visitatiecommissie, samen met het standpunt van het bestuur van de Regionale Ambulancevoorziening daarover. Het bestuur van de Regionale Ambulancevoorziening maakt het rapport en zijn standpunt openbaar.

Artikel 10

1. De Regionale Ambulancevoorziening ontvangt van afdelingen spoedeisende hulp van ziekenhuizen ten behoeve van kwaliteitsbewaking, -beheersing en – bevordering van de ambulancezorg in het kader van artikel 4, kosteloos alle daartoe noodzakelijke gegevens, waaronder persoonsgegevens, waaronder begrepen gegevens over de gezondheid als bedoeld in artikel 4, onderdeel 15, van de Algemene verordening gegevensbescherming van de cliënt.

2. De Regionale Ambulancevoorziening is bevoegd om de in het eerst lid bedoelde gegevens te verwerken voor de in het eerste lid omschreven doeleinden.

3. De Regionale Ambulancevoorziening is voor de in het eerste lid bedoelde gegevens verwerkingsverantwoordelijk.

4. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald:

a. welke gegevens, bedoeld in het eerste lid, door de Regionale Ambulancevoorziening worden ontvangen; en

b. wat de bewaartermijn van de op grond van het eerste lid aan de Regionale Ambulancevoorziening verstrekte gegevens is.

Artikel 11

1. De Regionale Ambulancevoorziening is verantwoordelijk voor een adequate en integrale inbedding van de medische verantwoordelijkheid in de organisatie.

2. De medische verantwoordelijkheid heeft betrekking op het medisch inhoudelijk beleid, het vaststellen van de bekwaamheid van ambulancezorgprofessionals, de inhoud van de scholing en het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

3. Bij ministeriële regeling kunnen opleidings- of deskundigheidseisen worden gesteld aan de medisch verantwoordelijken.

Paragraaf 3.3 Eisen met betrekking tot de transparantie

Artikel 12

1. De Regionale Ambulancevoorziening verstrekt Onze Minister ten behoeve van zijn zorg voor de duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen op verzoek gegevens over het verrichten van ambulancezorg.

2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen worden gesteld over de gegevens, bedoeld in het eerste lid, alsmede eisen worden gesteld over de wijze van verstrekking.

Artikel 13

1. Indien de Regionale Ambulancevoorziening andere activiteiten, dan de taak genoemd in artikel 4, eerste lid, verricht, onderscheidt zij, in afwijking van artikel 40a van de Wet marktordening gezondheidszorg, in ieder geval in financiële zin die activiteiten van de activiteiten ter uitvoering van haar taak, bedoeld in artikel 4, eerste lid.

2. In de financiële administratie van de Regionale Ambulancevoorziening zijn ontvangsten en betalingen traceerbaar naar bron en bestemming en is duidelijk wie op welk moment welke verplichtingen voor of namens de Regionale Ambulancevoorziening is aangegaan.

3. De baten die de Regionale Ambulancevoorziening behaalt met de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 4, eerste lid, worden niet gebruikt voor financiering van de andere activiteiten, bedoeld in het eerste lid.

4. De Regionale Ambulancevoorziening heeft schriftelijk en inzichtelijk vastgelegd hoe de ambulancevoorzieningen georganiseerd worden, van welke andere organisatorische verbanden daarbij gebruik wordt gemaakt en wat de aard is van de relaties met die andere verbanden, waaronder begrepen verantwoordelijkheden, taken en beslissingsbevoegdheden.

5. Het eerste, tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing voor de leden van de Regionale Ambulancevoorzieningen die de vorm van een coöperatie hebben.

Paragraaf 3.4 Eisen met betrekking tot de interne organisatie van de Regionale Ambulancevoorzieningen

Artikel 14

1. De Regionale Ambulancevoorziening met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid wordt bestuurd door het bestuur onder toezicht van een interne toezichthouder.

2. De interne toezichthouder draagt er zorg voor dat het bestuur als orgaan goed en evenwichtig is samengesteld en geschikt is en blijft voor het besturen van de Regionale Ambulancevoorziening.

3. De interne toezichthouder houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de Regionale Ambulancevoorziening en staat het bestuur met raad terzijde.

4. Geen persoon kan tegelijk deel uitmaken van de interne toezichthouder en het bestuur.

5. De interne toezichthouder is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

6. De statuten kunnen aanvullende bepalingen omtrent de taak en de bevoegdheden van de interne toezichthouder bevatten, alsmede de wijze waarop conflicten tussen de interne toezichthouder en het bestuur worden geregeld.

Artikel 15

1. Het bestuur van de Regionale Ambulancevoorziening met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid verstrekt de interne toezichthouder de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke inlichtingen.

2. De volgende besluiten van het bestuur zijn aan de goedkeuring van de interne toezichthouder onderworpen:

a. de vaststelling van de begroting, het bestuursverslag, de jaarrekening en de resultaatbestemming, tenzij deze bevoegdheid aan de algemene vergadering toekomt;

b. de vaststelling van strategische beleidsplannen van de Regionale Ambulancevoorziening;

- c. de vaststelling van de randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden;
- d. het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking van de Regionale Ambulancevoorziening met andere rechtspersonen of vennootschappen indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de Regionale Ambulancevoorziening;
- e. het bestuursreglement van het bestuur;
- f. een voorstel tot ontbinding van de Regionale Ambulancevoorziening;
- g. aangifte van faillietverklaring en aanvraag van surseance van betaling;
- h. gelijktijdige beëindiging of beëindiging binnen een kort tijdsbestek van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers, of van het verbreken van een overeenkomst met een aanmerkelijk aantal personen dat als zelfstandige of als samenwerkingsverband werkzaam is voor de Regionale Ambulancevoorziening.

Artikel 16

Artikel 15, tweede lid is van overeenkomstige toepassing op Regionale Ambulancevoorzieningen met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid, voor zover het de uitoefening van de ambulancezorg door de Regionale Ambulancevoorziening betreft, met dien verstande dat voor «de interne toezichthouder» wordt gelezen «het algemeen bestuur» en voor «het bestuur» telkens «het dagelijks bestuur».

Paragraaf 3.5 Eisen met betrekking tot de zeggenschap over een Regionale Ambulancevoorziening

Artikel 17

De Regionale Ambulancevoorziening meldt aan Onze Minister het wijzigen van de statuten of gemeenschappelijke regeling en het sluiten van een overeenkomst waardoor de zeggenschap over de Regionale Ambulancevoorziening geheel of gedeeltelijk door of tezamen met derden wordt uitgeoefend, dan wel waardoor deze feitelijk daartoe in de gelegenheid worden gesteld, voordat het rechtsgevolg krijgt.

Artikel 18

1. Het is verboden een rechtshandeling te verrichten, die tot gevolg heeft dat middellijk of onmiddellijk, alleen of tezamen met derden, door anderen geheel of gedeeltelijk zeggenschap wordt verkregen over een Regionale Ambulancevoorziening of een deel daarvan, dan wel over de bedrijfsvoering van een Regionale Ambulancevoorziening of een deel van die bedrijfsvoering.

2. Een Regionale Ambulancevoorziening fuseert niet met een andere Regionale Ambulancevoorziening of wijzigt niet van rechtsvorm zonder voorafgaande toestemming van Onze Minister.

Artikel 19

1. De Regionale Ambulancevoorziening verkeert in een dusdanige financiële staat dat deze de continuïteit van de ambulancezorg als bedoeld in artikel 4, eerste lid en het voldoen aan de bij of krachtens deze wet gestelde eisen niet in gevaar brengt.

2. Indien de Regionale Ambulancevoorziening andere activiteiten, dan de taak genoemd in artikel 4, eerste lid, verricht, of het verlenen van ambulancezorg als bedoeld in artikel 4, eerste lid, uitbesteedt, zorgt zij ervoor dat dit de continuïteit van de ambulancezorg als bedoeld in artikel

4, eerste lid en het voldoen aan de bij of krachtens deze wet gestelde eisen niet in gevaar brengt.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels gesteld worden aan het uitkeren van winst door de Regionale Ambulancevoorziening of haar onderaannemers.

HOOFDSTUK 4. BIJZONDERE AMBULANCEZORG

Artikel 20

Bij ministeriële regeling kan, ten aanzien van bij de regeling aangegeven ambulancezorg en onder bij de regeling vast te stellen eisen, vrijstelling worden verleend van bepalingen van deze wet.

HOOFDSTUK 5. TOEZICHT EN HANDHAVING

Artikel 21

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet met uitzondering van artikel 10, tweede, derde en vierde lid, zijn belast de ambtenaren van de Inspectie gezondheidszorg en jeugd.

2. In afwijking van het eerste lid, zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde in artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 belast de ambtenaren van de Nederlandse Zorgautoriteit, met dien verstande dat met het toezicht op de naleving van het bepaalde in artikel 19, eerste en tweede lid, tevens de in het eerste lid bedoelde ambtenaren belast zijn.

Artikel 22

1. Indien Onze Minister van oordeel is dat het bepaalde bij of krachtens deze wet niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze wordt nageleefd, kan hij de Regionale ambulancevoorziening een schriftelijke aanwijzing geven.

2. In de aanwijzing geeft Onze Minister met redenen omkleed aan op welke punten het bepaalde bij of krachtens deze wet niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze wordt nageleefd, de in verband daarmee te nemen maatregelen, alsmede de termijn waarbinnen de Regionale ambulancevoorziening aan de aanwijzing moet voldoen.

3. Indien het nemen van maatregelen in verband met gevaar voor de gezondheid redelijkerwijs geen uitstel kan lijden, kan de ingevolge artikel 21 met het toezicht belaste ambtenaar een schriftelijk bevel geven. Het bevel heeft een geldigheidsduur van zeven dagen, welke door Onze Minister telkens met eenzelfde periode kan worden verlengd zolang naar het oordeel van Onze Minister het gevaar voor de gezondheid niet is geweken.

4. De Regionale Ambulancevoorziening is verplicht volledig en binnen de daarbij gestelde termijn aan de aanwijzing onderscheidenlijk onmiddellijk aan het bevel te voldoen.

5. Indien de Regionale Ambulancevoorziening inzake het vierde lid in gebreke blijft waardoor het verlenen van ambulancezorg in de regio in gevaar komt, kan Onze Minister een bewindvoerder over de Regionale Ambulancevoorziening aanstellen.

6. Onze Minister regelt bij de aanstelling de bevoegdheden en beloning van de bewindvoerder. Artikel 2:22, derde tot en met zesde lid, van het Burgerlijk Wetboek, is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor «de rechter» telkens wordt gelezen «Onze Minister».

Artikel 23

1. Onze Minister is bevoegd tot het opleggen van een last onder dwangsom ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 4, eerste lid, 6, eerste lid, 7, 8, 12, 18, 20 en 25, vierde lid.

2. Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van de bij artikel 22, vierde lid en de bij artikel 5:20, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht gestelde verplichtingen.

Artikel 24

1. Onze Minister is bevoegd tot het opleggen van een bestuurlijke boete ter handhaving van artikel 6, tweede lid.

2. De op grond van het eerste lid op te leggen bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag dat is vastgesteld voor de vierde categorie, bedoeld in artikel 21, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 25

1. Onze Minister kan de aanwijzing, bedoeld in artikel 4, tweede lid, wijzigen of intrekken indien:

- a. de Regionale Ambulancevoorziening daarom verzoekt;
- b. de Regionale Ambulancevoorziening de taak, bedoeld in artikel 4, eerste lid, niet of niet verantwoord vervult of het bepaalde bij of krachtens deze wet niet naleeft;
- c. naar het oordeel van Onze Minister het belang van permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen zulks vordert; dan wel
- d. een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft.

2. Onze Minister doet in de Staatscourant mededeling van de wijziging of intrekking van de aanwijzing.

3. Voordat Onze Minister een aanwijzing intrekt, vraagt Onze Minister de zorgverzekeraars in de zin van de Zorgverzekeringswet die in de regio de andere zorgverzekeraars representeren, het bestuur van de veiligheidsregio en het traumacentrum als organisator van het ROAZ om advies.

4. Indien Onze Minister een aanwijzing intrekt, draagt de Regionale Ambulancevoorziening waarvan de aanwijzing wordt ingetrokken, ervoor zorg dat zij:

- a. uitvoering blijft geven aan artikel 4, eerste lid, in de overgangperiode tot aan het moment dat een andere rechtspersoon voor die regio als Regionale Ambulancevoorziening functioneert,
- b. op verzoek van Onze Minister in de overgangperiode, bedoeld onder a, aan de door Onze Minister aangewezen rechtspersoon alle informatie verschaft die deze nodig heeft om als Regionale Ambulancevoorziening voor die regio te functioneren,
- c. de medewerkers overdraagt aan de nieuw aangewezen rechtspersoon.

5. Voordat Onze Minister een andere rechtspersoon aanwijst als Regionale Ambulancevoorziening na intrekking van een aanwijzing, vraagt Onze Minister de zorgverzekeraars in de zin van de Zorgverzekeringswet die in de regio de andere zorgverzekeraars representeren, het bestuur van de veiligheidsregio en het traumacentrum als organisator van het ROAZ om advies.

HOOFDSTUK 6. WIJZIGINGS-, OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 26

Aan categorie D. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport van Bijlage I. bedoeld in artikel 124b, eerste lid, van de Gemeentewet wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

6. Wet ambulancevoorzieningen.

Artikel 27

In artikel 1 van de Wet Veiligheidsregio's komt het onderdeel Regionale Ambulancevoorziening te luiden:

Regionale Ambulancevoorziening: de rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Wet ambulancevoorzieningen.

Artikel 28

In artikel 25a, vijfde lid, van de Politiewet 2012, wordt «bedoeld in artikel 1 van de Tijdelijke wet ambulancezorg» vervangen door «bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet ambulancevoorzieningen».

Artikel 29

De Wet marktordening gezondheidszorg wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 16, onderdeel n, door een puntkomma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

o. toezicht op de naleving van artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van de Wet ambulancevoorzieningen.

B

Voor artikel 79 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 78g

De zorgautoriteit kan uit hoofde van haar taak, bedoeld in artikel 16, onderdeel o, een aanwijzing geven aan een Regionale Ambulancevoorziening als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Wet ambulancevoorzieningen, erop gericht dat aan de naleving van het in dat onderdeel genoemde artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van de Wet ambulancevoorzieningen wordt voldaan.

C

In artikel 79, eerste lid, wordt «de artikelen 76 tot en met 78f» vervangen door «de artikelen 76 tot en met 78g».

D

Na artikel 81a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 81b

1. Indien een Regionale Ambulancevoorziening als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Wet ambulancevoorzieningen niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 79, tweede lid, aan een krachtens artikel 78g gegeven aanwijzing voldoet, is de zorgautoriteit bevoegd:

- a. een last onder bestuursdwang op te leggen; of
 - b. ter openbare kennis te brengen, zo nodig onder vermelding van de overwegingen die tot de kennisgeving hebben geleid:
 - 1°. dat de Regionale Ambulancevoorziening in strijd handelt met artikel 13 of het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van de Wet ambulancevoorzieningen;
 - 2°. dat aan de Regionale Ambulancevoorziening een aanwijzing is gegeven dan wel een last onder dwangsom is opgelegd.
2. Artikel 80, tweede tot en met zesde lid en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

E

Na artikel 84a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 84b

De zorgautoriteit kan een Regionale Ambulancevoorziening als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Wet ambulancevoorzieningen, een last onder dwangsom opleggen ter zake van overtreding van artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van de Wet ambulancevoorzieningen.

F

Artikel 91 komt te luiden:

Artikel 91

1. De zorgautoriteit kan een Regionale Ambulancevoorziening als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Wet ambulancevoorzieningen, een bestuurlijke boete opleggen ter zake van overtreding van artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van de Wet ambulancevoorzieningen.
2. Artikel 85, tweede lid en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30

In artikel 7:3, vierde lid, onder a, van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg wordt de zinsnede «bedoeld in artikel 1 van de Tijdelijke wet ambulancezorg» vervangen door «bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder c, d en e, van de Wet ambulancevoorzieningen».

Artikel 31

Aanwijzingen verleend bij of krachtens artikel 6 van de Tijdelijke wet ambulancezorg, gelden na inwerkingtreding van deze wet als aanwijzing per regio van de Regionale Ambulancevoorziening, bedoeld in artikel 4, tweede lid.

Artikel 32

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 33

Deze wet wordt aangehaald als: Wet ambulancevoorzieningen.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister voor Medische Zorg,

Vergaderjaar 2019–2020

35 471

Regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen (Wet ambulancevoorzieningen)

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet houdende regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen (Wet ambulancevoorzieningen).

De memorie van toelichting, die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 26 mei 2020

Willem-Alexander

Vergaderjaar 2019–2020

35 471

Regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen (Wet ambulancevoorzieningen)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Aanleiding

De aanleiding voor de Wet ambulancevoorzieningen is het aflopen van de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz) per 1 januari 2021. De keuze voor de tijdelijke wet was er mede in gelegen dat er ontwikkelingen gaande waren in de acute zorg, die maakten dat het lastig was om een structurele wet te maken. Ook nu zijn er nog steeds veel ontwikkelingen in de acute zorg in het algemeen en de ambulancezorg in het bijzonder. Te denken valt aan de toename van de vraag naar acute zorg, de noodzaak tot meer coördinatie in de acute zorgketen en de schaarste aan personeel. Ontwikkelingen in het zorglandschap zoals sluitingen van afdelingen spoedeisende hulp en acute verloskunde hebben gevolgen voor de ambulancezorg. Er wordt gelukkig in de keten van de acute zorg in toenemende mate samengewerkt, onder andere in het regionaal overleg acute zorgketen (ROAZ). Dat overleg waarin de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) één van de partners is, krijgt een betere wettelijke basis¹. Het totale aantal meldkamers daalt van 25 naar 10, om tot een verbetering in de organisatie en werkwijze van de meldkamers te komen. Het beheer van meldkamers wordt ondergebracht bij de politie in het kader van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) en tegelijkertijd blijven de hulpdiensten (politie, brandweer, ambulance en Koninklijke Marechaussee) zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de eigen meldkamerfunctie. Een belangrijk uitgangspunt is colocatie. Dit houdt in dat alle hulpdiensten die werkzaam zijn in het werkgebied van een meldkamer, fysiek bij elkaar zitten op die meldkamer, gebruik maken van dezelfde ondersteunende systemen en de werkprocessen zoveel mogelijk afstemmen. Het doel hiervan is dat multidisciplinaire aansturing van de aanpak van incidenten, noodhulp-verlening en multidisciplinaire coördinatie bij rampenbestrijding en crisisbeheersing zo goed mogelijk kunnen verlopen. Er is een Kwaliteitskader Spoedzorgketen opgesteld door veldpartijen en op basis van het Actieplan Ambulancezorg zijn tripartiete kwaliteitssignalen en

¹ Kamerstukken II, 2018–2019, 29 247, nr. 264.

indicatoren voor de ambulancezorg opgesteld. Binnen de ambulancezorg is sprake van toenemende functiedifferentiatie om de juiste zorgverlener in te zetten voor de zorgvraag.

De wereld van de acute zorg zal in beweging blijven om te zorgen dat patiënten de juiste zorg op de juiste plek van de juiste zorgverlener ontvangen. De inrichting van de ambulancezorg moet zodanig zijn dat aan deze voortdurende ontwikkelingen (mede) vorm kan worden gegeven, waarbij het belang van goede zorg voor de patiënt centraal staat. De Wet ambulancevoorzieningen beoogt zekerheid te bieden over ambulancevoorzieningen in de toekomst. Dit komt de continuïteit en kwaliteit, waaronder innovatie, van de ambulancevoorzieningen ten goede.

2. Doel

Als het gaat om ambulancezorg staan continuïteit en kwaliteit van de zorg voor de patiënt voorop. Ambulancezorg moet te allen tijde 24 uur per dag, 7 dagen per week beschikbaar en van goede kwaliteit zijn. Andere deelnemers aan de acute zorgketen zoals de huisartsenposten en de spoedeisende hulpafdelingen van ziekenhuizen moeten te allen tijde op de ambulancezorg kunnen bouwen en stabiele samenwerkingsafspraken hebben. Dat geldt zeker ook in situaties van crisis, waarin opgeschaalde zorg nodig is en samenwerking met alle bij zorg en veiligheid betrokken partijen van levensbelang is. Ook voor gemeenten is een goed georganiseerde ambulancezorg van belang, onder andere vanwege de taken die gemeenten hebben in het kader van hun verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheidszorg, het welzijn van kwetsbare groepen en voor orde en veiligheid. Het is van belang dat partijen in de acute zorg in de regio en de partijen in de veiligheidsregio op elkaar zijn ingespeeld en elkaar «blindelings» kunnen vertrouwen. In dat licht moet (periodieke) discontinuïteit worden vermeden.

Het waarborgen van de continuïteit van de cruciale schakel die de ambulancezorg is in de keten van acute zorg, vergt sterke publieke waarborgen. Dat betekent in de eerste plaats dat in de wet wordt geregeld dat er – zoals thans ook het geval is – per veiligheidsregio één aanbieder is, die niet alleen het alleenrecht heeft om ambulancezorg te leveren, maar ook de plicht heeft om deze zorg te leveren. Samen met de zorgplicht van de zorgverzekeraar en de inkooprol die de zorgverzekeraar heeft in de gehele acute zorg biedt dit een borging voor de continuïteit van de ambulancezorg als integraal onderdeel van de keten van acute zorg. Een goed georganiseerde keten van acute zorg biedt ook meer waarborgen voor een goede zorgverlening bij crises en rampen.

Ten tweede is de continuïteit gediend met het verlenen van aanwijzingen voor onbepaalde tijd aan de huidige aanbieders van ambulancezorg. Dit voorkomt discontinuïteit als gevolg van wisseling van aanbieders. Het geeft rust onder medewerkers, hetgeen erg belangrijk is voor de medewerkers, de kwaliteit van de zorg die zij leveren en het behoud van de medewerkers voor de ambulancezorg. Het geeft ook rust bij ketenpartners en bevordert investeringen in kwaliteit voor de langere termijn. Doordat de huidige RAV's de ambulancezorg voor onbepaalde tijd kunnen blijven bieden weten patiënten, partners in de zorgketen en partners in de veiligheidsketen waar ze aan toe zijn.

In de derde plaats vereist het belang van de continuïteit het voortzetten van inkoop van ambulancezorg door zorgverzekeraars in representatie, dat wil zeggen dat de twee grootste zorgverzekeraars in de regio inkopen namens alle zorgverzekeraars. De representerende zorgverzekeraars zijn door de leden van Zorgverzekeraars Nederland (ZN) aangewezen om namens hen een overeenkomst af te sluiten met de verschillende RAV's. Door deze wijze van inkopen zijn de beschikbaarheid van ambulancezorg en de financiering van die beschikbaarheid het beste gediend.

3. Verantwoordelijkheid van de overheid voor de ambulancevoorzieningen

3.1 Ambulancezorg als niet economische dienst van algemeen belang

Een eerder wetsvoorstel ten aanzien van de Ambulancezorg, dat voorzag in een vergunning voor vier jaar voor één aanbieder per regio te verlenen via aanbesteding, is door de Tweede Kamer door een amendement in 2006 gewijzigd in een vergunning voor onbepaalde tijd (amendement Arib, Koşer Kaya, Schippers)². De Raad van State was in 2009 kritisch over de concept-algemene maatregel van bestuur gebaseerd op die wet. Het toenmalige demissionaire kabinet heeft geen definitief besluit genomen over het vervolg van de ordening. De voorgenomen wet is niet in werking getreden. In plaats daarvan is besloten de ordening van de ambulancezorg neer te leggen in een tijdelijke wet, de Twaz. De tijdelijkheid van de wet gaf ruimte om een visie over de structurele ordening te ontwikkelen. De vervaldatum van de Twaz was oorspronkelijk 1 januari 2018, maar de wet is met drie jaar verlengd tot 1 januari 2021.

Voor deze wet is een andere insteek gekozen dan in het genoemde eerdere wetsvoorstel. De ambulancezorg in Nederland kan aangemerkt worden als een niet-economische dienst van algemeen belang (NEDAB). De regering acht de ambulancezorg een dienst van algemeen belang omdat deze een publiek belang dient en het verschil kan betekenen tussen leven en dood. De ambulancezorg is een cruciale schakel in onze gezondheidszorg waarbij er in de meldkamer wordt samengewerkt met andere publieke diensten zoals de brandweer en de politie.

Het gevolg van de classificatie van de ambulancezorg als een NEDAB is dat de bepalingen van de over het vrij verkeer uit het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) niet van toepassing zijn. Dit wordt bevestigd door Protocol 26 bij het Verdrag van Lissabon waarin is neergelegd dat de bepalingen van de verdragen op generlei wijze afbreuk doen aan de bevoegdheid van lidstaten om niet-economische diensten van algemeen belang te verrichten, te doen verrichten en te organiseren.³ De vraag of een dienst moet worden aangemerkt als economisch hangt sterk af van de specifieke wetgeving van de lidstaat en kan per lidstaat verschillen⁴. Om deze reden geeft de Europese Commissie ook aan dat ze geen lijst kan verstrekken van diensten die als zuiver sociaal kunnen worden aangemerkt.⁵ Met betrekking tot de ambulancediensten heeft de Europese Commissie aangegeven dat deze afhankelijk van de omstandigheden al dan niet economisch van aard kunnen zijn.⁶ Het is mogelijk voor een dienst om van economisch naar niet-economisch te gaan door politieke keuzes of economische ontwikkelingen⁷. Met het invoeren van de Twaz heeft deze switch aangevangen. Bij de invoering van de Twaz zijn tijdelijk de monopolies per regio ingevoerd. Deze switch wordt verder versterkt door de striktere regulering die in deze wet is neergelegd. Dat er sprake is van een niet-economische activiteit voor wat betreft de ambulancezorg volgt onder andere uit het feit dat ambulancezorg strikt is gereguleerd. Uitsluitend op basis van zorg specifieke overwegingen wordt bepaald of een ambulance uitrijdt en welke oproep prioriteit krijgt.

² Kamerstukken II, 2005–2006, 29 835, nr. 20.

³ Artikel 2 van Protocol 26 VEU betreffende de diensten van algemeen belang, Publicatieblad Nr. 115 van 09/05/2008 blz. 0308 – 0308.

⁴ Gevoegde zaken C-159/91 en C-160/91 Poucet en Pistre.

⁵ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de staatssteunregels van de Europese Unie op voor het verrichten van diensten van algemeen economische belang verleende compensatie (PbEU 11 januari 2012, 2012/C/8/02), punt 14.

⁶ Zie de in 2007 verschenen Memo 07/45 met meest gestelde vragen over de Mededeling DAB.

⁷ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de staatssteunregels van de Europese Unie op voor het verrichten van diensten van algemeen economische belang verleende compensatie (PbEU 11 januari 2012, 2012/C/8/02), punt 12.

Economische overwegingen spelen daarbij geen enkele rol. Omdat deze zorg voorbehouden is aan de RAV kan er ook niet door derden, zoals de zorgverzekeraar, besloten worden om een alternatieve zorgaanbieder in te zetten. Bovendien is er geen concurrentie op de markt. De RAV's hebben een monopolie binnen hun eigen regio en hoeven niet te concurreren met andere aanbieders. Daarbij is er geen periodieke hernieuwing van de aanwijzingen waardoor er geen concurrentie om de markt kan ontstaan. Dit heeft de regering ook zo beoogd. Vanwege het feit dat het gebruik van een ambulance een puur zorginhoudelijke overweging is, en daarmee niet-economisch van aard, is er geen reden om een onderscheid te maken tussen spoedeisende ambulancezorg en niet spoedeisende of planbare zorg. Beide vormen van zorg zijn voorbehouden aan de RAV en kennen geen concurrentie op of om de markt. Spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Veelal worden dezelfde medewerkers en dezelfde ambulances ingezet voor zowel spoedeisende, als niet spoedeisende ambulancezorg. Als er geen spoedeisende ritten zijn, wordt het ambulanceteam ingezet voor niet spoedeisende ritten die vooraf gepland kunnen worden. Als een team onderweg is naar een niet spoedeisende rit, maar er komt een spoedoproep, dan kan de niet spoedeisende rit afgebroken worden en voor de spoedrit ingezet worden. Dit geeft flexibiliteit in de beschikbaarheid, zorgt dat teams op rustige momenten niet onnodig stil zitten, houdt de bekwaamheid van medewerkers op peil en geeft medewerkers de mogelijkheid om heftige spoedritten af te wisselen met rustigere zorg. Zonder de combinatie van spoed- en niet spoedeisende ritten zou de spoedeisende ambulancezorg duurder worden, omdat er voldoende beschikbaarheid moet zijn van medewerkers en auto's voor de spoedeisende zorg en er op rustige momenten geen niet spoedeisende ritten gereden worden. Voor de ambulancezorg als geheel zou er meer personeel moeten zijn, wat gezien de schaarste lastig te realiseren zou zijn. Juist vanwege die schaarste zullen er als gevolg van een eventuele splitsing van spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg gezondheidsrisico's ontstaan. Gegeven de huidige capaciteit aan ambulances en personeel kan bij een splitsing de continuïteit van de spoedeisende zorg niet gegarandeerd worden. Op piekmomenten en bij crises en rampen ontstaat mogelijk een tekort aan ambulancezorgprofessionals en ambulances. Wellicht zou bij een splitsing tussen spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg een deel van de medewerkers kiezen voor rustigere ritten, waardoor de schaarste aan personeel voor de spoedeisende ritten groter wordt. Het is maar zeer de vraag of andere aanbieders niet spoedeisende ambulancezorg beter, tijdiger of goedkoper zouden kunnen leveren dan RAV's. RAV's zijn immers ingericht op beschikbaarheid en moeten vanwege de spoedeisende zorg aan hoge kwaliteitseisen voldoen. Het Hof van Justitie heeft in het verleden geoordeeld dat, mocht een klein deel van een dienst toch als economisch worden aangemerkt, dit opgaat in het geheel van een niet-economische dienst.⁸

Een recent voorbeeld uit de praktijk onderstreept de noodzaak om spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg in één hand te houden. Tijdens de corona crisis bleek er een hoge dichtheid COVID-19 patiënten te zijn op de intensive care afdelingen (IC's) van de ziekenhuizen in Noord-Brabant en Limburg en een zeer lage dichtheid aan IC-patiënten in de Noordelijke provincies. Om de zorg overal in Nederland gelijk te belasten en behapbaar te houden voor de zorgverleners in de ziekenhuizen in Noord-Brabant en Limburg, moesten er patiënten vanuit

⁸ Vgl Arrest HvJ 19 mei 1993, ECLI:EU:C:1993:198 (C-320/91 Corbeau) arrest HvJ 12 juli 2012, ECLI:EU:C:2012:449 (C-138/11 Compass Datenbank), arrest Gerecht 28 september 2017, ECLI:EU:T:2017:675 (T-138/15 Aanbestedingskalender e.a./Commissie), arrest HvJ 7 november 2019, ECLI:EU:C:2019:932 (C-687/17 Aanbestedingskalender e.a./ Commissie).

Noord-Brabant en Limburg in groten getale uitgeplaatst worden naar de noordelijke provincies. Dit betrof hoog complexe niet spoedeisende ambulancezorg die werd geleverd in ALS ambulances door ambulanceverpleegkundigen.

Door de maatregelen van het Kabinet om de corona crisis te bestrijden, zoals het opschorten van de scholing van ambulancepersoneel en het in grote mate stil leggen van het openbare leven, was er weinig vraag naar spoedeisende ambulancezorg en een grote beschikbaarheid van ambulances en ambulanceverpleegkundigen. De benodigde capaciteit voor het uitplaatsen van IC-patiënten naar de noordelijke provincies werd onttrokken aan de capaciteit die normaal gesproken beschikbaar is voor de spoedeisende ambulancezorg. Bij deze inzet van ambulances speelden alleen zorg-specifieke overwegingen een rol. Deze situatie laat voorts zien dat spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Er zijn meerdere elementen van de ambulancezorg die onderstrepen dat het geheel van de ambulancezorg een dienst van zuiver sociale aard is, en daarmee niet-economisch:

- Iedere vorm van concurrentie is uitgesloten. Per regio is er maar één RAV.
- RAV's hebben op dit moment de plicht om ervoor te zorgen dat onder normale omstandigheden in ten minste 95% van de zogeheten A1-meldingen een ambulance binnen 15 minuten na aanname van de melding ter plaatse is.⁹
- De RAV's moeten schriftelijke afspraken maken met het bestuur van de veiligheidsregio's over de samenwerking in de meldkamers. Het bestuur van de veiligheidsregio kan eisen vaststellen waaraan de RAV met betrekking tot de meldkamer voor de daadwerkelijke ambulancezorg moet voldoen.¹⁰
- De Minister van Justitie en Veiligheid kan de RAV een aanwijzing geven over de inzet van ambulances.¹¹
- Ook de burgemeester kan de RAV in de regio waarvan zijn gemeente deel uitmaakt, aanwijzingen geven indien dat naar zijn oordeel noodzakelijk is uit een oogpunt van openbare orde.¹²
- RAV's bepalen verder uitsluitend op basis van zorg specifieke overwegingen of een ambulance uitrijdt en welke oproep prioriteit krijgt; economische overwegingen spelen daarbij geen enkele rol.
- Toewijzing van ritten in grensgebieden van RAV's geschiedt op basis van onderlinge afstemming tussen RAV's. Voor ritten nabij de grens met België en Duitsland dienen RAV's eveneens afspraken te maken met de Duitse of Belgische meldkamers en ambulancediensten die het aangaat. Ook hier spelen economische overwegingen geen enkele rol; het gaat enkel om de vraag welke partij vanuit zorg specifieke overwegingen (kort gezegd afstand, urgentie) het beste gepositioneerd is om de rit uit te voeren.
- Er is ten aanzien van de vergoeding van de ambulancezorg geen ruimte voor vrije onderhandelingen tussen RAV's en de zorgverzekeraars en slechts beperkte ruimte voor onderhandelingen over het volume. Daar komt bij dat alleen de twee grootste verzekeraars in de regio bij deze «onderhandelingen» zijn betrokken en de afspraken vervolgens voor alle verzekeraars in gelijke mate gelden.
- Verzekeraars hebben in een individueel geval geen zeggenschap over de inschakeling van een ambulance. Voor zover verzekeraars economische motieven zouden kunnen hebben om al dan niet een ambulance-dienst te laten uitvoeren, kunnen die motieven geen enkele rol spelen

⁹ Zie artikel 7 van de Regeling Twaz.

¹⁰ Zie artikel 35 Wvr.

¹¹ Zie artikel 51 Wvr.

¹² Zie artikel 6 Wvr.

bij een individuele melding/oproep. Verzekeraars zijn daar ook niet bij betrokken, zij krijgen enkel na afloop de rekening gepresenteerd op basis van de door de overheid (lees: de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)) vastgestelde tarieven.

Naast de al bestaande kenmerken in de wetgeving voor de ambulancezorg zijn er in deze wet extra maatregelen genomen om de status van de ambulancezorg als niet-economisch te verhelderen en ook op bepaalde punten (nog) strikter te reguleren. Hierbij wordt onder andere aan de RAV's de verplichting opgelegd om een gescheiden boekhouding te hanteren wanneer zij ook andere activiteiten ontplooiën dan het leveren van de ambulancezorg die aan hen is voorbehouden. Er worden vanuit de gedachte van het monopolie voor onbepaalde tijd ook maatregelen genomen om de overheidsinvloed te vergroten. Zo vergen fusie en wijziging van rechtsvorm de toestemming van de Minister en moeten rechtshandelingen die gevolgen hebben voor de zeggenschap over de RAV gemeld worden aan de Minister.

3.2 Verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot de ambulancevoorzieningen

Bij de kwaliteit en de toegankelijkheid van de ambulancezorg zijn veel partijen betrokken, met ieder hun eigen verantwoordelijkheid.

- De RAV heeft de plicht om voldoende en goede ambulancezorg te leveren.
 - De zorgverzekeraar heeft zorgplicht. Deze zorgplicht heeft betrekking op het beschikbaar stellen van voldoende en goede ambulancezorg en wordt geconcretiseerd in normen zoals op dit moment de normen dat de ambulance in spoedgevallen en onder normale omstandigheden in 95% van de gevallen binnen 15 minuten na ontvangst van de melding bij de patiënt moet zijn en dat 97% van de mensen binnen 12 minuten rijtijd per ambulance bereikbaar moet zijn. Voor de naleving van deze zorgplicht kan de zorgverzekeraar niet met de RAV onderhandelen over de tarieven van ritten, maar wel over bijvoorbeeld aantallen diensten, standplaatsen, opleidingen of kwaliteitsverbeteringen.
 - De Minister is draagt zorg voor de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen. Dit uit zich op verschillende manieren:
 - De Minister wijst de RAV's aan en kan de aanwijzing intrekken;
 - De Minister stelt eisen aan de RAV's;
 - De Minister is verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van cruciale zorg, waaronder ambulancezorg.
- De Minister neemt niet de zorgplicht over van de zorgverzekeraar.
- De interne toezichthouder van de RAV ziet toe op het functioneren van het bestuur en het bestuur heeft tot taak voldoende en goede ambulancezorg te leveren.
 - De IGJ ziet toe op de naleving van de bepalingen in deze wet (en bijvoorbeeld ook die in de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg, Wkkgz) door zorgaanbieders en heeft een handavingsinstrumentarium. De Minister zal de IGJ om advies vragen bij een voornemen tot intrekking van een aanwijzing en verstrekking van een aanwijzing aan een nieuwe aanbieder.
 - De NZa ziet toe op de naleving van de zorgplicht door de zorgverzekeraars, na de in werkingtreding van de Aanpassingswet Wet toetreding zorgaanbieders (AWtza) op de jaarverantwoording door de RAV's en, op basis van deze wet, het scheiden van geldstromen. De NZa heeft daartoe een handavingsinstrumentarium. De Minister zal de NZa om advies vragen bij een voornemen tot intrekking van een aanwijzing en verstrekking van een aanwijzing aan een nieuwe zorgaanbieder.
 - De RAV neemt deel aan het ROAZ-overleg of de ROAZ-overleggen in haar regio. In het ROAZ worden afspraken gemaakt over de beschik-

baarheid en bereikbaarheid van acute zorg, dus ook van ambulancezorg. Deze afspraken zijn behulpzaam voor de zorgverzekeraar bij zijn inkoop van de acute zorg in het algemeen en van de ambulancezorg in het bijzonder.

- De RAV's werken in de meldkamer samen met de brandweer, de politie en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). In een aantal regio's is de veiligheidsregio de aanbieder van ambulancezorg. Bij het aanwijzen van een eventuele nieuwe aanbieder van ambulancezorg brengt de veiligheidsregio advies uit aan de Minister.
- Bij de publieke RAV's hebben gemeenten een rol. De publieke RAV's leggen verantwoording af aan de gemeenten in hun (veiligheids)regio.
- Op grond van de Wet op de ondernemingsraden resp. de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 hebben de ondernemingsraad en de cliëntenraad advies- of instemmingsrechten.

De Minister heeft een overkoepelende verantwoordelijkheid voor het duurzaam veilig stellen van de ambulancevoorzieningen. De RAV heeft een uitvoerende verantwoordelijkheid. De leverplicht van de RAV en de zorgplicht van de zorgverzekeraar vullen elkaar aan. RAV en zorgverzekeraar moeten samen afspraken maken over de beschikbaarheid van voldoende en goede ambulancezorg. Als de Minister signaleert dat de kwaliteit of toegankelijkheid van de ambulancezorg in het geding is, attendeert hij de IGJ (kwaliteit) en/of de NZa (toegankelijkheid) daarop. Ook IGJ en NZa kunnen signaleren of de kwaliteit en de toegankelijkheid in het geding zijn of daarover signalen ontvangen vanuit het zorgveld of van zorgverzekeraars. Zo nodig kan de IGJ handhaven richting de RAV. De NZa kan handhaven richting de zorgverzekeraar (of richting de RAV als het gaat om scheiding van geldstromen of continuïteit). Mocht de inzet van het instrumentarium door de IGJ en de NZa niet tot voldoende resultaat leiden, dan kan de Minister een bewindvoerder aanstellen of in het uiterste geval de aanwijzing van de RAV intrekken en een nieuwe RAV aanwijzen, gehoord de zorgverzekeraar, het traumacentrum en de veiligheidsregio. De wettelijke verantwoordelijkheid van Onze Minister om zorg te dragen voor de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen uit zich onder andere in de categorisering van de ambulancezorg als cruciale zorg. In de uitzonderlijke situatie waarin de zorgverzekeraar niet langer kan voldoen aan zijn zorgplicht met betrekking tot het leveren van ambulancezorg, en de zorgverzekeraar kan aantonen al het mogelijke te hebben gedaan om de continuïteit van de ambulancezorg te borgen, maar hier desondanks niet in kan slagen, is Onze Minister verantwoordelijk voor het instellen van een vangnetstichting en/of het intrekken van de aanwijzing en het aanwijzen van een andere rechtspersoon. De zorgplicht van artikel 11 Zorgverzekeringswet (Zvw) blijft onverminderd van toepassing, evenals het toezicht van de NZa op naleving van deze zorgplicht.

In verband met de vergunningen voor onbepaalde tijd zijn de volgende nieuwe elementen aangebracht ten opzichte van de Twaz:

- De Minister draagt zorg voor de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen;
- RAV's en leden van de RAV's die de vorm van een coöperatie hebben moeten een aparte financiële bedrijfsvoering hebben voor aan de RAV's voorbehouden ambulancezorg;
- Met het oog op kwaliteitsverbetering: periodieke onderlinge visitatie van de RAV's, mogelijkheid van terugmelding van gegevens door de Spoedeisende Hulp afdeling (SEH) aan de RAV, medische eindverantwoordelijkheid moet geregeld zijn binnen de RAV;
- Extra bepalingen over de governance bij RAV's;
- Fusies tussen RAV's na goedkeuring door de Minister toegestaan.

3.3 Waarom geen concessieverlening?

De Raad van State ziet een systeem van concessieverlening als een voor de hand liggend en minst ingrijpend alternatief voor het gekozen stelsel. Voor een systeem van concessieverlening is niet gekozen, omdat dit systeem periodieke discontinuïteit geeft in de aanbieders van ambulancezorg. Hoewel bij de gunningsprocedures eisen kunnen worden gesteld aan kwaliteit en continuïteit, inclusief overname van personeel, ontstaat er periodieke onzekerheid als er na de concessieperiode toetreding van nieuwe aanbieders mogelijk is. Aangezien de terugverdiëntijd van investeringen in de ambulancezorg relatief kort is, namelijk circa vijf jaar, zal die onzekerheid zich telkens na circa vijf jaar voordoen. Concessieverlening leidt tot periodieke onzekerheid bij patiënten, werknemers en ketenpartners in zorg en veiligheid. De samenwerking tussen zorgaanbieders in de acute keten is zeer belangrijk en wordt gezien de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de zorg in combinatie met de schaarste aan personeel steeds belangrijker. Periodiek wisselende aanbieders van ambulancezorg zouden steeds opnieuw afspraken moeten maken in de zorg- en veiligheidsketens, ook over situaties van rampen of crises. Het maken van afspraken tussen ketenpartners vergt dat men elkaar kent. Veranderingen in afspraken of onduidelijkheden in afspraken kunnen leiden tot fouten en kwaliteitsverlies. Werknemers verkeren steeds in onzekerheid over wie in de toekomst hun werkgever is en verlaten misschien wel de sector. Rondom de wisseling van aanbieders moeten overdrachten plaats vinden met kans op fouten en discontinuïteiten. Wellicht gaan aanbieders aan het eind van de concessieperiode minder investeren in kwaliteit uit onzekerheid over de toekomst. Ook is er in dit stelsel onzekerheid over de mate waarin er geconcurrereerd zal worden om de concessies: zijn er voldoende potentiële aanbieders, kunnen aanbieders zich vooraf voldoende onderscheiden op kwaliteit?

3.4 Waarom geen publieke voorziening?

De Raad van State geeft aan dat als wordt vastgehouden aan zorgaanbieders voor onbepaalde tijd, het in de rede ligt om te kiezen voor een publieke voorziening. Een publieke voorziening maken van de ambulancezorg zou betekenen dat de ambulancezorg uit het zorgstelsel wordt gehaald. Zorgverzekeraars hebben dan geen rol meer bij de inkoop van ambulancezorg, terwijl die zorg sterk, en in steeds grotere mate, samenhangt met de rest van de acute zorg, die zorgverzekeraars inkopen. De publieke ambulancedienst die wordt aangestuurd door de overheid gaat dan samenwerken met private partijen in de zorgketen, bijvoorbeeld met huisartsenposten en ziekenhuizen en in het regionaal overleg acute zorgketen. Dat zijn allemaal partijen die te maken hebben met zorginkoop door zorgverzekeraars.

Het ligt niet voor de hand om van de niet spoedeisende ambulancezorg een publieke voorziening te maken. Als er alleen een publieke voorziening komt voor de spoedeisende ambulancezorg, dan komen er verschillende regimes en aanbieders voor spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg. In paragraaf 3.1 is aangegeven dat deze beide juist onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

In deze optie ontstaat een discontinuïteit bij het in werking treden van de nieuwe wet. Er zijn nu private ambulancediensten die dan «onteigend» moeten worden. Dit geeft veel onrust bij medewerkers, patiënten, ketenpartners en zou een behoorlijke overgangstermijn vergen en compensatie vereisen. De huidige publieke diensten kennen allemaal verschillende vormen, ze zijn ondergebracht bij een GGD, een veiligheidsregio of zijn een gemeenschappelijke regeling alleen voor ambulancezorg.

Daar kan een discontinuïteit ontstaan als daar meer eenheid in gebracht zou worden of als er een rijksdienst zou komen. Als een publieke dienst ervoor mag kiezen het daadwerkelijk leveren van ambulancezorg uit te besteden, kan alsnog periodieke discontinuïteit ontstaan in de feitelijke aanbieder van ambulancezorg.

4. Wat is ambulancezorg?

4.1 Wanneer is sprake van ambulancezorg?

Een heldere definitie van het begrip «ambulancezorg» is van belang om de reikwijdte van het alleenrecht en de leverplicht van de RAV af te bakenen.

Er is sprake van ambulancezorg als

- a. de verzekerde redelijkerwijs op deze vorm van zorg is aangewezen en
- b. indien vervoer, dan vervoer in een ambulance en
- c. in opdracht van de RAV beroepsmatig verleende zorg door een ambulancezorgprofessional en
- d. verlenen van ambulancezorg binnen Nederland.

Ad a. Is de verzekerde redelijkerwijs aangewezen op deze zorg?

Ambulancezorg is alleen aangewezen als er een medische noodzaak is en een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op ambulancezorg. De Zvw heeft als doel om individuele verzekerden te verzekeren tegen de kosten van medische zorg, waarbij alleen medisch noodzakelijke en effectieve zorg betaald wordt.

Een verzekerde kan «redelijkerwijs aangewezen» zijn op ambulancezorg:

- vanwege de (vermeende) spoedeisendheid van de inzet van geneeskundige zorg (eerste hulp van een ambulancezorgprofessional met zijn uitrusting);
- vanwege de (vermeende) spoedeisendheid van vervoer (met spoed overbrengen naar een plek waar adequate zorg geleverd kan worden);
- vanwege de behoefte aan vervoer met de middelen en infrastructuur van een ambulance (hetzij van het voertuig; hetzij van de ambulancezorgprofessional).

De zorgverlener kijkt aan de hand van zorginhoudelijke, oftewel medische criteria naar de gezondheidsklachten van de patiënt (artikel 14 Zvw). Deze criteria zijn door de beroepsgroepen nader uitgewerkt in medische richtlijnen, die onderdeel zijn van de opleiding en de praktijk van zorgprofessionals. De medische indicatie¹³ kan zich voordoen doordat zich een bepaald medisch risico of voorval (ziekte, ongeval) voordoet en wordt vervolgens al dan niet vastgesteld. Die medische indicatie kan liggen in het psychische of het somatische domein of beide. De zorgverlener beoordeelt vervolgens of de klacht van de patiënt dusdanig is dat de patiënt redelijkerwijs op behandeling is aangewezen (artikel 2.1 Besluit zorgverzekering (Bzv)). Ook hier baseert hij zich op de richtlijnen van zijn eigen beroepsgroep.

Ambulancezorg is alleen aangewezen als er een medische noodzaak is tot ambulancezorg. In veel gevallen zal het gaan om een medische noodzaak tot verpleegkundige zorg. Een professional van de RAV bepaalt of ambulancezorg nodig is. Met een protocol als ondersteuning bepaalt die of ambulancezorg nodig is, of dat bijvoorbeeld volstaan kan worden met zelfzorg, of dat een bezoek aan of door de huisarts of vervoer per taxi meer aangewezen is. Het is immers niet de bedoeling dat een ambulance wordt ingezet omdat de te vervoeren persoon geen taxi kan betalen of

¹³ Voor een nadere toelichting op de begrippen medische indicatie en medische noodzaak zie de brief van 21 juni 2019, Kamerstukken II, 2018–2019, 29 689, nr. 998.

omdat het gemakkelijker is om een ambulance te regelen dan een regiotaxi van de gemeente. Indien een persoon incidenteel of periodiek naar het ziekenhuis moet en niet zelfstandig kan reizen, een beperking heeft op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en geen beroep kan doen op artikel 2.14 Bzv voor ziekenvervoer en ook niet op zijn netwerk, dan is de regiotaxi het aangewezen vervoermiddel. Zoals hierboven aangegeven kan zowel somatische als psychische problematiek de aanleiding vormen voor ambulancezorg. De medische noodzaak kan zowel gelegen zijn in (een vermoeden van) somatische als psychische aandoeningen. De aard van de zorgvraag kan aanleiding geven tot de inzet van verschillende vervoermiddelen en ambulancezorg-professionals.

Ad b. Is er sprake van een ambulance?

Een ambulance is een voor het verlenen van zorg aan en vervoer van zieken of gewonden ingericht motorvoertuig, vaartuig of helikopter. De ambulance en de inventaris zijn afgestemd op de geldende kwaliteitskaders en protocollen voor ambulancezorg en voldoen aan overige relevante wet- en regelgeving. Voorbeelden van ambulances zijn:

- Een ALS ambulance («advanced life support»), de ambulance met volledige uitrusting voor onder andere spoedgevallen die met betrekking tot het uiterlijk van de auto voldoet aan de door de Minister van Justitie en Veiligheid voorgeschreven «huisstijl voor ambulance en GHOR» (met op de ambulance aangebrachte retroreflecterende OOV-striping, letters, cijfers of tekens) en door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat voorgeschreven optische en geluidssignalen;
- Een mobiele intensive care unit (MICU), een ambulance die specifiek is ontworpen voor de zorg aan en het vervoer van IC-patiënten;
- Een zorgambulance, een ambulance voor patiënten met een laag complexe zorgvraag;
- Een psycholance, een voertuig ingericht voor het vervoer van en de zorgverlening aan mensen met een psychiatrische aandoening. Van belang is dat de auto prikkelarm is en zittend vervoer mogelijk maakt. Ook moet een naaste kunnen meerijden. Afhankelijk van nog op te stellen kwaliteitseisen, kan het gaan om een «gewone», nauwelijks aangepaste auto, die al dan niet herkenbaar is als een ambulance. Basic life support handelingen moeten kunnen worden uitgevoerd.
- Een ambulancehelikopter, voor het vervoer van patiënten vanaf de Waddeneilanden.
- Een vaartuig, voor het verlenen van zorg aan en vervoer van patiënten over water. Momenteel wordt er in Nederland alleen op de Friese binnenwateren een ambulanceboot ingezet. Op de boot is dezelfde apparatuur aanwezig als in een «gewone» ambulance, zoals een hartmonitor, een defibrillator en een brancard. De ambulanceboten worden bemand door speciaal opgeleide (vrijwillige) schippers en door een ambulanceteam van de RAV. De ambulanceboot wordt op dit moment echter alleen ingezet voor evenementen. Op de boot wordt dus geen ambulancezorg geleverd, maar evenementenzorg.

De bovenstaande lijst is tijdgebonden en niet uitputtend.

Geen ambulance is bijvoorbeeld:

- Een (lig)taxi. Een (lig)taxi is weliswaar ingericht voor het vervoer van zieken en gewonden, maar niet voor het verlenen van zorg.
- Een reddingsboot.
- Een auto van het Rode Kruis, een wensambulance of dierenambulance of een auto die wordt gebruikt bij evenementenzorg.
- Een SAR helikopter. Deze is bedoeld voor «Search en Rescue», het snel opsporen en effectief redden van in nood verkerende bemanningen en

passagiers van schepen, luchtvaartuigen en mijnbouwinstallaties of mensen betrokken bij andere activiteiten op zee; een taak die is voorbehouden aan de Kustwacht.

- Een voertuig dat niet bestemd is voor vervoer van de patiënt, zoals een auto waarin (uitsluitend) zorgverleners worden vervoerd, bijvoorbeeld een auto waarin medewerkers van de RAV, de huisartsenpost of de crisisdienst van de geestelijke gezondheidszorg (ggz) worden vervoerd, zonder dat daarin patiënten worden meegenomen (bijvoorbeeld een piketauto of een visite-auto van of voor een huisartsenpost) of een motor of een fiets waarmee een rapid responder zich verplaatst. De (trauma)helikopter van het mobiel medisch team (MMT) is geen ambulance. Deze vervoert de zorgverleners van het MMT en alleen in uitzonderingsgevallen, als dat belangrijke tijdswinst oplevert, wordt de patiënt meegenomen.
- Een ambulancevliegtuig dat vliegt vanuit het buitenland naar een Nederlandse luchthaven of van een Nederlandse luchthaven naar het buitenland.

Voor de vraag of een voertuig wel of geen ambulance is, is niet van belang wiens eigendom het voertuig is, maar wel of het in gebruik is bij een RAV of een onderaannemer van een RAV en wordt ingezet in opdracht van een RAV. Ambulances, (trauma)helikopters, voertuigen voor rapid responders en andere voertuigen die worden ingezet bij het verlenen van ambulancezorg of het verlenen van zorg door mobiele medische teams moeten bij de meldkamer ambulancezorg (MKA) geregistreerd staan opdat de meldkamer weet welk voertuig waar is en welk voertuig beschikbaar is. Onderaannemers mogen alleen voertuigen inzetten die zijn uitgerust met de door de Minister van Justitie en Veiligheid voorgeschreven «huisstijl voor ambulance en GHOR» als zij daarvoor toestemming hebben van het Instituut Fysieke Veiligheid – namens de staat – en alleen dan, als het voertuig uitsluitend voor deze werkzaamheden wordt gebruikt.

Ad c. Is er sprake van beroepsmatige zorg door een ambulancezorgprofessional in opdracht van de RAV?

Er moet sprake zijn van beroepsmatige zorg door bevoegde en bekwame ambulancezorgprofessionals die handelen volgens de wettelijke regels en professionele standaard, onder de verantwoordelijkheid van de medisch eindverantwoordelijke van de RAV en in opdracht van de RAV. Het gaat om werken in opdracht van de RAV. Het is niet van belang of de ambulancezorgprofessional bij de RAV of een onderaannemer in dienst is of niet.

Ambulancezorg hoeft niet altijd gepaard te gaan met vervoer. Het is ook denkbaar dat ambulancezorgprofessionals ter plaatse zorg verlenen, waarna de patiënt niet vervoerd hoeft te worden (ook «mobiel zorgconsult» of voorheen «eerste hulp geen vervoer» (EHGV) genoemd). Niet alleen verpleegkundigen leveren ambulancezorg, bijvoorbeeld ook verzorgenden kunnen bepaalde vormen van ambulancezorg verlenen. Steeds zijn inzet- en uitsluitcriteria nodig, criteria op basis waarvan bepaalde voertuigen en bepaalde ambulancezorgprofessionals wel of juist niet ingezet mogen worden voor een zorgvraag. Met het oog op goede zorg is van belang dat de juiste zorgverlener met de juiste bevoegd- en bekwaamheden wordt ingezet. Kwaliteitskaders geven uitsluitel over in welke gevallen welke bevoegd- en bekwaamheden nodig zijn. Op deze manier leidt zorgdifferentiatie tot de meest passende zorg in elke situatie en kunnen de hoogst opgeleiden in de meest ingewikkelde en spoedeisende situaties ingezet worden. Innovaties in werkwijze en verbeteringen in kwaliteit en doelmatigheid mogen niet belemmerd worden door in de wet vast te leggen welke ambulancezorgprofessional welke ambulanc-

cezorg mag leveren¹⁴. Het moet wel helder zijn welk niveau van bevoegdheid en bekwaamheid nodig is voor het verlenen van bepaalde vormen van ambulancezorg.

Vooralsnog is het de bedoeling in de ministeriële regeling de volgende ambulancezorgprofessionals aan te wijzen voor de verschillende onderdelen en niveaus van de ambulancezorg.

Hoogcomplexe ambulancezorg

De ambulancezorgprofessional werkzaam in de hoogcomplexe ambulancezorg is deskundig, bevoegd en bekwaam voor het verlenen van zorg op ten minste het niveau van het vigerende Landelijk Protocol Ambulancezorg (LPA). Hierdoor kan op systematische en methodische wijze de zorgvraag van de patiënt worden geanalyseerd en hoogcomplex ambulancezorg worden verleend.

Ambulancezorgprofessionals die voldoen aan het expertisegebied ambulanceverpleegkundigen (V&VN, 2015) kunnen en mogen hoogcomplex ambulancezorg verlenen. De meeste handelingen die door de ambulanceverpleegkundige worden verricht, zijn verpleegkundige handelingen. Daarnaast worden geneeskundige handelingen verricht. De ambulanceverpleegkundige verricht werkzaamheden op een zodanig niveau, dat aan de kwaliteitseisen van spoedeisend en hoogcomplex medisch- en verpleegkundig handelen wordt voldaan.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in het veld zal op basis van de benodigde deskundigheidseisen eventueel op termijn de bachelor medisch hulpverlener en/of de modulair opgeleide acute zorg verpleegkundige bevoegd en bekwaam zijn om hoogcomplex en spoedeisende ambulancezorg te mogen en kunnen verlenen volgens de kwaliteitskaders van de sector. Gedurende de looptijd van het experiment is de bachelor medisch hulpverlener bevoegd om hoogcomplex ambulancezorg te leveren.

De ambulancechauffeur bestuurt de ambulance en assisteert de ambulancezorgprofessional die hoogcomplex ambulancezorg verleent. De ambulancechauffeur is bevoegd op basis van een CZO gecertificeerde opleiding. De ambulancechauffeur beschikt hiermee over specifieke medische (assisterende) vaardigheden. De ambulancechauffeur is verantwoordelijk voor het veilig besturen van de ambulance naar de patiënt of het incident en voor het veilig vervoer van de patiënt in de ambulance en is opgeleid in het rijden met optische en geluidssignalen.

Middencomplex ambulancezorg

Middencomplex ambulancezorg is ambulancezorg die verpleegkundige handelingen vraagt met betrekking tot bijvoorbeeld pijnstilling of ritmebewaking, maar die geen geneeskundige handelingen vraagt die een ambulanceverpleegkundige, bachelor medisch hulpverlener (of verpleegkundig specialist of physician assistant die tevens ambulanceverpleegkundige zijn) wel mogen doen.

Laagcomplex ambulancezorg

Laagcomplex ambulancezorg is ambulancezorg op basis van routines, standaardprocedures of combinaties van standaardprocedures. Het gaat om verzorgende handelingen. De individuele ambulancezorgprofessional is verzorgende individuele gezondheidszorg en is bevoegd door een door de RAV aangeboden opleiding met succes af te ronden. De ambulancezorgprofessional is opgeleid om als EHBO'er op te treden en om verantwoord incidentmanagement toe te passen.

¹⁴ Kamerstukken II, 2018–2019, 29 247, nr. 270.

De chauffeur midden- en laagcomplexe zorg bestuurt de ambulance en assisteert de ambulancezorgprofessional die midden- of laag complexe ambulancezorg verleent. Hierbij is hij of zij verantwoordelijk voor een comfortabel vervoer van de patiënt plus meerijsende mantelzorgers of naasten. De individuele chauffeur midden- en laagcomplexe zorg is bevoegd door een door de RAV aangeboden opleiding met succes af te ronden. Ook is deze chauffeur opgeleid om als EHBO'er op te treden en om verantwoord incidentmanagement toe te passen.

Ambulancezorg op de meldkamer

De ambulancezorgprofessional die inhoud geeft aan het meldkamerproces, biedt geprotocolleerde zorg conform een triagesystematiek die voldoet aan de landelijke eisen. Deze zorgprofessional is bevoegd en bekwaam voor een verantwoorde uitvoering van het proces van intake, indicatiestelling, zorgtoewijzing en -coördinatie, zorginstructie en zelfzorgadvies. De individuele ambulancezorgprofessional is verpleegkundige en bevoegd door een relevante CZO gecertificeerde opleiding Verpleegkundig Centralist Meldkamer Ambulancezorg.

De uitgiftecentralist op de meldkamer verzorgt het logistieke proces, plant de zorg en overlegt over de prioriteiten in de zorgtoewijzing. De uitgiftecentralist werkt volgens vaste procedures en routines. Van de uitgiftecentralist wordt verwacht dat hij of zij via dynamisch ambulancemanagement voortdurend een zo groot mogelijke spreiding en beschikbaarheid van ambulancezorg realiseert in het verzorgingsgebied.

Medisch management ambulancezorg

De ambulancezorgprofessional die verantwoordelijk is voor de medisch-inhoudelijke kwaliteit van de ambulancezorg binnen de RAV is volgens het huidige Professioneel statuut Medisch Manager Ambulancezorg (MMA) een arts die is ingeschreven in het BIG-register als bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG. Deze ambulancezorgprofessional heeft als taken onder andere: toezien op de bevoegdheid en bekwaamheid van ambulancezorgverleners in het kader van de Wet BIG, het opstellen en uitvoeren van een bekwaamheidsbeleid conform het landelijk fundament bekwaamheid, waarbinnen het verkrijgen van de bekwaamheid gefaciliteerd en getoetst wordt, betrokkenheid bij het formuleren van het medische beleid, toezien op de uitvoering van het medische beleid en de toepassing van protocollen binnen de ambulancezorg, medisch-inhoudelijke afstemming met ketenpartners en toezien op de uitvoering van de in de Wet geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO) vastgelegde rechten en plichten van patiënt en hulpverlener.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in het veld kunnen op termijn andere niveaus van ambulancezorg worden vastgesteld. Hiervoor zullen in de kwaliteitskaders van de sector minimale deskundigheidseisen worden vastgesteld van ambulancezorgprofessionals, die bevoegd en bekwaam worden geacht om op dat niveau ambulancezorg te mogen verlenen.

Hoewel er op dit moment een kwaliteitskader acute psychiatrie ambulancezorg¹⁵ is waarin eisen worden gesteld aan zorgverleners, vragen ook de ontwikkelingen met betrekking tot het vervoer van personen met verward gedrag, om nadere definiëring van minimale deskundigheidseisen voor de zorgverlener en chauffeur die personen met psychiatrische proble-

¹⁵ Kwaliteitskader (acute) psychiatrie ambulancezorg van AZN, Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) en de Nederlandse Vereniging van Medisch Managers Ambulancezorg (NVMMA), 2015.

matiek vervoeren en aan deze mensen zorg verlenen. Aan een actualisering van dit kwaliteitskader wordt dan ook gewerkt.

Geen ambulancezorgprofessionals zijn bijvoorbeeld:

- First responders. Een first responder is een hulpverlener, die als eerste ter plaatse komt en die competent is eerste hulp te verlenen in een situatie waarin dit noodzakelijk is, in afwachting van een ambulance. Naast professionele hulpverleners, bijvoorbeeld brandweermensen, kunnen ook getrainde vrijwilligers als first responder worden ingezet.
- Zorgverleners in een MMT. Een MMT bestaat uit een gespecialiseerde arts, een gespecialiseerd verpleegkundige en een chauffeur of piloot en levert pre-hospitale medisch specialistische zorg. Het MMT levert ter plekke specialistische acute medische zorg aan zeer ernstig zieken of gewonden of bij grootschalige ongevallen. Het MMT is gekoppeld aan een traumacentrum. De zorg door het MMT vormt een aanvulling op de ambulancezorgverlening.
- Ambulanceverpleegkundigen die in de vrije tijd evenementenzorg verlenen. Zij verlenen deze zorg op dat moment niet in opdracht van de RAV.
- Overigens kan een RAV evenementenzorg verlenen in aanvulling op de wettelijke taak van het verlenen van ambulancezorg. Ook in dat geval is geen sprake van beroepsmatige zorg door een ambulancezorgprofessional in opdracht van de RAV en dus geen sprake van ambulancezorg in de zin van deze wet. Als een RAV met een ambulancezorgprofessional een patiënt van het evenemententerrein naar een zorginstelling vervoert in opdracht van de RAV, dan is wel sprake van ambulancezorg. Een aanbieder van evenementenzorg die geen RAV is mag een patiënt wel vervoeren op het evenemententerrein, maar niet daarbuiten.

Ad d Wordt de ambulancezorg in Nederland verleend?

Of sprake is van ambulancezorg op grond van deze wet hangt af van waar de zorgverlening plaatsvindt. Deze wet geldt alleen voor zorg die wordt geleverd in Nederland. Daarbij geldt het gemeentelijk gebied waarop de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) van toepassing is; voor het kustgebied gaat het over de Noordzee tot en met 1 kilometer uit de kust, gemeten vanuit de basislijn (de laagwaterlijn tot in de zee). Door in de wettekst een verwijzing naar de Wvr op te nemen, vervalt automatisch ook toepasselijkheid op Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba), omdat daar niet de Wvr van toepassing is maar de Veiligheidswet BES. De Wet Ambulancevoorzieningen is van toepassing als een buitenlandse ambulancedienst uit de grensregio in opdracht van de RAV ambulancezorg verleent in Nederland. De wet is niet van toepassing als een Nederlandse RAV of andere zorgaanbieder zorg verleent in het buitenland. Voor de reikwijdte van deze wet is het niet van belang of het gaat om een Nederlandse patiënt of een Nederlandse zorgaanbieder. De wet is niet van toepassing op een Nederlandse patiënt die vanuit het buitenland onder medische begeleiding Nederland binnen vliegt of vaart of rijdt.

4.2 Spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg

Indien er sprake is van een medische noodzaak, zorg door een ambulancezorgprofessional die deze zorg beroepsmatig, in opdracht van de RAV en in Nederland verleent en, indien sprake is van vervoer, vervoer per ambulance, is sprake van ambulancezorg. Ambulancezorg kan zowel spoedeisend als niet spoedeisend zijn. Ambulancezorg is spoedeisend als de verpleegkundig centralist bepaalt dat het nodig is dat de ambulance met spoed bij de patiënt is. Niet spoedeisende ambulancezorg (of planbare ambulancezorg of ambulancezorg met een B-urgentie of, indien

sprake is van vervoer, voorheen ook wel besteld vervoer genoemd) is zorg op het woon- of verblijfadres van de patiënt of vervoer met zorg van een patiënt tussen het woon- of verblijfadres en een zorginstelling voor diagnostiek, behandeling, opname of ontslag. Er worden afspraken gemaakt met de patiënt, c.q. de aanvrager, over de tijdstippen van halen en brengen en de plaats van bestemming. Hoogcomplex ambulancezorg kan spoedeisend of niet spoedeisend zijn. Midden- en laagcomplex ambulancezorg is niet spoedeisend. Niet spoedeisende ambulancezorg kan hoog-, midden- of laagcomplex zijn.

Op dit moment kennen we voor de spoedeisende ambulancezorg twee categorieën: A1- en A2- inzetten. Een A1-inzet is een spoedeisende inzet in opdracht van de RAV bij een acute bedreiging van de vitale functies van de patiënt of in het geval dat dit gevaar pas na beoordeling door de ambulance-eenheid ter plaatse kan worden uitgesloten. De inzet wordt zo spoedig mogelijk omgezet in een opdracht aan een ambulance-eenheid, die zo snel mogelijk (op dit moment onder normale omstandigheden binnen 15 minuten) ter plaatse dient te zijn. De ambulance maakt altijd gebruik van optische en geluidssignalen, volgens de brancherichtlijn optische en geluidssignalen spoedeisende medische hulpverlening, die is gebaseerd op de Regeling optische en geluidssignalen 2016, aangevuld in 2017. Een A2-inzet is een inzet in opdracht van de RAV naar aanleiding van een zorgvraag waaruit blijkt dat er geen sprake is van direct levensgevaar, maar waarbij er wel sprake kan zijn van (ernstige) gezondheidsschade en de ambulance wel zo snel mogelijk (op dit moment onder normale omstandigheden binnen 30 minuten) ter plaatse dient te zijn. De ambulance kan hierbij, onder bepaalde voorwaarden, gebruik maken van optische en geluidssignalen. Is de ambulance eenmaal bij de patiënt, dan kan de urgentie aangepast worden.

De sector onderzoekt de mogelijkheden van meer differentiatie in de urgentie van ambulancezorg. Dit is van groot belang met het oog op de kwaliteit van de zorg en om te zorgen dat de ambulance in de gevallen van allergrootste spoed ook echt snel ter plaatse kan zijn. Het is de bedoeling dat de sector op dit punt zo spoedig mogelijk tot implementatie komt. Vooralsnog zal op basis van de op te stellen ministeriële regeling de huidige norm blijven gelden voor A1-inzetten, namelijk dat onder normale omstandigheden in 95% van de gevallen de patiënt binnen 15 minuten na de melding bereikt moet zijn. Ook de spreidingsnorm dat in de regio minstens 97% van de bevolking binnen 12 minuten rijtijd bereikt kan worden door een ambulance blijft vooralsnog bestaan.

4.3 Wanneer is geen sprake van ambulancezorg?

Er is dus geen sprake van ambulancezorg als er geen sprake is van een medische noodzaak tot vervoer per ambulance of beroepsmatige zorg van een ambulancezorgprofessional in opdracht van de RAV of als de ambulancezorg niet in Nederland wordt verleend. Zorg wordt geen ambulancezorg uitsluitend omdat de RAV de zorg verleent, of omdat een (zorg)ambulancechauffeur het voertuig bestuurt, of omdat een patiënt wordt vervoerd in een ambulance. Er moet immers sprake zijn van zorg door een ambulancezorgprofessional, waarbij alleen zorg van een (zorg)ambulancechauffeur zonder andere ambulancezorgprofessional erbij niet voldoende is.

In onderstaande voorbeelden is geen sprake van ambulancezorg:

- Evenementenzorg. Evenementenzorg is zorg die wordt verleend op evenementen (met of zonder vergunning). De GHOR adviseert in afstemming met de RAV het bevoegd gezag over de impact van evenementen op de acute zorgketen op basis van de risico's. De zorg wordt verleend door zorgverleners en kan variëren van eerstehulpverleners tot zorgprofessionals die individueel of in georganiseerd

verband worden ingezet. Georganiseerd verband betekent dat de organisator van het evenement zorgverleners inzet met de specifieke taak om zorg te verlenen. Zorg is zowel Eerste Hulp (EHBO) als medische zorg. Evenementenzorg is planbare zorg. Dit betekent dat vooraf kan worden ingeschat welke zorg nodig kan zijn voor het specifieke evenement. Wanneer blijkt dat de zorgvraag zwaarder is en een grotere deskundigheid vergt of er een medische indicatie is voor ambulancezorg, wordt via de MKA de zorg opgeschaald en wordt de RAV ingeschakeld. Voor hulpverlening tijdens een evenementen geldt sinds 1 maart 2019 de Veldnorm Evenementenzorg¹⁶. Hierin staan kwaliteitseisen voor dit type hulpverlening. Alleen de RAV mag patiënten vervoeren vanaf het evenemententerrein.

- Buitenlandvervoer buiten Nederland. Onder buitenlandvervoer wordt verstaan het vervoeren (repatriëren) van patiënten onder medische begeleiding op basis van een medische indicatie vanuit het buitenland naar Nederland en omgekeerd. Het vervoer vindt plaats vanaf het verpleeg- of verblijfsadres in het buitenland, dan wel vanaf een (Nederlandse) luchthaven naar een zorginstelling of het huisadres van de patiënt en omgekeerd. Het gaat hier om patiënten die tijdens hun verblijf in het buitenland medische zorg nodig hebben gehad als gevolg van ziekte of ongeval. Tijdens de repatriëring wordt de patiënt de geïndiceerde medische zorg verleend. Voor de kwalificatie buitenlandvervoer en eventuele vergoeding uit de basisverzekering dient de repatriëring medisch geïndiceerd te zijn en te zijn afgestemd tussen de aanvragende arts en de arts van de alarmcentrale, verzekeraar en buitenlandvervoerder. Op basis van artikel 2.13 Bzv wordt repatriëring (of omgekeerd) vergoed uit de basisverzekering als er sprake is van een medische noodzaak. In het eerste lid van artikel 2.13 staat een grens van maximaal 200 km. Als de zorgverzekeraar toestemming geeft, geldt deze grens van 200 km niet. Op basis van artikel 2.15 Bzv kan de zorgverzekeraar ook beslissen een ander voertuig dan een ambulance (bijvoorbeeld een vliegtuig) in te zetten. RAV's of hun onderaannemers mogen vervoer in het buitenland leveren, maar hebben niet het alleenrecht daartoe. Ritten in het kader van buitenlandvervoer vallen niet onder het Referentiekader Spreiding en beschikbaarheid. Buitenlandvervoer *buiten* Nederland valt niet onder de territoriale reikwijdte van deze wet. Dit heeft geen gevolgen voor de aanspraak. Onder buitenlandvervoer valt – zoals hierboven aangegeven – ook vervoer *binnen* Nederland vanaf of naar de Nederlandse luchthavens of vanaf of naar de Nederlandse grens indien dit vervoer in het buitenland aanvangt of als eindbestemming het buitenland heeft van patiënten voor wie ambulancezorg is aangewezen vanwege een medische noodzaak tot vervoer. Dit deel van buitenlandvervoer is wel ambulancezorg in de zin van deze wet indien sprake is van een medische noodzaak, een ambulance en een ambulancezorg-professional. Het Nederlandse deel van buitenlandvervoer zal op grond van de ministeriële regeling conform de situatie in de Twaz niet voorbehouden zijn aan de RAV, RAV's mogen deze ambulancezorg wel leveren. Aan dit vervoer in Nederland kunnen op basis van artikel 20 eisen worden gesteld.
- Vervoer door het Rode Kruis met voertuigen van het Rode Kruis, maar zonder ambulancezorgprofessionals die beroepsmatig zorg verlenen in opdracht van de RAV.
- Vervoer van ernstig zieken of zwaar gehandicapten in verband met het in vervulling laten gaan van een, doorgaans laatste, wens (wensambulances).
- Medisch vervoer van patiënten op een bedrijfsterrein is geen ambulancezorg. Dat geldt ook voor het bedrijf Schiphol. De EASA luchtvaart

¹⁶ www.evenementenzorg.org.

regels geven aan dat een luchthaven met een omvang van Schiphol medische faciliteiten moet hebben met onder andere ambulancezorg. Deze ambulancezorg valt niet onder de reikwijdte van deze wet. Ambulancezorg vanaf een bedrijfsterrein naar een zorginstelling, zorgverlener of de woning van de patiënt is wel ambulancezorg, die voorbehouden is aan de RAV. In uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld bij reanimaties) kan de Schiphol-ambulance de patiënt vanaf de luchthaven over de openbare weg naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis vervoeren. De Schiphol-ambulance is hiervoor uitgerust met de door de Minister van Justitie en Veiligheid voorgeschreven «huisstijl voor ambulance en GHOR». De Schiphol-ambulance voert deze rit uit na aanmelding bij de RAV Kennemerland. Deze zorg wordt door de zorgverzekeraars vergoed.

- Medisch vervoer op het terrein van een zorginstelling.
- MMT. Een MMT werkt met medisch personeel dat werkt in opdracht van een ziekenhuis. Het ziekenhuis is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorg, ook als het team in uitzonderingsgevallen de patiënt vervoert.
- Burgerhulpverlening.
- Huisartsenvervoer.
- Vervoer in een (zorg)taxi, zittend of liggend. Ook al wordt de taxi bestuurd door iemand die (ook) ambulancechauffeur is of een EHBO-diploma heeft of is er begeleiding in de taxi aanwezig van iemand die (ook) ambulancezorgprofessional is, er is geen sprake van ambulancezorg. Dit geldt ook voor buitenlandvervoer in een taxi met medische begeleiding. Ook de inzet van een (zorg)taxi via de meldkamer valt niet onder ambulancezorg.

Overigens zal in veel van de bovenstaande gevallen bij zorgverlening in Nederland wel sprake zijn van zorg in de zin van de Wkkgz. Dat betekent dat goede zorg geleverd moet worden op basis van de professionele standaard, veldnormen, zorgstandaarden en richtlijnen.

4.4 Een bijzondere vorm van ambulancezorg

Een bijzondere vorm van vervoer met zorg, die wel als ambulancezorg wordt beschouwd is de mobiele (MICU), pediatrie (PICU) of neonatale (NICU) intensive care unit van de RAV, met chauffeur van de RAV en soms een ambulanceverpleegkundige, maar waarbij een verpleegkundige en een arts uit het ziekenhuis aanwezig zijn en de arts verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de zorg. Meestal is sprake van interklinisch (tussen twee zorgaanbieders) en soms van intraklinisch (tussen twee locaties van een zorgaanbieder) vervoer, waarbij het uitsturende ziekenhuis eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit van de zorgverlening tijdens het vervoer. Op basis van artikel 20 zal worden bepaald dat het voor deze vormen van ambulancezorg niet altijd nodig is dat er (naast de chauffeur) een ambulancezorgprofessional in de auto aanwezig is en dat de opdracht niet via de meldkamer hoeft te verlopen. De inzet van MICU, PICU en NICU verloopt via de coördinatiecentra voor dit vervoer.

4.5 Wanneer is de ambulancezorg niet voorbehouden aan de RAV?

Als sprake is van ambulancezorg, is die niet per definitie voorbehouden aan de RAV. In de ministeriële regeling op grond van deze wet kunnen op het monopolie van de RAV uitzonderingen worden gemaakt. Vooral nog valt te denken aan:

- Grensoverschrijdende ambulancezorg. Als in de grensregio's een Belgische of Duitse ambulance of helikopter sneller ter plaatse kan zijn, kan de Duitse of Belgische zorgaanbieder in overleg met de RAV spoedeisende ambulancezorg leveren in de grensregio.

- Ambulancezorg met vervoer van of naar de Nederlandse grens of van of naar een Nederlandse luchthaven indien dit vervoer in het buitenland aanvangt of als eindbestemming het buitenland heeft. De Wkkgz is wel van toepassing en in de ministeriële regeling bij deze wet kunnen regels gesteld worden aan deze ambulancezorg.

Voor deze beide vormen van ambulancezorg geldt dat deze ook op grond van de Regeling Twaz niet zijn voorbehouden aan RAV's. Op grond van artikel 1, tweede lid is deze wet niet van toepassing op ambulancezorg met gebruikmaking van militaire ambulances. Deze ambulancezorg is dus ook niet voorbehouden aan RAV's. Ook dit is geen wijziging ten opzichte van de Twaz. Op dit moment bestaan er geen plannen om andere vormen van ambulancezorg vrij te geven voor andere aanbieders. Eventueel zou op enig moment overwogen kunnen worden of het wenselijk en nodig is om andere vormen van ambulancezorg vrij te geven voor andere aanbieders, bijvoorbeeld intraklinisch vervoer met zorg of intraklinisch en interklinisch vervoer met zorg of (delen van) vervoer met psychiatrische zorgverlening. Intraklinisch vervoer met zorg is ambulancezorg aan en vervoer van een patiënt tussen twee locaties van een zorginstelling. Interklinisch vervoer met zorg is ambulancezorg aan en vervoer van een patiënt tussen twee zorginstellingen. De zorginstelling kan een ziekenhuis zijn, maar ook een ggz-instelling of een instelling die intramurale Wlz-zorg biedt. Een eventueel toekomstig besluit om een vorm van ambulancezorg vrij te geven vergt een zorgvuldige afweging van voor- en nadelen van een dergelijke optie voor patiënten, zorginstellingen en RAV's. Alsdan zal een zorgvuldig besluitvormingsproces worden gevolgd met alle betrokkenen. Gevolgen voor de bedrijfsvoering en de financiën van RAV's zullen daarin worden meegewogen.

5. Taken van de ambulancevoorzieningen

De taak van de RAV, het verlenen van ambulancezorg bestaat uit een aantal opeenvolgende stappen die naadloos op elkaar aansluiten, waarbij niet voor iedere patiënt alle stappen doorlopen te hoeven worden wil er sprake zijn van ambulancezorg. Er hoeft bijvoorbeeld niet altijd zorgverlening op locatie bij de patiënt plaats te vinden, soms kan volstaan worden met een telefonisch zelfhulpadvies. De zorgverlening begint bij het ontvangen en in behandeling nemen van een melding met een vraag om ambulancezorg, waarna de ambulancezorgprofessional door het stellen van vragen beoordeelt of ambulancezorg nodig is en zo ja, welke vorm van ambulancezorg noodzakelijk is en met welke urgentie de ambulance naar de patiënt toe moet. De (ambulance)zorgtoewijzing betreft het regelen dat de juiste zorg op het juiste moment en op de juiste plaats wordt ingezet door het begeleiden en coördineren van de ambulancezorg. Hier hoort ook (zorg)adviesing bij: het geven van aanwijzingen, dan wel instructies aan de melder of zorgvrager in afwachting van de komst van de ambulance ter plaatse, om de zorgverlening zo optimaal mogelijk te laten verlopen. De ambulancezorgverlening die op locatie bij de patiënt plaatsvindt bestaat onder andere uit het onderzoeken van de patiënt ten einde een werkdiagnose te stellen, het behandelen van de patiënt, waarbij indien van toepassing gebruik gemaakt wordt van de protocollen zoals omschreven in het LPA en indien noodzakelijk het voorbereiden van de patiënt op vervoer. Tijdens het vervoer wordt de behandeling van de patiënt gecontinueerd. Indien vervoer niet noodzakelijk is, behoort het geven van een verwijzing naar een andere zorginstelling of het geven van een zorgadvies ook tot het proces van ambulancezorgverlening. Het proces van ambulancezorg bevat ook nazorg. Indien de patiënt, (een van) zijn naasten of een melder hier behoefte aan heeft, vindt nazorg plaats door de ambulancezorgprofessional op de meldkamer en/of de ambulancezorgprofessional in de rijdende dienst.

Zorgaanbieders in de acute zorg, waaronder huisartsenposten, wijkverpleging, acute ggz, ziekenhuizen en ambulancezorg, zijn op zoek naar samenwerkingsvormen om ook in de toekomst het hoofd te kunnen blijven bieden aan toenemende, veranderende en complexere zorgvragen enerzijds en personeelskrapte anderzijds. Meer samenwerking is noodzakelijk. Onder de vlag van zorgcoördinatie worden verschillende vormen van samenwerking en gezamenlijke triage (beoordeling van de urgentie van de zorgvraag en van welke zorg moet worden ingezet) onderzocht en uitgeprobeerd in regionale pilots. Deze regionale pilots, die in 2020 en 2021 worden uitgevoerd, verschillen in inhoud en vorm. Zij vinden plaats binnen de wettelijke kaders van de gewijzigde Politiewet. In de loop van 2021 wordt de meerwaarde van de verschillende pilots opgetekend, waarbij wordt gekeken of zorgcoördinatie bijdraagt aan direct(er) de juiste zorg op de juiste plek voor de patiënt met een acute zorgvraag.

6. Kwaliteit van de ambulancezorg

RAV's dienen op grond van de Wkkgz kwalitatief goede en tijdige zorg te verlenen. Onder goede ambulancezorg wordt verstaan dat die in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht is, tijdig wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt. De ambulancezorg wordt verleend door bevoegde en bekwame professionals die handelen volgens de professionele standaard, komt tot stand in samenwerking met (regionale) ketenpartners en patiënten(vertegenwoordigers), wordt systematisch bewaakt en verbeterd en wordt geleverd door organisaties die handelen volgens de eisen van goed zorgbestuur. Voor het leveren van kwalitatief goede zorg blijft de Wkkgz onveranderd van toepassing op de RAV's. De kwaliteitskaders en richtlijnen van de sector (zoals bijvoorbeeld het Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0, de nota Goede ambulancezorg, Ambulancezorg op het water, het LPA, het LPZ, de hygiënerichtlijn voor de ambulancezorg) bieden de kaders waarbinnen de kwaliteit van de ambulancezorg wordt geborgd. Het Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0 is door zorgaanbieders, patiënten en zorgverzekeraars vastgesteld en in maart 2020 ingeschreven in het register van het Zorginstituut. In het kader zijn meetbare signalen en indicatoren opgenomen. Ook geldt het Kwaliteitskader Spoedzorgketen – waar dit betrekking heeft op de ambulancezorg en op de samenwerking in de keten. Met dit wetsvoorstel wordt periodieke visitatie verplicht gesteld om voortdurende kwaliteitsverbetering te bevorderen.

Tijdigheid is een aspect van kwaliteit van zorg. Met het oog op de continuïteit geef ik de huidige aanbieders voor onbepaalde tijd een aanwijzing. Zorgverzekeraars kopen de ambulancezorg in bij die huidige aanbieders. Dat betekent dat niet alleen de zorgaanbieders kunnen worden aangesproken op het leveren van goede en tijdige zorg, maar ook de zorgverzekeraars kunnen hier via de zorgplicht op worden aangesproken. Hoewel de zorgplicht meer aspecten behelst dan alleen de tijdigheid, wordt in dat kader vooralsnog, in ieder geval zo lang de zorgaanbieders en professionals geen nieuwe urgentieclassificatie hebben vastgesteld, vastgehouden aan de norm van tijdigheid, waarbij de RAV ervoor zorgt dat onder normale omstandigheden in ten minste 95% van de A1-meldingen een ambulance binnen 15 minuten na aanname van de melding ter plaatse is, als wettelijke norm in de ministeriële regeling. Naast deze norm voor tijdigheid ben ik voornemens tevens andere meetbare kwaliteitsnormen uit kwaliteitskaders op te nemen in de ministeriële regeling of daar in de ministeriële regeling naar te verwijzen. RAV's zullen zich openbaar moeten verantwoorden over de kwaliteit van de zorg die zij leveren. Met het oog op de continuïteit wordt ook de eis gesteld dat de RAV financieel gezond is.

In de ministeriële regeling zullen eveneens eisen worden gesteld aan samenwerking tussen RAV's in buurregio's, samenwerking in de grensregio's en zullen eisen worden gesteld ten behoeve van opgeschaalde zorg. RAV's dienen op grond van de ministeriële regeling afspraken te maken met de directeur publieke gezondheid in hun (veiligheids)regio over het voorbereiden op en oefenen van inzet van de RAV bij een ramp of crisis. Bestaande schriftelijke afspraken tussen RAV's en veiligheidsregio's over de taak van de RAV's ten aanzien van de voorbereiding op en inzet bij geneeskundige hulpverlening bij crises en rampen kunnen in principe van kracht blijven. Voor zover bestaande afspraken niet volledig zouden voldoen aan deze wet zal een overgangstermijn gelden voor het aanpassen van de afspraken. Ook de verplichtingen van de RAV met betrekking tot het hebben van een ambulancebijstandsplan, een actueel gewondenspreidingsplan en een slachtoffervolgsysteem worden in de ministeriële regeling opgenomen. Vanzelfsprekend nemen RAV's deel aan het ROAZ.

Een aspect van kwaliteit is doelmatigheid. Dat is bij uitstek een onderwerp voor de inkoopgesprekken tussen zorgverzekeraars en RAV. Doordat RAV's meer dan onder de Twaz zekerheid hebben over de toekomst, worden investeringen in kwaliteit en doelmatigheid die RAV en zorgverzekeraars met elkaar afspreken aantrekkelijker, die kunnen immers ook op langere termijn meer opleveren. Ook in het kader van de visitatie die in dit wetsvoorstel is opgenomen, zullen kwaliteit en doelmatigheid aan de orde komen. Gegeven de vaste tarieven in de ambulancezorg (zie paragraaf 10) is doelmatigheid in de ambulancezorg gericht op het leveren van zoveel mogelijk kwaliteit voor de vaste prijs. De zorgverzekeraar kan de RAV daarop bevragen. En bij de onderlinge visitaties kunnen RAV's op dit punt ook van elkaar leren. In de ministeriële regeling op grond van artikel 8 kunnen regels gesteld worden ten aanzien van de inrichting van de visitatiecommissie. Interne en externe toezichthouders kunnen het rapport van de visitatiecommissie benutten bij hun toezicht.

Om zoveel mogelijk kwaliteit te leveren is inzicht in de kwaliteit nodig en zijn instrumenten nodig die kwaliteitsverbetering stimuleren. Inzicht in de kwaliteit wordt op dit moment geboden door de jaarlijkse publicatie van Sectorkompas door AZN. Het recentelijk tripartiet vastgestelde Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0 biedt meetinstrumenten en zal worden doorontwikkeld naar een meer normerend kwaliteitskader. Het is volgens het implementatieplan dat is opgenomen in het kwaliteitskader de bedoeling op basis van gegevens die worden verzameld meer streefwaarden en minimale waarden te formuleren. Het inzicht in kwaliteit zal op die manier steeds verbeteren. Het is de bedoeling dat de vervolgstappen in de komende jaren zullen leiden tot een 2.0 versie van het kader met in 2023 «definitieve» normen, een volledige set van indicatoren en een nieuw implementatieplan voor de daaropvolgende jaren. In paragraaf 11 wordt geschetst welke maatregelen mogelijk zijn als RAV's onvoldoende kwaliteit leveren. Voorts vindt er periodiek bestuurlijk overleg plaats tussen het Ministerie van VWS, AZN en ZN, onder andere aan de hand van het Actieplan ambulancezorg dat in november 2018 is opgesteld door AZN, ZN en VWS¹⁷. Het Actieplan moet het mogelijk maken dat de ambulancesector nu en in de toekomst goede ambulancezorg kan blijven bieden en de kwaliteit van de zorg blijft verbeteren. Een doelstelling van dit actieplan is optimale inzet van ambulancezorg: verbeteren van de responstijden voor spoedeisende ambulancezorg maar ook zorgen voor een efficiëntere inzet van spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg; alleen een ambulance inzetten waar het echt moet, verwijzen naar andere zorg waar het kan. Er wordt daarom onderzocht of de triage eenduidiger kan en hoe de processen kunnen worden verbeterd. De

¹⁷ Kamerstukken II, 2018–2019, 29 247, nr. 263.

krapte op de arbeidsmarkt en het belang van het behoud van bekwaamheid van individuele medewerkers noodzaken tot een doelmatige inzet van medewerkers.

Daarnaast is van belang dat geld dat is bedoeld voor ambulancezorg, goed wordt besteed en leidt tot tijdige en goede ambulancezorg. Een aparte boekhouding voor de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg, de formele en materiële controle door de zorgverzekeraar en het toezicht van de NZa op de gescheiden boekhouding dragen daaraan bij. De eisen in de jaarverantwoording op grond van de WTZi dan wel de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg, zie paragraaf 7) worden bovendien aangescherpt. RAV's zullen in hun jaarverantwoording aandacht moeten besteden aan doelmatigheid. Aanbieders moeten aangeven of er activiteiten door anderen worden verricht, en zo ja, in welke mate en waarom. Ook moeten zij inzichtelijk maken of en in welke mate via bedrijfsstructuren dividend wordt uitgekeerd. Tot slot is vanaf verslagjaar 2020 verplicht gesteld dat zorgaanbieders inzicht geven in de uiteindelijk belanghebbende (ultimate beneficial owner).

7. Eisen aan de ambulancevoorzieningen

Eisen goed bestuur in Wet toelating zorginstellingen (WTZi) en voorstel voor de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza)

Op basis van het Uitvoeringsbesluit WTZi moeten zorginstellingen een toezichthoudend orgaan hebben. Geen persoon kan tegelijk deel uitmaken van het toezichthoudend orgaan en de dagelijkse of algemene leiding. Het toezichthoudend orgaan is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, de dagelijkse en algemene leiding van de zorginstelling en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De zorginstelling legt inzichtelijk de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het toezichthoudend orgaan en de dagelijkse of algemene leiding vast, alsmede de wijze waarop interne conflicten tussen beide organen worden geregeld. Deze bepalingen zijn overgenomen in het voorstel voor de Wtza¹⁸. In plaats van over «toezichthoudend orgaan» gaat het in de Wtza over de «interne toezichthouder», dat is een neutraler begrip dat op meer rechtsvormen van toepassing is.

Aanvullende eisen in dit wetsvoorstel

Vanwege het grote publieke belang van goede ambulancezorg, het grote publieke belang van de continuïteit van de ambulancezorg en de monopoliepositie die de RAV's in de regio hebben voor onbepaalde tijd, worden in dit wetsvoorstel extra eisen gesteld aan het bestuur en het interne toezicht van de RAV's. Bij het stellen van die eisen is zoveel mogelijk aangesloten bij de Governancecode Zorg¹⁹ en is ook gekeken naar de governance bij andere organisaties met een sterk publiek karakter. In 10 van de 25 veiligheidsregio's is een RAV actief die de vorm heeft van een gemeenschappelijke regeling van gemeenten. Soms geldt de gemeenschappelijke regeling exclusief voor de RAV, soms geldt die voor de GGD of de veiligheidsregio waarvan de RAV onderdeel uitmaakt. Het openbaar lichaam legt verantwoording af aan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders van de samenwerkende gemeenten. Gemeenschappelijke regelingen kennen dus hun eigen toezichts- en verantwoordingsstructuur. Niettemin is het streven dat de governance van de verschillende RAV's ongeacht de rechtsvorm zoveel mogelijk gelijk is. Het gaat immers in alle gevallen, ongeacht de

¹⁸ Kamerstukken II, 2016–2017, 34 767.

¹⁹ www.governancecodezorg.nl.

rechtsvorm om zorgaanbieders die door de Minister worden aangewezen. Zij moeten alle dezelfde kwaliteit ambulancezorg leveren en dezelfde relatie hebben met de Minister die verantwoordelijk is voor de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen. Anders dan andere activiteiten van gemeenschappelijke regelingen wordt de ambulancezorg niet gefinancierd uit gemeentelijke middelen, maar uit premiemiddelen en is het verlenen van ambulancezorg geen wettelijke taak voor gemeenten, maar is het een vrijwillige keuze om als groep van gemeenten ambulancezorg te verlenen. Er zijn gemeenschappelijke regelingen waarbij de keuze om ambulancezorg te verzorgen is ingegeven vanuit de wens om aansluiting te zoeken tussen de keten van acute zorg en de keten voor openbare orde. Dit doet er echter niet aan af dat het een vrijwillige keuze is van de gemeenten om ambulancezorg te gaan verlenen.

Scheiding van geldstromen

RAV's die ook andere activiteiten uitvoeren dan het verlenen van ambulancezorg die is voorbehouden aan RAV's, dienen hiervoor een aparte boekhouding te hanteren. Het doel hiervan is dat de middelen voor aan de RAV voorbehouden ambulancezorg niet worden aangewend voor andere zorg- of dienstverlening die onderhevig is aan marktwerking. Dit zou de continuïteit van de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg in gevaar kunnen brengen en zorgen voor een ongelijk speelveld tussen RAV's en andere aanbieders van dezelfde zorg- of dienstverlening die geen RAV zijn. RAV's dienen dus bijvoorbeeld een gescheiden boekhouding te hanteren als zij buitenlandvervoer leveren. Op grond van het Uitvoeringsbesluit WTZi, artikel 6.4 tweede lid, moeten RAV's reeds de activiteiten waarvoor de toelating geldt financieel onderscheiden van overige activiteiten. Eenmalig zal de RAV de administratie moeten aanpassen indien bij ministeriële regeling wordt bepaald dat zekere vormen van ambulancezorg niet voorbehouden zijn aan RAV's, als de RAV zo'n vorm van ambulancezorg levert.

De bepalingen met betrekking tot de scheiding van geldstromen betekenen dat voor de ambulancevoorzieningen die nu zijn ingericht als openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), de samenwerkingsafspraken in de gemeenschappelijke regeling aanpassing behoeven.

Winstuitkering

In lijn met de brief over winstuitkering in de zorg van 9 juli 2019²⁰ wordt in dit wetsvoorstel de mogelijkheid gecreëerd om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (amvb) nadere regels te stellen aan de winstuitkering door RAV's of hun onderaannemers. De brief gaat over het aanscherpen van publieke randvoorwaarden binnen de zorg, om «excessen» te voorkomen of tegen te gaan.

Op basis van artikel 19 kunnen nadere regels gesteld worden aan winstuitkering door RAV's of hun onderaannemers. Het gaat hier om een «kan-bepaling». Het is bij de inwerkingtreding van deze wet niet de intentie om gebruik te maken van dit artikel. Met het oog op de continuïteit van de aan de RAV's voorbehouden ambulancezorg en het handhaven van de aanwijzing voor de huidige RAV's, waarvan een deel vanwege de rechtsvorm winst mag uitkeren, bestaat op dit moment niet het voor-nemen om beperkingen te stellen aan die winstuitkering. Het is de bedoeling dat het bestuur van de RAV of de onderaannemer ervoor zorgt dat de middelen voor ambulancezorg zodanig worden ingezet dat tijdige en goede ambulancezorg wordt geleverd. De bekostigingssystematiek in de ambulancezorg maakt ook dat het niet voor de hand ligt dat excessieve

²⁰ Kamerstukken II, 2018–2019, 35 000, XVI, nr. 133.

winsten worden gemaakt of dat RAV's in de financiële problemen komen. De bovengenoemde scheiding van geldstromen is bedoeld om te zorgen dat middelen voor ambulancezorg niet voor andere doelen kunnen worden aangewend. De governancestructuur van de RAV's is erop gericht dat de RAV's voldoende en goede ambulancezorg leveren. RAV's moeten jaarrekeningen en indicatoren voor de kwaliteit van de zorg openbaar maken. In die zin zijn er voldoende waarborgen om te zorgen dat excessieve winsten worden voorkomen. Mochten er desondanks ontwikkelingen zijn die aanleiding geven tot het stellen van beperkingen aan winstuitkering, dan biedt de wet daartoe de mogelijkheid. Onderzoeksbureaus SiRM en Finance Ideas hebben een onderzoek verricht naar de huidige praktijk rond dividenduitkering in de zorg en de effecten daarvan op de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg.²¹ Hierbij zijn zij ook ingegaan op de effecten van het verbieden van het uitkeren van dividend. Indien er beperkingen zullen worden gesteld aan winstuitkering, zal rekening worden gehouden met de effecten ervan voor de betreffende aanbieders.

Fusies van RAV's en overdracht zeggenschap

De zeggenschap over een RAV mag niet wijzigen. Het mag niet zo zijn dat de RAV die de aanwijzing van de Minister heeft gekregen, de facto een andere RAV wordt, door de wijziging van de zeggenschap over de RAV. De RAV mag niet verhandeld worden. Om te kunnen beoordelen of sprake is van een verboden zeggenschapswijziging behoeven bepaalde wijzigingen van de statuten of de gemeenschappelijke regeling voorafgaande goedkeuring door de Minister. Als sprake is van een verboden zeggenschapswijziging geeft de Minister een aanwijzing om de handeling te beëindigen of de gevolgen ervan ongedaan te maken. Mogelijke uitzonderingen op dat verbod zijn een fusie met of overname van een andere RAV en de wijziging van de rechtsvorm van de RAV. Echter, de RAV mag niet fuseren met een andere RAV of een andere RAV overnemen of de rechtsvorm wijzigen zonder goedkeuring van de Minister. Deze bepaling komt bovenop de zorg specifieke fusietoets door de NZa (in de toekomst wellicht de Autoriteit Consument en Markt, ACM). In het kader van deze laatste toets wordt onder andere nagegaan of de verlening van cruciale zorg, in dit geval ambulancezorg, niet in gevaar komt.

Inschakelen onderaannemers

RAV's mogen onderaannemers of leden van de coöperatie inschakelen voor het leveren van ambulancezorg. Zij moeten een zodanig contract hebben met de onderaannemers of leden van de coöperatie dat voor de ambulancezorg die wordt geleverd door onderaannemers dezelfde kwaliteitseisen gelden als voor ambulancezorg. RAV's kunnen geen onderaannemers inschakelen voor de meldkamerfunctie, anders dan dat de RAV's die de vorm van coöperatie hebben deze functie kunnen laten uitvoeren door een lid van de coöperatie.

Afleggen van verantwoording

Op grond van de artikelen 15 en 16 van de WTZi, artikel 2.1, vijfde lid van het Uitvoeringsbesluit WTZi en Regeling verslaggeving WTZi leggen RAV's net als andere zorginstellingen jaarlijks vóór 1 juni maatschappelijke verantwoording af door het openbaar maken van een jaarverantwoording. De jaarverantwoording bestaat uit jaarverslaggeving en specifieke informatie, bijvoorbeeld over prestaties van de zorgaanbieder. RAV's met

²¹ SiRM en Finance Ideas, Uitkering van dividend door zorgaanbieders: praktijkanalyse en effectanalyse, Utrecht: juni 2019.

publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid leggen tevens verantwoording af aan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders. Buitenlandvervoerders moeten op grond van artikel 33 van de Regeling Twaz een jaarrekening en andere gegevens indienen bij het Ministerie van VWS.

In de AWtza wordt de jaarverantwoordingsverplichting overgeheveld van de WTZi naar de Wmg. De NZa wordt dan ook de toezichthouder. Bij derde nota van wijziging bij AWtza is de doelgroep van de jaarverantwoordingsplicht in beginsel uitgebreid naar alle Wmg-zorgaanbieders, incl. onderaannemers, tenzij een categorie van zorgaanbieders bij amvb is uitgezonderd. De jaarverantwoordingsplicht gaat dan niet alleen voor RAV's gelden, maar in beginsel ook voor de onderaannemers van de RAV's inclusief de leden van RAV's die de coöperatie als rechtsvorm hebben en voor aanbieders van ambulancezorg die niet is voorbehouden aan RAV's, zoals buitenlandvervoerders die ambulancezorg leveren in Nederland. Zolang de AWtza niet in werking is getreden moeten buitenlandvervoerders zich verantwoorden op grond van de Regeling ambulancevoorzieningen. Het toezicht op de naleving van de verantwoordingsplicht door RAV's en buitenlandvervoerders berust tot het in werking treden van de AWtza bij de IGJ.

In het kader van de beleidsregels voor de bekostiging van de ambulancezorg vraagt de NZa eveneens om verantwoording door RAV's. Meetinstrumenten die zijn opgenomen in kwaliteitsstandaarden die zijn ingeschreven bij het Zorginstituut, moeten aan het Zorginstituut worden aangeleverd. Deze gegevens worden openbaar gemaakt. In aanvulling hierop kan de Minister op basis van artikel 12 van dit wetsvoorstel gegevens opvragen bij de RAV. Op basis van de Regeling ambulancevoorzieningen kan de Minister gegevens opvragen bij de buitenlandvervoerders.

8. Aanspraak op ambulancezorg

De aanspraak op vervoer met een ambulance was geregeld in artikel 2.13 van het Bzv door een verwijzing naar de Twaz. De verwijzing in dit artikel wordt aangepast in verband het onderhavige wetsvoorstel. Ambulancezorg blijft een aanspraak op grond van de Zvw. De aanspraak op vervoer is gebaseerd op artikel 2.13 Bzv, de aanspraak op zorg is gebaseerd op artikel 2.4 Bzv, de aanspraak op geneeskundige zorg. Ziekenvervoer dat in bepaalde gevallen wordt vergoed op grond van artikel 2.14 Bzv onderscheidt zich van ambulancezorg doordat ambulancezorg vervoer met zorg is. Ziekenvervoer is vervoer zonder zorg onderweg. Dit ziekenvervoer wordt in bepaalde gevallen vergoed als het vervoer is met het oog op behandeling. Ziekenvervoer kan ook liggend vervoer zijn. Op grond van artikel 2.15 Bzv kan de zorgverzekeraar ander vervoer inzetten. Echter, de zorgverzekeraar kan bijvoorbeeld niet als de triagist ambulancezorg indiceert, slechts een taxi vergoeden of bepalen dat de persoon toch in een taxi in plaats van in een ambulance wordt vervoerd.

9. Rol van de zorgverzekeraars

In samenhang met het feit dat ambulancezorg een aanspraak blijft op grond van de Zvw, behouden de zorgverzekeraars een zorgplicht. Zorgverzekeraars moeten zorgen dat er voldoende goede ambulancezorg beschikbaar is. Daarvoor blijven vooralsnog de prestatie norm (in normale omstandigheden moet de RAV in 95% van de spoedgevallen binnen 15 minuten bij de patiënt zijn) en de spreidingsnorm (97% van de bevolking moet binnen 12 minuten rijtijd bereikt kunnen worden) belangrijke maatstaven. Zorgverzekeraars zijn in het kader van de zorgplicht niet verantwoordelijk voor het uitrekenen van hoeveel ambulances er nodig

zijn om deze norm van 97% te halen, maar hebben een verantwoordelijkheid om te zorgen dat er voldoende ambulances beschikbaar zijn om deze spreidingsnorm te realiseren. Zorgverzekeraars en RAV's kunnen weliswaar niet onderhandelen over de tarieven van de ambulancezorg, maar kunnen wel afspraken maken over bijvoorbeeld de kwaliteit van de zorg, opleiding en scholing en innovatie. Gezien het regionale karakter van de ambulancezorg en het grote belang van beschikbaarheid, vinden de onderhandelingen namens de zorgverzekeraars plaats via het representatiemodel. Door zowel afspraken te maken over de beschikbaarheid van de ambulancezorg als over de daadwerkelijke zorgverlening, kunnen verzekeraars op regionaal niveau verbetering van de kwaliteit en doelmatigheid stimuleren bij het toekennen van de middelen aan de RAV. Het gaat hierbij niet alleen om innovatie en verbeteringen in de ambulancezorg maar in de gehele keten van de acute zorg. Het is van groot belang dat de zorgverzekeraars alle acute zorg inkopen, inclusief de ambulancezorg, zodat ze dat in samenhang en met een overkoepelende visie kunnen doen. Als in een regio bijvoorbeeld minder capaciteit aan spoedeisende hulp wordt ingekocht, dan is er waarschijnlijk meer ambulancecapaciteit nodig, omdat ambulances verder moeten rijden naar een beschikbare spoedeisende hulp waardoor de ambulances langer bezet zijn. Verzekeraars kunnen zo beter integrale afwegingen maken over de beschikbaarheid van acute zorg in de regio. De NZa ziet toe op de naleving van de zorgplicht door de zorgverzekeraars. Mochten zorgverzekeraars van mening zijn dat zij alle mogelijkheden hebben ingezet in het kader van hun zorgplicht en toch vinden dat de kwaliteit en tijdigheid van de ambulancezorg in de regio niet in orde zijn, dan kunnen zij een signaal afgeven aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) of, als dat niet heeft geleid tot noodzakelijke verbeteringen, de Minister verzoeken om te overwegen of intrekking van de aanwijzing aan de orde is.

10. Bekostiging van de ambulancevoorzieningen

Een RAV is een zorgaanbieder in de zin van de Wmg. Het gegeven dat ambulancezorg in voorliggend wetsvoorstel is aangewezen als NEDAB staat hieraan niet in de weg. De NZa heeft op grond van de Wmg momenteel al een rol met betrekking tot het uitoefenen van de bevoegdheid om tarieven, prestatiebeschrijvingen en een vereffeningbedrag voor de RAV vast te stellen. De NZa behoudt die bevoegdheid als deze wet in werking treedt. De kosten van ambulancezorg, zoals gemaakt door de RAV, worden daarmee beheerst via het instrumentarium van de Wmg.

In de nieuwe wetgeving wordt de huidige praktijk voortgezet. Momenteel en onder de nieuwe wet is er sprake van budgetbekostiging met nacalculatie, waardoor het financiële risico dat RAV's lopen zeer beperkt is. Voor iedere RAV wordt jaarlijks vooraf een maximumbudget vastgesteld dat voldoende is om de beschikbaarheid van ambulancezorg te kunnen garanderen. Grondslag voor de berekening van dit maximumbudget is het Referentiekader spreiding en beschikbaarheid ambulancezorg van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Zorgverzekeraars en RAV's dienen invulling te kunnen geven aan hun rol binnen de randvoorwaarden van de Zvw en dit wetsvoorstel. De daadwerkelijke vaststelling van de RAV-budgetten zal derhalve plaatsvinden op basis van de uitkomsten van lokaal overleg tussen RAV's en de representerende zorgverzekeraars. Het vooraf afgesproken budget tussen RAV en zorgverzekeraar, wordt nagenoeg altijd volledig betaald door de zorgverzekeraars, omdat er in de ambulancezorg vanuit beschikbaarheid wordt gefinancierd. Ook al zou de vraag naar ambulancezorg dalen, dan nog is er een bepaalde mate van beschikbaarheid van ambulancezorg gewenst die gegarandeerd wordt gefinancierd door de zorgverzekeraars. Een lagere opbrengst uit geleverde zorg brengt het voortbestaan van de RAV dus niet

in gevaar. Deze manier van financiering wordt onder de nieuwe wet voortgezet.

In 2014 zijn landelijk uniforme tarieven voor ambulancezorg ingevoerd die gelijk zijn voor elke RAV. Hierbij lag een vast tarief voor de hand, omdat er geen concurrentie tussen aanbieders mogelijk is. De tarieven voor ambulanceritten zijn dus niet afhankelijk van vraag en aanbod. De tarieven zijn vastgesteld op basis van solidariteit; elke Nederlander betaalt hetzelfde voor ambulancezorg en dit is vastgesteld op basis van de benodigde beschikbaarheid van ambulancezorg. De tarieven voor spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg zijn niet onderhandelbaar en bedoeld om het budget te vullen. Doordat uiteindelijk de budgetparameters leidend zijn en niet de prestaties en tarieven, komen de regio's waar de ambulancezorg per rit duurder is omdat er minder ritten zijn, niet in de financiële problemen. Er ontstaat met de nieuwe wet dus geen groter financieel risico voor de huidige aanbieders. Indien een gemeente ervoor kiest om in een gemeenschappelijke regeling ambulancezorg te blijven bieden, dan aanvaarden zij zelf dit risico dat even klein is als nu.

Ambulancezorg is overigens aangewezen als cruciale zorg. Dit betekent dat de Minister voor Medische Zorg in lijn met zijn verantwoordelijkheid op grond van artikel 3 van deze wet een extra verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van het waarborgen van de continuïteit van deze zorg. Een RAV dient bij dreigende discontinuïteit van zorg tijdig de betrokken zorgverzekeraars, de NZa en de IGJ te informeren. Wanneer het partijen naar oordeel van de externe toezichthouders niet lukt om tijdig een oplossing te organiseren wordt het Ministerie van VWS hiervan op de hoogte gesteld. Het ministerie zal vervolgens betrokken partijen (RAV, zorgverzekeraars, externe toezichthouders en eventuele overige financiers en lokale bestuurders) aan tafel roepen, hen aanspreken op hun verantwoordelijkheden en hen oproepen zich maximaal in te spannen om continuïteit van zorg te waarborgen. Als een RAV als aanbieder van cruciale zorg desondanks failliet gaat kan het Ministerie van VWS een vangnetstichting oprichten die de zorg tijdelijk door levert, zolang er geen nieuwe RAV is aangewezen. Voor de gevallen waarin een RAV is ondergebracht bij een gemeenschappelijke regeling is de vangnetstichting ook beschikbaar.

11. Toezicht en handhaving

Het wetsvoorstel voorziet in een uitgebreid systeem van toezicht en handhaving.

Ten eerste is er het interne toezicht bij de RAV's zoals beschreven in paragraaf 7 van deze toelichting. Ten tweede is er het extern toezicht door de IGJ.

Kwaliteitskaders, kwaliteitsregulering, intern toezicht bij de RAV en toezicht op de naleving van deze wet en bijvoorbeeld de Wkkgz door de IGJ, vormen de basis voor een goede kwaliteit van de ambulancezorg. Indien een RAV onvoldoende kwaliteit van zorg levert is een getrappt toezicht- mechanisme van toepassing, waarbij de intensiteit van de maatregel met elke trede versterkt wordt. De ambtenaren van de IGJ kunnen namens de Minister de RAV een schriftelijke aanwijzing geven, waarna een bevel, een verlenging van het bevel en eventueel een dwangsom kunnen volgen. Ook is het denkbaar dat de Minister een bewindvoerder aanstelt. Indien de RAV zijn toegekende bevoegdheden en verplichtingen zoals gesteld in de wet niet of niet verantwoord nakomt, heeft de Minister de mogelijkheid de aanwijzing in te trekken en een nieuwe zorgaanbieder aan te wijzen. Dit is een uiterste maatregel, die alleen gebruikt zal worden als de inzet van ander instrumentarium niet tot het gewenste resultaat leidt.

De NZa behoudt haar bevoegdheid op basis van de Wmg om toezicht te houden op de rechtmatige uitvoering van de Zvw door zorgverzekeraars en daarmee ook op de zorgplicht van verzekeraars ten aanzien van ambulancezorg volgens de Zvw. De eis dat de RAV onder normale omstandigheden in 95% van de spoedgevallen binnen 15 minuten bij de patiënt moet zijn heeft zowel aspecten van kwaliteit en tijdigheid als van zorgplicht in zich. Als die norm in het geding is ligt samenwerking tussen IGJ en NZa voor de hand. De NZa is de toezichthouder op de naleving van de bepalingen met betrekking tot scheiding van geldstromen. Het verrichten van andere activiteiten dan het leveren van aan de RAV voorbehouden ambulancezorg mag de continuïteit van de ambulancezorg niet in gevaar brengen. Het toezicht hierop raakt zowel de IGJ (vanuit de invalshoek van de kwaliteit van de zorg) als de NZa (vanuit de toegankelijkheid). De NZa is eveneens de toezichthouder op hetgeen eventueel wordt bepaald ten aanzien van winstuitkering door RAV's. De Autoriteit Persoonsgegevens ziet toe op de verwerking van persoonsgegevens door RAV's op basis van artikel 10.

12. Regeldruk

Vanwege de nadruk op continuïteit in de ambulancezorg in dit wetsvoorstel, is het aantal veranderingen in de praktijk en de organisatie van de ambulancezorg beperkt. Op grond van de te wijzigen Politiewet moeten RAV's die samenwerken in één meldkamer reeds een convenant sluiten over die samenwerking. Net als op basis van de Twaz zullen bij ministeriële regeling eisen worden gesteld aan de RAV. Die ministeriële regeling zal zo regeldruk-arm mogelijk worden vorm gegeven en getoetst worden op regeldruk. De kwaliteit van de zorg moet reeds systematisch bewaakt worden op grond van de Regeling Twaz en de Wkkgz, de RAV moet ook nu al een gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem hebben. Ook heeft elke RAV reeds een medisch eindverantwoordelijke op grond van richtlijnen van het veld.

De Regeling Twaz bevat nu ook al de bepaling dat de RAV of buitenlandvervoerder op verzoek van de Minister gegevens verstrekt. De verstrekking van de gegevens in het kader van de jaarverantwoording is voor RAV's niet geregeld in deze wet, maar in de WTZi en na inwerkingtreding van de AWtza in de Wmg. Buitenlandvervoerders moeten reeds verantwoording afleggen op basis van de Regeling Twaz en moeten dat doen op grond van de Regeling ambulancevoorzieningen en na de inwerkingtreding van de AWtza op grond van de Wmg.

De gescheiden boekhouding die RAV's op dit moment moeten voeren is gebaseerd op de huidige bepaling in het Uitvoeringsbesluit WTZi dat activiteiten waarvoor de toelating geldt in financiële zin onderscheiden moeten zijn van overige activiteiten. Eenmalig zal de administratie aangepast moeten worden indien bij ministeriële regeling wordt bepaald dat zekere vormen van ambulancezorg niet voorbehouden zijn aan RAV's en indien de RAV zo'n vorm van ambulancezorg levert. Het onderscheid is immers in deze wet niet meer ambulancezorg versus overige activiteiten, maar aan de RAV voorbehouden ambulancezorg versus overige activiteiten.

RAV's moeten op grond van de WTZi reeds een interne toezichthouder hebben. In artikel 15 zijn de reguliere bevoegdheden van de interne toezichthouder uitgeschreven.

Nieuw is dat bepaalde statutenwijzigingen of wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling en het sluiten van overeenkomsten die de zeggenschap over de RAV wijzigen vooraf aan de Minister moeten worden gemeld. Dat betekent dat deze statutenwijzigingen, wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling en overeenkomsten aan de Minister moeten worden gestuurd. De lastendruk hiervan voor de RAV's is verwaarloosbaar. Fusie met een andere RAV en wijziging van de rechtsvorm zijn

onder de Twaz niet toegestaan en worden onder deze nieuwe, structurele wet mogelijk gemaakt na goedkeuring door de Minister. Ook hiervoor geldt dat het voorleggen aan de Minister met zeer geringe lasten voor de RAV gepaard gaat.

Het Adviescollege Toetsing Regeldruk heeft naar het wetsvoorstel en de toelichting gekeken en deelt de beschrijving van de regeldruk. Er is volgens het college nauwelijks sprake van nieuwe regeldruk, behoudens die als gevolg van de melding van bepaalde statutenwijzigingen en belangrijke overeenkomsten. Het college heeft de adviesaanvraag ambtelijk afgedaan.

13. Handhaafbaarheidstoets

Op 6 december 2019 heeft de IGJ een Toezicht- en Handhaafbaarheidstoets inzake het wetsvoorstel uitgebracht. De IGJ concludeert dat het wetsvoorstel en de nota van toelichting tot enkele bezwaren leiden voor haar toezicht en handhaving en dat aanscherping, dan wel toevoeging van enkele onderdelen noodzakelijk is om op een goede manier te kunnen handhaven. De IGJ is van mening dat er sprake is van overlap met enkele artikelen uit de Wkkgz en de Wtza. Daardoor is het volgens de IGJ denkbaar dat naar aanleiding van één complex aan factoren twee separate aanwijzingen moeten worden opgelegd, op basis van twee verschillende wetten. In dit wetsvoorstel is veel aandacht besteed aan kwaliteit en governance met het oog op de aanwijzingen voor onbepaalde tijd voor de RAV's. De aanwijzingen voor onbepaalde tijd vergen strikte overheidsregulering. Door (de strekking van) een aantal bepalingen uit de Wkkgz en de Wtza in het wetsvoorstel op te nemen, benadrukken wij het belang ervan. Tevens biedt dit de mogelijkheid om op basis van artikel 8 in lagere regelgeving eisen aan RAV's te stellen met betrekking tot kwaliteit en governance. Er is geen sprake van strijdigheid tussen de bepalingen in dit wetsvoorstel en die in de Wkkgz of de Wtza. Voorts wijst de IGJ er terecht op dat de wet en de toelichting in het door haar getoetste concept niet helemaal overeenkwamen op het punt van het opleggen van een last onder bestuursdwang ter handhaving van een aanwijzing of een bevel. Dit is hersteld. Tenslotte geeft de IGJ aan dat in de memorie van toelichting terecht staat dat de bevoegdheid tot het aanstellen van een bewindvoerder niet wordt gemandateerd aan de IGJ, omdat dit tot onwenselijke situaties zou kunnen leiden.

De NZa heeft bij brief van 18 november 2019 gereageerd op het verzoek van 10 oktober 2019 om te toetsen of het concept voorstel voor de Wet ambulancevoorzieningen uitvoerbaar en handhaafbaar is en of het werkbaar is voor het toezicht. De NZa ziet risico's voor de doelmatigheid van de ambulancezorg, maar vindt de risico's niet zodanig dat het wetsvoorstel niet uitvoerbaar wordt geacht waar het gaat om de taken van de NZa. Volgens de NZa verdwijnt de stimulans voor RAV's om afspraken met zorgverzekeraars over doelmatigheid na te komen, nu zij een aanwijzing voor onbepaalde tijd hebben. Daar staat echter tegenover dat RAV's nu meer zekerheid hebben over de toekomst en dat daardoor investeringen in kwaliteit en doelmatigheid aantrekkelijker worden, ze kunnen immers voor de lange termijn meer opleveren. Bovendien is, net als in de Twaz, in dit wetsvoorstel opgenomen dat de aanwijzing van de RAV kan worden ingetrokken. Dat is mogelijk als de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen dit vordert. De NZa adviseert uit oogpunt van doelmatigheid te verkennen hoe de bekostiging anders kan worden ingericht. Daarover zullen wij in gesprek gaan met de NZa.

In het voorstel zoals dat is aangeboden aan de Raad van State was opgenomen dat bij de interne toezichthouder van een RAV (bij een publieke RAV het algemeen bestuur) een lid was opgenomen dat door de Minister zou worden benoemd, dat als taak zou hebben het toezien op de

permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen. De NZa acht de taak van deze overheidscommissaris onhelder. Na het advies van de Raad van State is de overheidscommissaris uit het wetsvoorstel geschrappt. De NZa vraagt zich af of de governance-bepalingen effectief en proportioneel zijn en passen binnen bestaande regelgeving. Regulering van de governance is van belang voor het verlenen van aanwijzingen voor onbepaalde tijd. Er zijn geen aanwijzingen voor strijdigheden met andere regelgeving gevonden. Verder maakt de NZa een aantal opmerkingen over artikel 13, de afzonderlijke boekhouding voor aan de RAV voorbehouden ambulancezorg. De NZa beveelt aan om deze bepalingen een aanvulling te doen zijn op artikel 40a Wmg zoals dat luidt na aanvaarding van de AWtza. Dat zou echter impliceren dat een RAV er, afhankelijk van de activiteiten, drie boekhoudingen op na moet houden: één voor de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg, één voor overige zorg en één voor andere activiteiten. Uit oogpunt van administratieve lasten is dat niet wenselijk. Voorts zijn de bepalingen in artikel 13 naar aanleiding van de brief van de NZa meer in lijn gebracht met de AWtza en zijn de handhavingsbevoegdheden van de NZa met betrekking tot dit artikel aangepast.

14. Fraudetoets

De bekostiging van de RAV's wijzigt niet ten opzichte van de huidige situatie, zoals die onder de Twaz geldt. De uitgevoerde fraudetoets laat dan ook zien dat er geen additionele frauderisico's zijn als gevolg van dit wetsvoorstel. Een fraudetoets is aangevraagd bij de NZa, IGJ, ZN en AZN. In reactie hierop is aandacht gevraagd voor het scherp formuleren van de gebruikte definities in de wet, met name de definities van ambulance en ambulancezorg. Het is inderdaad van belang om de reikwijdte van het alleenrecht en de leverplicht van de RAV af te bakenen. Ten opzichte van de Twaz zijn deze definities in de huidige wet en toelichting daarom scherper omschreven. Het is immers niet de bedoeling dat een ambulance wordt ingezet, omdat de te vervoeren persoon geen taxi kan betalen of omdat het gemakkelijker is om een ambulance te regelen dan een regiotaxi van de gemeente. Hier ligt ook een rol en taak bij de zorgverzekeraar om bij de materiële controle te toetsen en te signaleren richting NZa wanneer het vermoeden bestaat dat onterecht een ambulance wordt ingezet. Ook zijn zorgen geuit over de formulering van het artikel met betrekking tot het hanteren van de gescheiden boekhouding (artikel 13). Dit artikel en het toezicht daarop door de NZa zijn juist toegevoegd aan deze wet ten opzichte van de huidige Twaz, omdat het absoluut noodzakelijk is dat geld dat is bedoeld voor de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg, in overeenstemming met dat doel wordt besteed en bijvoorbeeld niet wordt aangewend om een betere uitgangspositie te verkrijgen voor het verzorgen van buitenlandvervoer. In overleg met de NZa zal worden bezien of en zo ja, hoe en door wie een nadere invulling moet worden gegeven aan dit artikel.

AZN geeft aan dat, ondanks dat de ambulancesector nu als een van de weinige sectoren een uniform begrippenkader heeft, eenduidige registratie van ritgegevens nog ontbreekt doordat de eenduidige definities nog in de verschillende registratiesystemen worden ingebouwd. Hierin zit nu nog beleidsvrijheid. De sector gaat op korte termijn op transparante wijze beheersmaatregelen treffen om de vergelijkbaarheid van de rittenadministraties te vergroten en de kans op fouten te verkleinen, door een traject in te zetten voor landelijke verbetering van systeemeisen en registratie richtlijnen.

15. Advies Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is gevraagd om advies te geven op het concept-wetsvoorstel. In het advies heeft de AP vier punten aangehaald. De AP signaleert dat het retourbericht niet alleen bedoeld is voor de ambulancezorgprofessional, maar ook voor de medisch manager die het gebruikt om de ambulancezorgprofessional te beoordelen. De AP is van mening dat de toelichting niet ingaat op de inbreuk op de privacy van de ambulancezorgprofessional en de voorziene waarborgen. De AP adviseert om de toelichting hierop aan te vullen. De toelichting is op dit punt aangevuld.

De gegevens die door de SEH aan de RAV moeten worden verstrekt worden in het concept bij ministeriële regeling bepaald. De AP merkt hierover op dat de afweging welke persoonsgegevens moeten worden verwerkt zorgvuldig en op het juiste niveau van regelgeving moet worden gemaakt. Volgens het wetgevingsbeleid van de regering wordt delegatie aan een Minister beperkt tot administratieve voorschriften, uitwerking van details en voorschriften die dikwijls wijziging behoeven. De AP adviseert het administratieve, detail of wijzigingsgevoelige karakter van deze bepaling te onderbouwen dan wel het wetsvoorstel op dit punt aan te passen.

Aangezien het in dit voorstel mede persoonsgegevens gegevens over de gezondheid betreft, volg ik het advies van de AP en zal de uitwerking van deze bepaling niet bij ministeriële regeling, maar bij algemene maatregel van bestuur geschieden. Het voorstel is aldus aangepast.

In de concept regeling stond dat bij ministeriële regeling bepaald wordt op welke wijze de persoonsgegevens moeten worden beveiligd door middel van organisatorische en technische maatregelen. De AP merkt hierover op dat de verplichting tot het nemen van organisatorische en technische maatregelen voortvloeit uit de AVG welke rechtstreekse werking heeft. De AP adviseert om toe te lichten waarom in dit geval nationaal aanvullende eisen op het punt van beveiliging moeten worden gesteld. De AP stelt terecht dat de AVG rechtstreeks werkt en dat daar een dergelijke verplichting in staat. Dit neemt niet weg dat die eis op nationaal niveau kan worden ingevuld. In het kader van zorg wordt dit al gedaan in het Besluit elektronische gegevensuitwisseling door zorgaanbieders, op basis waarvan RAV's zich al moeten houden aan NEN 7510 en aanverwante NEN-normen. Vanwege deze reeds bestaande verplichting is het artikellid geschrapt.

In het geval de RAV persoonsgegevens ontvangt van de SEH, zal de SEH ook verplicht moeten worden om de gegevens te delen met de RAV. De AP signaleert dat in de redactie geen kennis wordt gegeven van de verplichting voor de SEH om gegevens met de RAV te delen terwijl dit in het kader van het medisch beroepsgeheim wel aangewezen is. De AP adviseert dan ook om het concept op dit punt aan te passen. Op basis van artikel 7:457 van het Burgerlijk Wetboek draagt de hulpverlener zorg dat aan anderen dan de patiënt geen gegevens worden verstrekt. Dit is wel toegestaan indien de betrokkene hier toestemming voor geeft of indien er een wettelijke verplichting bestaat tot het verstrekken van informatie. Deze gegevensuitwisseling is neergelegd in het Kwaliteitskader Spoedzorgketen en de daarbij behorende richtlijn gegevensuitwisseling. Op basis van de wettelijke verplichting voor de SEH om te voldoen aan het kwaliteitskader en de daarbij behorende richtlijn, mag de SEH de genoemde gegevens verstrekken aan de RAV.

16. Consultatie veldpartijen

De volgende partijen hebben de gelegenheid gehad om te reageren op een concept van dit wetsvoorstel: AZN, ZN, Patiëntenfederatie, Vereniging Nederlandse Gemeenten, V&VN, NVMMA, Nederlandse Vereniging van

Spoedeisende Hulpdiensten, FNV, CNV, Landelijk Platform Ondernemingsraden Ambulancezorg, Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen, Nederlandse Federatie van Universitair medische centra, ActiZ, GGZ Nederland, InEen, Landelijke Huisartsenvereniging, GGD/GHOR Nederland, Koninklijke Nederlandse Vervoer en Overlegorgaan Medisch Adviseurs Repatriëringorganisaties (OMAR). Zij hebben de gelegenheid gehad deel te nemen aan een overleg en schriftelijk te reageren. Er is voor deze route gekozen in plaats van voor een internetconsultatie vanwege de snelheid waarmee dit wetsvoorstel gemaakt moet worden en de mogelijkheid die op deze manier wordt geboden dat partijen in fysiek overleg op elkaars inbreng reageren, waardoor voor- en tegenargumenten worden uitgewisseld. Belangrijke punten uit het overleg en de schriftelijke reacties zijn:

- Er is veel steun voor de continuïteit die het wetsvoorstel brengt binnen de ambulancezorg. Het wetsvoorstel brengt rust en zorgt dat RAV's en hun medewerkers zich weer kunnen concentreren op het zorgproces. Het maakt het werken in de ambulancezorg bovendien aantrekkelijker.
- Er zijn partijen die vooral pleiten voor het behoud van de centrale positie van de ambulanceverpleegkundige binnen de ambulancezorg met het oog op toenemende complexiteit van de zorgvraag. En er zijn partijen die voorop stellen dat de juiste zorgverlener wordt ingezet op de juiste zorgvraag en dat dit functiedifferentiatie vergt en regelgeving die het mogelijk maakt om met behulp van functiedifferentiatie in te spelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen in de zorgvraag en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De een is van mening dat door functiedifferentiatie het risico bestaat op verschraving van de zorg, de ander ziet het juist als een mogelijkheid om de kwaliteit van de ambulancezorg, gegeven de krapte op de arbeidsmarkt, te borgen. Door in een ministeriële regeling vast te leggen wat de opleidings- of deskundigheidseisen zijn voor verschillende functies in de ambulancezorg wordt enerzijds zekerheid geboden dat goed gekwalificeerde medewerkers worden ingezet voor verschillende zorgvragen en anderzijds flexibiliteit gecreëerd, doordat de ministeriële regeling aangepast kan worden voor gewenste ontwikkelingen in de kwaliteit van de ambulancezorg. Een gezamenlijk standpunt van V&VN en AZN zal behulpzaam zijn bij het tot stand brengen van een ministeriële regeling op dit punt.
- Er was aandacht voor het al dan niet vrijgeven van intraklinisch vervoer voor andere aanbieders dan RAV's. Zorginstellingen waaronder ziekenhuizen en ggz-instellingen moeten soms lang wachten op de ambulance als een patiënt overgebracht moet worden naar een andere locatie van de instelling. Voor patiënten en voor het beheersbaar maken van de drukte op SEH's en bij crisisdiensten van de ggz is het van belang dat patiënten die naar een andere locatie moeten worden gebracht en onderweg zorg nodig hebben, niet langer dan strikt noodzakelijk hoeven te wachten. RAV's moeten in voorkomende gevallen spoedritten prioriteren boven deze ritten. Om deze reden zou overwogen kunnen worden om deze ambulancezorg vrij te geven voor andere aanbieders dan RAV's, zodat bijvoorbeeld ziekenhuizen dit vervoer met zorg zelf kunnen regelen als ze dit wensen. Uit het overleg met de partijen en de schriftelijke reacties bleek dat de meningen hierover zeer verschillend zijn. In paragraaf 4.5 staat dat er op dit moment geen plannen zijn om intraklinisch vervoer met zorg of andere vormen van ambulancezorg vrij te geven voor andere aanbieders. Naar aanleiding van de consultatie is opgenomen dat als een wijziging met betrekking tot de ambulancezorg die is voorbehouden aan de RAV's wordt overwogen, een zorgvuldige afweging van voor- en nadelen noodzakelijk is. Er zal een besluitvormingsproces zijn met alle betrokken partijen. Overigens zijn, nu het intraklinisch vervoer blijft voorbehouden aan RAV's, goede afspraken nodig over het tijdig halen

- en brengen van patiënten tussen enerzijds RAV's en anderzijds zorginstellingen waar patiënten worden gebracht en gehaald met het oog op het belang van de patiënt, de zorginstelling en de RAV.
- Het versturen van diagnose- en patiëntinformatie door SEH's aan RAV's is eveneens aan de orde geweest. Het doel is dat RAV's van SEH's teruggekoppeld krijgen of ze achteraf bezien juist gehandeld hebben en naar het juiste ziekenhuis zijn gereden. Deze terugkoppeling is van belang met het oog op de verbetering van de kwaliteit van de zorg door de RAV's. Om deze reden is in dit wetsvoorstel daartoe een bepaling ingevoegd (artikel 10).
 - Over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen verschillende bij de ambulancezorg betrokken partijen zoals de RAV, de zorgverzekeraar, de overheidscommissaris en de Minister, rezen vragen. Inmiddels is de overheidscommissaris geschrapt uit het wetsvoorstel.
 - AZN hecht sterk aan de gelijke behandeling van alle RAV's ongeacht de rechtsvorm. Inderdaad wordt uitgegaan van in principe voor alle RAV's gelijke kwaliteitseisen en komen ook de governance- en verantwoordings-eisen grotendeels overeen.

De besturen van de veiligheidsregio's hebben separaat de gelegenheid gehad om schriftelijk te reageren op het wetsvoorstel. Zes van de 25 veiligheidsregio's hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt. De veiligheidsregio's zijn blij met de vergunningen voor onbepaalde tijd voor de zittende aanbieders van ambulancezorg. Twee van de zes zijn kritisch ten aanzien van het eventueel vrijgeven van intraklinische ambulancezorg. Hierboven is aangegeven dat deze passage inmiddels voorzichtiger is geformuleerd in die zin dat altijd eerst een zorgvuldige afweging plaatsvindt voordat hierover wordt besloten. Twee andere veiligheidsregio's zijn kritisch ten aanzien van het introduceren van een overheidscommissaris bij een RAV die de vorm heeft van een gemeenschappelijke regeling. Zoals hierboven is aangegeven, is de overheidscommissaris geschrapt uit het wetsvoorstel.

Naar aanleiding van een brief van Airport Medical Services is een passage opgenomen over ambulancezorg op en vanaf Schiphol.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Een deel van de hier opgenomen begrippen is ontleend aan artikel 1, eerste lid, van de Twaz en is in een aantal gevallen verduidelijkt of redactioneel verbeterd.

Het begrip ambulance is al uitvoerig omschreven in paragraaf 4.1 van het algemeen deel van deze toelichting.

Zowel voor het begrip meldkamer als voor het begrip meldkamerfunctie wordt verwezen naar de Politiewet 2012, respectievelijk naar artikel 25a, eerste lid, en artikel 25b, eerste lid, van die wet. In die wet is de basis gelegd voor de inrichting van de meldkamers voor hulpdiensten, waaronder de ambulancezorg. De meldkamer is de plaats voor het aannemen, ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen waarbij wordt gevraagd om acute inzet van de hulpdiensten politie, ambulancezorg, brandweer of Koninklijke Marechaussee, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten (de meldkamerfunctie). De verschillende hulpdiensten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de eigen meldkamerfunctie. Voor de ambulancezorg is dat vastgelegd in artikel 5 van dit wetsvoorstel.

Artikel 2

Hierin is vastgelegd dat met betrekking tot de regio-indeling voor de ambulancevoorzieningen net als bij de Twaz aangesloten wordt bij de

indeling van de veiligheidsregio's zoals bepaald in de Wet veiligheidsregio's. Hierin verandert dus niets ten opzichte van de huidige situatie. Een eventuele wijziging van de grenzen van een veiligheidsregio of van een fusie van veiligheidsregio's heeft grote consequenties voor de betrokken RAV's. Het is daarom van belang dat RAV's tijdig betrokken worden bij eventuele wijzigingen (bijvoorbeeld gemeentelijke herindelingsregio's). VWS zal AZN betrekken bij het bepalen van de gevolgen van de evaluatie van de Wvr. Mocht het als gevolg van een eventuele toename van het aantal veiligheidsregio's nodig zijn een nieuwe RAV aan te wijzen, dan zal de procedure als bedoeld in artikel 25 gevolgd worden.

Artikel 3

In het voorgestelde artikel 3, eerste lid, wordt bepaald dat Onze Minister zorg draagt voor de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen. Dit betreft taken en bevoegdheden die direct of indirect van invloed zijn op de ambulancevoorzieningen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om wet- en regelgeving, bekostiging en financiering en bijvoorbeeld infrastructuur als wegen, voorzieningen die het mogelijk maken dat de RAV's ambulancezorg leveren. De overheid schept de voorwaarden waarbinnen de RAV's hun taak kunnen uitoefenen, houdt toezicht op die ambulancevoorzieningen en grijpt in indien deze niet aan de wettelijke eisen voldoen. Dit artikel maakt duidelijk dat sprake is van een brede verantwoordelijkheid van de overheid die ziet op elke uitoefening van bevoegdheden en uitvoering van taken voor zover die van belang kunnen zijn voor de ambulancevoorzieningen.

In het tweede lid wordt de duurzame veiligstelling van de ambulancevoorzieningen aangemerkt als een dwingende reden van groot openbaar belang. Hiermee wordt het bijzondere belang van de ambulancevoorzieningen in de wet verankerd, hetgeen houvast geeft voor het openbaar bestuur en een meer expliciete waarborg biedt ter bescherming van dat belang. Ambulancezorg moet 24 uur per dag, zeven dagen per week beschikbaar zijn. Dit brengt met zich mee dat dit belang om die reden boven andere belangen kan prevaleren. Zonder een dergelijke expliciete waarborging bestaat de kans dat het belang van de beschikbaarheid van ambulancezorg slechts één van de te wegen belangen wordt in de besluitvorming van de rijksoverheid, de RAV's of de zorgverzekeraars en niet het gewicht krijgt dat het zou moeten krijgen. Dit maakt de opdracht tot een duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen moeilijker uitvoerbaar. De bepaling vormt een uitwerking van de in het eerste lid opgenomen verantwoordelijkheid en dient mede ter ondersteuning van de uitvoerbaarheid van die verantwoordelijkheid. Deze verantwoordelijkheid wordt voorts op een bestendige en duurzame wijze ingevuld door RAV's de exclusieve bevoegdheid en plicht tot het leveren van ambulancezorg toe te kennen (artikel 4).

Artikel 4

Het voorgestelde artikel 4 legt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van ambulancevoorzieningen binnen een regio bij de voor die regio aangewezen RAV. De RAV verkrijgt daarmee niet alleen het recht om ambulancezorg binnen de eigen regio te verlenen, maar ook de plicht. In algemene zin houdt dit in dat de RAV's worden belast met de zorg voor permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen. Deze plicht ligt in het verlengde van de verantwoordelijkheid die ingevolge artikel 3 op de overheid rust en betreft de feitelijke uitvoering van aan RAV's voorbehouden ambulancezorg binnen door de overheid gestelde kaders en voorwaarden. Deze plicht ligt bij de RAV, maar vormt geen belemmering voor het uitbesteden van

bepaalde activiteiten, althans voor zover hierbij geen sprake is van overdracht van eigendom of zeggenschap als bedoeld in het voorgestelde artikel 18 of van uitbesteden van de meldkamerfunctie aan een ander dan een lid van de RAV die de vorm van coöperatie heeft (artikel 6, derde lid). De RAV blijft zelf steeds verantwoordelijk voor de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen.

Artikel 5

In dit artikel wordt vastgelegd wat ambulancezorg inhoudt. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 4 van het algemeen deel van de toelichting.

In het eerste lid worden verschillende vormen van ambulancezorg beschreven. De onderdelen a en b hebben betrekking op de triage. Hierbij gaat onderdeel a in op de meldkamerfunctie die bestaat uit het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen waarbij wordt gevraagd om acute inzet van ambulancezorg. De meldkamerfunctie wordt uitgevoerd op de meldkamer als bedoeld in artikel 1. Onderdeel b gaat over het ontvangen, registreren en beoordelen van alle meldingen waarbij wordt gevraagd om inzet van ambulancezorg zonder dat er sprake is van een direct of op korte termijn levensbedreigende situatie en het besluiten door wie en op welke wijze de ambulancezorg zal worden verleend. Onderdeel b kan op termijn mogelijk worden uitgevoerd buiten de meldkamers als bedoeld in artikel 1 op de locatie waar zorgcoördinatie plaatsvindt. Onderdeel c gaat over spoedeisende ambulancezorg zonder dat de patiënt vervoerd wordt. Onderdeel d gaat over spoedeisende ambulancezorg met vervoer. Onderdeel e beschrijft niet spoedeisende ambulancezorg, al dan niet in combinatie met vervoer. Het verblijfsadres is het adres waar de patiënt op dat moment aanwezig is, dat hoeft niet per se het adres te zijn waar de persoon overnacht. Het verblijfsadres kan een zorginstelling zijn. Intraklinisch vervoer met zorg (vervoer tussen twee locaties van een zorgaanbieder) en interklinisch vervoer met zorg (vervoer tussen twee zorgaanbieders) vallen ook onder de omschrijving van niet spoedeisende ambulancezorg.

Artikel 6

Dit artikel verbiedt aan anderen dan de RAV om ambulancezorg te verlenen. Het derde lid biedt hierop een uitzondering voor de situatie dat een RAV de ambulancezorg op contractbasis uitbestedt. Echter ook voor deze uitbestede ambulancezorg geldt dat deze moet voldoen aan de eisen die bij of krachtens dit wetsvoorstel aan ambulancezorg worden gesteld (vierde lid). De RAV is ervoor verantwoordelijk dat de door haar uitbestede zorg aan deze eisen voldoet.

Op grond van het tweede lid is het onder andere verboden om met een voertuig dat niet is geregistreerd bij de RAV ambulancezorg te verlenen. Het is nodig dat alle vervoermiddelen geregistreerd staan bij de meldkamer ambulancezorg, zodat men daar weet op welke vervoermiddelen eventueel een beroep kan worden gedaan voor het snel ter plaatse brengen van zorgverleners en het eventueel vervoeren van de patiënt.

Artikel 7

Binnen het werkgebied van een meldkamer kunnen meerdere RAV's aangewezen zijn, omdat er meer regio's dan meldkamers zijn. Dit artikel verplicht RAV's om in dat geval een convenant te sluiten over de samenwerking binnen het werkgebied, in elk geval met betrekking tot de uitvoering van de meldkamerfunctie. Zowel voor het begrip meldkamerfunctie als voor het begrip werkgebied wordt verwezen naar de Politiewet 2012, respectievelijk naar artikel 25b, eerste lid, en artikel 25a, tweede lid,

van die wet. Een doelstelling is dat de meldkamers zo nodig elkaars werk kunnen overnemen, zodat de afhandeling van een incident onafhankelijk is van de locatie waar het zich voordoet in Nederland. Daarom voorziet het wetsvoorstel Wijzigingswet meldkamers er in dat op elke meldkamer de meldkamerfunctie ook voor het werkgebied van een andere meldkamer moet kunnen worden uitgevoerd. Als in één werkgebied verschillende RAV's zijn gesitueerd, moeten zij een convenant sluiten, dat in ieder geval afspraken bevat over de gezamenlijke uitvoering van de meldkamerfunctie op «hun» meldkamer. Hierdoor moet een eenduidige manier van werken worden bereikt in het werkgebied van die meldkamer. Ook de onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling moet in dat convenant vastgelegd worden. In de amvb op grond van de Wijzigingswet meldkamers zal worden bepaald in welke gemeente een meldkamer staat. Uitgangspunt is dat vanuit iedere meldkamer een bepaald, territoriaal afgebakend gebied wordt bestreken: het werkgebied.

Artikel 8

Overeenkomstig de Twaz is ook in dit voorstel opgenomen dat bij ministeriele regeling eisen gesteld worden aan de RAV. De RAV zal aan bepaalde eisen moeten voldoen. Deze eisen zullen onder meer worden gesteld op het terrein van het personeel en de samenwerking in de keten van acute zorg en in de keten van openbare orde en veiligheid. De RAV wordt geacht bij te dragen aan een zo optimaal mogelijke doorstroming van patiënten in de keten van de acute zorg. Binnen het ROAZ worden hierover afspraken gemaakt.

Op basis van dit artikel kunnen ook nadere eisen aan de RAV worden gesteld ten aanzien van het bestuur en de interne toezichthouder van de RAV, de inrichting van de afzonderlijke boekhouding of de eisen waaraan een RAV na een eventuele fusie moet voldoen.

De eisen kunnen per regio verschillen. In principe wordt uitgegaan van eisen die voor alle RAV's gelijk zijn. Alleen in verband met zeer regiospecifieke omstandigheden kunnen aan bepaalde regio's andere eisen worden gesteld. De eisen waaraan een RAV moet voldoen volgen niet alleen uit dit wetsvoorstel, maar ook uit andere wetten zoals de Wkkgz.

Overeenkomstig de Wvr zoals die luidt na de aanvaarding van de Wijzigingswet meldkamers, stelt de Minister bepaalde eisen vast overeenkomstig de eisen die de besturen van de veiligheidsregio's stellen. Dit geldt alleen voor de uitvoering van de meldkamerfunctie door de RAV's met betrekking tot de voorbereiding op en het daadwerkelijk optreden bij ongevallen, rampen en crises.

Artikel 9

Dit artikel geeft aan dat het permanent beschikbaar stellen van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen op een verantwoord niveau niet het gevolg van een toevallige samenloop van omstandigheden mag zijn, maar dat daaraan een systematische kwaliteitsbewaking ten grondslag moet liggen, of, met andere woorden: het uitvoeren geschiedt niet op verantwoord niveau, indien dit geschiedt zonder gelijktijdige systematische bewaking van de kwaliteit. Artikel 9 geeft daarvoor enige elementen aan, die van zo'n systeem deel uit moeten maken.

In het tweede lid onder a gaat het om kwaliteitskaders die zijn opgenomen in het register van het Zorginstituut (ofwel omdat deze door zorgaanbieders, zorgverzekeraars en patiëntenvertegenwoordiging gezamenlijk zijn aangeboden aan het Zorginstituut ofwel omdat deze met doorzettingsmacht van het Zorginstituut tot stand zijn gekomen) en om kwaliteitskaders die door de sector (AZN, V&VN en de NVMMA) zijn vastgesteld.

Kwaliteitskaders die zijn ingeschreven in het register van het Zorginstituut dienen meetinstrumenten te bevatten en de waarden van deze meetinstrumenten moeten door de zorgaanbieders aangeboden worden aan het Zorginstituut voor openbaarmaking.

Periodieke onderlinge visitatie zal bijdragen aan kwaliteitsverbetering en leren van elkaar. Op grond van artikel 8 kunnen eisen aan de visitatie worden gesteld, bijvoorbeeld dat RAV's met dezelfde bestuurders of bestuurders van dezelfde organisaties of van organisaties die met elkaar samenwerken in de meldkamer elkaar niet visiteren.

Artikel 10

In het kader van de verbetering van de kwaliteit van ambulancezorgverlening en daarmee het vergroten van de patiëntveiligheid is het van belang dat de SEH medische gegevens zoals de diagnose en het verdere behandeltraject terugkoppelt aan de RAV. In de ambulancezorg wordt een patiënt met gezondheidsklachten en een vermoeden van een diagnose gepresenteerd op de SEH. Deze werkdiagnose van de RAV wordt weerlegd of bevestigd op de SEH, waar de zorgverleners meer middelen tot hun beschikking hebben dan in de ambulance. Het is voor de kwaliteitsbewaking, -beheersing en -bevordering in de ambulancezorg van belang dat de behandelend ambulancezorgprofessional die de betreffende patiënt heeft ingestuurd, een terugkoppeling krijgt van de (juiste) signalering van gezondheidsklachten en het (juiste) vermoeden van de voorlopige diagnose. Op basis van de gegevensoverdracht van de SEH naar de RAV kan de medisch eindverantwoordelijke van de RAV zijn wettelijke taak met betrekking tot het medisch inhoudelijk beleid, het vaststellen van de bekwaamheid van ambulancezorgprofessionals en de inhoud van de scholing uitvoeren. De gegevensverwerking is noodzakelijk om te voldoen aan deze wettelijke plicht. Hiermee wordt voldaan aan de voorwaarde voor rechtmatigheid van de verwerking in artikel 6, eerste lid, onder c, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Met betrekking tot de verwerking van bijzondere persoonsgegevens wordt voldaan aan de voorwaarden in artikel 9, tweede lid, onder h en i, van de AVG, omdat het gaat om verwerking voor geneeskundige doeleinden en het waarborgen van kwaliteitsnormen voor gezondheidszorg. Op basis van de gegevensoverdracht wordt de kwaliteit van de ambulancezorg gemonitord en waar mogelijk verder verbeterd. Uiteindelijk komt dit de patiëntveiligheid ten goede.

Het retourbericht van de SEH betreft dus het verder verwerken van gegevens uit de behandeling ten behoeve van kwaliteitsverbetering. Hierbij wordt gedacht aan de geboortedatum van de patiënt, de ritgegevens (waardoor de ambulancezorgprofessional gelinkt kan worden aan de patiënt), een diagnose gesteld op de SEH en eventueel een inhoudelijke toelichting op medisch vlak. Op grond van de AVG brengt een verwerkingsverantwoordelijkheid diverse verplichtingen met zich mee, waaronder een nadere uitwerking van wat die verantwoordelijkheid inhoudt. Bij algemene maatregel van bestuur zal worden bepaald welke precieze gegevens worden verstrekt en de bewaartermijn van de gegevens. De bewaartermijn zal daarbij niet langer mogen zijn dan noodzakelijk voor het beoogde doel.

Het retourbericht dient zoals gezegd onder andere het vaststellen van de bekwaamheid van het personeel. Dit betekent dat de medisch eindverantwoordelijke van de RAV een gedetailleerd inzicht krijgt in de «scores» van de ambulancezorgprofessionals op het punt van het stellen van correcte diagnoses. Dit heeft impact op de privacy van de ambulancezorgprofessional. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat deze «scores» en daarmee het functioneren van individuele ambulancezorgprofessionals voor de gehele RAV inzichtelijk worden gemaakt. Een van de waarborgen in de

gegevensverwerking zal daarom zijn dat het retourbericht alleen ingezien kan worden door de ambulancezorgprofessional en de medisch eindverantwoordelijke van de RAV, en dat de gegevens niet langer dan strikt noodzakelijk, in voorliggend geval 1 jaar, bewaard zullen worden. In het eerste lid van dit artikel wordt bepaald dat de RAV gegevens ontvangt van de SEH. Dit betekent dat de SEH ook de noodzakelijke persoonsgegevens waaronder gegevens over de gezondheid kan verstrekken aan de RAV. Het Kwaliteitskader Spoedzorgketen, zoals ingeschreven bij het Zorginstituut, stelt dat ketenpartijen, waaronder de SEH en de RAV actuele medische en andere relevante gegevens met elkaar delen. Het kwaliteitskader geeft daarbij aan dat in de richtlijn gegevensuitwisseling behorende bij het kwaliteitskader, is beschreven welke informatie de ketenpartijen met elkaar delen. In deze richtlijn staat het verstrekken van gegevens van de SEH naar de RAV expliciet beschreven dat de SEH feedbackinformatie levert voor kwaliteitsdoel-einden. Het kwaliteitskader, de daarbij behorende richtlijn en de wettelijke verplichting om te voldoen aan het kwaliteitskader zorgen ervoor dat de SEH de gegevens mag verstrekken aan de RAV.

Artikel 11

Voor de kwaliteit van de zorg die de RAV levert is het van belang dat de medische eindverantwoordelijkheid binnen een RAV helder is belegd. In dit artikel is omschreven wat die medische eindverantwoordelijkheid inhoudt. Bij ministeriële regeling kunnen opleidings- of deskundigheidseisen gesteld worden aan degene of degenen die de medische eindverantwoordelijkheid dragen. Vooralsnog is het de bedoeling te bepalen dat een arts de medische eindverantwoordelijkheid draagt. Dat neemt niet weg dat ook andere beroepsbeoefenaren zoals bijvoorbeeld verpleegkundig specialisten een rol kunnen spelen bij het medisch management van een RAV en bijvoorbeeld het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 12

Deze bepaling is ongewijzigd overgenomen uit de Twaz. De Minister heeft bepaalde gegevens nodig om na te gaan of het in de wet neergelegde stelsel naar behoren werkt. Het gaat bijvoorbeeld om financiële gegevens, alsmede gegevens betreffende de responstijden. Deze gegevens worden periodiek geleverd in het kader van de jaarverantwoording op grond van de WTZi dan wel de Wmg. Daarnaast leveren zorgaanbieders kwaliteitsgegevens (meetinstrumenten) aan bij het Zorginstituut op basis van in het register bij het Zorginstituut ingeschreven kwaliteitskaders. Het kan zijn dat de Minister periodiek of incidenteel andere gegevens nodig heeft. Zo worden de gegevens in de jaarverantwoording jaarlijks geleverd. Het is denkbaar dat in bepaalde omstandigheden frequenter inzicht nodig is, bijvoorbeeld met betrekking tot de responstijden. Dat zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn als de responstijden van een RAV achteruit gaan. Wellicht is er incidenteel of tijdelijk extra inzicht nodig in de responstijden van een RAV als in de betreffende regio een afdeling spoedeisende hulp is gesloten. Het is ook denkbaar dat de Minister in bijzondere omstandigheden andere gegevens nodig heeft, bijvoorbeeld over bescherming van het personeel tijdens een pandemie of aan de pandemie gerelateerd ziekteverzuim. Het gaat hier niet om bijzondere persoonsgegevens. In een ministeriële regeling kan dit nader worden uitgewerkt.

Artikel 13

Een RAV kan naast de taak genoemd in artikel 4 (het leveren van ambulancezorg waarvoor de RAV het alleenrecht en de leverplicht heeft) ook andere activiteiten verrichten. In het voorgestelde artikel 13 wordt een aantal eisen opgenomen waar een RAV in dat geval aan moet voldoen om inzichtelijk te maken of de continuïteit van ambulancezorg in gevaar dreigt te komen of is. Met het oog op transparantie ten aanzien van kosten en opbrengsten moet een RAV een gescheiden boekhouding bijhouden voor die andere activiteiten enerzijds en de activiteiten ter uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 4, anderzijds. Baten verkregen uit de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde taak, mogen niet gebruikt worden voor de bekostiging van de nevenactiviteiten. De achtergrond hiervan is dat zulke marktactiviteiten vallen onder de regels van het Europese mededingingsrecht en op marktconforme wijze en onder in het normale handelsverkeer gebruikelijke voorwaarden en verhoudingen dienen te worden verricht en niet mogen worden bevoordeeld. Dit artikel wijkt voor RAV's af van artikel 40a van de Wmg, zoals dat luidt na aanvaarding van de AWtza: De zorgaanbieder onderscheidt in ieder geval in financiële zin zijn activiteiten op het gebied van de zorgverlening van zijn andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten. Artikel 13 van dit wetsvoorstel vergt een onderscheid tussen bepaalde zorgactiviteiten, namelijk het leveren van ambulancezorg waarvoor de RAV het alleenrecht en de leverplicht heeft, en overige activiteiten die al dan niet betrekking hebben op zorgverlening. Het onderscheid in artikel 40a Wmg ziet op zorgactiviteiten versus andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten. Dit laatste onderscheid wordt van belang geacht voor de zorg in het algemeen en dus ook voor de ambulancezorg²². Aangezien het echter niet de bedoeling is dat een RAV verplicht wordt drie verschillende boekhoudingen bij te houden (één voor aan de RAV voorbehouden ambulancezorg, één voor overige zorg en één voor overige activiteiten), wordt uit oogpunt van administratieve lasten afgeweken van artikel 40a Wmg. Het onderscheid tussen enerzijds aan de RAV voorbehouden ambulancezorg (waarvoor een alleenrecht, leverplicht en budgetbekostiging gelden) en overige zorg- of dienstverlening door RAV's wordt daarbij van groter belang geacht dan het onderscheid tussen zorg- en overige activiteiten. Overigens zal het verschil tussen de twee onderscheidingen in de praktijk beperkt zijn omdat de andere zorgverlening dan aan de RAV voorbehouden ambulancezorg over het algemeen van relatief bescheiden omvang zal zijn. Zie verder ook het algemeen deel van de toelichting onder paragraaf 7.

Omdat de jaarrekening van een RAV die de vorm heeft van een coöperatie waarbij de coöperatie zelf nauwelijks of geen zorg verleent weinig inzicht biedt in de vraag of de middelen die bestemd zijn voor de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg ook in dat kader worden aangewend, moeten ook de leden van de coöperaties, die veelal in de praktijk de zorg verlenen, op grond van dit wetsvoorstel een gescheiden boekhouding voeren. Op grond van de Wmg zoals die luidt na de aanvaarding van de AWtza moeten ook onderaannemers van zorgaanbieders verantwoording afleggen. Dat geldt dan ook voor de leden van de RAV's die de vorm van een coöperatie hebben.

Artikelen 14, 15 en 16

In artikel 14 wordt de verhouding tussen het bestuur en de interne toezichthouder bij de RAV's met een privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid geschetst. Deze verhouding is gelijk aan de relatie zoals die in artikel 3, eerste lid onder a tot en met c van het voorstel voor de Wtza

²² Kamerstukken II, 2016–2017, 34 768, nr. 3, paragraaf 2.2.

wordt geschetst. Artikel 2:239a van het Burgerlijk Wetboek is hier niet van toepassing, omdat in dit wetsvoorstel bepaald is dat iemand niet tegelijk deel kan uitmaken van de interne toezichthouder en het bestuur. Dat geldt voor alle rechtsvormen, dus ook voor BVs. Artikel 15 komt overeen met de betreffende passages in de Governancecode Zorg.

Conform de Governancecode Zorg wordt verondersteld dat de interne toezichthouder met het bestuur afspraken maakt over de wijze van omgang van de interne toezichthouder met de medezeggenschapsorganen. Daarbij kan de interne toezichthouder buiten aanwezigheid (maar niet buiten medeweten) van het bestuur contact hebben met de medezeggenschapsorganen voor zover dat voor de uitoefening van de toezichtfunctie wenselijk is of voor zover deze behoefte is kenbaar gemaakt door de medezeggenschapsorganen.

In 10 van de 25 regio's functioneren RAV's die de vorm van een gemeenschappelijke regeling hebben. Dat kan de gemeenschappelijke regeling zijn voor bijvoorbeeld de veiligheidsregio, voor de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) of specifiek voor de RAV. Gemeenschappelijke regelingen kennen een eigen bestuursstructuur met een algemeen en een dagelijks bestuur en toezicht door de gemeenteraden op grond van de Wgr en in het geval van een veiligheidsregio, op grond van de Wvr. De gemeenschappelijke regelingen voor de veiligheidsregio en de GGD zijn verplichte gemeenschappelijke regelingen. De gemeenschappelijke regelingen die alleen betrekking hebben op de RAV zijn vrijwillige gemeenschappelijke regelingen. In alle gevallen wordt de groep gemeenten die deelneemt bepaald door de grenzen van de veiligheidsregio. De governance eisen kunnen voor private en publieke RAV's vanwege de regelgeving voor gemeenschappelijke regelingen dan ook niet identiek zijn. Overigens bestaan er ook verschillen in de governance tussen de verschillende rechtsvormen (stichting, coöperatie, BV) van de private rechtspersonen. De governancebepalingen zijn wel voor de publieke en de private rechtspersonen zoveel mogelijk gelijk getrokken.

Artikelen 17 en 18

De rechtshandelingen die een RAV op grond van artikel 17 moet melden, hoeven niet in alle gevallen te leiden tot directe invloed op de formele zeggenschap over een RAV, maar deze kunnen wel van invloed zijn op de materiële zeggenschap. Op basis van de melding kan de Minister beoordelen of de voorgenomen rechtshandeling verboden is krachtens artikel 18. Met het verbod van artikel 18 wordt voorkomen dat aan een derde de mogelijkheid wordt gegeven invloed uit te oefenen op de beslissingen van een RAV. Dit artikel vormt geen belemmering voor het uitbesteden van taken op grond van artikel 6, derde lid. Bij uitbesteding blijft de RAV immers verantwoordelijk voor het uitvoeren van ambulancevoorzieningen en daarmee voor de uitvoering van de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancezorg. Het overgaan van de zeggenschap over de RAV valt wel onder het verbod van artikel 18.

De melding, bedoeld in artikel 17, heeft tot doel duidelijkheid te laten ontstaan in die gevallen, waarin niet op voorhand geheel duidelijk is of de voorgenomen handeling verboden is.

RAV's dienen een voldoende omvang te hebben om hun publieke taak naar behoren te kunnen uitvoeren. Het is niet de bedoeling om fusies onmogelijk te maken. Tegelijkertijd hebben RAV's een monopolie voor het uitvoeren van de publieke taak. Dit artikel bepaalt dat een RAV toestemming dient te vragen voor een fusie, zodat de Minister de voorgenomen fusie kan beoordelen. Bij het beoordelen van een fusie kan

onder andere gedacht worden aan de blijvende aanwezigheid van een voldoende aantal RAV's om te kunnen voldoen aan de in artikel 4 bedoelde taak om te zorgen voor de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancezorg.

Artikel 19

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat een RAV financieel gezond dient te zijn. Wanneer een RAV financiële problemen heeft, kan de continuïteit van de ambulancezorg in gevaar komen. Dit is bijzonder ongewenst aangezien ambulancezorg een belangrijk onderdeel is van de acute zorg. De aan de RAV voorbehouden ambulancezorg dient 7 x 24 uur beschikbaar te zijn, de continuïteit daarvan mag nimmer in gevaar komen. Dat betekent ook dat de RAV voldoende weerstandvermogen dient te hebben om aan zijn (langdurige) verplichtingen te kunnen voldoen en om schommelingen in de exploitatie te kunnen opvangen. Daarbij behoort vanzelfsprekend ook de voorwaarde dat de RAV er zorg voor draagt aan de gestelde kwaliteitseisen te voldoen. In de doorontwikkelagenda van het Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0 staat dat de sector in 2022 financiële indicatoren ontwikkeld wil hebben om de financiële situatie van RAV's onderling te kunnen vergelijken. De indicatoren zijn gericht op de stabiliteit en toekomstbestendigheid van de RAV's in relatie tot de kwaliteit van de zorg.

Op basis van artikel 13 maakt een RAV inzichtelijk welke geldstromen zijn gemoeid met de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg en overige activiteiten. Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat de overige activiteiten en de financiering daarvan de continuïteit en de kwaliteit van de aan de RAV voorbehouden ambulancezorg niet in gevaar mogen brengen. Ook het uitbesteden van de zorgverlening aan een lid van de coöperatie of andere onderaannemer mag de continuïteit van de ambulancezorg niet in gevaar brengen.

In het algemeen deel van deze toelichting (paragraaf 7) is reeds opgenomen waarom het derde lid van dit artikel is ingevoegd en het voornamelijk niet de bedoeling is om aan de «kan-bepaling» invulling te geven.

Artikel 20

Op grond van dit artikel, dat in vergelijkbare vorm ook is opgenomen in de Twaz, kan nader te bepalen ambulancezorg vrijgesteld worden van bepalingen in deze wet, bijvoorbeeld van artikel 6 eerste of tweede lid. Hierbij kan worden gedacht aan het vervoer met een ambulance vanaf een Nederlandse luchthaven of vanaf de Nederlandse grens of omgekeerd indien het vervoer in het buitenland is aangevangen of het buitenland als eindbestemming heeft en aan grensoverschrijdende ambulancezorg. Ten aanzien van het verlenen van deze vormen van ambulancezorg kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat dit niet is voorbehouden aan de RAV en dat dit niet in opdracht van de meldkamer hoeft te geschieden. Wel kunnen eisen worden gesteld aan het verlenen van vormen van ambulancezorg die niet zijn voorbehouden aan de RAV. Zie verder onder paragraaf 4.5 van het algemeen deel van de toelichting.

Artikelen 21, 22, 23, 24 en 25

Deze artikelen betreffen het toezicht op en de handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet. Artikel 22 geeft de Minister de mogelijkheid aanwijzingen te geven aan RAV's. Bij ernstig verzuim is de IGJ bevoegd een bevel te geven, dat onmiddellijk dient te worden opgevolgd. Als dit niet binnen de aangegeven termijn gebeurt is, kan de

Minister een bewindvoerder aanstellen. De Minister zal deze bevoegdheid niet mandateren aan de IGJ. Bij de aanstelling regelt de Minister de bevoegdheden van de bewindvoerder. Artikel 2:22, derde tot en met zesde lid, van het Burgerlijk Wetboek is van overeenkomstige toepassing. Dit betekent onder andere dat de RAV zonder voorafgaande goedkeuring van de bewindvoerder geen besluiten kan nemen en zonder diens medewerking geen rechtshandelingen kan verrichten. De bewindvoerder is bevoegd zelf beslissingen te nemen voor de RAV. Hij kan derhalve als bestuurder maatregelen nemen om te zorgen dat de aanwijzing of het bevel wordt opgevolgd. Het instellen van een bewindvoerder vormt een inbreuk op de ondernemingsvrijheid van de RAV en zal alleen indien noodzakelijk toegepast worden.

Een RAV is als monopolist aangewezen om ambulancezorg, een cruciale en complexe voorziening, te leveren. Als bij een aangewezen RAV sprake is van ernstig verzuim, zijn er binnen de regio niet snel alternatieven voorhanden om deze voorziening over te nemen. De mate van afhankelijkheid is hierdoor dermate groot dat het belangrijker is om – zeker tijdelijk – het ernstig verzuim bij de aangewezen RAV te herstellen, dan snel een ander aan te kunnen wijzen. Door het tijdelijk aanstellen van een bewindvoerder kan het leveren van ambulancezorg in de regio gegarandeerd blijven, hetgeen van cruciaal belang is. Het verkrijgen van een monopoliepositie, in principe voor onbepaalde tijd, brengt met zich mee dat in bepaalde situaties een inbreuk op de ondernemingsvrijheid geduld moet worden.

De gegevensverwerking door de RAV op grond van artikel 10, tweede, derde en vierde lid valt niet onder het toezicht door de IGJ, maar onder het toezicht van de Autoriteit Persoonsgegevens.

In afwijking van de overige bepalingen houdt de NZa toezicht op de naleving van artikel 13, de gescheiden boekhouding. Het handavingsinstrumentarium van de NZa staat omschreven in de Wmg.

De NZa houdt eveneens toezicht op hetgeen bepaald wordt bij of krachtens artikel 19 met betrekking tot de continuïteit van de ambulancezorg en eventuele beperkingen aan winstuitkering door RAV's of hun onderaannemers. De continuïteit van zorg die in het eerste en het tweede lid van artikel 19 aan de orde is, raakt zowel het toezicht van de NZa als van de IGJ. Voor het bepaalde in de artikelen 23 en 25 is in beginsel aangesloten bij de bepalingen inzake toezicht zoals opgenomen in de Twaz. Zo kan de Minister indien nodig via het opleggen van een last onder dwangsom waarborgen dat de RAV ambulancezorg biedt op een wijze zoals bepaald krachtens de artikelen 4, eerste lid, 6, eerste lid, 7, 8, 12, 18, 20 en 25, vierde lid van het voorstel. Op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht geldt de plicht om aan een toezichthouder bij de uitoefening van zijn bevoegdheden medewerking te verlenen, voor zover dit redelijkerwijs gevorderd kan worden. Dit maakt het mogelijk dat toezichthouders hun toekomstige bevoegdheden daadwerkelijk kunnen effectueren. Het tweede lid van artikel 25 schept een bevoegdheid tot het opleggen van een last onder bestuursdwang bij overtreding van deze medewerkingsplicht. Tevens is in dit lid de mogelijkheid opgenomen tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van een op grond van artikel 22 gegeven aanwijzing of bevel.

Voor het bepaalde in artikel 24 is aangesloten bij de bepaling die door de nota van wijziging bij de Wijzigingswet meldkamers aan de Twaz is toegevoegd. Voor het huidige artikel 6, tweede lid, verdient een bestuurlijke boete de voorkeur boven een herstelsanctie waarbij een termijn wordt gegeven waarbinnen de overtreding moet zijn beëindigd (zoals een last onder dwangsom). De hoogte van de bestuurlijke boete wordt ten

hoogste het bedrag dat in artikel 21, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht is vastgesteld voor de vierde categorie (momenteel € 20.750), wat conform vergelijkbare overtredingen is.

Een uiterste maatregel is het intrekken van de aanwijzing van de RAV (artikel 25). Dit is pas aan de orde als andere formele en informele handhavingsmaatregelen niet hebben gewerkt. Dat neemt niet weg dat het een reële maatregel is die ingezet kan worden als andere maatregelen niet het gewenste effect hebben. Organisaties als de IGJ, de NZa of de zorgverzekeraars kunnen de Minister verzoeken om te overwegen de aanwijzing van een RAV in te trekken. De Minister zal als hij overweegt om een aanwijzing in te trekken de IGJ en de NZa raadplegen en de zorgverzekeraars, de veiligheidsregio en het traumacentrum als organisator van het ROAZ om advies vragen. Als hij niet ingaat op een verzoek of een advies niet volgt, zal hij dat onderbouwen. De Minister zal de genoemde partijen ook raadplegen of om advies vragen alvorens de aanwijzing te verlenen aan een andere rechtspersoon.

In de Twaz is naast bestuursrechtelijke handhaving tevens de mogelijkheid tot strafrechtelijke handhaving opgenomen. Gelet op de uitgebreide mogelijkheden die dit wetsvoorstel biedt voor handhaving via de bestuursrechtelijke weg en het feit dat strafrechtelijke handhaving nooit is toegepast, hebben strafrechtelijke sancties geen toegevoegde waarde en zijn deze daarom niet opgenomen in dit wetsvoorstel.

Artikel 26

Artikel 124 van de Gemeentewet regelt de indeplaatsstelling door gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning indien de gemeente beslissingen niet of niet naar behoren neemt dan wel handelingen niet of niet naar behoren verricht. Ten aanzien van de wetten die zijn opgenomen in de bijlage bij artikel 124b van de Gemeentewet worden de bevoegdheden inzake deze indeplaatsstelling uitgeoefend door de Minister wie het aangaat. Aangezien de provincie geen specifieke rol vervult op het terrein van ambulancezorg, is het wenselijk dat het toezicht in dit geval wordt uitgeoefend door Onze Minister. Daarom wordt de Wet ambulancevoorzieningen aan de bijlage bedoeld in artikel 124b van de Gemeentewet toegevoegd.

Artikel 29

Dit artikel regelt in de Wmg de handhavingsbevoegdheden van de NZa met betrekking tot artikel 13 en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 van dit wetsvoorstel. Artikel 16 Wmg bevat de taken van de NZa. Met artikel 29 wordt aan artikel 16 Wmg een onderdeel toegevoegd. Dit onderdeel regelt dat de NZa toezicht houdt op de naleving van artikel 13 inzake de gescheiden boekhouding en het bepaalde bij of krachtens artikel 19 met betrekking tot continuïteit van de ambulancezorg en winstuitkering. Voor de handhaving van deze artikelen wordt een artikel toegevoegd aan de Wmg, waarin wordt bepaald dat de NZa de RAV een aanwijzing kan geven als niet aan de naleving wordt voldaan. Daarnaast wordt de mogelijkheid opgenomen een aanwijzing te publiceren of een last onder bestuursdwang op te leggen als niet binnen de gegeven termijn aan de aanwijzing voldaan wordt. Tot slot biedt het voorstel de NZa de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen bij overtreding van de artikelen 13 en 19 van dit wetsvoorstel.

Artikel 31

Op het moment dat de Twaz verval, verval ook de grondslag voor de aan de RAV's verleende aanwijzingen. In dit artikel wordt bepaald dat de aanwijzingen die zijn afgegeven op grond van de Twaz hun geldigheid behouden onder de Wet ambulancevoorzieningen.

Artikel '

Voor de inwerkingtreding zal in beginsel worden aangesloten bij de vaste verandermomenten.

De Minister voor Medische Zorg,
M.J. van Rijn

Vergaderjaar 2019–2020

35 471

Regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen (Wet ambulancevoorzieningen)

Nr. 4

ADVIES AFDELING ADVISERING RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT¹

Hieronder zijn opgenomen het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State d.d. 16 april 2020 en het nader rapport d.d. 20 mei 2020, aangeboden aan de Koning door de Minister van Medische Zorg. Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is cursief afgedrukt.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 18 december 2019, no. 2019002694, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 16 april 2020, no. W13.19.0413/III, bied ik U hierbij aan. Het advies is ook integraal opgenomen in het nader rapport. Daarbij is de tekst van het advies cursief weergegeven.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal bezwaren bij het voorstel en adviseert het voorstel niet bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen, tenzij het is aangepast.

Hieronder ga ik in op de door de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) gemaakte opmerkingen.

Bij Kabinetsmissive van 18 december 2019, no. 2019002694, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Medische Zorg, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet houdende regels inzake de organisatie, beschikbaarheid en kwaliteit van ambulancevoorzieningen, met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel regelt dat de bestaande Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV's) voor onbepaalde tijd worden aangewezen als uitvoerders van de ambulancezorg. Daarmee wordt beoogd de continuïteit van de

¹ De oorspronkelijke tekst van het voorstel van wet en van de memorie van toelichting zoals voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State is ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

ambulancevoorzieningen voor de lange termijn te waarborgen. De Europese regels inzake het vrij verkeer zouden daaraan niet in de weg staan, omdat de ambulancezorg kan worden aangemerkt als niet-economische dienst van algemeen belang (NEDAB). In de toelichting worden eigenschappen van de ambulancezorg genoemd, waaruit het niet-economische karakter zou volgen. Ook wordt met het voorstel de publieke borging van de ambulancezorg verder versterkt.

De Afdeling advisering van de Raad van State wijst erop dat het in het licht van de rechtspraak zeer onzeker is dat met het wetsvoorstel de ambulancezorg als NEDAB is aan te merken en daarmee van de werkingssfeer van de regels inzake het vrij verkeer is uitgesloten. Vanwege de zorg-specifieke afwegingen die ten grondslag liggen aan de inzet van spoedeisende zorg is plausibel dat deze zorgverlening geen economisch karakter heeft. Deze zorg-specifieke omstandigheden zijn echter niet aan de orde bij de planbare zorg. Bij beide vormen van ambulancezorg is de voornaamste kwetsbaarheid echter gelegen in het hybride karakter van het voorgestelde stelsel. De financiering blijft namelijk ongewijzigd via de zorgverzekeraars lopen, waarbij de RAV's bij het leveren van de zorg het financiële risico lopen. Dientengevolge houdt de financiering, en daarmee de zorgdienst, een economisch karakter.

Daarnaast heeft de Afdeling nog een aantal andere bezwaren bij het voorstel. Onder meer het voorstel om bij de RAV's een overheidscommissaris met vetorecht aan te stellen acht de Afdeling bezwaarlijk. Dit zal namelijk negatieve gevolgen hebben voor de huidige bestuurlijke ordening en verantwoordelijkheidsverdeling in de ambulancezorg. Daarnaast heeft de Afdeling opmerkingen bij een aantal andere keuzes die in het voorstel worden gemaakt, zoals ten aanzien van de gescheiden boekhouding, de mogelijkheid tot beperking van de winstuitkering en de mogelijkheid vormen van ambulancezorg uit te zonderen van de wet.

Gelet op het voorgaande, adviseert de Afdeling het wetsvoorstel te heroverwegen. Ten behoeve daarvan wijst de Afdeling op alternatieve inrichtingsvormen, waarin de geschetste kwetsbaarheden niet of in mindere mate spelen. Het meest voor de hand liggend is de ambulancezorg vorm te geven via een concessiestelsel. Een ander alternatief is van de ambulancezorg daadwerkelijk een publieke dienst te maken. Beide alternatieven bieden voldoende mogelijkheden om de gewenste kwaliteit en continuïteit te waarborgen.

4. Ambulancezorg als NEDAB

a. Unierechtelijk kader

Bij de ordening van de ambulancezorg zijn de Europese regels inzake het vrij verkeer van belang. Deze regels verlangen dat aanbieders uit EU-lidstaten niet op ongeoorloofde wijze worden belemmerd in hun mogelijkheden diensten in een andere lidstaat aan te bieden.² Ingevolge de aanbestedingsregels, die een uitwerking zijn van de vrijverkeersregels, moet de overheid bij de inkoop van diensten geïnteresseerden in de gelegenheid stellen op basis van objectieve, transparante en non-discriminatoire criteria mee te dingen naar de opdracht. Deze regels laten, in principe, geen ruimte een bepaalde activiteit zonder competitie aan één of enkele aanbieders voor te behouden.

² Hier in het bijzonder de vrijheid van vestiging (artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)) en het vrij verkeer van diensten (artikel 56 VWEU).

Medische werkzaamheden vallen in principe onder het dienstenbegrip van het vrij verkeer.³ Het feit dat medische diensten in het algemeen belang worden verricht, zoals bij de ambulancediensten het geval is, maakt dat niet anders. Ook op diensten die in het algemeen belang worden verricht, maar een economisch karakter hebben (zogenoemde diensten van algemeen economisch belang (DAEB's)) zijn de vrijverkeersregels in principe van toepassing.⁴ Bij de inkoop van dergelijke DAEB's gelden aanbestedingsregels, zij het dat een verlicht regime van toepassing is, waarbij de vereisten van een transparante procedure en gelijke behandeling gelden.

De Europese regels inzake het vrij verkeer en aanbesteding zijn daarentegen niet van toepassing op diensten van algemeen belang, die niet-economisch van aard zijn (de hiervoor reeds genoemde NEDAB's). Zoals uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie inzake het vrij verkeer volgt, gaat het daarbij om diensten die zonder economische tegenprestatie, door de overheid of voor rekening van de overheid, worden verricht.⁵ Dit moet per geval worden bezien, waarbij alle kenmerken van de betrokken activiteit worden getoetst, in het bijzonder de wijze waarop de dienst wordt verricht, georganiseerd en gefinancierd door de betrokken lidstaat.⁶

b. Motivering dat ambulancezorg kwalificeert als NEDAB

De in de toelichting gegeven argumentatie stoelt in wezen op de gedachte dat bij ambulancezorg alleen zorg-specifieke, en geen economische, overwegingen een rol spelen, waarbij bovendien geen ruimte bestaat voor concurrentie op de markt. Met deze overwegend mededingingsrechtelijke argumentatie⁷ is niet verzekerd dat de ambulancezorg de kenmerken vertoont van een niet-economische dienst in de zin van het vrij verkeer, zoals in de voorgaande paragraaf omschreven.⁸

Een belangrijk argument dat in de toelichting wordt gegeven, is dat tussen de RAV's feitelijk geen concurrentie plaatsvindt, als gevolg van hun wettelijke regionale monopolie. Het is inderdaad een gegeven dat andere marktpartijen geen ambulancediensten mogen aanbieden. Dit is echter een gevolg van een bewuste keuze die de wetgever heeft gemaakt in de Twaz. Ook als een markt wordt afgeschermd voor concurrentie, maar andere marktdeelnemers bereid of in staat zouden zijn deze dienst te

³ HvJEU 31 januari 1984, *Luisi en Carbone*, 286/82 en 26/83, ECLI:EU:C:1984:35, punt 16.

⁴ HvJEU 28 april 1998, *Kohll*, C-158/96, ECLI:EU:C:1998:171, punten 20 en 21. Ook het feit dat een dienst zonder winstoogmerk wordt verricht, sluit toepassing van de regels inzake het vrij verkeer niet uit. HvJEU 12 juli 2001, *Smits en Peerbooms*, C-157/99, ECLI:EU:C:2001:404, punten 50 en 52.

⁵ In het kader van het vrij verkeer is voor het «economische karakter» van een dienstverrichting bepalend of het gaat om een dienst, «welke gewoonlijk tegen vergoeding geschiedt» (artikel 57 VWEU). Het wezenlijke kenmerk van deze vergoeding bestaat erin dat zij een «economische tegenprestatie» voor de dienst vormt, die door dienstverlener en -ontvanger in onderling overleg wordt vastgesteld. Vergelijk HvJEU 27 september 1988, *Humbel*, 263/86, ECLI:EU:C:1988:451, punt 17.

⁶ Gids voor de toepassing van de EU-regels inzake staatssteun, overheidsopdrachten en de eengemaakte markt op diensten van algemeen economisch belang, en met name sociale diensten van algemeen belang, («DAEB-gids»), SWD(2013) 53 final/2, p. 118.

⁷ In de mededingings- en de staatssteunrechtspraak, is het begrip «economische activiteit» omschreven als «het aanbieden van goederen of diensten op een markt» (HvJEU 12 september 2000, *Pavel Pavlov e.a.*, C-180/98 tot C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, punt 75).

⁸ Of sprake is van een economische activiteit in de zin van het vrij verkeer, moet worden beoordeeld in het licht van de rechtspraak die het Hof van Justitie heeft gewezen in het kader van het vrij verkeer (DAEB-gids, p. 117). Op dit punt is overigens enige convergentie tussen de vrijverkeers- en de mededingingsrechtspraak waarneembaar. Bij toepassing van de mededingingsrechtspraak in het kader van de analyse of sprake is van een economische activiteit, is een zekere vertaalslag wel op zijn plaats.

verrichten, kan sprake zijn van een economische activiteit.⁹ Dat andere partijen dan de RAV's bereid of in staat zijn ambulancediensten aan te bieden, is ondanks het bestaande monopolie niet uitgesloten.¹⁰

In de toelichting wordt opgemerkt dat de ambulancezorg strikt is gereguleerd en de inzet van ambulances door louter zorg-specifieke overwegingen wordt bepaald. Dit geldt zeker voor de spoedeisende ambulancezorg. In een spoed- of noodsituatie is bij de inzet van een ambulance in de regel alleen relevant welk voertuig het snelst ter plaatse kan zijn om de ambulancezorg te verlenen en speelt geen rol of een andere aanbieder, ook al zou die beschikbaar zijn, wellicht de zorg beter of goedkoper kan aanbieden. Aldus ontbreekt bij de inzet van ambulances in spoedeisende gevallen een concurrentiedynamiek, zoals deze bij veel andere vormen van zorg wel in enige mate aanwezig is tussen zorgaanbieders.¹¹ In zoverre is plausibel dat bij acute ambulancezorg de zorgverlening zelf naar haar aard geen economisch karakter heeft.¹²

Deze omstandigheden spelen echter niet bij de planbare ambulancezorg. Bij de inzet van deze ambulancezorg doet zich een spoedsituatie niet voor en spelen dus niet noodzakelijkerwijze alleen zorg-specifieke afwegingen een rol. In de toelichting wordt verder opgemerkt dat acute en planbare ambulancezorg onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Om die reden zou de planbare zorg als onderdeel van alle dienstverlening ook niet-economisch van aard zijn. Een dergelijke argumentatie gaat hooguit op indien de publieke taak (de acute zorg) niet kan worden uitgeoefend zonder ook activiteiten te verrichten, die naar hun aard economisch zijn (de planbare zorg).¹³ In de toelichting wordt niet nader gemotiveerd dat de acute zorg niet zonder de planbare zorg kan worden aangeboden.

De Afdeling acht de voorgestelde inrichtingsvorm, ten slotte, vooral ontoereikend omdat met de mededingingsrechtelijke argumentatie nog niet is verzekerd dat de ambulancezorg geen dienst vormt in de zin van de regels inzake het vrij verkeer.¹⁴ Voor de spoedeisende en de planbare ambulancezorg geldt dat de financiering van de ambulancezorg (nog

⁹ Mededeling van de Commissie betreffende het begrip «staatssteun» in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, PbEU C 2016, 262, p. 1, punt 14. Daarin wordt het voorbeeld gegeven van een activiteit die de overheid aan zichzelf houdt, terwijl ook marktpartijen in staat zouden zijn die aan te bieden. Zie ook HvJEU 25 oktober 2001, *Ambulanz Glöckner*, C-465/99, ECLI:EU:C:2001:577, punt 20 en HvJEU 1 juli 2008, *MOTOE*, C-49/07, ECLI:EU:C:2008:376, punt 28.

¹⁰ Zo zijn een aantal van de huidige RAV's private rechtspersonen met een winstoogmerk (deels als gevolg van eerder op marktwerking gericht overheidsbeleid). Ook in het voorgestelde stelsel kunnen RAV's winst maken, zij het dat aan de winstuitkering beperkingen kunnen worden gesteld (voorgesteld artikel 20). De RAV's besteden bovendien hun werkzaamheden, ook die gericht op de acute ambulancezorg, deels uit aan derden. Die mogelijkheid blijft in het voorgestelde stelsel bestaan (vergelijk voorgesteld artikel 6, derde lid). Daarbij wijst de Afdeling erop dat het voorstel voorziet in de mogelijkheid om op termijn een deel van de planbare zorgvrij te geven voor andere (commerciële) aanbieders. Dat kan een aanwijzing voor marktpotentie zijn.

¹¹ Daarbij zij opgemerkt dat ziekenhuizen niet alleen bij de inkooponderhandelingen met de zorgverzekeraars met elkaar concurreren, maar zij ook uit oogpunt van de patiënt, in zekere concurrentie tot elkaar staan, omdat deze aspecten als kwaliteit en afstand meewegen in hun keuze. Dit laat overigens onverlet dat concurrentie tussen marktpartijen om de markt niet is uitgesloten.

¹² Ook de omstandigheid dat de Minister van J&V en de burgemeester de RAV een aanwijzing kan geven over de inzet van ambulances in het belang van de openbare orde kan in dat verband van betekenis zijn.

¹³ HvJEU 12 juli 2012, *Compass-Datenbank GmbH*, C-138/11, ECLI:EU:C:2012:449, punt 38.

¹⁴ Zie in deze o.a. HvJEU 5 maart 2009, *Kattner Stahlbau*, C-350/07, ECLI:EU:C:2009:127, waarin het Hof oordeelde dat bepaalde met de uitvoering van sociale verzekeringen belaste organen vanwege het solidariteitsaspecten en staatstoezicht geen ondernemingen in de zin van het mededingingsrecht waren, maar de verplichte aansluiting wel toetste aan de regels inzake het vrij verkeer.

altijd) loopt via de zorgverzekeraars, die ambulancezorg bij de RAV's inkopen. RAV's krijgen aldus betaald door de zorgverzekeraars (zijnde private partijen), met wie zij inkoopafspraken maken.¹⁵ De RAV's behouden bovendien het bedrijfsmatige financiële risico voor de uitvoering van de ambulancezorg en kunnen failliet gaan, zo wordt in de toelichting ook onderkend.¹⁶ In het stelsel blijft aldus een zeker marktelement besloten liggen en wordt de ambulancezorg nog altijd tegen een economische tegenprestatie verricht.

Het is juist dat, zoals in de toelichting wordt opgemerkt, bij de totstandkoming van de inkoopafspraken geen sprake is van «zuivere» marktwerking, omdat de tarieven voor ambulancezorg worden bepaald door de overheid en niet tot stand komen in onderhandelingen met de zorgverzekeraars. In zoverre heeft de financiering een zeker publiek karakter.

Op grond van de huidige rechtspraak is zeer onzeker dat dit kenmerk voldoende is om de vergoeding die de RAV's voor de ambulancezorg ontvangen als «niet-economische tegenprestatie» aan te merken. Uit de rechtspraak kan worden afgeleid dat het begrip «niet-economische tegenprestatie», als uitzondering op de werkingssfeer van de vrijverkeersregels, strikt moet worden uitgelegd.¹⁷ Zo heeft het Hof van Justitie, in het kader van het oude Nederlandse ziekenfondsstelsel, geoordeeld dat de omstandigheid dat een tarief bij wet is vastgesteld de toepassing van de vrijverkeersregels niet uitsluit.¹⁸ Hoewel het Hof zich daar nog niet over heeft uitgelaten, zou hooguit van gezondheidszorg die in het kader van een volledig publiek gefinancierde en op het solidariteitsbeginsel gestoeld stelsel wordt aangeboden mogelijk kunnen worden gezegd dat die een niet-economisch karakter heeft.¹⁹ Het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel kent weliswaar enige mate van solidariteit,²⁰ maar nu de ambulancezorg slechts in beperkte mate met overheidsmiddelen wordt gefinancierd blijft deze zorg een economisch karakter behouden.

¹⁵ De zorgverzekeraars financieren deze inkoop uit de door de verzekerden betaalde zorgpremies. De enkele omstandigheid dat de verzekerden niet rechtstreeks aan de RAV's een vergoeding zijn verschuldigd, betekent niet dat de ambulancezorg daarmee niet-economisch van aard is (Arrest *Smits en Peerbooms*, reeds aangehaald, punt 57).

¹⁶ Memorie van toelichting, paragraaf 10 («Bekostiging van de ambulancevoorzieningen»).

¹⁷ Vergelijk HvJ EU 11 april 2000, C-51/96 en 191/97, *Deliège*, ECLI:EU:C:2000:199, punt 52.

¹⁸ Arrest *Smits en Peerbooms*, reeds aangehaald. In het oude Nederlandse ziekenfondsstelsel werden de tarieven uitsluitend op grond van de toenmalige Wet tarieven gezondheidszorg geregeld en konden zorgaanbieders en ziekenfondsen alleen afspraken maken over de hoogte van de kosten. De betalingen die de ziekenfondsen verrichtten, waren volgens het Hof als economische tegenprestatie aan te merken, ook al waren deze krachtens de wet forfaitair vastgesteld (punt 58). Zie ook HvJEU 17 maart 2011, *Peñarroja*, C-372/09 en 373/09, ECLI:EU:C:2011:156, punt 38. In de mededingingsrechtspraak is in dit verband ook de eis gesteld dat de entiteit in kwestie feitelijk namens de overheid moet handelen, hetgeen niet gezegd kan worden van de RAV's in het kader van ambulancezorg. Vergelijk HvJEU 19 januari 1994, *SAT Fluggesellschaft mbH*, C-364/92, ECLI:EU:C:1994:7, punten 28 en 29.

¹⁹ Hiertoe is een analogie te maken met de mededingingsrechtspraak (HvJEU 17 februari 1993, *Poucet en Pistre*, C-159 en 160/91, ECLI:EU:C:1993:63 en Gerecht EU 4 maart 2003, *FENIN*, T-319/99, ECLI:EU:T:2003:50). Een soortgelijke lijn heeft het Hof in zijn rechtspraak in het vrij verkeer (nog) niet gemaakt. Wel heeft het Hof van Justitie in vergelijkbare zin geoordeeld dat het aspect van een «economische tegenprestatie» ontbreekt bij onderwijs dat in het kader van het nationale publiek gefinancierde onderwijsstelsel wordt aangeboden, omdat de overheid in dat verband niet de bedoeling heeft tegen vergoeding werkzaamheden te verrichten, maar jegens de bevolking een sociale en opvoedkundige taak vervult (Arrest *Humbel*, reeds aangehaald, punten 17–19 en arrest *Wirth*, reeds aangehaald, punt 15). Zie in dit verband ook de conclusie van A-G Saggio in de zaak *Vanbraekel* (ECLI:EU:C:2000:271), punt 21.

²⁰ Dat komt het sterkst tot uitdrukking in de verplichting voor zorgverzekeraars eenieder als verzekerde te accepteren. Ter compensatie is een stelsel van vereveningsbijdragen in het leven geroepen, van waaruit verliezen kunnen worden gecompenseerd.

c. Tussenconclusie

Gelet op de rechtspraak is het zeer onzeker dat met dit wetsvoorstel de (acute en planbare) ambulancezorg als NEDAB is aan te merken en daarmee van de werkingssfeer van de regels inzake het vrij verkeer is uitgesloten. Voornaamste kwetsbaarheid – voor beide zorgvormen – is gelegen in het hybride karakter van het voorgestelde stelsel. De financiering blijft namelijk ongewijzigd via de zorgverzekeraars lopen, waarbij de RAV's bij het leveren van de zorg het financiële risico lopen.

De Afdeling is van mening dat met de mededingingsrechtelijke argumentatie nog niet is verzekerd dat de ambulancezorg geen economische dienst vormt in de zin van de regels inzake het vrij verkeer. De Afdeling is van mening dat het voor wat betreft de acute zorg plausibel is dat deze naar haar aard geen economisch karakter heeft. Voor wat betreft de niet spoedeisende ambulancezorg vindt de Afdeling het twijfelachtig dat deze als niet-economisch kan worden bestempeld. De Afdeling geeft aan dat uit de memorie van toelichting niet blijkt dat het voor het uitvoeren van de spoedeisende ambulancezorg strikt noodzakelijk is om de niet spoedeisende ambulancezorg uit te voeren. Gezien de aard van de activiteiten en de mate van regulering van die activiteiten door de overheid is de acute ambulancezorg een niet-economische dienst. Voor zover er al sprake is van een economische activiteit bij de niet-spoedeisende ambulancezorg dan geldt dat uitsluitend zorg-specifieke redenen ten grondslag liggen aan het inzetten van ambulancezorg. Ook voor deze zorg moet een medische indicatie zijn. Voorts is in de memorie van toelichting expliciet aangegeven dat het noodzakelijk is de spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg in een hand te houden. Wat betreft de onlosmakelijke verbondenheid van spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg stond in de toelichting reeds dat dit onder andere het geval is vanwege het op peil houden van de bekwaamheid van het personeel. Daarbij is ook het noodzakelijk voor het personeel om afwisseling te hebben waarbij drukke, emotioneel heftige ritten worden afgewisseld met rustigere ritten. Als de rustigere niet spoedeisende ritten worden aangeboden door een andere aanbieder, zouden medewerkers kunnen overstappen naar die andere aanbieder en zou de schaarste aan personeel voor spoedeisende ritten groter worden. Dit zou gezondheidsrisico's voor patiënten met zich brengen. Gegeven de huidige capaciteit aan ambulances en personeel is bij een splitsing van spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg de continuïteit van de spoedeisende zorg niet te garanderen, omdat er op piekmomenten en bij rampen en crises mogelijk een tekort ontstaat aan medewerkers en ambulances. Het loskoppelen van spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg zou betekenen dat de capaciteit voor spoedeisende zorg in stand moet blijven, zeker ook voor in situaties van rampen en crises. De rustigere momenten zouden dan niet meer benut kunnen worden voor niet spoedeisende ritten. Dit is vanuit gezondheidsperspectief niet gewenst en is bovendien ook niet doelmatig.

Een voorbeeld uit de recente praktijk onderstreept de noodzaak om spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg in een hand te houden. Tijdens de corona crisis bleek er namelijk een hoge dichtheid COVID-19 patiënten te zijn op de IC's van de ziekenhuizen in Noord-Brabant en Limburg en een zeer lage dichtheid aan IC-patiënten in de Noordelijke provincies. Om de zorg overal in Nederland gelijk te belasten en behapbaar te houden voor de zorgverleners in de ziekenhuizen in Noord-Brabant en Limburg, moesten er patiënten in groten getale uitgeplaatst worden naar de noordelijke provincies. De benodigde capaciteit voor deze niet spoedeisende ambulancezorg voor het uitplaatsen van IC-patiënten werd onttrokken uit de capaciteit die normaal gesproken beschikbaar is voor de spoedeisende ambulancezorg. Bij deze

inzet van ambulances speelden alleen zorg-specifieke overwegingen een rol. Deze situatie laat ook zien dat spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Paragraaf 3.1 van de toelichting is aangevuld om dit te verhelderen.

Volgens de Afdeling doet de situatie, dat de RAV's nog steeds hun vergoeding krijgen via de zorgverzekeraar, af aan het argument dat de ambulancezorg niet-economisch is. Het is correct dat RAV's hun vergoeding krijgen via de zorgverzekeraars (zijnde private partijen), maar het enkele feit dat de bekostiging van de ambulancezorg plaatsvindt via de zorgverzekeraars maakt niet dat de activiteit van de RAV's economisch is in de zin van het EU recht.²¹ In het kader van de continuïteit en stabiliteit is er voor gekozen om de rol van de zorgverzekeraars gelijk te houden. Dit is met name van belang in het kader van de samenhang tussen de ambulancezorg en de rest van de acute zorg. De zorgverzekeraars moeten afspraken kunnen blijven maken met RAV's over beschikbaarheid, tijdigheid, doelmatigheid en kwaliteit van ambulancezorg in samenhang met de inrichting van het acute zorglandschap, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid en openingstijden van SEH's en HAP's in de regio. Daarbij hebben de zorgverzekeraars sinds de invoering van de nieuwe bekostiging in 2014 – waarbij is overgestapt van productiebekostiging naar budgetbekostiging – geen ruimte om te onderhandelen met de RAV's over de vergoeding die voor de ritten verstrekt wordt. Deze vergoeding is voor iedereen dus hetzelfde. Het aantal diensten waarvoor de RAV een vergoeding ontvangt is in hoge mate bepaald door het Referentiekader spreiding en beschikbaarheid van het RIVM en de vergoeding wordt bepaald door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) waarbij er sprake is van vaste budgetparameters waarbij de tarieven gebaseerd zijn op een gedegen kostenonderzoek en voor de RAV's kostendekkend moeten zijn. Het feit dat de zorgverzekeraar in dit kader de uitvoerder is doet hier niet aan af.

De Afdeling ziet een risico in het feit dat een RAV het financiële risico draagt en dat de mogelijkheid bestaat dat de RAV failliet zou kunnen gaan. In beginsel is het inderdaad mogelijk dat een RAV failliet gaat. Echter het risico dat een RAV failliet gaat is beperkt omdat de RAV, via de zorgverzekeraar, gegarandeerd is van vergoeding van de gemaakte ritten tegen het door de NZa vastgestelde budget. Dit budget is gebaseerd op een gedegen kostenonderzoek en moet redelijkerwijs kostendekkend zijn voor de RAV's.

Zoals in de memorie van toelichting ook is aangegeven, is de ambulancezorg aangewezen als cruciale zorg. Dit betekent dat het Ministerie van VWS een bijzondere rol heeft ten aanzien van het waarborgen van de continuïteit. Indien de RAV in de situatie komt waarbij er een dreigende discontinuïteit van de zorg ontstaat, dan dient dit tijdig gemeld te worden bij de betrokken zorgverzekeraars, de NZa en de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Wanneer het partijen naar oordeel van de externe toezichthouders niet lukt om tijdig een oplossing te organiseren wordt het Ministerie van VWS hiervan op de hoogte gesteld. Het ministerie zal dan in gesprek gaan met de betrokken partijen en hen oproepen om hun verantwoordelijkheid te nemen zodat de continuïteit van kwalitatief goede zorg gewaarborgd kan worden. Als een RAV (aanbieder van cruciale zorg) desondanks failliet gaat kan het Ministerie

²¹ Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dient een onderneming te worden omschreven als «elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd.» Mededeling van de Europese Commissie over staatssteun p. 7.

van VWS een vangnetstichting oprichten die de zorg tijdelijk door levert, zolang er geen nieuwe RAV is aangewezen.

De Afdeling geeft aan dat het Hof van Justitie heeft gesteld dat alleen het vaststellen van een tarief in de wetgeving niet voldoende is om aan te nemen dat de dienst niet-economisch is. De Afdeling is verder van mening dat alleen een systeem waarbij de gezondheidszorg volledig publiek wordt gefinancierd en gestoeld is op solidariteit mogelijk zou kunnen worden gezien als niet-economisch van aard.

Ik deel het standpunt van de Afdeling in dit kader niet volledig. Naast de vergoeding zijn ook de aard van de activiteiten en de mate van regulering van die activiteiten door de overheid van belang om te bepalen of een dienst kan worden gezien als niet economisch van aard. De bekostiging bij het voorstel loopt zoals hierboven al aangegeven om redenen van continuïteit en stabiliteit via de zorgverzekeraar. Daarbij geldt tevens dat ambulancezorg voor elke Nederlander, ongeacht zijn zorgverzekering of waar hij woont, even duur is. Dit gaat dus verder dan het vaststellen van een wettelijk tarief. De zorgverzekering heeft een solidair karakter. Een ieder moet zich verplicht verzekeren bij een verzekeraar en heeft recht op de vergoedingen uit het basispakket. De verzekeraar is daarentegen verplicht om een ieder te accepteren ongeacht kenmerken als leeftijd, geslacht of gezondheidsklachten. Het basispakket is voor een ieder gelijk en wordt bepaald door de overheid. De afdeling heeft gelijk dat het stelsel niet volledig publiek gefinancierd is. Desalniettemin ben ik van mening dat de systematiek waarvoor ik gekozen heb voor wat betreft de ambulancezorg heel dicht in de buurt komt van het stelsel dat de Afdeling beschrijft.

In de toelichting is beter benadrukt dat er in de ambulancezorg sprake is van budgetbekostiging, waardoor het financiële risico dat RAV's lopen zeer beperkt is. De hoogte van het budget wordt bepaald door het aantal ritten en door de NZa vastgestelde landelijk gelijke budgetparameters. Omdat er sprake is van opbrengstverrekening geldt voor de RAV gegarandeerde financiering van het vooraf afgesproken budget. Ook al zou de vraag naar ambulancezorg dalen, dan nog is er een bepaalde mate van beschikbaarheid van ambulancezorg gewenst die gegarandeerd wordt gefinancierd door de zorgverzekeraars. Een lagere opbrengst uit geleverde zorg brengt het voortbestaan van de RAV dus niet in gevaar.

Daarnaast is toegelicht dat de financiële zekerheid wordt versterkt door de inkoop in representatie. Als laatste is verduidelijkt dat, ondanks dat er wordt gesproken over inkoop, er sprake is van onderhandelingen tussen RAV en representerende zorgverzekeraars met geringe financiële gevolgen. In 2014 is namelijk overgegaan van tarieven per RAV naar landelijke vaste tarieven voor ambulancezorg die gelijk zijn voor elke RAV. Dit is op basis van solidariteit; elke Nederlander betaalt hetzelfde voor ambulancezorg. Dit is niet afhankelijk van vraag en aanbod en dus van de markt. De tarieven spoed en niet spoed zijn niet onderhandelbaar en bedoeld om het budget te vullen. Doordat uiteindelijk de budgetparameters leidend zijn en niet de prestaties en tarieven, komen de regio's waar de ambulancezorg per rit duurder is omdat er minder ritten zijn, niet in de financiële problemen.

5. Alternatieve inrichtingsvormen

De in de voorgaande paragraaf geschetste kwetsbaarheden nopen tot heroverweging van het wetsvoorstel. Dit geldt te meer, omdat het voorstel juist beoogt te voorzien in een definitieve regeling, die voor de toekomst zekerheid biedt over de continuïteit en kwaliteit van ambulancevoorzie-

ningen.²² Het risico bestaat dat de Europese Commissie Nederland in gebreke stelt vanwege het voor onbepaalde duur aanwijzen van de huidige RAV's zonder enige vorm van selectie. Ook zouden andere partijen, die potentieel ook ambulancezorg kunnen en willen aanbieden, zich tot de rechter kunnen wenden.

Er zijn alternatieve inrichtingsvormen denkbaar, waarin de benoemde kwetsbaarheden uit oogpunt van mededinging én vrij verkeer niet of in mindere mate spelen en waarmee de aan dit voorstel ten grondslag liggende doelen evenzeer kunnen worden bereikt. Zo is denkbaar van de ambulancevoorzieningen een volledig publieke dienst te maken, of deze via concessieverlening in de markt te zetten.

In de toelichting worden deze (of andere) alternatieven niet besproken en wordt niet duidelijk waarom uiteindelijk ervoor is gekozen de ambulancezorg als NEDAB aan te merken. Voor zover niet voor een alternatieve vormgeving wordt gekozen, ligt het in de rede hierover in de toelichting een nadere beschouwing op te nemen. Ten behoeve daarvan geeft de Afdeling het volgende ter overweging mee.

De Afdeling constateert dat bij de keuze om de RAV's voor onbepaalde tijd als aanbieders van ambulancezorg aan te wijzen een belangrijke overweging is gelegen in de wens de continuïteit van de ambulancezorg te waarborgen. In de toelichting wordt opgemerkt dat met het voorstel rust onder patiënten en de andere ketenpartners komt, omdat zij weten waar zij aan toe zijn. Ook zou dit rust onder de medewerkers creëren en investeringen bevorderen, hetgeen de kwaliteit van de zorg ten goede zou komen.²³ De Afdeling onderschrijft deze belangen, maar merkt op dat deze ook geborgd kunnen worden bij een alternatieve inrichtingsvorm.

a. Concessieverlening

Het meest voor de hand liggende en minst ingrijpende alternatief is een systeem van concessieverlening. Dit model is ook gangbaar bij de organisatie van andere vormen van dienstverlening waarmee een algemeen belang is gemoeid, zoals de openbaarvervoersector. Met de keuze voor dit model zou de huidige situatie met tijdelijke aanwijzingen van de RAV's feitelijk worden voortgezet, met dien verstande dat periodiek – via een bepaalde vorm van aanbesteding – concessies worden verleend aan (markt)partijen. Door een aanbesteding te organiseren, verkrijgen geïnteresseerde partijen de mogelijkheid om mee te dingen naar deze concessies. Met deze concessies zijn zij alsdan gerechtigd (en verplicht) voor een bepaalde duur ambulancediensten aan te bieden in de betreffende regio.

Ook in het concessiemodel kan rekening worden gehouden met de specifieke kwaliteitseisen en de wens van continuïteit. De Europese aanbestedingsregels voorzien voor ambulancediensten in een zogeheten «verlicht regime». Dat houdt kort gezegd in dat aanbestedende diensten alleen verplicht zijn een aankondiging van hun (voornemen tot) gunning bekend te maken.²⁴ Daarbij kan de Minister of een ander overheidsorgaan eisen stellen ten aanzien van kwaliteit, ervaring en beschikbaarheid. In de concessievoorwaarden of in protocollen kunnen afspraken worden

²² Memorie van toelichting, paragraaf 1 («Aanleiding»).

²³ Memorie van toelichting, paragraaf 2 («Doel»).

²⁴ Op concessieverlening is de Europese Concessierichtlijn (2014/23/EU, PbEU 2014 L 94) van toepassing. Voor ambulancediensten voor gewoon ziekenvervoer (of ambulancediensten die voor het merendeel bestaan uit gewoon ziekenvervoer) geldt een verlicht regime als bedoeld in artikel 19 van de richtlijn (vergelijk considerans, punt 36).

gemaakt ten aanzien van het (verplicht) overnemen van personeel en activa. Ook is het voorstelbaar een concessie voor een langere periode dan de huidige periode van vijf jaar te verlenen. Afhankelijk van de terugverdientijd van door de aanbieders verrichte investeringen, kan een periode van bijvoorbeeld tien jaar of langer mogelijk zijn.²⁵ De Afdeling voegt daaraan toe dat de huidige verantwoordelijkheidsverdeling tussen de Minister, de RAV's en de zorgverzekeraars in dit stelsel niet hoeft te worden gewijzigd.

b. Volledig publieke dienst

Indien toch wordt vastgehouden aan de wens de ambulancezorg voor onbepaalde tijd bij één aanbieder te beleggen, dan ligt het veeleer in de rede van de ambulancezorg een volledig publieke dienst te maken. Dit betekent dat de ambulancediensten worden ondergebracht in een publiekrechtelijke entiteit, die ambulancezorg in eigen beheer aanbiedt en waarbij deze zorg volledig publiek wordt gefinancierd.

Indien wordt vastgehouden aan een stelsel met één vaste aanbieder per regio, dan is vormgeving als publieke dienst uit Unierechtelijk perspectief de meest robuuste variant. In beginsel verhinderen de regels inzake vrij verkeer en aanbesteding de overheid namelijk niet diensten in eigen beheer te verrichten.²⁶ Vanzelfsprekend zullen bij de uitwerking aandachtspunten zijn en moet er oog zijn voor de praktische gevolgen, waaronder die voor de huidige RAV's, wier activiteiten immers zullen overgaan op de nieuwe entiteit.²⁷ Dit laat onverlet dat de Afdeling geen principiële juridische bezwaren ziet tegen deze optie.

Slotopmerking

Voor zover niet voor een alternatieve inrichtingsvorm wordt gekozen, adviseert de Afdeling in de toelichting op het voorgaande in te gaan en nader te motiveren op welke gronden niet voor een van deze alternatieven wordt gekozen. Daarbij wijst de Afdeling erop dat aan het voorstel ook andere bezwaren kleven, die mogelijk met een alternatieve vormgeving kunnen worden ondervangen. De Afdeling licht deze bezwaren hierna toe.

De Afdeling ziet een systeem van concessieverlening als een voor de hand liggend en minst ingrijpend alternatief voor het gekozen stelsel. Voor een systeem van concessieverlening is niet gekozen, omdat dit systeem periodieke discontinuïteit geeft in de aanbieders van ambulancezorg. Hoewel bij de gunningsprocedures eisen kunnen worden gesteld aan kwaliteit en continuïteit, inclusief overname van personeel, ontstaat er periodieke onzekerheid als er na de concessieperiode toetreding van nieuwe aanbieders mogelijk is. Aangezien de terugverdientijd van investeringen in de ambulancezorg relatief kort is, namelijk circa vijf jaar, zal die onzekerheid zich telkens na circa vijf jaar voordoen. Concessieverlening leidt tot periodieke onzekerheid bij patiënten, werknemers en ketenpartners in zorg en veiligheid. De samenwerking tussen zorgaanbieders in de acute keten is zeer belangrijk en wordt gezien de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de zorg in combinatie met de schaarste aan personeel steeds belangrijker. Periodiek wisselende aanbieders van ambulancezorg zouden steeds opnieuw afspraken moeten maken in de zorg- en veiligheidsketens, ook over situaties van rampen of crises. Het maken van afspraken tussen ketenpartners vergt dat men

²⁵ Artikel 18 van de Concessierichtlijn.

²⁶ Zie o.a. DAEB-gids, p. 98.

²⁷ Rekening moet worden gehouden met een mogelijke verplichting tot nadeelcompensatie van de huidige RAV's.

elkaar kent. Veranderingen in afspraken of onduidelijkheden in afspraken kunnen leiden tot fouten en kwaliteitsverlies. Werknemers verkeren steeds in onzekerheid over wie in de toekomst hun werkgever is en verlaten misschien wel de sector. Rondom de wisseling van aanbieders moeten overdrachten plaats vinden met kans op fouten en discontinuïteiten. Wellicht gaan aanbieders aan het eind van de concessieperiode minder investeren in kwaliteit uit onzekerheid over de toekomst. Ook is er in dit stelsel onzekerheid over de mate waarin er geconcurrereerd zal worden om de concessies.

Daarnaast geeft de Afdeling aan dat als wordt vastgehouden aan zorgaanbieders voor onbepaalde tijd, het in de rede ligt om te kiezen voor een publieke voorziening. Een publieke voorziening maken van de ambulancezorg zou betekenen dat de ambulancezorg uit het zorgstelsel wordt gehaald. Zorgverzekeraars hebben dan geen rol meer bij de inkoop van ambulancezorg, terwijl die zorg sterk, en in steeds grotere mate, samenhangt met de rest van de acute zorg, die zorgverzekeraars inkopen. De publieke ambulancedienst die wordt aangestuurd door de overheid gaat dan samenwerken met private partijen in de zorgketen, bijvoorbeeld met huisartsenposten en ziekenhuizen en in het regionaal overleg acute zorgketen. Dat zijn allemaal partijen die te maken hebben met zorginkoop door zorgverzekeraars.

Het ligt niet voor de hand om van de niet spoedeisende ambulancezorg een publieke voorziening te maken. Als er alleen een publieke voorziening komt voor de spoedeisende ambulancezorg, dan komen er verschillende regimes en aanbieders voor spoedeisende en niet spoedeisende ambulancezorg. Hierboven is reeds aangegeven dat deze beide juist onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

In deze optie ontstaat bovendien een discontinuïteit bij het in werking treden van de nieuwe wet. Er zijn nu private ambulancediensten die dan «onteigend» moeten worden. Dit geeft veel onrust bij medewerkers, patiënten, ketenpartners en zou een behoorlijke overgangstermijn vergen en compensatie vereisen. De huidige publieke diensten kennen allemaal verschillende vormen, ze zijn ondergebracht bij een GGD, een veiligheidsregio of zijn een gemeenschappelijke regeling alleen voor ambulancezorg. Daar kan een discontinuïteit ontstaan als daar meer eenheid in gebracht zou worden of als er een rijksdienst zou komen. Als een publieke dienst ervoor mag kiezen het daadwerkelijk leveren van ambulancezorg uit te besteden, kan alsnog periodieke discontinuïteit ontstaan in de feitelijke aanbieder van ambulancezorg.

Dit alles overwegende heeft ertoe geleid dat er noch voor een concessiestelsel, noch voor een publieke voorziening gekozen is, om de continuïteit en stabiliteit zo veel mogelijk te waarborgen. Hoofdstuk 3 van de memorie van toelichting is aangevuld met twee paragrafen. In paragraaf 3.3 wordt toegelicht waarom niet voor een systeem van concessieverlening wordt gekozen en in paragraaf 3.4 wordt aangegeven waarom van de ambulancezorg geen publieke dienst wordt gemaakt.

6. Verantwoordelijkheidsverdeling

a. Brede verantwoordelijkheid Minister

Het wetsvoorstel regelt dat de Minister zorg draagt voor duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen.²⁸ Ook regelt het voorstel dat bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke

²⁸ Voorgesteld artikel 3, eerste lid.

voorschriften door de Minister, de duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang.²⁹ Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat het belang van continue beschikbaarheid van ambulancezorg kan prevaleren boven andere belangen. Volgens de toelichting is dit nodig omdat zonder deze expliciete waarborg de kans bestaat dat het belang van de beschikbaarheid van ambulancezorg slechts één van de te wegen belangen wordt in de besluitvorming van de rijksoverheid, de RAV's of de zorgverzekeraars en niet het gewicht krijgt dat het zou moeten krijgen.³⁰

Uit de toelichting volgt dat met deze bepaling is beoogd de «brede» en «overkoepelende» verantwoordelijkheid van de Minister en het grote belang van de ambulancevoorziening tot uitdrukking te brengen. In zoverre heeft de bepaling een declaratoir karakter. De vraag is echter welke betekenis moet worden toegekend aan het normatieve deel van de bepaling, namelijk dat in de uitoefening van de bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften van de Minister het belang van de ambulancezorg kan prevaleren boven andere belangen. Blijkens de toelichting kan dit gevolgen hebben voor de besluitvorming van de rijksoverheid, de RAV's of de zorgverzekeraars.

Uit de toelichting wordt niet duidelijk welke betekenis deze algemene bepaling heeft, naast de specifieke bevoegdheden die de Minister op grond van het voorstel reeds zijn toegekend. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aanwijzen van de RAV voor onbepaalde tijd, de mogelijkheid deze aanwijzing in te trekken, het stellen van eisen aan de RAV's, het verlenen van toestemming voor fusie en wijziging van rechtsvorm, en het benoemen van een overheidscommissaris. Evenmin wordt duidelijk welke gevolgen deze algemene bepaling kan hebben voor de beoogde verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen, zoals geschetst in de toelichting.³¹

Het ligt in de rede te volstaan met een bepaling waarin is opgenomen dat de Minister zorgdraagt voor de duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen en dat deze duurzame veiligstelling geldt als dwingende reden van groot openbaar belang. De Afdeling adviseert het voorstel aldus aan te passen.

Met de Afdeling ben ik van mening dat uit het aanmerken van de duurzame veiligstelling van ambulancevoorzieningen als dwingende reden van groot openbaar belang en de concrete uitwerking daarvan in het wetsvoorstel onvoldoende duidelijk blijkt welk gewicht hieraan moet worden toegekend. Het eerste deel van het tweede lid van artikel 3 is geschrapt en in de toelichting bij artikel 3 zijn voorbeelden gegeven van taken en bevoegdheden van de Minister waarover het gaat in het eerste lid van artikel 3.

b. Overheidscommissaris

Het wetsvoorstel regelt voorts dat de Minister ten minste één lid van de interne toezichthouder, respectievelijk het algemeen bestuur van de RAV, benoemt (beide hierna aan te duiden als «de overheidscommissaris»).

²⁹ Voorgesteld artikel 3, tweede lid.

³⁰ Memorie van toelichting, artikelsgewijze toelichting bij artikel 3.

³¹ Memorie van toelichting, paragraaf 3.2 («Verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot de ambulancevoorzieningen»).

³² Bij RAV's met een privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid gaat het om een lid van de interne toezichthouder (voorgesteld artikel 16, tweede tot en met vijfde lid) en bij een rechtspersoon die krachtens de Wgr is ingesteld, om een lid van het algemeen bestuur (voorgesteld artikel 17).

Deze overheidscommissaris heeft een vetorecht voor besluiten van de RAV die gevolgen hebben voor de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen. Deze commissaris rapporteert periodiek aan de Minister over zijn werkzaamheden.

De benoeming van deze overheidscommissaris hangt samen met de wens om de invloed van de overheid bij de RAV's te vergroten, ter ondersteuning van het aanmerken van de ambulancezorg als NEDAB. De overheidscommissaris kan weliswaar een rol spelen bij een eventuele rechtvaardiging van een beperking inzake het vrij verkeer,³³ maar voor het aanmerken als NEDAB is doorslaggevend in hoeverre in de ambulancezorg sprake is van een economische tegenprestatie. In dat opzicht voegt de benoeming van een overheidscommissaris niets toe, terwijl er wel belangrijke nadelen aan kleven.

Veel besluiten van de RAV zullen gevolgen hebben voor de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen. Het vetorecht zal dan ook betrekking hebben op een aanzienlijk deel van de besluiten door de RAV. Niet valt uit te sluiten dat het vetorecht en de verantwoordingsplicht van de overheidscommissaris verstrekkende gevolgen zullen hebben voor de bestuurlijke ordening van de ambulancezorg. Dit geldt voor de taakuitoefening van de interne toezichthouder van de private RAV's, de ondernemingsraad en de cliëntenraad, maar zeker ook voor de governance-structuur in het geval van een publieke RAV, de verhouding tot de externe toezichthouders en tot de zorgplicht van de zorgverzekeraars. De Afdeling merkt daarover het volgende op.

i. Gevolgen voor de governance bij publieke RAV's

In tien van de van de 25 regio's functioneren op dit moment RAV's die bij gemeenschappelijke regeling³⁴ zijn ingesteld. Dit zijn openbare lichamen, die een eigen bestuursstructuur kennen, met een algemeen en een dagelijks bestuur en toezicht door de gemeenteraden op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en, in geval van een Veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's. De publieke RAV's leggen verantwoording af aan de gemeenten in hun regio. De gemeenteraden hebben daarbij een controlerende taak.

De figuur van de overheidscommissaris met vetorecht en verantwoordingsplicht jegens de Minister, beperkt in wezen de verantwoordelijkheid van degenen die de gemeenschappelijke regeling hebben getroffen en de belangenafweging die zij daarin hebben te maken. Bovendien zal de gemeenteraad bij het uitoefenen van zijn controlerende taak er rekening mee houden in hoeverre de overheidscommissaris van zijn vetorecht gebruik heeft gemaakt, of zal willen maken. De toelichting gaat daarop niet in, maar stelt slechts in algemene zin dat het verlenen van ambulancezorg geen wettelijke taak is voor gemeenten, maar een vrijwillige keuze om als groep van gemeenten ambulancezorg te verlenen.³⁵ Daarmee wordt echter miskend dat deze gemeenten vaak bewust voor een

³³ In het vrij verkeer is in het kader van de kansspelen de zogeheten «Betfair-exceptie» aanvaard (HvJ EU 3 juni 2010, Betfair, C-203/08, ECLI:EU:C:2010:307). Dit model houdt in dat de overheid onderhands een vergunning verleent aan een openbaar lichaam, op welke zij rechtstreeks toezicht houdt of aan een particuliere onderneming op wier activiteit strenge controle wordt uitgeoefend (bijvoorbeeld in de vorm van een overheidscommissaris).

³⁴ Zie artikel 1, eerste en tweede lid, Wet gemeenschappelijke regelingen: De raden, de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van twee of meer gemeenten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten. Een gemeenschappelijke regeling komt niet tot stand dan na toestemming van betrokken gemeenteraad. Zie ook artikelen 9 e.v. Wet Veiligheidsregio's.

³⁵ Memorie van toelichting, paragraaf 7 («Eisen aan de ambulancevoorzieningen»).

gemeenschappelijke regeling hebben gekozen, vanwege de aansluiting van de keten van acute zorg op de keten voor openbare orde en veiligheid. Hoewel de keuzevrijheid van gemeenten met het voorstel niet onmogelijk wordt gemaakt, wordt deze wel in negatieve zin beïnvloed door de aanstelling van de overheidscommissaris.

ii. Verhouding tot externe toezichthouders

Het wetsvoorstel voorziet voorts in een uitgebreid systeem van toezicht en handhaving. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ziet toe op de naleving van de bepalingen van het voorstel en heeft een handhavingsinstrumentarium. De NZa houdt toezicht op basis van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) op de rechtmatige uitvoering van de Zvw door zorgverzekeraars en daarmee ook op de zorgplicht van de verzekeraars ten aanzien van ambulancezorg volgens de Zvw. Ook is de NZa de toezichthouder op de naleving van de bepalingen met betrekking tot scheiding van de geldstromen en eventuele regels ten aanzien van winstuitkering.³⁶

Volgens de toelichting wordt met de benoeming van de overheidscommissaris naast het reguliere toezicht op de zorg door de inspecties aanvullend toezicht gehouden op de RAV's.³⁷ Het ligt in de rede dat het toezicht door de overheidscommissaris niet alleen aanvult, maar ook zal interfereren met het toezicht door de externe toezichthouders. Het vetorecht van de overheidscommissaris is immers ruim geformuleerd en zal zien op veel besluiten van de RAV. Daar komt bij dat de overheidscommissaris weliswaar alleen beschikt over een vetorecht, maar niet valt uit te sluiten dat in het geval de overheidscommissaris geen gebruik maakt van zijn vetorecht, dit zal worden opgevat als goedkeuring. De vraag is dan welke beoordelingsruimte de toezichthouders nog toekomt, wanneer de overheidscommissaris al dan niet gebruik heeft gemaakt van zijn vetorecht. Zeker in de politieke en bestuurlijke praktijk kan dit tot complicaties leiden.

iii. Verhouding tot zorgplicht zorgverzekeraars

Zorgverzekeraars hebben op grond van de Zvw een verplichting hun verzekerden de zorg te leveren die zij nodig hebben, dan wel de kosten daarvan te vergoeden.³⁸ Voor de ambulancezorg betekent dit dat zorgverzekeraars ervoor moeten zorgen dat voldoende goede ambulancezorg beschikbaar is. De representerende zorgverzekeraars in de regio maken daartoe afspraken met de RAV's. De overheidscommissaris ziet door middel van zijn vetorecht erop toe dat het bestuur van de RAV besluiten neemt die bijdragen aan de beschikbaarheid van voldoende en goede ambulancezorg. Aldus heeft het vetorecht van de overheidscommissaris naar verwachting ook invloed op de afspraken die worden gemaakt tussen de representerende zorgverzekeraars en de RAV's en daarmee op de wijze waarop zorgverzekeraars invulling geven aan hun verantwoordelijkheid op basis van hun zorgplicht.

iv. Conclusie

De aanstelling van de overheidscommissaris met vetorecht zal negatieve gevolgen hebben voor de interne en externe verhoudingen van de RAV. De huidige bestuurlijke ordening en verantwoordelijkheidsverdeling van

³⁶ Memorie van toelichting, paragraaf 11 («Toezicht en handhaving»).

³⁷ Memorie van toelichting, slot paragraaf 3.1 («Ambulancezorg als niet-economische dienst van algemeen belang»).

³⁸ Artikel 11 Zorgverzekeringswet.

verschillende partijen in de ambulancezorg zal erdoor veranderen. De vraag is of dit zal bijdragen aan de beoogde continuïteit en stabiliteit in de ambulancezorg. In de toelichting wordt dit niet onderkend. Gelet op het voorgaande adviseert de Afdeling van de aanstelling van een overheidscommissaris met vetorecht af te zien.

De Afdeling adviseert om af te zien van de overheidscommissaris omdat deze mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor de interne en externe verhoudingen van de RAV. De Afdeling ziet daarbij gevolgen voor de governance bij de publieke RAV's en voor de afspraken die de representerende verzekeraars en de RAV's met elkaar maken. De Afdeling signaleert tevens een mogelijke interferentie tussen de overheidscommissaris en de externe toezichthouders zoals de IGJ en de NZa.

Het is niet de bedoeling om met het aanstellen van de overheidscommissaris negatieve gevolgen te bewerkstelligen. Het uitgangspunt van het wetsvoorstel is continuïteit en stabiliteit. De overheidscommissaris had tot doel meer overheidsinvloed te creëren bij de RAV's, maar de verdere werking van de RAV's en de verhouding met extern toezicht en de zorgverzekeraars gelijk te houden. Het streven is nog steeds continuïteit en stabiliteit binnen de ambulancezorg en binnen de RAV's. De komst van een overheidscommissaris zou dan ook geen invloed moeten hebben op de werking van bijvoorbeeld de cliëntenraad of ondernemingsraad van een RAV, en ook niet op de controlerende taak van de gemeenteraad in het geval van een publieke RAV. Ik erken dat er mogelijk een gewijzigde dynamiek kan plaatsvinden binnen de RAV en in verhouding tot andere actoren die betrokken zijn bij de levering van ambulancezorg. Beoogd was dat de overheidscommissaris alleen besluiten zou kunnen tegenhouden en niet zou kunnen bewerkstelligen. Het niet gebruiken van de bevoegdheid tot het uitbrengen van een veto door de overheidscommissaris heb ik niet bedoeld als een goedkeuring vanuit de rijksoverheid, al begrijp ik wel dat deze mogelijk als zodanig opgevat zou kunnen worden door anderen. Het advies van de Afdeling geeft dan ook aanleiding tot een heroverweging van de overheidscommissaris. De uitkomst van deze heroverweging heeft erin geresulteerd dat ik het advies van de Afdeling zal volgen en afzie van het aanstellen van een overheidscommissaris bij zowel de publieke als de private RAV's.

7. Regels ten aanzien van winstuitkering

Het voorstel regelt voorts de mogelijkheid om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te stellen aan het uitkeren van winst door de RAV.³⁹ Blijkens de toelichting is het overigens niet de intentie om gebruik te maken van dit artikel. De vaste tarieven in de ambulancezorg maken ook dat het niet voor de hand ligt dat excessieve winsten worden gemaakt, aldus de toelichting.

De Afdeling wijst erop dat de gekozen hybride vormgeving van het stelsel betekent dat private RAV's financiële risico's behouden bij de uitvoering van hun wettelijke taak. RAV's behouden financiële verantwoordelijkheid voor materieel, personeel en onderaannemers. Ondanks de beschikbaarheidsnormen, de vaste tarieven en de zorgplicht van zorgverzekeraars, bestaat de mogelijkheid dat RAV's failliet kunnen gaan. Dit wordt in de toelichting ook onderkend.⁴⁰

³⁹ Voorgesteld artikel 20.

⁴⁰ Memorie van toelichting, paragraaf 10 («Bekostiging van de ambulancevoorzieningen»).

Voor het dekken van deze financiële risico's hebben deze RAV's voldoende mogelijkheden nodig om kapitaal aan te trekken. De mogelijkheden daartoe worden mede bepaald door de winstgevendheid en de mogelijkheid om winst uit te keren. Een te lage winstgevendheid en (de aankondiging van) een (mogelijke) beperking van de mogelijkheid winst uit te keren hebben daarop een negatieve invloed.⁴¹ Een beperking van de winstuitkering kan dan ook niet los worden gezien van de financiële risico's die de RAV's ook in het voorgestelde stelsel behouden.

De Afdeling heeft in de toelichting een beschouwing gemist op welke wijze bij een eventuele beperking van de winstuitkering de financiële risico's voor de RAV's worden meegewogen. De Afdeling adviseert hier in de toelichting alsnog op in te gaan.

De Afdeling adviseert in de toelichting in te gaan op welke wijze bij een eventuele beperking van de winstuitkering de financiële risico's voor de RAV's worden meegewogen. Onderzoeksbureaus SiRM en Finance Ideas hebben een onderzoek verricht naar de huidige praktijk rond dividenduitkering in de zorg en de effecten daarvan op de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg.⁴² Hierbij zijn zij ook ingegaan op de effecten van het verbieden van het uitkeren van dividend. Ook blijkt uit hun onderzoek dat op dit moment ongeveer 80% van het aantal ambulance-ritten geleverd wordt door stichtingen, BV's in eigendom van een UMC, of gemeenschappelijke regelingen. Een gemeenschappelijke regeling keert net als een stichting geen dividend uit. De overige 20% van de ritten wordt geleverd door bedrijven die eventueel winst zouden mogen uitkeren.

Indien er beperkingen zouden worden gesteld aan winstuitkering, zal rekening worden gehouden met de effecten ervan voor de betreffende aanbieders.

De Afdeling wijst specifiek op de financiële risico's. Deze zijn, als hierboven reeds aangegeven, voor een RAV beperkt: de RAV ontvangt via de zorgverzekeraar, vergoeding van de gemaakte ritten tegen het door de NZa vastgestelde budget. Dit budget is gebaseerd op een gedegen kostenonderzoek en moet redelijkerwijs kostendekkend zijn voor de RAV's. In die zin zijn de financiële risico's voor de RAV, zelfs als er sprake zou zijn van voorwaarden aan winstuitkering, zeer beperkt. Paragraaf 7 van de toelichting is op dit punt aangevuld.

8. Gescheiden boekhouding

De RAV kan ook andere activiteiten verrichten dan ambulancezorg. In het voorstel is bepaald dat de RAV in de boekhouding een scheiding aanbrengt tussen enerzijds activiteiten waarvoor de RAV het alleenrecht en de leveringsplicht heeft, en anderzijds haar overige activiteiten, die al dan niet betrekking hebben op zorgverlening.⁴³ Daarmee wijkt deze verplichting af van wat voor andere zorgaanbieders zal gelden, namelijk dat in de boekhouding een onderscheid wordt aangebracht tussen (alle) zorg-gerelateerde activiteiten en overige niet zorg-gerelateerde activi-

⁴¹ Alternatief zou zijn dat de banken een lening verstrekken. Maar gelet op de vaste tarieven en de vastgestelde beschikbaarheid valt niet te verwachten dat er sprake is van een hoge winstgevendheid. De vraag is of banken bereid zullen zijn, anders dan tegen hoge tarieven, leningen te verstrekken. Zie ook in die zin het rapport; *De aangekondigde ondergang*. Commissie onderzoek faillissementen ziekenhuizen, 2020, paragraaf 4.3.

⁴² SiRM en Finance Ideas, *Uitkering van dividend door zorgaanbieders: praktijkanalyse en effectanalyse*, Utrecht: juni 2019.

⁴³ Voorgesteld artikel 13.

teiten.⁴⁴ Deze eis vloeit voort uit de wens om het inzicht in geldstromen bij zorgaanbieders te vergroten en een doelmatige besteding van geld in de zorg te bevorderen.⁴⁵

Zonder nadere motivering is niet duidelijk waarom deze behoefte aan transparantie niet langer zou gelden voor de RAV's. De Afdeling adviseert hierop in de toelichting nader in te gaan.

In reactie hierop merk ik op dat in de toelichting bij artikel 13 op dit punt wordt verwezen naar de documenten waarnaar de Afdeling in voetnoot 42 verwijst en duidelijker is aangegeven dat er uit oogpunt van administratieve lasten voor is gekozen aan RAV's niet drie verschillende boekhoudingen op te leggen.

9. Mogelijke uitzonderingen op de wet

Net als in de Twaz⁴⁶ is in het wetsvoorstel de mogelijkheid opgenomen om bij ministeriële regeling bepaalde vormen van ambulancezorg uit te kunnen zonderen van de werking van de wet.⁴⁷ Op dit moment zijn reeds zeer specifieke vormen van ambulancezorg uitgezonderd van de werking van de wet.⁴⁸ Volgens de toelichting kan op enig moment worden overwogen of het wenselijk en nodig is om intraklinisch⁴⁹ en/of interklinisch⁵⁰ vervoer met zorg vrij te geven voor andere aanbieders. Een eventueel besluit vergt echter een zorgvuldige afweging van voor- en nadelen van een dergelijke optie voor patiënten, zorginstellingen en RAV's, aldus de toelichting. Daarnaast blijkt uit de toelichting dat eventueel ook, kortgezegd, zorgverlening met vervoer van personen met verward gedrag vrijgegeven zal worden voor andere aanbieders.⁵¹

Voor beide vormen van zorg geldt dat een eventuele uitzondering van betekenis kan zijn voor de bedrijfsvoering van de RAV en de financiële risico's die de RAV loopt. Een eventuele uitzondering zou ook verder strekken dan de huidige zeer specifieke vormen van uitgezonderde ambulancezorg. Deze uitzonderingen bepalen de reikwijdte van de wet en dienen daarom in de wettekst zelf te worden opgenomen. Uit de toelichting wordt bovendien niet duidelijk waarom het voorstel over de uit te zonderen vormen van ambulancezorg nog geen uitsluitel biedt, dan wel wanneer daarover uitsluitel zal worden geboden. De Afdeling adviseert hierop in de toelichting nader in te gaan en het voorstel aan te passen.

In paragraaf 4.5 van de toelichting is aangegeven dat er op dit moment geen plannen bestaan om andere vormen van ambulancezorg dan grensoverschrijdende ambulancezorg en buitenlandvervoer vrij te geven voor andere aanbieders dan RAV's. Mocht in de toekomst wel overwogen worden om bepaalde onderdelen van ambulancezorg vrij te geven, dan zal daaromtrent een zeer zorgvuldig besluitvormingsproces worden

⁴⁴ Artikel 40a, tweede lid, Wmg, zoals dat zal luiden na aanvaarding van de Aanpassingswet Wet toetreding zorgaanbieders (AWtza), Kamerstukken II 2019/20, 34 768, A.

⁴⁵ Memorie van toelichting bij de AWtza, Kamerstukken II 2016/17, 34 768, nr. 3, paragraaf 2.2.

⁴⁶ Artikel 11 Twaz.

⁴⁷ Voorgesteld artikel 21.

⁴⁸ Zie artikel 25 Regeling Tijdelijke wet Ambulancezorg, hierbij gaat het bijvoorbeeld om buitenlandvervoer, vervoer op een ziekenhuisterrein of bedrijfsterrein en om grensoverschrijdend vervoer.

⁴⁹ Intraklinisch vervoer met zorg is ambulancezorg aan en vervoer van een patiënt tussen twee locaties van een zorginstelling.

⁵⁰ Interklinisch vervoer met zorg is ambulancezorg aan en vervoer van een patiënt tussen twee zorginstellingen.

⁵¹ Memorie van toelichting, paragraaf 4.5 («Wanneer is de ambulancezorg niet voorbehouden aan de RAV?»).

gevolgd met betrokkenen. Gevolgen voor de bedrijfsvoering en de financiën van RAV's zullen daarin worden meegewogen. Paragraaf 16 van de toelichting en de artikelsgewijze toelichting bij artikel 20 zijn op dit punt aangepast.

10. Gegevensverwerking

a. Subdelegatie

Het voorstel regelt dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald welke gegevens (waaronder gegevens over gezondheid) door afdelingen spoedeisende hulp kunnen worden verstrekt aan de RAV's.⁵² Indien delegatie plaatsvindt, verdient het de voorkeur dat de bevoegdheid wordt toegekend bij algemene maatregel van bestuur. Delegatie van regelgevende bevoegdheid van de Minister is mogelijk in geval van voorschriften van administratieve aard, de uitwerking van details van regelgeving, voorschriften die dikwijls wijziging behoeven, en voorschriften waarvan te voorzien is dat deze met de grootst mogelijke spoed moeten worden vastgesteld.⁵³ Nu de gegevensverstrekking ook ziet op gegevens betreffende gezondheid, acht de Afdeling subdelegatie van een regeling dienaangaande onwenselijk. De Afdeling adviseert het voorstel aldus aan te passen.

De Afdeling adviseert om, in plaats van bij ministeriële regeling, bij algemene maatregel van bestuur te regelen welke gegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, door de afdelingen spoedeisende hulp kunnen worden verstrekt aan de RAV's. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft op gelijklopende wijze geadviseerd. Ik neem het advies van de Afdeling en de Autoriteit Persoonsgegevens over. Ik heb artikel 10 aangepast waardoor het nu luidt dat bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke gegevens er worden ontvangen door de RAV en de daarbij behorende bewaartermijn.

b. Ruime delegatiegrondslag

Het voorstel bevat bovendien een ruime delegatiegrondslag voor het door de Minister opvragen van nadere gegevens over het verrichten van ambulancezorg.⁵⁴ Naast de reeds geregelde grondslagen voor de financiële gegevens en gegevens ten aanzien van responstijden, alsmede kwaliteitsgegevens, kan het zijn dat de Minister periodiek of incidenteel andere gegevens nodig heeft, aldus de toelichting.⁵⁵ Zonder nadere toelichting valt niet in te zien welke gegevens dit nog zouden kunnen betreffen, anders dan de reeds genoemde gegevens. De Afdeling acht een dergelijke onbepaalde delegatiegrondslag onwenselijk en adviseert deze nader in te vullen, en indien dat niet mogelijk is, deze te schrappen.

Het kan zijn dat periodiek of incidenteel andere gegevens nodig zijn. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat in bepaalde omstandigheden frequenter inzicht nodig is dan de jaarlijkse informatie, of dat in bijzondere omstandigheden andere gegevens nodig zijn. Naar aanleiding van het advies van de Afdeling is de toelichting bij artikel 12 aangevuld met voorbeelden.

⁵² Voorgesteld artikel 10, vierde lid.

⁵³ Zie ook Aanwijzingen voor de regelgeving, art. 2.24.

⁵⁴ Voorgesteld artikel 12.

⁵⁵ Artikelsgewijze toelichting bij artikel 12.

11. Kwaliteitsbewaking

Ten opzichte van de Twaz stelt het voorstel een aantal nieuwe eisen met betrekking tot de kwaliteit van de ambulancezorg. Deze eisen zien op kwaliteitsbewaking, -beheersing en -bevordering.

a. Meetinstrumenten

Op grond van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg (Wkkgz) zijn RAV's gehouden goede zorg te verlenen.⁵⁶ Wat goede ambulancezorg inhoudt, wordt bepaald door de kwaliteitskaders en de richtlijnen van de sector. Om te kunnen bepalen of een RAV daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitskaders en richtlijnen zijn meetbare kwaliteitsnormen nodig.

Uit de toelichting kan niet worden opgemaakt wat de laatste stand van zaken is in de ontwikkeling van deze kwaliteitsnormen. De toelichting vermeldt dat het recentelijk tripartiet vastgestelde kwaliteitskader meetinstrumenten biedt, maar ook zal worden doorontwikkeld naar een meer normerend kwaliteitskader.⁵⁷ Pas als de kwaliteit te wensen overlaat, zijn de in de toelichting geschetste maatregelen aan de orde.⁵⁸ Om die reden acht de Afdeling het noodzakelijk in de toelichting te verduidelijken in hoeverre de huidige meetinstrumenten afdoende zijn om de kwaliteit van de ambulancezorg te beoordelen en zo niet, wanneer een meer normatief kwaliteitskader kan worden verwacht.

Naar aanleiding van dit verzoek van de Afdeling is in paragraaf 6 van de toelichting opgenomen dat het de bedoeling is dat er in 2023 een nieuwe versie is van het Kwaliteitskader Ambulancezorg met «definitieve» normen, een volledige set van indicatoren en een nieuw implementatieplan voor de daaropvolgende jaren.

b. Visitatie

Het voorstel regelt voorts dat de RAV ervoor zorg draagt dat eenmaal in de vijf jaar een visitatie door een visitatiecommissie wordt verricht.⁵⁹ De RAV zendt het rapport van de visitatiecommissie aan de Minister.⁶⁰ De Afdeling ziet de toegevoegde waarde van het instrument van visitatie. Dit instrument kan een positieve impuls geven aan in het gezamenlijkheid realiseren van kwaliteitsverbeteringen. Daarvoor is een goede vormgeving van de visitatie echter wel van belang. De toelichting gaat op dat punt niet in. Zo wordt niet uitgelegd op welke wijze een visitatiecommissie moet worden ingericht, hoe de uitkomsten van een visitatierapport worden betrokken in het toezicht van de externe toezichthouders en hoe zich deze verhoudt tot de rol van de overheidscommissaris. De Afdeling adviseert in de toelichting nader op dit punt in te gaan.

Naar aanleiding van dit advies is in paragraaf 6 van de toelichting opgenomen dat op grond van artikel 8 regels kunnen worden gesteld ten aanzien van de inrichting van de visitatiecommissie en dat toezichthouders het rapport van de visitatiecommissie kunnen benutten bij hun toezicht.

⁵⁶ Artikel 2, eerste lid, Wkkgz.

⁵⁷ Memorie van toelichting, paragraaf 6 («Kwaliteit van ambulancezorg»).

⁵⁸ Memorie van toelichting, paragraaf 11 («Toezicht en handhaving»).

⁵⁹ Voorgesteld artikel 9, derde lid.

⁶⁰ Voorgesteld artikel 9, vierde lid.

12. Handhaving en toezicht

De Minister krijgt de mogelijkheid aanwijzingen te geven aan RAV's. Bij ernstig verzuim is de IGJ bevoegd een bevel te geven, dat onmiddellijk dient te worden opgevolgd. Als dit niet binnen de aangegeven termijn is gebeurd, kan de Minister een bewindvoerder aanstellen.⁶¹ De Minister zal deze bewindvoerder zelf aanstellen en de bevoegdheid daartoe niet mandateren aan de IGJ.⁶²

In de toelichting is de rol van deze bewindvoerder niet nader omschreven. Daardoor is onduidelijk wat de rol van deze bewindvoerder zal zijn en hoe zijn verantwoordelijkheden zich zullen verhouden tot die van de interne en externe toezichthouders en de overheidscommissaris. Laatstgenoemde is immers verantwoordelijk voor het gebruik van zijn vetorecht, waar het gaat om besluiten van de RAV die ingaan tegen het in Nederland vigerende beleid inzake de permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen. De Afdeling adviseert de noodzaak van de mogelijkheid om een bewindvoerder aan te stellen, dragend te motiveren en indien daarin niet kan worden voorzien, deze mogelijkheid te schrappen.

Een RAV is als monopolist aangewezen om ambulancezorg, een cruciale en complexe voorziening, te leveren. Als bij een aangewezen RAV sprake is van ernstig verzuim, zijn er binnen de regio niet snel alternatieven voorhanden om deze voorziening over te nemen. De mate van afhankelijkheid is hierdoor dermate groot dat het belangrijker is om – zeker tijdelijk – het ernstig verzuim bij de aangewezen RAV te herstellen, dan snel een ander aan te kunnen wijzen. Door het tijdelijk aanstellen van een bewindvoerder kan het leveren van ambulancezorg in de regio gegarandeerd blijven, hetgeen van cruciaal belang is. Het verkrijgen van een sterke monopoliepositie brengt met zich mee dat in bepaalde situaties een inbreuk op de ondernemingsvrijheid als ultimum remedium geduld moet worden. De toelichting bij artikel 22 is op dit punt aangevuld. Tevens is in het voorstel artikel 2:22 van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing verklaard, hetgeen duidelijker aangeeft wat de rol van de bewindvoerder is. Door het schrappen van de overheidscommissaris uit het wetsvoorstel is een mogelijke onhelderheid in de verhouding tussen de overheidscommissaris en een eventuele bewindvoerder niet langer aan de orde.

13. Redactionele kanttekeningen

De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal bezwaren bij het voorstel en adviseert het voorstel niet bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen, tenzij het is aangepast.

*De vice-president van de Raad van State,
Th.C. de Graaf*

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister voor Medische Zorg,
M.J. van Rijn

⁶¹ Voorgesteld artikel 23, vijfde lid.

⁶² Memorie van toelichting, artikelsgewijze toelichting bij artikel 22 tot en met 26.

Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no. W13.19.0413/III

- In paragraaf 3.2. van de memorie van toelichting, de zin «Indien nodig kan de IGJ onder andere een bewindvoerder aanstellen», wijzigen in: «Indien nodig kan de Minister onder andere een bewindvoerder aanstellen.»
- In de memorie van toelichting ingaan op het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens van 25 februari 2020, kenmerk z2020-001 54.

OPLEGNOTITIE

Onderwerp	Multidisciplinair coördinatieplan Hoogwater
Ingediend door	Veiligheidsdirectie
Voorgestelde behandelwijze: ☐ Ter informatie ☐ Ter bespreking ☒ Ter besluitvorming ☐ Vertrouwelijk (alleen i.c.m. bovenstaande)	Planning bespreking: ☐ Financiële Commissie d.d.: ☒ Dagelijks Bestuur d.d.: 03-06-2020 ☒ Algemeen Bestuur d.d.: 24-06-2020
Inleiding	In de Veiligheidsregio Gelderland-Midden zijn 6 dijkkringen gelegen. (43 Betuwe-, Tieler- en Culemborgerwaarde, 45 Gelderse Vallei, 47 Arnhemse- en Velperbroek, 48 Rijn en IJssel, 49 IJsselland en 52 Oost-Veluwe) Van verschillende plannen naar één multidisciplinair coördinatieplan hoogwater Voor de dijkkringen 43, 47 en 48 (inclusief grondgebied Doesburg van dijkkring 49) zijn rampbestrijdingsplannen opgesteld, voor dijkkring 45 is samen met de Veiligheidsregio Utrecht een coördinatieplan opgesteld. Voor bovenstaande dijkkringen is nu één multidisciplinair coördinatieplan hoogwater opgesteld waarin de procedures en maatregelen voor Gelderland-Midden staan beschreven (het coördinatieplan met Utrecht blijft wel van kracht, de daarin opgenomen afspraken en procedures zijn één op één overgenomen in het nieuwe multidisciplinaire coördinatieplan). Evacuatieplannen Voor ieder dijkkring in Gelderland-Midden is sinds vele jaren een evacuatieplan opgesteld. Politie en Bevolkingszorg zijn hierin belangrijke actoren. De huidige evacuatieplannen zijn geactualiseerd naar inwoner aantallen.
Besluit	Voorgesteld wordt: - Om de bestaande rampbestrijdingsplannen dijkdoorbraak en overstroming voor dijkkring 43, 47 en 48 in te laten trekken door de voorzitter van het Algemeen Bestuur.- Kennis te nemen van het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater.
Proces/planning	
Bijlage(n)	Multidisciplinair coördinatieplan hoogwater inclusief de geactualiseerde evacuatieplannen dijkkring 43, 45, 47 en 48.

Coördinatieplan

MULTIDISCIPLINAIR COÖRDINATIEPLAN

Hoogwater, dijkringen 43, 45, 47, 48, 49 en 52

Versie Gelderland-Midden

Multidisciplinair Coördinatieplan

HOOGWATER DIJKRINGEN 43, 45, 47, 48, 49 EN 52

GEZAG

De Veiligheidsdirectie VGGM

PLAATS EN DATUM

Arnhem,

WERKINGSGBIED

De gemeenten in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Daarnaast gelden er afstemmingsbepalingen met aanliggende veiligheidsregio's en Duitsland.

AANVERWANTE DOCUMENTEN

Regionaal Crisisplan Gelderland-Midden

Vastgesteld door:

Veiligheidsdirectie VGGM

VOORWOORD

Iedereen kent de beelden uit het rivierengebied wanneer de uitwaarden bij hoogwater volstromen met water. Dit is een volstrekt normaal en eeuwenoud proces. In de toekomst kan er vaker een extreem hoge waterstand optreden, daar moeten wij als crisisorganisaties op voorbereid zijn.

In de veiligheidsregio Gelderland Midden hebben we te maken met de rivieren de Rijn, de Waal en de IJssel. De laatste keer dat de uitwaarden volliepen was in het voorjaar van 2018. De waterstand was toen 14.64m +NAP bij Lobith. Deze waterstand komt gemiddeld eens in de vijf jaar voor. Ter vergelijking in 1995 toen we voor het laatst met serieus hoogwater te maken hebben gehad was de hoogste waterstand 16.68m +NAP. Destijds zijn 250.000 mensen uit het rivierengebied geëvacueerd.

Hoogwater in ons gebied ontstaat in Duitsland en Zwitserland, meestal wanneer na een vorstperiode de temperatuur weer oploopt en de sneeuw in de Alpen begint te smelten. Wanneer dit samenvalt met een periode van langdurige regenval in Duitsland komt al dat water in 5 á 6 dagen tijd vanuit de Alpen naar Nederland en stroomt via Lobith onze regio binnen.

Bij hoogwater werkt de Veiligheidsregio Gelderland Midden nauw samen met de Waterschappen, Rijkswaterstaat en de Duitse collega's. De Waterschappen Rijn & IJssel, Vallei & Veluwe en Rivierenland zijn verantwoordelijk voor de toestand van de dijken en hebben sinds 1995 de dijken verbeterd en verhoogd. Ook de komende jaren zal dit proces in ons gebied verder gaan. Naast dijkverbetering is de afgelopen jaren op diverse plaatsen meer ruimte voor de rivier gemaakt. Rijkswaterstaat verzorgt de prognoses van de waterstanden en is verantwoordelijk voor de activiteiten op de rivier. Wanneer een waterstand wordt voorspeld van meer dan 15.00+ NAP en verdere stijging wordt verwacht, wordt door de Veiligheidsregio's in overleg met de Waterschappen opgeschaald. In zo'n geval worden in overleg met de betrokken burgemeesters (alle gemeenten in Gelderland Midden kunnen last hebben van hoogwater behalve de gemeente Rozendaal) onder leiding van de voorzitter van de Veiligheidsregio verdere maatregelen besproken. Dijkkringen beperken zich niet tot het grondgebied van één veiligheidsregio. Daarom hanteren de drie Veiligheidsregio's in Gelderland allen hetzelfde plan en dezelfde opschaling.

Tegenwoordig kunnen de dijken een waterstand van ruim boven de 17 meter aan. Zover is het de laatste jaren gelukkig niet gekomen. Wanneer dit toch gebeurt moeten een groot aantal activiteiten worden uitgevoerd door de crisisorganisaties, deze staan beschreven in dit plan.

INHOUD

VOORWOORD	3
INHOUD.....	4
1. HET GEBIED EN DE DIJKRINGEN.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Risicobenadering.....	6
1.3 Overstromingsdiepten.....	6
1.4 Dijkkringbeschrijvingen	7
2. (DREIGENDE) DIJKDOORBRAAK EN OVERSTROMING.....	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Opschalingsfasen.....	10
2.3 Evacuatiestrategie	12
2.4 Redding bewoners en handelingsperspectieven	14
3. UITVAL VITALE INFRASTRUCTUUR.....	15
3.1 Wegen- en vaarwegennet.....	15
3.2 Drinkwatervoorziening, waterhuishouding en riolering.....	15
3.3 Elektriciteit en gas	16
3.4 Communicatievoorzieningen.....	16
3.5 Kwetsbare objecten	16
3.6 Herstelfase.....	17
4. CRISISPROCESSEN, AFSTEMMING VEILIGHEIDSREGIO'S EN DUITSLAND.....	18
4.1 Inleiding	18
4.2 Afstemming veiligheidsregio's.....	18
4.3 Dijkkringoverleg.....	18
4.4 Landelijke afstemming	19
4.5 Internationale afstemming	19
5. VERSPREIDING.....	20
Bijlage 1 Taken & aandachtspunten m.b.t. Hoogwater	21
Bijlage 2 Evacuatieplannen dijkringen.....	25
Bijlage 3 Leidraad voor het evacueren van vee	26
Bijlage 4 Kans op evacuatie en benodigde voorbereidingsdagen.....	27

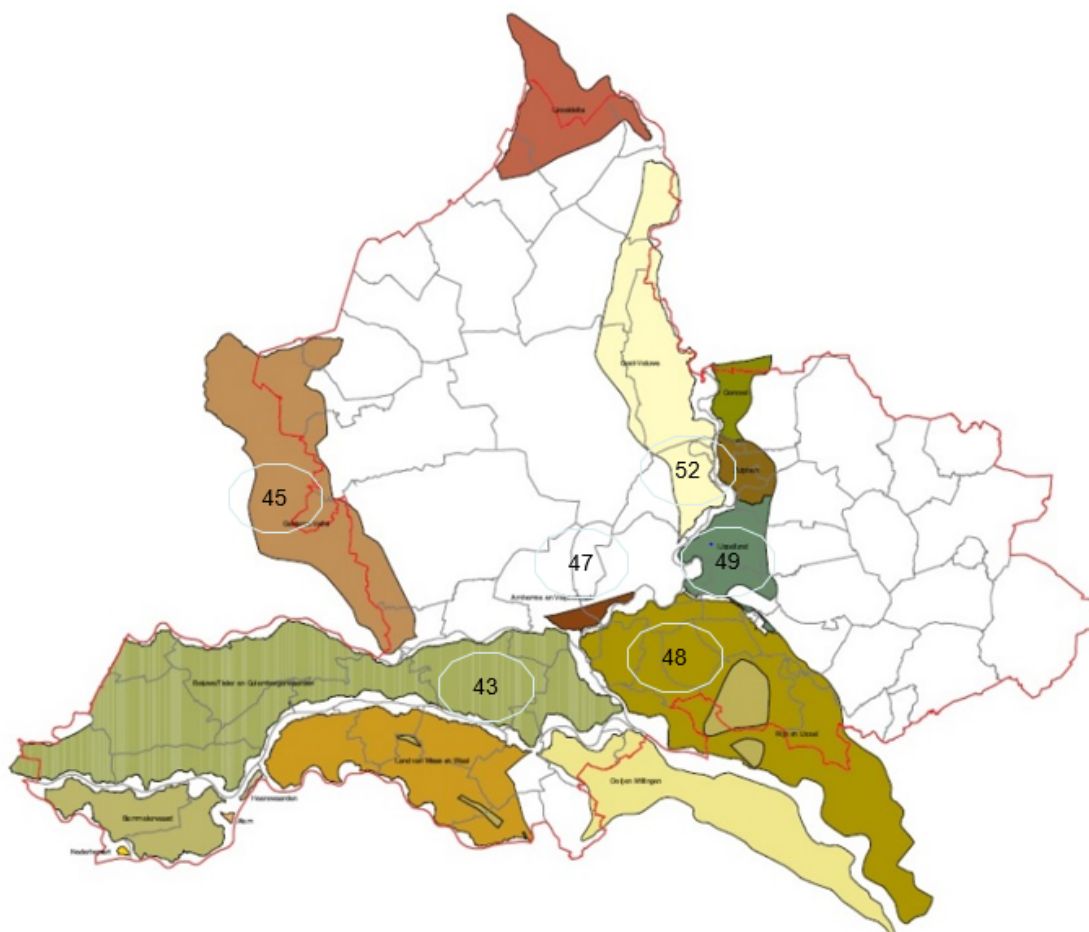
1. HET GEBIED EN DE DIJKRINGEN

1.1 Inleiding

Uit het Regionaal Risico Profiel blijkt dat hoogwater of beter een (dreigende) dijkdoorbraak of overstroming één van de grootste bedreigingen voor de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden vormt. Alle gemeenten in Gelderland-Midden kunnen te maken krijgen met een (dreigende) dijkdoorbraak of overstroming, uitgezonderd de gemeente Rozendaal.

In de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zijn de volgende dijkringen gelegen:

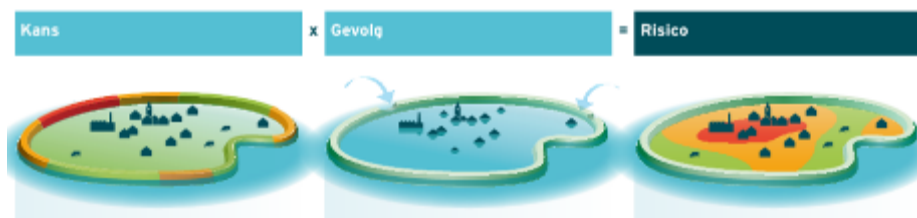
Dijkkring:	Naam:	Gemeenten:	Bijzonderheden:
43	<i>Betuwe- Tieler- en Culemborgerwaarden</i>	<i>Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe</i>	<i>wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid</i>
45	<i>Gelderse Vallei</i>	<i>Ede, Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen</i>	<i>Wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Utrecht (apart coördinatieplan is voor deze dijkkring beschikbaar)</i>
47	<i>Arnhemse- en Velperbroek</i>	<i>Arnhem, Rheden</i>	
48	<i>Rijn en IJssel</i>	<i>Doesburg, Duiven, Westervoort, Zevenaar</i>	<i>Wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland</i>
49	<i>IJsselland</i>	<i>Doesburg</i>	<i>Wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland</i>
52	<i>Oost-Veluwe</i>	<i>Rheden (alleen kern Spankeren)</i>	<i>Wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland</i>

Afbeelding 1: Overzicht dijkringen in de provincie Gelderland, de genummerde dijkringen liggen in het verzorgingsgebied van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

1.2 Risicobenadering

Risico is een combinatie van kansen en gevolgen (figuur 2). De overstromingsrisico's per dijkkringgebied zijn in beeld gebracht door de analyses van Veiligheid van Nederland in kaart (VNK2)¹. Voor de diverse onderdelen van de dijkringen is bepaald wat de kans is dat de dijkkring faalt (dijkdoorbraak). Ook is bepaald wat de potentiële gevolgen hiervan zijn (economische schade en slachtoffers).

Figuur 2: Risicobenadering (VNK2)

Er is inzichtelijk gemaakt welke faalmechanismen veel bijdragen aan de kans op een dijkdoorbraak. De mogelijke faalmechanismen zijn:

- Overloop en golfoverslag;
- Afschuiving van het binnentalud;
- Erosie door beschadiging van de bekleding;
- “Piping”.

Gebleken is dat de dijken in Nederland eerder te smal zijn dan te laag. Dijken kunnen bezwijken vóórdat er water over de dijk loopt. Het faalmechanisme “piping” is daarbij een belangrijk mechanisme gebleken. Een ander belangrijk inzicht is het zogenaamde lengte-effect. Dit is het fenomeen dat de kans dat er ergens een dijk doorbreekt groter is naarmate de waterkering langer is. Dat heeft alles te maken met de grote variabiliteit van de Nederlandse bodemopbouw.

Voor burgers en professionals zijn overstromingspatronen en overstromingssimulaties beschikbaar via het landelijke informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO): <https://www.basisinformatie-overstromingen.nl/liwo/> Daarbij is op deze site voor de professional ook informatie beschikbaar m.b.t. evacuatie en overstroombare vitale verkeersstructuur.

Dijkkring	Overstromingskans (p/jaar)	Economisch risico (M€/jaar)	Slachtoffer risico (aantal/jaar)
43	>1/100	176,4	3,7
45	1/180	37,9	0,8
47	1/2700	1	0,04
48	1/530	6,4	0,2
49	1/460	0,8	0,01
52	1/140	3,6	0,05

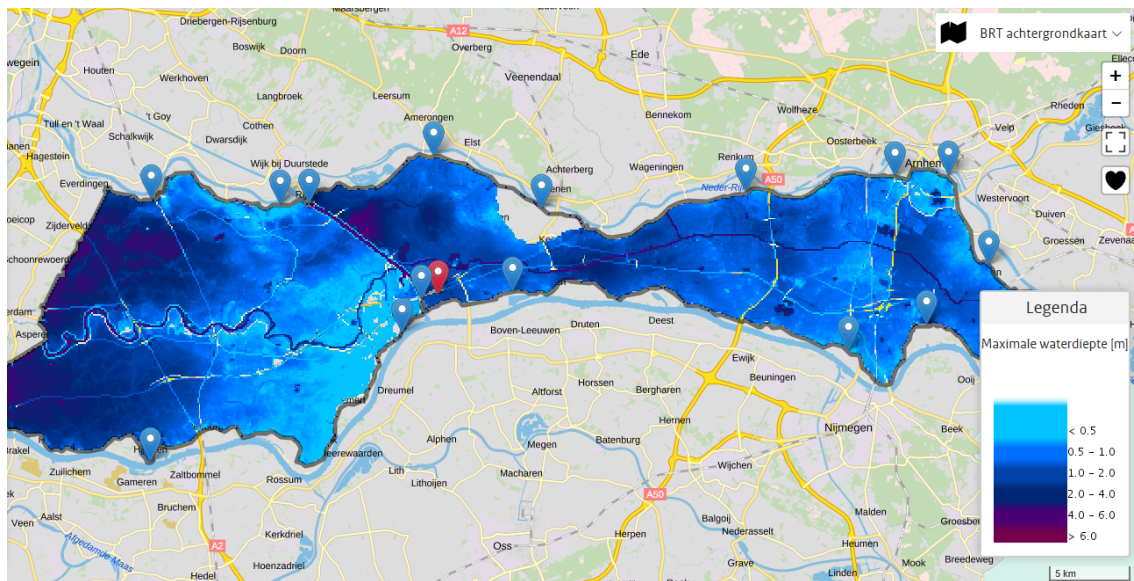
Figuur 3: tabel overstromingsrisico's (VNK2)

1.3 Overstromingsdiepten

Hoge waterstanden op de rivier kunnen op tal van plaatsen leiden tot het falen van de dijkkring. Tijdens een dijkdoorbraak zal het lager gelegen gebied binnen de dijkkring in snel tempo onder water komen te staan. Specifieke omstandigheden zoals waterhoogte en de grootte van het geslagen gat (bres) kunnen van grote invloed zijn op de werkelijk optredende effectgebieden bij een dijkdoorbraak.

Het is zeer waarschijnlijk dat de dreiging van een dijkdoorbraak gelijktijdig in meerdere dijkringen optreedt, vanuit de Rijn en/of de IJssel, met mogelijk een overstroming in meerdere dijkringen als gevolg. Ook zijn cascade effecten mogelijk waarbij een doorbraak van de ene dijkkring leidt tot een doorbraak in een andere dijkkring, bijvoorbeeld wanneer inundatiewater uit de Rijn op de IJssel komt.

¹ VNK2 was een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg. Rijkswaterstaat voerde het project uit in nauwe samenwerking met de waterkeringbeheerders, provincies, kennisinstellingen en ingenieursbureaus

Afbeelding 4: Overstromingsdiepten Gelderland-Midden (bron LIWO)

Het watermanagementcentrum Nederland (WMCN) in Lelystad is leidend voor de kennis en informatie over het Nederlandse watersysteem. De waterkamer van het WMCN monitort continu de waterstanden, overstromingsdreiging, watertekorten en/of waterkwaliteit. En geeft deze informatie o.a. door aan Waterschappen en Veiligheidsregio's.

Informatie over actuele waterstanden:

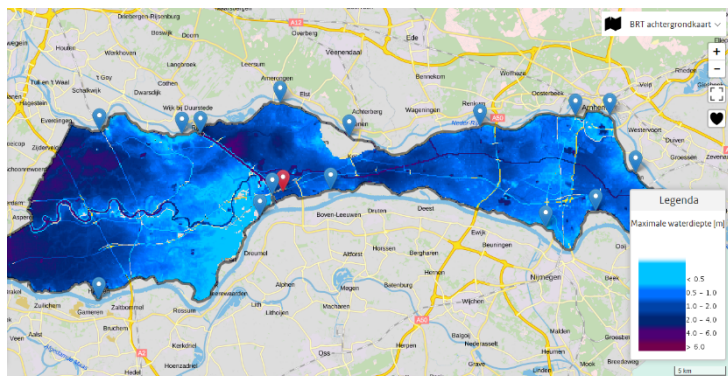
<https://waterinfo.rws.nl/#!/kaart/waterhoogte-t-o-v-nap/>

1.4 Dijkkringbeschrijvingen

Dijkkring 43 Betuwe-, Tieler- en Culemborgerwaarden:

Een dijkdoorbraak in de dijkkring 43 zal onder andere de gemeenten Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe betreffen. Ook negen gemeenten gelegen in Gelderland-Zuid (Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaard, Neerijnen, Neder-Betuwe, Nijmegen-Noord, Tiel en Gorinchem) worden getroffen.

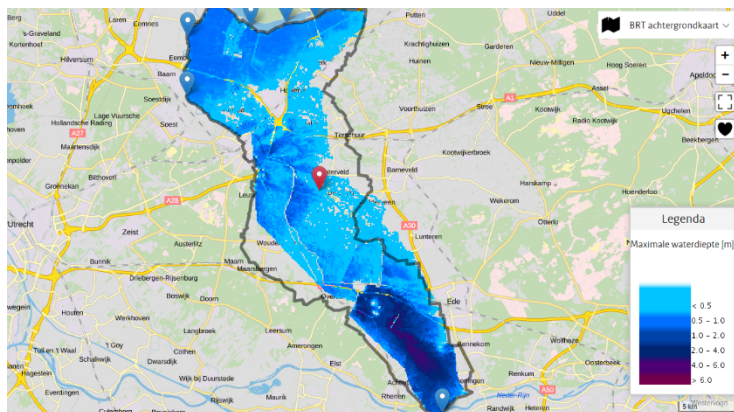
Het gebied wordt doorkruist door de spoorlijnen Arnhem - Nijmegen en Geldermalsen - Elst (Gld). De Betuweroute loopt over een afstand van 25 km door het gebied van Gelderland-Midden en ook over 50 kilometer door het gebied van Gelderland-Zuid, het betreft één dijkkring. Belangrijk hierbij is de tunnel van de Betuweroute onder het Pannerdens Kanaal. De belangrijkste doorgaande weg in het gebied is de noord-zuidverbinding: Rijksweg A50. Als belangrijkste oost-westverbinding fungeert de rijksweg A15. Deze rijkswegen liggen plaatselijk op maaiveldhoogte en zijn kwetsbaar ingeval van een overstroming. Een andere belangrijke noordelijke en zuidelijke toegang tot het gebied is de A325 (Elden-Lent).

Afbeelding 5: Dijkkring 43 Betuwe-, Tieler- en Culemborgerwaarden

Dijkring 45 Gelderse Vallei

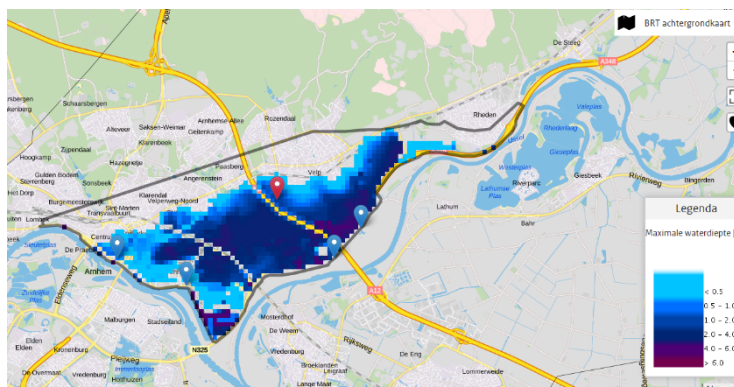
Dijkring 45 bestaat uit de Gelderse Vallei die ligt ingeklemd tussen de Neder-Rijn en het Veluwemassief aan de oostzijde, de Utrechtse heuvelrug aan de westzijde en de randmeren aan de noordzijde. De oppervlakte van het gebied is circa 37.300ha. Binnen het dijkkringgebied liggen – delen van – de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen (Gelderland-Midden) en de gemeenten Putten, Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Rhenen, Veenendaal, Woudenberg en Utrechtse Heuvelrug. De dijkkring telt ongeveer 325.000 inwoners. Voor deze dijkkring is een apart coördinatieplan gemaakt door de Veiligheidsregio Utrecht in samenwerking met Gelderland-Midden.

Afbeelding 6: Dijkkring 45 Gelderse Vallei

Dijkring 47 Arnhemse- en Velperbroek

Bij een dijkdoorbraak van de Neder-Rijn en de Gelderse IJssel in dijkkring 47 worden de gemeenten Arnhem en Rheden (Velp) getroffen. Dijkkring 47 heeft een oppervlakte van 2.000ha en circa 75.000 inwoners. De A12 (Velperbroek) is de belangrijkste verkeersader in het gebied.

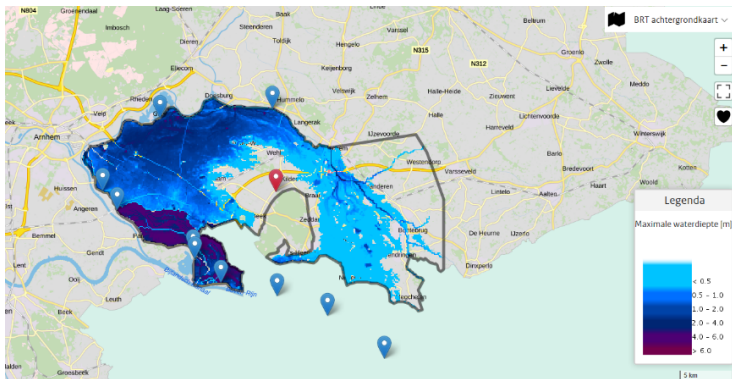
Afbeelding 7: Dijkkring 47 Arnhemse- en Velperbroek

Dijkring 48 Rijn en IJssel

Dijkringgebied 48 Rijn en IJssel is het gebied dat wordt beschermd door de waterkering vanaf Bisslich in Duitsland via Tolkamer, Pannerden, Westervoort, Angerlo tot aan de hoge grond in Doetinchem. Deze kering ligt langs de Rijn, de IJssel en de Oude IJssel. Het Nederlandse deel vanaf Spijk heeft een lengte van circa 52,2 km en valt het onder beheer van Waterschap Rijn en IJssel.

- De dijkkring overstroomt vanaf het westen
- Er is een natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt (Montferland – Elterberg ingesloten gebied)
- Er zijn binnen de dijkkring twee gebieden die droog blijven (Montferland en Elterberg).
- De inundatiediepte verschilt van 0.5m. tot 4.0m.
- De inundatietijd verschilt van 2 uren tot 72 uren.

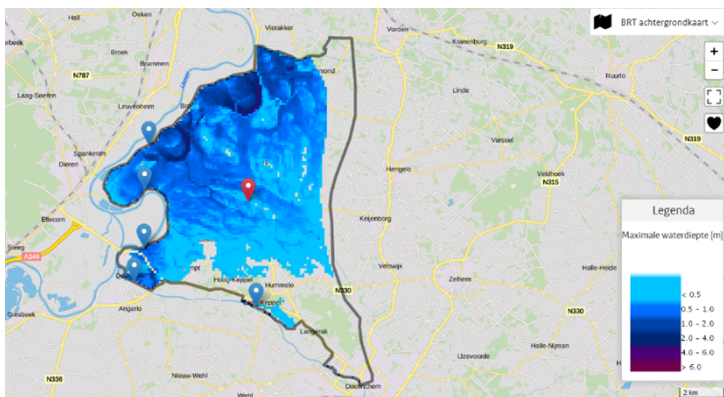
De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar vallen volledig binnen dijkkringgebied 48. Deze gemeenten hebben samen zo'n 84.000 inwoners op een oppervlakte van circa 149 km².

Afbeelding 8: Dijkkring 48 Rijn en IJssel

Dijkkring 49 IJsselland

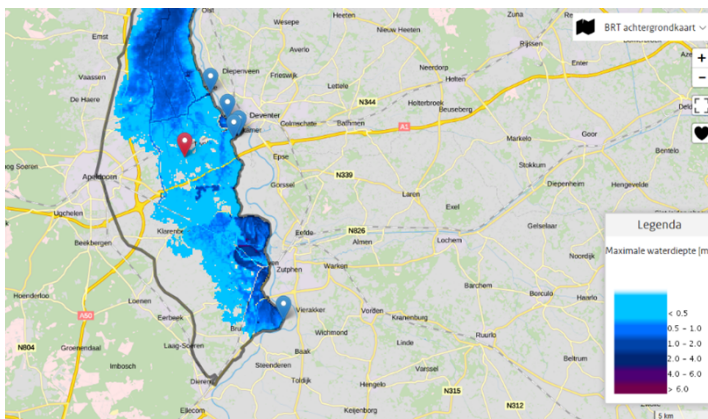
Dijkkringgebied 49 heeft een oppervlakte van circa 8.700 ha met circa 20.000 inwoners. Het dijkkringgebied omvat drie gemeenten: Doetinchem, Doesburg en Bronckhorst. Ten zuiden van dijkkring 49 vormt de Oude IJssel het buitenwater. Deze mondt bij Doesburg uit in de IJssel. Vanaf Doesburg tot aan het Stroomkanaal van Hackfort vormt de IJssel het buitenwater. Net ten noorden van Doesburg ligt de waterkering langs een oude stroomgeul van de IJssel: Het Zwarte Schaar. Het Stroomkanaal van Hackfort met de naastliggende categorie-C kering is de grens tussen dijkkringgebied 50, Zutphen en dijkkringgebied 49, IJsselland. In het oosten grenst het gebied aan hoge gronden.

Afbeelding 9: Dijkkring 49 IJsselland

Dijkkring 52 Oost-Veluwe

Dijkkringgebied 52 Oost-Veluwe omvat de waterkering op de westoever van de rivier de IJssel, lopende van Dieren stroomafwaarts in het zuiden tot Hattem in het noorden. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het dijkkringgebied begrensd door de hoge gronden van de Veluwe. Het merendeel van de dijkkring is gelegen in de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland. Een klein gedeelte van deze dijkkring valt onder veiligheidsregio Gelderland-Midden (gemeente Rheden, kern Spankeren 1.010 inwoners).

Afbeelding 10: Dijkkring 52 Oost-Veluwe

2. (DREIGENDE) DIJKDOORBRAAK EN OVERSTROMING

2.1 Inleiding

Vanwege de omvang van een overstroming en de geringe capaciteit van hulpdiensten zal het merendeel van de mensen op zichzelf zijn aangewezen om zich in veiligheid te brengen. Dat geldt niet alleen voor de evacuatie, maar ook voor de reddingsfase wanneer er sprake is van een daadwerkelijk dijkdoorbraak. Dit betekent dat stimuleren van zelfredzaamheid en burgerparticipatie een belangrijk uitgangspunt is bij risico- en crisiscommunicatie.

2.2 Opschalingsfasen

De melding van de te verwachten waterstand wordt vanuit de hoogwaterberichtgeving door Rijkswaterstaat doorgegeven aan de Gemeenschappelijke Meldkamer én aan de Waterschappen Rijn & IJssel, Waterschap Vallei en Veluwe & Waterschap Rijn en IJssel.

De waterschappen binnen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geven duiding aan de voorspelde waterstanden en de bijbehorende dreiging voor de dijkringen binnen hun verzorgingsgebied en stemmen dit onderling af. De op- en afschaling van de dijkbewakingsorganisatie worden per waterschap bepaald en zijn afhankelijk van risico's en gebiedseigenschappen.

Er is een landelijk opschalingsschema gerelateerd aan de waterstand bij Lobith. Dit schema wordt gehanteerd door de veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat en de waterschappen.

***De opschalingsfasen gaan in wanneer de Rijn:
24 uur vóór de maatgevende waterstand (13.00 m boven NAP) in de Rijn bij Lobith bereikt zal worden en een verdere stijging wordt verwacht***

De betreffende afbouwfasen gaan in als de vermelde waterstand is bereikt en er een verdere daling wordt verwacht.

De betreffende *GRIP-fasen* gaan in als er een opschalingsfase door een waterschap wordt afgekondigd **op basis van** een waterstand.

Voordat in een regio wordt opgeschaald, is er overleg tussen de Waterschappen en de Veiligheidsregio's. De operationele leiders van Waterschappen en Veiligheidsregio's (of hoofden Veiligheidsbureau) in Gelderland overleggen met en informeren elkaar.

WMCN		Waterschappen WSVV, WRIJ, WSRL	Veiligheidsregio's	Leiding en coördinatie	Bijstandsverlening
Er is sprake van regulier dagelijks waterbeheer.		Tot + 13.00m. NAP bij Lobith of lager.	-	-	-
Hier en daar zijn (verwachte) waterstanden verhoogd. Waterbeheerders nemen standaardmaatregelen. Gebruiksfuncties op en aan het water worden mogelijk beperkt.		Fase 1 Vanaf +13.00m. NAP bij Lobith en stijgend.	-	De uitvoeringscoördinatie ligt bij de afzonderlijke instanties. Veiligheidsregio's worden op ROT niveau geinformeerd door het Waterschap.	Geen bijzondere bijstand noodzakelijk
12.00m. + NAP (zomer) 13.00m. +NAP (winter)	4.400 (m3/s) afvoer zomer 5.400 (m3/s) afvoer winter				
Meerdere keren per jaar	Meerdere keren per jaar				
De dreiging van het hoogwater neemt (naar verwachting) toe. Waterbeheerders nemen verdergaande maatregelen. Indien nodig worden grootschalige maatregelen voorbereid. Gebruiksfuncties op en aan het water worden beperkt. Lichte schade aan waterkering kan optreden.		Fase 2 Vanaf +15.00m NAP bij Lobith en stijgend.	GRIP 2	Het ROT komt voor de eerste keer bijeen. Er is niet standaard een CoPI actief.	-Bijstand volgens normale intergemeentelijke afspraken. -Bijstand voor politie, ambulancedienst en brandweer via eigen bijstandsregelingen. -Bijstand overige diensten (defensie, KPN, energiebedrijven, waterstaat, particulieren) aangevraagd via ROT. -Alle bijstands aanvragen worden regionaal ingediend bij en door het ROT.
15.00m. + NAP 1 maal per 5 jaar	8.100 (m3/s) afvoer 1 maal per 5 jaar				
Ernstige en uitzonderlijke situatie in het watersysteem (verwacht). Grootschalige noodmaatregelen worden mogelijk getroffen. Schade kan optreden. Nationale veiligheid kan in het geding zijn.		Fase 3 en 4 Vanaf +16.50m NAP bij Lobith en stijgend (MHW 18.00m +NAP).	GRIP 4/5	-ROT, RBT en Stafsecties zijn volledig bemand en operationeel. -ROT/RBT gaan over op 24-uurs operationaliteit . -Start maatregelen ter uitvoering van evacuatie op basis van besluitvorming van het RBT. -Evacuatie vindt plaats conform het draaiboek publieke zorg -In de bedreigde gemeenten worden de gemeentelijke lokale teams opvang actief. -Er is niet standaard een CoPI actief.	Geen verschil met de vorige coördinatiefase.
16.50m. + NAP 1 maal per 100 jaar (MHW 18.00m. + NAP)	11.800 (m3/s) afvoer 1 maal per 100 jaar				

Figuur 11: Landelijke gehanteerde opschalingstabel

2.3 Evacuatiestrategie

In de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden wordt bij een dreigende overstroming of dijkdoorbraak de strategie gehanteerd van “preventieve evacuatie van een dijkkring”.

Voor het nationale niveau is door het ministerie van Infrastructuur en milieu in samenwerking met andere ministeries en partijen een Nationaal Crisisplan Evacuatie (NCP-E) opgesteld in 2016:

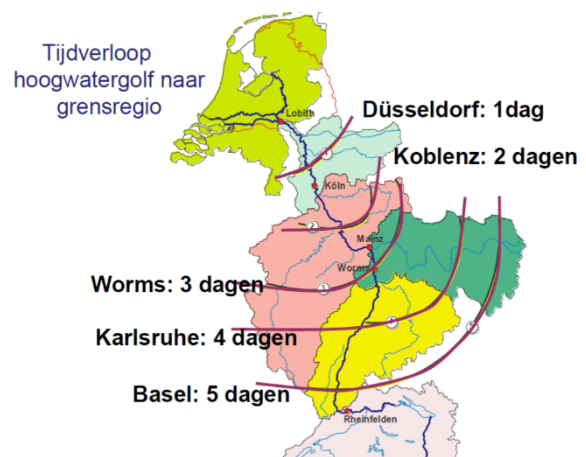
<http://publicaties.minienm.nl/documenten/nationaal-crisisplan-hoogwater-en-overstromingen>

Via het landelijke informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO) zijn voor de professionals evacuatiegegevens beschikbaar

(<https://www.basisinformatie-overstromingen.nl/liwo/#/kaarten>)

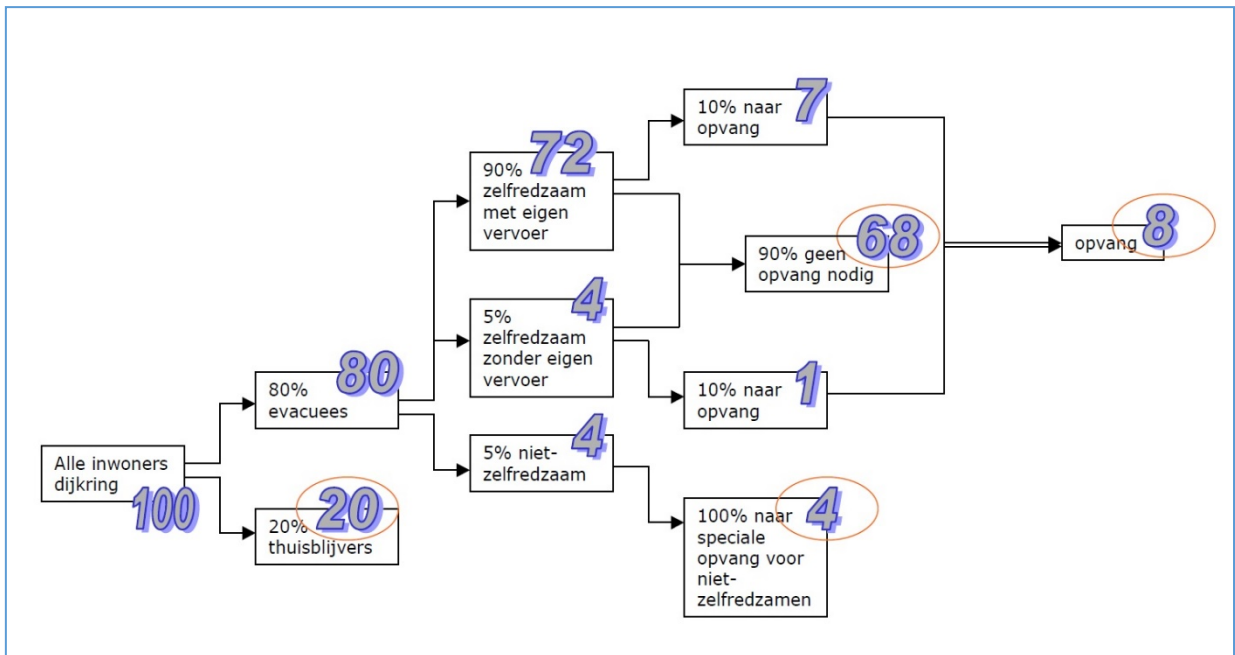
Tijdsverloop:

Als de dreiging van een dijkdoorbraak reëel wordt, worden preventieve maatregelen getroffen. De dreiging van een dijkdoorbraak/overstroming hangt nauw samen met de maatregel voor preventieve evacuatie. In de figuur hiernaast is te zien hoe lang een hoogwatergolf op de Rijn erover doet om de grens van onze regio te bereiken.

Bij evacuaties kan men uitgaan van een aantal categorieën inwoners. De getallen zijn gebaseerd op de ervaring uit 1995 en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuaties (figuur 6):

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan de oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis;
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer en 5% niet-zelfredzaam;
- Maximaal 10% van alle redzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek;
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Figuur 12: van de honderd inwoners blijven er dus twintig thuis. Van de honderd inwoners kan ruim tweederde (68 personen) zich volledig zelf redden. Deze mensen vertrekken zelf, vinden zelf een uitgang uit de dijkkring en vinden onderdak bij familie of kennissen in veilige gebieden. Acht personen hebben opvang nodig. Vier personen hebben speciale opvang nodig.

Er zijn twee manieren van evacueren, horizontale en verticale evacuatie. Met horizontaal evacueren wordt bedoeld dat men het gebied (dijkkring) uitvlucht als er een grote kans is dat een dijkkring gaat doorbreken.

Met verticaal evacueren wordt bedoeld dat de burgers hoger gelegen objecten/locaties binnen het bedreigde gebied zelf gaan opzoeken als horizontaal evacueren niet meer mogelijk blijkt te zijn. Dit kan bijvoorbeeld een tweede verdieping of zolder zijn, maar ook een nabijgelegen flat of ander hoog gebouw. Wanneer dit massaal gebeurt is dit een zwaartepunt voor de acute crisisbestrijding.

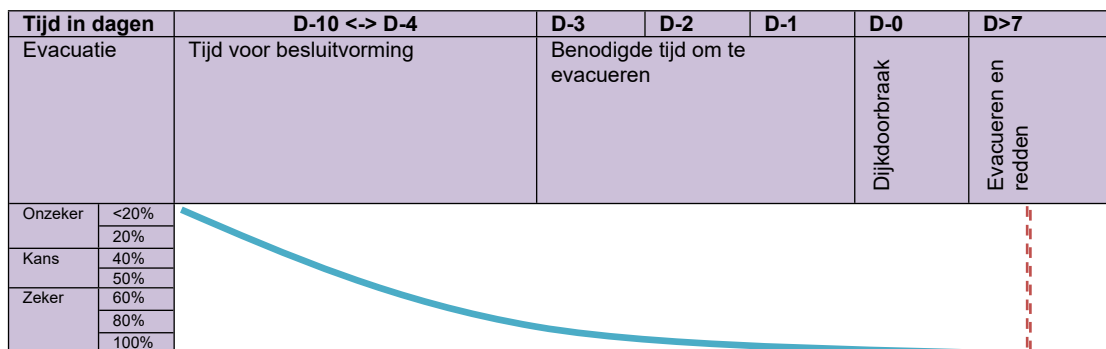
De tijd vanaf het moment van waarschuwen op basis van de eerste informatie tot aan het moment van wel of niet overstroomd is beschreven in de coördinatiefasen.

Naarmate deze coördinatiefasen langer duren, kunnen experts met steeds meer zekerheid antwoorden geven op de vraag of en waar er bressen ontstaan en welke belasting er op de dijk(en) zal zijn. Deze zekerheden zijn niet absoluut. Er is altijd nog een mogelijkheid dat de overstroming zich niet zal voordoen, of eerder/latere komt, groter/kleiner is of elders optreedt.

Paradoxaal is, dat naarmate in deze dreigingsfase de tijd tot de verwachte dijkdoorbraak afneemt en mogelijk de zekerheid van een doorbraak toeneemt, de effectiviteit van evacuatie afneemt. Om mensen te evacueren en om hulpverleningsdiensten en materieel in gereedheid te brengen en naar het bedreigde gebied te brengen, is tijd nodig.

Strategieën die leiden tot minder, tot in het uiterste geval geen, verplaatsingen zijn dan alleen nog haalbaar (verticaal evacueren). Hierbij wordt opgemerkt dat de mensen die na een dijkdoorbraak in overstroomd gebied aanwezig zijn, moeten worden gered. De effectiviteit van een evacuatiestrategie hangt niet alleen af van het succes in de fasen 0 en 1, maar ook in de daarop volgende fasen.

Extra 'wrang' is het gegeven, dat nooit met absolute zekerheid kan worden voorspeld welke 'zwakke' keringen het begeven. Het is dus mogelijk dat ingrijpende maatregelen zoals de evacuatie van tienduizenden, zo niet honderdduizenden, achteraf niet nodig is geweest omdat de overstroming niet, of elders is opgetreden.

Tabel: kans op evacuatie en benodigde voorbereidingsdagen

De benodigde evacuatiereistijd van 72 uur is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- 12 uur voorafgaand aan de evacuatie dient het verzoek tot evacuatie te worden gecommuniceerd;
- 48 uur moet worden gehanteerd om 100% van de inwoners die in het gebied aanwezig zijn horizontaal te evacueren (LIWO);
- 12 uur na afloop van het evacuatieverkeer in verband met veiligheidsmarge /tijd voor de hulpverleners tot aan de verwachte doorbraak.

Bij een evacuatie geldt de volgende werkwijze:

- Vóórdat het besluit wordt genomen tot evacuatie worden in het bedreigde gebied de volgende maatregelen genomen:
 - evacuatie van niet-zelfredzamen (inwoners met zorgbehoefte/inwoners zonder eigen vervoer);
 - sluiten scholen;
 - afgelasten evenementen.
- Vee/grote dieren worden geëvacueerd tot het moment dat evacuatie van mensen aan de orde is;
- Spontane evacuatie wordt gestimuleerd en begeleid;
- Redden/evacueren van mensen gaat voor voorkomen/beperken van schade;
- Preventieve evacuatie wordt vroegtijdig gestart;
- Wel verkeer uit de dijkkring mogelijk maar niet in.

2.4 Redding bewoners en handelingsperspectieven

Indien er daadwerkelijk sprake is van een dijkdoorbraak is er geen tijd meer om mensen gestructureerd te evacueren (horizontaal evacueren). Inwoners die achterblijven of ergens stranden tijdens de evacuatie worden door het stijgende koude water met verdrinking en/of onderkoeling bedreigd. Om deze reden worden bewoners die zich bevinden in het gebied dat is ingesloten door water, gevraagd in de woning te wachten op redding. Bewoners van 1-lagige woningen zal worden gevraagd naar een hogere locatie binnen het gebied te gaan (verticaal evacueren).

In het geval van een dijkdoorbraak zal het beroep op de capaciteit van de hulpverleningsdiensten zeer groot zijn. Er dient hierbij rekening te worden gehouden met de inzet van het defensiepotentieel in het kader van de civiel-militaire samenwerking. Het zal veel langer gaan duren voordat de benodigde hulp ter plaatse komt. Er dient door de burgers dus rekening te worden gehouden dat men op die plek waarschijnlijk een aantal dagen zal moeten verblijven. De burgers moeten dus zelf zorgdragen dat er op die plek dekens liggen en dat er toegang is tot eten en schoon drinkwater voor een aantal dagen.

3. UITVAL VITALE INFRASTRUCTUUR

De volgende uitval van vitale infrastructuur treden op wanneer er sprake is van een dijkdoorbraak en overstroming (voor dit incidenttype is een apart coördinatieplan verstoring vitale voorzieningen opgesteld):

1. Uitval wegen- en vaarwegennet
2. Uitval drinkwatervoorziening, waterhuishouding en riolering
3. Uitval elektriciteit en gas
4. Uitval communicatievoorzieningen
5. Uitval kwetsbare objecten

De uitval van vitale infrastructuur in overstromde gebieden kan leiden tot uitval in niet-overstromde gebieden en dus tot een verspreiding van de gevolgen van de overstroming. De indirecte schade van uitval van de vitale infrastructuur (keteneffecten) kan heel groot zijn en langdurig. Het is dus belangrijk om te weten waar de vitale infrastructuur nog intact is. Met diverse vitale infrastructuur partners zijn in convenanten afspraken hierover gemaakt.

3.1 Wegen- en vaarwegennet

In het dijkringgebied liggen diverse grote infrastructurale werken, zoals rijkswegen, spoorlijnen en kanalen. Zo wordt het gebied doorsneden door de A50, A1, A28 en de diverse N wegen.

In geval van overstroming is het transportsysteem van belang voor:

- evacuatie;
- de bevoorrading van mensen en objecten (o.a. diesel voor noodstroomvoorzieningen);
- herstel van de (vitale) infrastructuur.

3.2 Drinkwatervoorziening, waterhuishouding en riolering

Door een overstroming kan het drinkwatersysteem uitvallen door:

- De uitval van elektriciteit werken de pompstations en waterwinningen niet meer. Noodstroomvoorzieningen moeten dan elektriciteit leveren.
- Beschadiging van het drinkwaterstelsel door het wegvallen van de druk.
- De verontreiniging van de drinkwaterbronnen (oppervlaktewater).

Als de drinkwatervoorziening uitvalt dan kan dit tot ontwrichting of zelfs stilstand van het dagelijkse leven leiden, zeker in combinatie met uitval van andere nutsvoorzieningen zoals elektriciteit en gas. Ontwrichting in de zin van gebrek aan voldoende schoon en veilig drinkwater met grote risico's voor de volksgezondheid. Daarnaast brengt uitval van drinkwater enorme keteneffecten teweeg.

Afhankelijk van de hoogteligging van de gemalen kunnen deze onder water komen te staan en uitvallen. De gemalen met betrekking tot de waterhuishouding hebben een belangrijke rol bij het wegpompen van het water nadat de overstroming heeft plaatsgevonden.

Bij een overstroming zal de riolering en de afvalwaterafvoer uitvallen. Toiletten kunnen niet meer worden doorgetrokken, omdat riolen het afvalwater niet meer afvoeren. In lage gelegen gebieden kan het riool in gebouwen overlopen, door de opwaartse druk die wordt veroorzaakt door de overstroming.

3.3 Elektriciteit en gas

De elektriciteitsvoorziening kan uitvallen door de volgende oorzaken:

- Uitschakeling van het netwerk om het gevaar van elektrocutie te voorkomen;
- Uitval als gevolg van schade aan het netwerk, voornamelijk de transformatorvoorzieningen (verdeelstations en transformatorhuisjes);
- Uitval van elektriciteitscentrales door directe schade aan de centrales of door gebrek aan brandstof (aardgas).

Bij een overstroming kan zowel de elektriciteit binnen als buiten het overstromde gebied uitvallen. Een afschakelprogramma zal ingang worden gezet. De stations die als eerste worden geraakt zullen als eerste worden afgeschakeld, dit om grotere schade te voorkomen. Een uiteenlopend aantal systemen hebben afhankelijkheidsrelaties met de elektriciteitsvoorziening. Het is moeilijk in te schatten welke effecten uitval van de elektriciteit met zich meebrengt. In ieder geval moet gedacht worden aan uitval verkeerssystemen, pinautomaten, liften, koelkasten en licht. Daarnaast kan uitval keteneffecten veroorzaken in gebieden waar geen overlast is van hoogwater zoals rioolzuiveringen.

De noodstroomvoorzieningen van ziekenhuizen, zorginstellingen en bedrijven die niet liggen in het niet overstromde gebied zijn hierbij zeer belangrijk. Er zal aandacht besteed moeten worden aan het draaiend houden van de noodstroomvoorzieningen (bevoorrading diesel).

Als gevolg van een overstroming kan de gasvoorziening uitvallen door:

- De uitschakeling van het distributienetwerk om uitstroom van gas te voorkomen.
- Uitval in de lagedruk leidingen van het distributienet, waterslot (30 cm water).

Bij een dijkdoorbraak/overstroming zal het volledig herstel van de elektriciteits- en gasvoorziening maanden duren. De zaken die voorzien in de primaire levensbehoeften zullen uitvallen door het gebrek aan elektriciteit en gas.

3.4 Communicatievoorzieningen

Het telecomnetwerk kan uitvallen door de volgende oorzaken:

- Uitval van een deel van het netwerk als gevolg van de beschadiging van knooppunten, wijkcentrales en randapparatuur bij zendmasten. De kasten voor onder andere het GSM-netwerk bevinden zich op maaiveldhoogte.
- Overbelasting van het netwerk door een te grote vraag (telefonie/internet).
- Uitval van elektriciteit doordat alle objecten in het telecomnetwerk afhankelijk zijn van elektriciteit.

Door een overstroming hebben bedrijven en burgers niet meer de beschikking over internet en (mobiele) telefonie. Niet alleen kan er niet meer worden getelefoneerd, maar ook de digitale televisie is niet meer beschikbaar. Buiten het overstromde gebied blijft het telecomnetwerk nog wel functioneren (noodstroomvoorzieningen).

Ook de communicatie tussen de hulpdiensten (C2000) zal in ernstige mate worden verstoord of niet mogelijk zijn door de uitval van de telecommunicatie. Ook kunnen burgers het alarmnummer niet meer bereiken in de overstromde dijkkring. Er kunnen dus geen meldingen van incidenten en ongevallen worden gedaan.

Het is verstandig om alternatieve informatiepunten in te richten. Denk hierbij aan bekende locaties voor burgers zoals gemeentehuizen, politie en brandweerkazernes. In bijlage C is een overzicht opgenomen met brandweerkazernes en beschikbare noodstroomvoorzieningen en politiebureaus.

3.5 Kwetsbare objecten

Kwetsbare objecten zijn gebouwen waarin zich (veel) mensen kunnen bevinden of gebouwen waar niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn. Het gaat hierbij onder andere om objecten zoals zorginstellingen, ziekenhuizen en (chemische) industrie. Deze kwetsbare objecten zijn afhankelijk van elektriciteit, gas en drinkwater, afvoer van afvalwater, de aanvoer van levensmiddelen en medicijnen en de inzetbaarheid van personeel.

Informatie over de locaties van kwetsbare objecten:

<http://nederland.risicokaart.nl/risicokaart.html>

3.6 Nafase

Als het water uit het overstroomd gebied weg is, moet het plan nafase worden uitgevoerd. De vitale infrastructuur is beschadigd of zelfs verdwenen. Het gebied is op dit moment niet geschikt voor bewoning. Het herstel van het gebied is een langdurig en ingrijpend proces, waarbij veel menskracht, expertise en materieel voor benodigd is. Bij het herstel van de vitale infrastructuur zijn een groot aantal partijen betrokken. Deze partijen zijn binnen Nederland op hoofdlijnen in te delen in de volgende categorieën:

- eigenaren en beheerders van de vitale infrastructuur (privaat en publiek);
- gemeenten;
- provincies;
- nationale overheid;
- waterschappen en veiligheidsregio's.

De genoemde partijen hebben allemaal hun eigen verantwoordelijkheden en spelen vanuit die verantwoordelijkheid een bepaalde rol bij het herstel, de wederopbouw en de terugkeer van de bewoners.

De veiligheidsregio heeft met de volgende partijen convenanten afgesloten die van belang zijn voor het herstel van de vitale infrastructuur:

- wegen en vaarwegennet (Rijkswaterstaat);
- drinkwatervoorziening (Vitens);
- oppervlaktewater en waterkering (Waterschap Rivierenland, Waterschap Vallei en Veluwe en Waterschap Rijn en IJssel);
- elektriciteit en gas (Liander en TENNET).

Naast de genoemde partijen die een belangrijke rol spelen, geldt dat het herstel van de vitale infrastructuur ook een grensoverschrijdend karakter heeft.

Op de risicokaart staan risico's (bv hoogwater), risicolocatie 's zoals BRZO-inrichtingen en kwetsbare objecten (zoals zorginstellingen, ziekenhuizen en gevangenissen).

Deze kwetsbare objecten hebben een hoge prioriteit bij evacuaties en vitale aansluitingen zoals stroom, gas, drinkwater, de afvoer van afvalwater, de aanvoer van levensmiddelen en medicijnen en de inzetbaarheid van personeel.

Informatie over de risico's en risicolocaties:

<http://nederland.risicokaart.nl/risicokaart.html>

4. CRISISPROCESSEN, AFSTEMMING VEILIGHEIDSREGIO'S EN DUITSLAND

4.1 Inleiding

De hoofdstructuur ten tijde van een crisis of ramp is beschreven in het Regionaal Crisisplan Gelderland-Midden. Deze structuur wordt ook bij een (dreigende) dijkdoorbraak of overstroming gehanteerd. De taakstelling van de betrokken partijen bij een (dreigende) dijkdoorbraak komt zoveel mogelijk overeen met de reguliere taakstelling in de rampenbestrijdingsorganisatie.

Op de volgende punten kan e.e.a. afwijken:

- afstemming met waterschap Rijn & IJssel, waterschap Rivierenland, waterschap Vallei & Veluwe, Rijkswaterstaat;
- afstemming met buurregio's VNOG, VRGZ en VRU;
- afstemming met de buurstaat Duitsland via Bezirksregierung Düsseldorf;
- eventueel dijkkringoverleg(gen);
- er is niet standaard een CoPI actief. Indien bronbestrijdingsactiviteiten zoals dijkverzwaring of evacuatie moeten worden uitgevoerd, kan het ROT het besluit nemen om één of meerdere CoPI's in te stellen.

4.2 Afstemming veiligheidsregio's

Wanneer bij een incident meerdere veiligheidsregio's betrokken zijn, kunnen de voorzitters van deze veiligheidsregio's in gezamenlijkheid besluiten om op te schalen naar GRIP 5 (interregionaal).

Omdat een aantal dijkringen in meerdere veiligheidsregio's kunnen gelijktijdig meerdere RBT's en ROT's operationeel zijn. Dit betekent dat er afspraken moeten worden gemaakt o.a. over de opschaling tussen de voorzitters veiligheidsregio's in de hun rol als voorzitter algemeen bestuur en de operationele leiders. Nauw contact en afstemming wie in welke fase welke stappen zetten is van belang zodat beide veiligheidsregio's op een zelfde wijze optreden en communiceren.

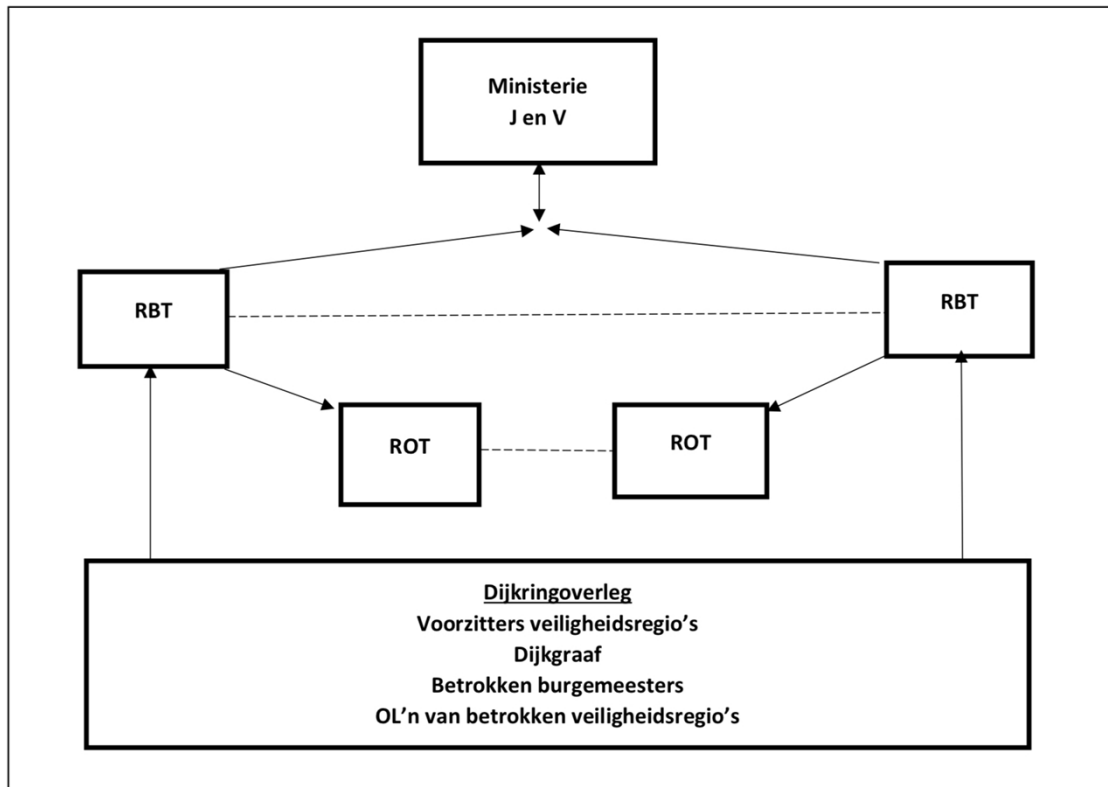
4.3 Dijkkringoverleg

Op dijkkringniveau kan bij het van kracht worden van dit coördinatieplan een bestuurlijk overleg met voorzitter veiligheidsregio's, betrokken burgemeesters uit de gezamenlijke dijkringen worden gehouden, aangevuld met betrokken Dijkgraaf en Operationele leiders.

Het RBT en/of het ROT van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden kan een liason afvaardigen naar het RBT van een of meerdere omliggende Veiligheidsregio's (en vice versa).

De Operationele leiders van de veiligheidsregio's stemmen op operationeel niveau met elkaar af.

Tevens stemmen de operationele leiders veiligheidsregio's binnen hun gebied af met de operationele leiders van de in hun gebied liggende waterschappen en eventuele vitale partners.

Figuur 15: schematisch overzicht dijkringoverleg

4.4 Landelijke afstemming

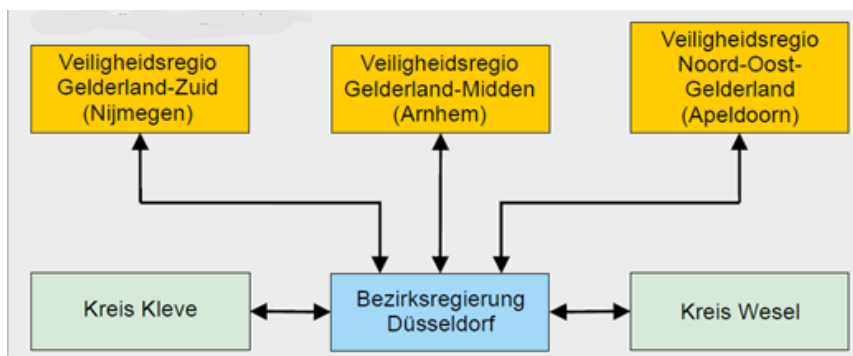
Afhankelijk van de situatie kan nationaal opgeschaald worden. Op landelijk niveau zijn de volgende documenten van belang voor de crisisbestrijding:

- Nationaal crisisplan Hoogwater en overstromingen;
<http://publicaties.minienm.nl/documenten/nationaal-crisisplan-hoogwater-en-overstromingen>
- Nationale Handboek Crisisbesluitvorming (Veiligheid en Justitie, 6 september 2016)
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2013/04/26/nationaal-handboek-crisisbesluitvorming>

Afstemming met aansluitende veiligheidsregio's en Duitsland

4.5 Internationale afstemming

Indien nodig zal internationale afstemming plaatsvinden tussen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland, de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid waterschap Rijn en IJssel, Kreis Kleve en Kreis Wesel (in overleg met de Bezirksregierung Düsseldorf). De contactgegevens van de Nederlandse en Duitse partners zijn in het Veiligheids Informatie Centrum (VIC) opgenomen via www.lcms.nl.

5. VERSPREIDING

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid
- Politie Oost Nederland
- Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland Midden.
- Waterschap Rivierenland.
- Waterschap Rijn en IJssel
- Waterschap Vallei & Veluwe
- Bevolkingszorg Gelderland Midden
- GHOR Gelderland Midden
- Gemeenten Gelderland Midden
- Rijkswaterstaat Oost-Nederland
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bijlage 1 Taken & aandachtspunten m.b.t. Hoogwater

ALGEMEEN ROT	
Stem met operationele leiders (Veiligheidsregio's en Waterschappen) moment en wijze van opschaling af	
Onderhoudt contacten met de Regionale Operationele Teams van de aangrenzende veiligheidsregio's	
Bereidt besluitvorming voor over	
1. Evacuatie (personen/ zelfredzamen/ niet-zelfredzamen/ familieleden hulpverleners, en van vee)	
2. Het toelatingsbeleid	
Coördineer bijstandaanvragen	
Organiseer dijkkring overleg (indien nodig)	
Dijkverkeer afsluiten i.s.m. gemeenten	
Afstemming Duitsland – wijs liaison aan	
Wijs liaison aan voor ROT Gelderland Zuid en VNOG	
Ondersteun - bij dreigende evacuatie - repressief personeel dat in de dijkkring woont om eerst thuis preventief maatregelen te treffen	
Bereidt besluitvorming voor over:	
1. Terugkeer van personen en vee	
2. Projectorganisatie nafase	
3. Projectopdracht/plan nafase, met daarin aandacht voor	
- Opvang van getroffen en tijdelijke voorzieningen	
- Herstel en wederopbouw	
- Veiligheid in het gebied	
- Beschikbaar stellen primaire levensbehoeften	
- Watervrij maken van het gebied en opruimen puin	
- Psychosociale nazorg	
- Schadeafhandeling conform Wet tegemoetkoming schade (dienst regelingen, Ministerie van EZ)	
- Financiën	
- Crisiscommunicatie	

ALGEMEEN RBT	
Verzoek RWS, op advies van het Waterschap c.q. ROT, om stilleggen scheepvaartverkeer.	
Laat, op advies van het waterschap c.q. ROT, dijken afsluiten voor wegverkeer	
Besluitvorming betreffende:	
1. Evacuatie (van personen en van vee)	
2. Toelatingsbeleid en de te hanteren ontheffingsregelingen	
3. Beleid ten aanzien van achterblijvers (met een noodverordening kan nooit een grondrecht buitenspel worden gezet. De wettelijke grondslag daarvoor ontbreekt. Hetzelfde geldt voor vrije nieuwsgaring door de pers)	
4. Beleid m.b.t. evacuatie	
5. Eventuele compartimentering	
Onderhoudt contacten met de voorzitters veiligheidsregio van de omliggende regio's en met Duitsland (Bezirksregierung Düsseldorf en Kreis Kleve)	
Contact met Commissaris van de Koning in Gelderland	
Besluit over aanvragen van de benodigde bijstand ten behoeve van de crisisbeheersing (uitvoering gaat via het ROT)	
Stem regionale besluitvorming nationaal af via het NCC	
Bepaal communicatiestrategie (uitvoering ligt bij het Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie)	
Geeft betekenis tijdens persverklaringen en/of persconferenties: duiden van de crisissituatie en die in een breder perspectief plaatsen	
Besluitvorming betreffende:	
1. Terugkeer van personen en vee	
2. Projectorganisatie nafase	
3. Projectopdracht/plan nafase	
Verzoek de minister van Binnenlandse Zaken de Wet tegemoetkoming Schade van toepassing te verklaren (ingeval van overstroming)	

BEVOLKINGSZORG	
Acute Bevolkingszorg	
<u>Proces publieke zorg</u>	
-Voorbereiden opvang van grote aantallen bewoners (en eventueel gestrande reizigers) op hoger gelegen gebied. Stem eventueel af op landelijk niveau -Ervaring leert dat ca. 10% van de bevolking dient te worden opgevangen. -Voorbereiden voorzien in primaire levensbehoeften. -Ingeval van daadwerkelijk overstroming denk aan Nooddrinkwater (in overleg met Vitens), en de distributieregeling voor de verdeling van schaarse goederen	
<u>Proces omgevingszorg</u>	
-Voorbereiden bescherming cultureel erfgoed en objecten van algemeen belang -Voorbereiden extra afvalinzameling in verband met gezondheidsrisico's -Voorbereiden van extra sanitaire voorziening in de openbare ruimte bij uitval (drink)watervoorziening Vitens -Treffen van bijzondere maatregelen ter voorkoming van milieuschade als gevolg van overstroming van één of meerdere BRZO-bedrijven in de gemeenten. De benodigde maatregelen zijn of worden beschreven in desbetreffende rampbestrijdingsplannen van deze bedrijven. De uitvoering van de maatregelen wordt gecoördineerd vanuit het ROT. -Treffen van bijzondere maatregelen ter voorkoming van milieuschade als gevolg van overstroming van één of meerdere LPG-tankstations. -Treffen van bijzondere maatregelen (verantwoordelijkheid Waterschap) ter voorkoming van milieuschade als gevolg van overstroming van één of meerdere rioolwaterzuiveringsinstallaties.	
<u>Proces evacuatie</u>	
-Houd rekening met grootschalige ontruiming, -Voorbereiden grootschalige verplaatsing van mens en dier en opvang van grote aantallen in samenwerking met de multidisciplinaire partners. -Voor alle dijkringen is een bijlage evacuatie opgesteld -Voor evacuatie van vee dient contact te worden opgenomen met ministerie LNV.	
Crisiscommunicatie	
- Conform regulier draaiboek crisiscommunicatie - Stem communicatie af met waterschappen en buurregio's, Duitsland en NCC	
(Preparatie) Nafase	
- Start met invullen format plan van aanpak Nafase - Bespreek in ROT de thema's voor de Nafase en laat uitgangspunten benoemen en vaststellen in RBT - Voorbereiden Schaderegistratie (CRAS). Activiteiten afstemmen met de Dienst regelingen van het Ministerie van EZ&K (handelt registratie in het kader van de Wet tegemoetkoming schade af) en Stichting Salvage (leveren van schade-experts en leveren globaal schadebeeld).	
Informatie	
- Maak dienstroosters t.b.v. inzet en aflossing van mensen en middelen. - Bijhouden en checken LCMS	

BRANDWEERZORG	
Bron- en emissiebestrijding	
Richt de taakorganisatie Bron- en emissiebestrijding in.	
Tref voorbereidingen voor het verlenen van assistentie bij dijkbewakings- en dijkverzwaringswerkzaamheden en verleen deze assistentie indien noodzakelijk.	
Tref voorbereidingen voor het verlenen van assistentie bij het voorkomen van milieuschade als gevolg van overstroming (BRZO-bedrijven, LPG-tankstations en rioolwaterzuiveringsinstallaties) en verleen deze assistentie indien noodzakelijk.	
Redding	
Richt de taakorganisatie Redding in.	
Tref voorbereidingen voor het verlenen van assistentie bij o.a. het evacueren van personen en vee en verleen deze assistentie indien noodzakelijk.	
Ondersteuning	
Maak dienstroosters t.b.v. inzet en aflossing van mensen en middelen.	
Regel indien noodzakelijk interregionale brandweerbijstand.	
Informatie	
Bijhouden en checken LCMS	

GENEESKUNDIGE ZORG	
Volg draaiboek geneeskundige zorg en relevante handboeken, protocollen en checklisten	
Publieke Gezondheidszorg	
Processen conform draaiboek	
Aandachtspunt: advies GAGS.	
Binnen ROT afspraken maken over monitoring gezondheidsklachten en psychosociale klachten en communicatie aan bevolking na afschaling	
Acute Gezondheidszorg	
Processen conform draaiboek	
Voor aankondiging aan MKA en geneeskundige ketenpartners over de te verwachten situatie.	
In kaart brengen van verminderd zelfredzamen (verzorgingstehuizen en verpleeghuizen, alsmede voor degene die thuis niet-zelfredzaam zijn) in betreffende gebied	
Nalopen en actualiseren hergroeperingsregeling	
Ketenpartneroverleg voorbereiden en, indien wenselijk, starten.	
Vorbereidingen treffen conform het evacuatieplan (denk aan medicijnen)	
Slachtoffers naar ziekenhuizen? Zo ja, hoe en waarheen? Informatie via Octopus (MKA) te verkrijgen	
Aandachtspunt: mogelijke inzet van het Calamiteitenhospitaal.	
Ondersteuning	
Dienstroosters maken t.b.v. aflossing, consigneert eigen personeel.	
Informatie	
Bijhouden en checken LCMS	

POLITIEZORG	
Volg draaiboek politiezorg. <i>Voor alle dijkringen is een evacuatieplan opgesteld. Hierin zijn de verschillende deelprocessen politie beschreven.</i>	
Ordehandhaving	
(wellicht bij de afzettingen, situaties in het verleden hebben niet aangetoond dat hierin veel capaciteit nodig is, waar nodig wordt opgeschaald). Regelt toegang tot het preventief te evacueren gebied. Treff voorbereidingen voor de bewaking van huizen en andere objecten. <i>Hierbij kan de ondersteuning van defensie gevraagd worden.</i>	
Opsporing	
In eerste instantie is redden van mensen van belang. Opsporing wordt in de diverse coördinerende overleggen op de agenda geplaatst, met betrekking tot bijvoorbeeld plaats delict management.	
Mobiliteit	
Op basis van te bepalen veilig gebied door het ROT, windrichting en grootte en soort incident is vooraf prepareren niet mogelijk. Op de meldkamer zijn gedetailleerde kaarten voorhanden, die situationeel gebruikt worden door de specialisten verkeer. Begidsen. Bepalen en vrijhouden van routes voor hulpverleners, dit wordt per situatie snel aangegeven door de OVD-P. Controleert het verkeerscirculatieplan. Handhaaft door wegbeheerders (Provincie en RWS) genomen verkeersmaatregelen. Stemt verkeersmaatregelen en toelatingsbeleid af met Gelderland-Zuid Ontruimen Vorbereidingen treffen voor preventieve evacuatie (van personen en vee). Stelt in overleg met de Directie Regionale Zaken, Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een verkeersplan op t.b.v. de evacuatie van vee. (Veehouders zijn zelf verantwoordelijk voor evacuatie) Bevordert een goede doorstroming van het transport van vee	
Bewaken en beveiligen	
(als nodig wordt dit proces opgestart en gecoördineerd vanuit het ROT. Dit is situationeel verschillend en wordt opgepakt door de procesverantwoordelijke.)	
Handhaven netwerken	
Daar waar nodig worden lokale netwerken ingeschakeld om het evacuatieproces te ondersteunen.	
Opsporingsexpertise	
Identificatie slachtoffers. (als nodig wordt dit proces opgestart binnen de forensische opsporing)	
Ondersteuning	
Dienstroosters maken t.b.v. aflossing	
Informatie	
Bijhouden en checken lcms	

RIJKSWATERSTAAT	
Nautisch Verkeersmanagement	
Adviseert ten aanzien van de scheepvaart	
Adviseert t.a.v. het wegverkeer over de rijkswegen en regelt het wegverkeer in samenwerking met het KLPD	
Ondersteuning	
Dienstroosters maken t.b.v. aflossing	
Verzorgt indien mogelijk transportdiensten op het water t.b.v. de hulpverleningsdiensten	
De HID kan als rijksheer zitting nemen in RBT	
Levert een liaison RWS t.b.v. het ROT	
Informatie	
Richt regionaal berichtencentrum in met betrekking tot de waterstanden.	
Afstemming crisiscommunicatie met de VRGZ (stafsectie Communicatie)	
Verzorgt informatie over actuele en verwachte waterstanden.	

WATERSCHAP	
Waterkwantiteit en Waterkeringen	
Dijkbewaking	
Sluiting van kunstwerken vindt plaats.	
Veiligheid personeel (ook in effectgebied)	
Coördineert het herstellen van de dijkring	
Ondersteuning	
Dienstroosters maken t.b.v. aflossing	
Adviseren over stilleggen scheepvaartverkeer en afsluiten dijken voor wegverkeer.	
De Dijkgraaf heeft zitting in het RBT	
Liaisons neemt deel aan het ROT, bemant eigen sectie.	
Informatie	
Informeert de informatiemanager van het ROT.	
Afstemming crisiscommunicatie met de regio (stafsectie Communicatie)	
Informeren, waarschuwen en alarmeren netwerkpartners.	
Adviseert over de omvang en duur van de inundatie	

Bijlage 2 Evacuatieplannen dijkringen

Voor dijkkring 43, 45, 47 en 48 zijn evacuatieplannen opgesteld. Gelet op de complexiteit bij een evacuatie van deze dijkringen zijn vooraf routes, opstapplaatsen en aantallen evacueés opgesteld. Voor dijkkring 49 en 52 zijn geen evacuatieplannen gemaakt. De routes, opstapplaatsen en aantallen voor deze dijkringen worden in het ROT in de periode voorafgaand aan een evacuatie door de sectie politie gemaakt.

Bovenstaande plannen zijn in het Veiligheids Informatie Centrum (VIC) digitaal aanwezig via www.lcms.nl

Bijlage 3 Leidraad voor het evacueren van vee

Het ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een “leidraad voor het evacueren van vee” opgesteld, zie: <https://www.ifv.nl/kennisplein/water-en-evacuatie/publicaties/leidraad-voor-het-evacueren-van-vee>

De Leidraad beoogt inzicht te geven in taken, rollen en verantwoordelijkheden met betrekking tot evacuatie van vee bij overstromingen.

Als uitgangspunt geldt daarbij dat de houder of eigenaar van vee zelf verantwoordelijk is voor een eventuele evacuatie van de dieren. Overheden dienen evacuatie van dieren te faciliteren, door deze een plaats te geven in de regionale planvorming bij crisis en rampen. Hiermee wordt aangesloten bij het algemene rijksbeleid (Voortgangsbrief Nationale Veiligheid, TK 2008-00000229532) om de zelfredzaamheid van burgers te vergroten door het bieden van handelingsperspectieven.

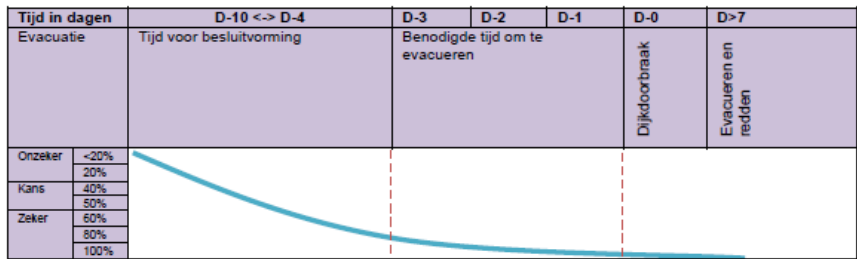
De Leidraad kan dienen als format of handleiding bij planvorming en voorbereiding van evacuaties. Het accent zal liggen op de aansluiting bij planvorming in de regio. De 25 Veiligheidsregio's in Nederland worden daarbij als primaire doelgroep gezien als gebruikers van deze Leidraad. Tevens kan de Leidraad dienen als input voor (nationale) planvorming door ministerie van BZK, overige departementen, provincies en gemeenten.

Bijlage 4 Kans op evacuatie en benodigde voorbereidingsdagen

Tijdslijn bij dreiging dijkdoorbraak/overstroming								
Coördinatiefasen	Fase 1	Fase 2/3	Fase 4				Doorbraak	
Activiteiten	D-10 <-> D-5	D-4	D-3	D-2	D-1	D-0	D>7	
1. Risicocommunicatie								
2. Opschaling naar GRIP 4								
3. ROT operationeel								
4. RBT operationeel								
5. Eventueel te formeren CoPI's								
6. Start uitvoering crisiscommunicatie								
7. Opstart projectgroep nafase								
8. (Besluit) voorbereiding op de evacuatie								
9. Bovenregionale bijstandsaanvraag (LOCC/Defensie)								
10. (Besluit) Evacuatie gezinsleden hulpverleners								
11. (Besluit) Evacuatie niet-zelfredzamen								
12. (Besluit) Evacuatie veterinaire sector								
13. (Besluit) Evacuatie gezinsleden overige vitale functionarissen								
14. (Besluit) evacuatie cultureel erfgoed								
15. Uitvoering verkeersmanagement								
16. Voorbereiding opvanglocaties								
17. (Besluit) Evacuatie overige mensen								
18. Formeren van steunpunten (uitvalbasis voor de hulpverleners)								
19. Starten bewaken en beveiligen gebied								
20. Afschakeling (vitale) bedrijfsprocessen (behalve energiesector)								
21. Laatste verzoek tot verlaten gebied								
22. Afschakelen energiesector								
23. Observatie gebied vanuit lucht								
24. Start nazorg (zie activiteiten nazorg)								

DIJKDOORBRAAK/OVERSTROMING

Activiteiten nazorg	
Waterstaat	1. Dichten van de bres 2. Start visuele inspectie lucht en grond 3. Technische inspectie veiligheid dijken en gemalen 4. Leegpompen gebieden 5. Check grondwaterpeil 6. Inspectie kunstwerken en waterloop
Schoonmaken gebied	7. Verwijderen van stoffelijke overschotten, kadavers en milieuverontreinigende stoffen 8. Reinigen grond 9. Reinigen grondwater 10. Reinigen oppervlaktewater 11. Reinigen rioleringsstelsel en straatkolken 12. Saneren/schoonmaak bebouwing
Huisvesting	13. Technische inspectie 14. Visuele inspectie grond en lucht 15. Reparatie woningen en gebouwen 16. Gezondheidszorg en volksgezondheid
Vitale infrastructuur	17. Start visuele inspectie lucht en grond 18. Opruimen getroffen gebied 19. Technische inspectie 20. Reparatie (vitale) infrastructuur 21. Verkeersmanagement 22. Bewaken (veilig) gebied 23. Herhuisvesting
Communicatie	24. Nazorgcommunicatie 25. Media voorlichting
Verzekeringen	26. Financiële hulpverlening 27. Juridische hulpverlening

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM):

verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Postbus 5364

6802 EJ ARNHEM

T 0800 8446 000

E info@vggm.nl

I www.vggm.nl

Bijlage 2, behorend bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater in de veiligheidsregio Gelderland-Midden voor de gemeenten Arnhem en Rheden

Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie

Uitwerking dijkring 47 Arnhemse- en Velperbroek

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Algemeen	1
1.1.1 Indeling.....	1
1.1.2 Actualisatie	1
1.1.3 Definities	2
1.1.4 Uitgangspunten	3
1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen	3
1.3 Netwerkoverzicht	3
1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden.....	3
1.3.2 Landelijk netwerk	4
1.3.3 Organisatiestructuur intern	5
1.4 Categorieën personen.....	6
1.5 Globale tijdlijn evacuatie	7
1.6 Communicatie rondom evacuatie	9
1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie.....	9
1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners.....	10
1.6.3 Publieksvoorlichting.....	10
1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's.....	13
2 Concrete acties dijkkring 47.....	14
2.1 Strategie.....	14
2.1.1 Gebied	14
2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring	15
2.1.3 Relatie tot andere dijkkringen.....	16
2.2 Communicatie	16
2.2.1 Nationale Voorlichting.....	16
2.3 Uitvoering	16
2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners	16
2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners	16
2.3.3 Uitgangsstellingen hulpverlening	17
2.3.4 Opvang binnen dijkkring	17
2.3.5 Opvang buiten dijkkring	17
2.4 Acties en beslispunten	17
3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer	18
3.1 Strategie.....	18
3.2 Communicatie	18
3.2.1 Instructie bevolking.....	18
3.2.2 Evacuateroutes	19
3.3 Uitvoering	19
3.4 Acties	19
4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer.....	20
4.1 Strategie.....	20
4.1.1 Verzamelplaatsen evacués	20
4.2 Communicatie	20

4.3	Uitvoering	21
4.3.1	Treinvervoer	21
4.3.2	Busvervoer	21
5	Evacuatie niet-zelfredzamen	22
5.1	Strategie.....	22
5.2	Communicatie	22
5.2.1	Contactgegevens en gemaakte afspraken.....	22
5.2.2	Publieksvoorlichting zorginstellingen	22
5.2.3	Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen.....	22
5.3	Uitvoering	23
6	Verkeersregulering	24
6.1	Strategie.....	24
6.1.1	Sectoren.....	24
6.1.2	Prioritering, tijdlijn, volgorde	24
6.2	Communicatie	25
6.2.1	Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners	25
6.2.2	Publieksvoorlichting.....	25
6.3	Uitvoering	25
6.3.1	Taken en maatregelen binnen gebied.....	26
6.3.2	Taken en maatregelen buiten gebied	26
6.3.3	Definitie uitgangen en routes autoverkeer	26
6.3.4	Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners	26
6.3.5	Verbindingen.....	26
6.4	Acties	27
7	Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied in dijkring 47	28
7.1	Strategie.....	28
7.1.1	Bevoegdheid	28
7.1.2	Logistieke ondersteuning	28
7.1.3	Afzetting.....	28
7.2	Communicatie	29
7.2.1	Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak	29
7.2.2	Informatie voor bewakers	29
7.2.3	Informatie voor evacués wat betreft het afgesloten gebied	29
7.2.4	Informatie voor achterblijvers.....	29
7.3	Uitvoering	30
7.3.1	Organisatie capaciteit en aflossing.....	30
7.3.2	Taken en maatregelen	30
7.3.3	Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers	30
7.3.4	Rapportage stand van zaken, informatievoorziening	30
7.4	Acties	30
8	Contactgegevens.....	31
8.1	Veiligheidsregio	31
8.1.1	Calamiteitenzender	31
8.1.2	Contactgegevens veiligheidsregio.....	31

8.1.3	Contactgegevens omringende dijkringen	31
8.1.4	Busvervoer(georganiseerd)	31
8.2	Gemeentelijk	31
8.2.1	Contactgegevens gemeenten (AOV)	31
8.2.2	Opvanglocaties binnen dijkkring 47	32
8.2.3	Opvanglocaties buiten de dijkkring 47	32

9. Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer.....33

10 Bijlagen.....36

10.1	Wegenkaart	36
10.2	Kaart dijkkring 47	36
10.3	Dijkringen in Gelderland	36
10.4	Tabel gegevens uitgangen	36
10.5	Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 47	36
10.6	Kaart sectoren dijkkring 47.....	36

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit betreft het evacuatieplan bij dreigende overstromingen voor personen van dijkkring 47, Arnhemse- en Velperbroek, gelegen in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Het is een uitwerking van het proces 'Evacuatie', uitsluitend bedoeld voor dreigende overstromingen maar is ook ten dele bruikbaar bij andere incidenten.

Het evacuatieplan heeft betrekking op het moment nadat door het bevoegd gezag de beslissing is genomen om het bedreigde gebied te evacueren. Het plan is bedoeld voor preventieve evacuatie. Het doel van evacuatie is het in veiligheid brengen van personen.

1.1.1 Indeling

Dit evacuatieplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdstuk 1: Algemene informatie, visie en definities (eensluitend voor alle dijkringen in de provincie Gelderland)

Hoofdstuk 2: Specifieke informatie voor dijkkring 47

De hoofdstukken daarna bestaan elk uit vier onderdelen:

- I. strategie
- II. communicatie
- III. uitvoering
- IV. acties en beslispunten

Hoofdstuk 3, 4 en 5 beschrijven de evacuatie voor:

Hoofdstuk 3: zelfredzamen met eigen vervoer

Hoofdstuk 4: zelfredzamen zonder eigen vervoer

Hoofdstuk 5: niet-zelfredzamen

Hoofdstuk 6: Verkeersregulering

Hoofdstuk 7: Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied

Hoofdstuk 8: Communicatie

In de Bijlagen zijn te vinden:

- Kaarten dijkkring 47

1.1.2 Actualisatie

Om de actualiteit van de evacuatie- en ontruimingsplannen van dijkkring 47 te garanderen, is het noodzakelijk dat de uitgewerkte plannen geborgd worden. Duidelijk moet zijn wie primair voor welke informatie/actualisatie verantwoordelijk is.

De politie is verantwoordelijk voor informatie en actualisatie van de hoofdstukken 6 en 7.

De veiligheidsregio en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van de hoofdstukken 1,2, 3, 4 en 8.

De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) is verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van hoofdstuk 5.

Een duidelijke scheidslijn in hoofdstukken is niet te geven. Wel is hierbij vastgelegd welke actor het initiatief moet nemen tot aanpassing/actualisatie van de betreffende hoofdstukken. Deze bijlage wordt eens per 4 jaar, gelijk met het bijbehorende rampbestrijdingsplan, geactualiseerd.

Tijdens een hoogwaterperiode vanaf het afkondigen van grip2 dienen alle gegevens gecontroleerd te worden.

1.1.3 Definities

Dijkring: Een dijkring is een gebied dat beschermd wordt tegen buitenwater door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluizen en gemalen en hoge gronden.

Evacuatie: het geheel van maatregelen gericht op het voor langere tijd naar een veilige plaats verplaatsen van de inwoners (personen) uit het verwachte overstromingsgebied en het opvangen en verzorgen in andere gebieden, bedoeld om slachtoffers te voorkomen. Het gaat hier dus altijd om preventief evacueren. Er is nog geen sprake van een overstroming, wel van een dreiging.

Zelfredzamen met eigen vervoer: Personen die in een auto een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen (tijdig opgehaald van school en opvang) en andere medepassagiers (oudere familieleden of burens).

Zelfredzamen zonder eigen vervoer: Personen die alleen door middel van openbaar vervoer (regulier of speciaal georganiseerd) een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen. Dit is een percentage van het totaal aantal zelfredzamen.

Niet-zelfredzamen: Personen die door ziekte, handicap, leeftijd of andere omstandigheden niet zelfredzaam zijn en om een bepaald gebied te verlaten gespecialiseerd vervoer en hulp nodig hebben. Hieronder vallen de bewoners van instellingen, patiënten in ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten, zintuiglijk gehandicapten, maar ook patiënten die thuiszorg krijgen. De GHOR en de instellingen zelf organiseren vervoer en opvang van niet-zelfredzamen.

Bedreigd gebied: Het gebied dat door overstroming bedreigd wordt en waar het na overstroming niet veilig is om te verblijven (daaronder vallen dus ook gebieden waar keteneffecten plaatsvinden, zoals uitval van voorzieningen, ingesloten raken door water, etc.)

Veilige plaats:

Een veilige plaats is

- 1. Plaats buiten een bedreigde dijkring.*
- 2. Plaats binnen de bedreigde dijkring, waar volgens verwachting geen water komt en waar voorzieningen zijn getroffen voor langdurig verblijf.*

1.1.4 Uitgangspunten

Dit plan gaat niet over:

- Evacuatie van vee (de evacuatie van vee dient uitsluitend vooraf te gaan aan de evacuatie van personen)
- Benodigde acties voor bescherming van vitale infrastructuur
- Kosten/verrekening van bijstand
- Afschakelen nutsvoorzieningen
- Evacuatie van cultuurgoederen
- Identificatie van slachtoffers
- Uitvaartverzorging
- Continuering van (nood)opvang
- Evacuatie van gevangenen (Dienst Justitiële Inrichtingen zorgt daarvoor met eigen middelen en mensen)
- Herstel en terugkeer
- Evacuatie van crisiscentra
- De landelijke strategie voor grootschalige evacuaties (zie hiervoor 'Landelijk Operationeel Plan Evacuaties' van LOCC)

Aangenomen wordt dat wegen al onbruikbaar zijn voor evacuatieverkeer zodra er een klein laagje water op staat.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'vrijwillige' of 'verplichte' evacuatie. Het evacuatiebesluit betekent dat alle inwoners van het genoemde gebied het gebied moeten verlaten.

Een bovenverdieping van een gebouw dat onder water staat wordt in dit evacuatieplan niet als veilige plaats beschouwd. Hiervandaan moeten personen na overstroming immers gered worden.

1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen

Dit evacuatieplan is een bijlage bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater. Het betreft een aanvulling op de normale processen bij rampbestrijding.

1.3 Netwerkoverzicht

1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden

Voor een exact overzicht van algemene taken en verantwoordelijkheden wordt verwezen naar het MCP. De volgende hoofdtaken zijn gerelateerd aan evacuatie:

Politie:

- verkeersregulering
- regulering van het inkomende hulpverleningsverkeer; begeleiding/begidsing van hulpverleningskonvooiën
- handhaving van de openbare orde en rechtsorde binnen en buiten de dijkkring
- ontruimen

- bewaken

Brandweer:

- redding van personen (en huisdieren) uit moeilijke situaties

GHOR:

- coördinatie van het vervoer van niet-zelfredzamen.

Gemeente

- coördinatie en opvang van evacués op verzamelplaatsen en het doorverwijzen van evacués naar opvangcentra binnen en/of buiten de dijkkring.
- realisering van wegafzettingen op afgesproken weggedeelten

Provincie

- coördinatie van opvang, binnen en buiten de provincie

Bedrijven:

- Nutsbedrijven: af- en aansluiten van de gas-, water- en elektriciteitstoevoer naar het betreffende gebied
- KPN Telecom: ondersteuning op het gebied van verbindingen.

Openbaar Vervoermaatschappijen:

- Vervoer (onder coördinatie van gemeente) van personen vanuit het getroffen gebied (vanaf opstapplaatsen) naar opvanglocaties

Defensie:

- op verzoek ondersteuning van de totale evacuatie met zwaar materieel
- opvang
- verbindingen

Waterschap:

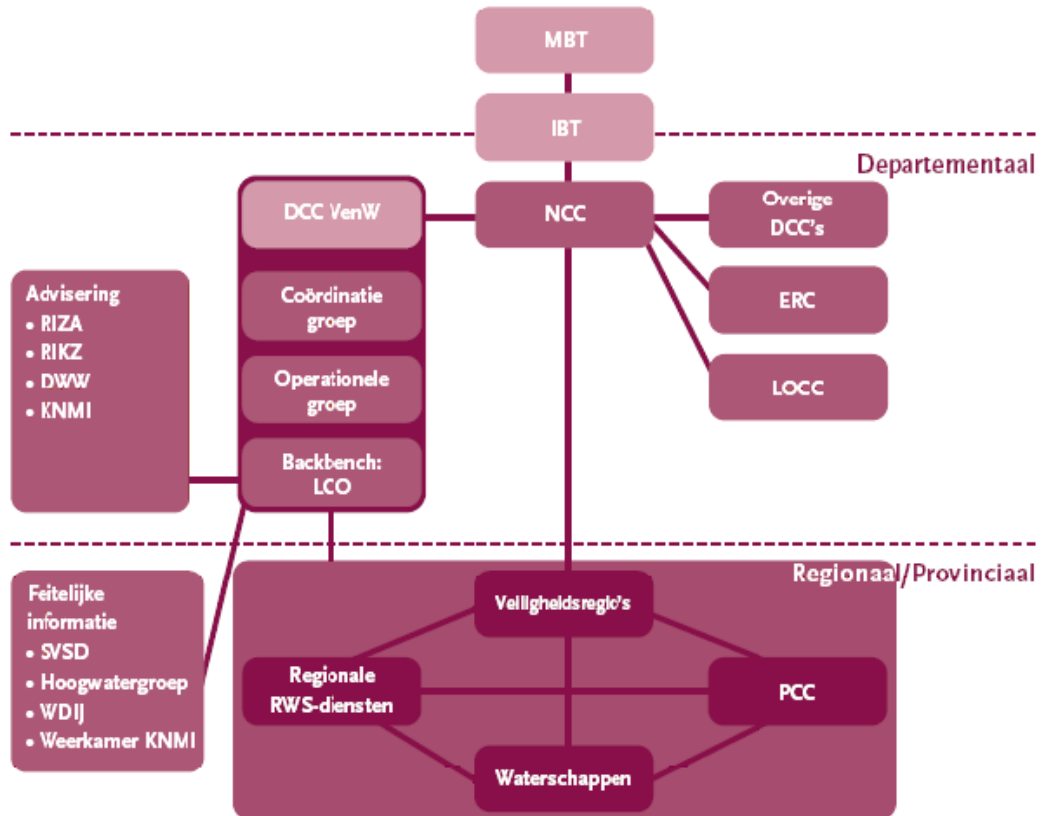
- dijkbewaking
- nooddijken / compartimentering
- (nood)reparatie van de dijken
- het adviseren van betrokken burgemeesters (RBT) en het ROT.

Rijkswaterstaat:

- het beheren van rijkswegen
- het reguleren van verkeer op rijkswegen
- het reguleren van het scheepvaartverkeer (Scheepvaart Verkeer Centrale)
- het adviseren van de betrokken burgemeesters (RBT) en ROT.

1.3.2 Landelijk netwerk

In Figuur 0-1 staat het contactschema tussen veiligheidsregio's, provincies en waterschappen, in een overzicht van regionale, departementale en nationale netwerkpartners.

Figuur 0-1 Landelijk netwerk

Afkortingen:

- MBT: Ministerieel Beleids Team
- IBT: Interdepartementaal Beleids Team
- NCC: Nationaal Crisiscoördinatie Centrum
- ERC/NVC: Expertisecentrum Risico- en Crisiscoördinatie / Nationaal Voorlichtingscentrum
- LOCC: Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
- RIZA, RIKZ, DWW: nu Rijkswaterstaat Waterdienst
- DCC VenW: Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing Verkeer en Waterstaat
- LCO: Landelijke Coördinatie Commissie Overstromingsdreiging
- PCC: Provinciaal Coördinatie Centrum
- SVSD: Stormvloedwaarschuwingsdienst

1.3.3 Organisatiestructuur intern

Bij een dreigende overstroming wordt door de politie een Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO) ingesteld. De kern van de SGBO bestaat uit:

- Algemeen Commandant
- Hoofd Informatie
- Hoofd Ordehandhaving

- Hoofd Ondersteuning
- Hoofd Opsporing
- Hoofd Mobiliteit
- Hoofd Interventie
- Hoofd Bewaken en Beveiligen

Toegevoegd kan worden: Communicatie, CCB-adviseur, Management Ondersteuner en Administratief Ondersteuner.

De Districtschef participeert in het Regionaal Beleidsteam (RBT). De Algemeen Commandant is het hoofd van de sectie politie in het ROT en heeft als opdracht:

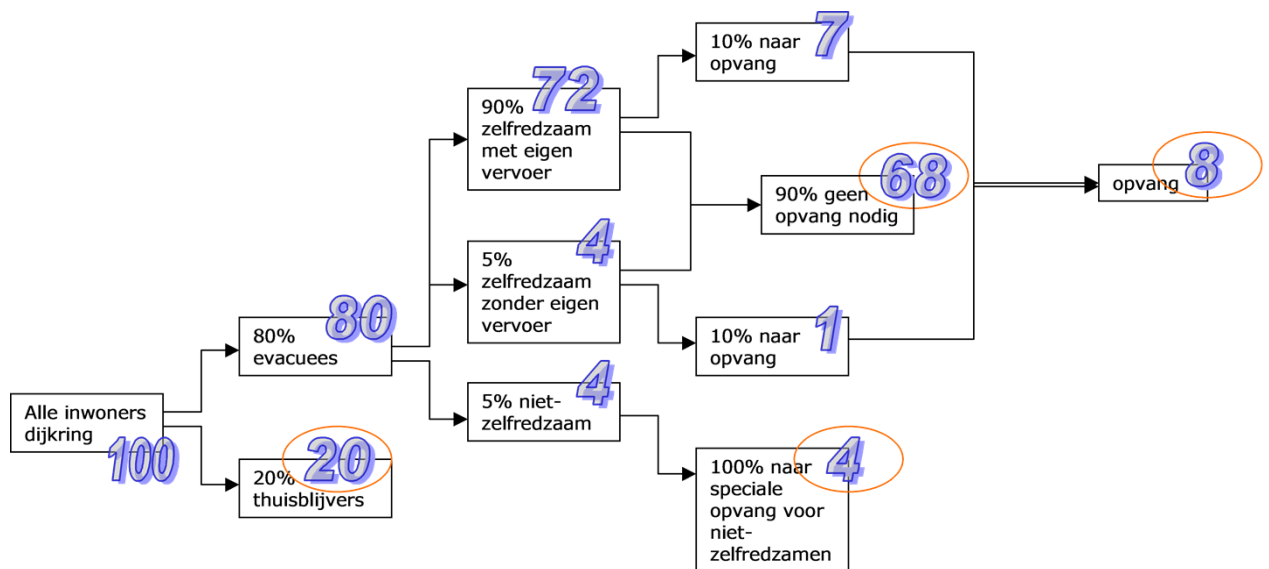
- Het op een zo ordentelijk mogelijke wijze begeleiden van de vertrekkende inwoners van het bedreigde gebied (zie hoofdstuk 3 en 4)
- Coördinatie aan- en afvoer van hulpverleningseenheden naar het getroffen gebied (zie hoofdstuk 5)
- Verkeersregulering (zie hoofdstuk 6)
- Handhaving van de openbare orde en bewaking in en buiten het getroffen gebied (zie hoofdstuk 7)
- Begeleiding bij her-bewoning (wordt niet in dit evacuatieplan behandeld).

1.4 Categorieën personen

Bij evacuaties kan men uitgaan van enkele categorieën evacués. De getallen zijn gebaseerd op gedocumenteerde empirische gegevens en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuaties:

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis.
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer* en 5% niet-zelfredzaam. (* = *In de Veiligheidsregio GLM is dit percentage op 3,5% gesteld*).
- Maximaal 10% van alle zelfredzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek.
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Bij alle evacuaties moet worden uitgegaan van minimaal 0.01% dodelijke slachtoffers als gevolg van verplaatsing en extra spanningen.

Figuur 0-2 Categorieën personen

Vertaling van het schema: Van de honderd inwoners blijven er dus twintig thuis. Van de honderd inwoners kan ruim tweederde (68 personen) zich volledig zelf redden. Deze mensen vertrekken zelf, vinden zelf een uitgang uit de dijkkring en vinden onderdak bij familie of kennissen in veilige gebieden. Acht personen hebben opvang nodig. Vier personen hebben speciale opvang nodig.

Alleen de personen die gebruik maken van georganiseerde opvang worden door de betreffende gemeente (i.s.m. bijvoorbeeld Rode Kruis) geregistreerd.

De thuisblijvers worden niet geregistreerd. De politie (met eventuele bijstand) bewaakt het gebied en beschermt het tegen plundering. De thuisblijvers kunnen niet worden gedwongen tot vertrek. Na afsluiting van het te evacueren gebied (zie hoofdstuk 7) kunnen deze mensen de dijkkring nog wel uit maar er niet meer in.

1.5 Globale tijdelijk evacuatie

Het proces van evacuatie kan in de volgende fasen worden opgesplitst.

De eerste indicatie voor hoogwater op de rivieren wordt via hoogwaterverwachtingen van Rijkswaterstaat 10 dagen vooraf gegeven. Drie dagen voor het optreden van de piek van het hoogwater is de onzekerheid in de waterstand nog 25 cm. Het waterschap is in staat zwakke plekken in de dijk te benoemen. Het besluit tot evacuatie moet genomen worden bij dergelijke onzekere informatie. Globaal gezien is er per dijkkring in de provincie Gelderland 2.5 dag tijd om mensen in veiligheid te brengen.

De genoemde aandachtspunten komen in de hoofdstukken terug als acties, per onderwerp in een tijdelijk geplaatst, met tijds marges:

Fase 0: Voorbereiding

- ontvangen waarschuwingen voor hoogwater van waterschap en/of RWS.
- beoordelen voorspellingen (door RWS.), eventueel in relatie tot ongunstige weersomstandigheden

- verzamelen actuele gegevens
- voorbereiden maatregelen
- informeren brandweer, regiopolitie, GHOR, burgemeesters en AOV door (kern)ROT
- overzicht maken beschikbare mensen en middelen
- actualiseren en verzamelen gegevens, in elk geval van zorginstellingen, (GHOR)
- communicatieoverzicht opstellen en verbindingen leggen met afdeling communicatie bij de gemeenten
- communicatie volgens informatiefase of overtuigingsfase

Fase 1: Besluitvorming

- Het gaat bij overstromingsdreiging altijd om een buitengemeentelijke evacuatie voor lange duur (meer dan twee dagen).
- Mobiliseren alle benodigde hulpverleners (geef hen tot de start van de evacuatie de kans hun gezin in veiligheid te brengen)
- Voorwaarschuwing aan bevolking (informatie, advies)
- Voorbereiden busvervoer
- Een noodverordening dient enerzijds om de inwoners te kunnen dwingen mee te werken aan de evacuatie, en anderzijds om onbevoegden die na evacuatie in het betreffende gebied verkeren aan te kunnen houden. Indien de noodverordening van kracht is zal alleen personenvervoer worden toegestaan op de evacuatiewegen.
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in opvattingen over risico's, zoals ongehoorzaam of paniekerig gedrag van mensen, onzekerheid van moment van dijkdoorbraak, onzekerheid van locatie van dijkdoorbraak, uitval van wegen (ongeval)
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in communicatie (media, boodschap, zender, regelmaat)
- Besluit nemen over uiterste tijdstip van afsluiting van voorzieningen (elektriciteit, telefoon enz.)
- Beoordeling situatie buiten dijkkring 47
- Bepalen strategieën (ook, wat te doen als er te weinig tijd blijkt te zijn)
- Kiezen scenario: denk ook aan grotere doorbraakscenario's bijvoorbeeld van Duitsland naar IJssel.
- Strategie en scenario bepalen binnen de regio over benodigde tijd voor evacuatie (in het rivierengebied geldt globaal gezien een benodigde tijd van 2,5 dag tijd voor totale evacuatie dijkkring)
- Besluit nemen over (starten en stoppen) evacuatie vee
- Besluit nemen over (versnelde) evacuatie niet-zelfredzamen en informeren alle zorgverleners
- Informeren bedrijven
- Informeren agrariërs over evacuatie van vee
- Onder verantwoordelijkheid van de van de Eenheidschef van de politie Oost-Nederland zal een operationeel plan voor de uitvoering van de evacuatie van de dijkkring worden opgesteld.
- Vaststellen hoe om te gaan met interprovinciale of landelijke regie of coördinatie, ook als dat niet past op de lokale/regionale visie op de evacuatie
- Voorbereiden van bijstandsaanvraag wanneer deze noodzaak wordt verwacht
- Voorbereiden opvanglocaties

Fase 2: Uitvoering

- Communicatie over besluit tot evacuatie en te volgen strategie (denk aan onderverdeling eigen vervoer / geen eigen vervoer)
- Organiseren en communiceren (start) busvervoer en opstapplaatsen
- Openstelling opvanglocaties (inclusief registratie)
- Verkeersregulering en -monitoring
- Registratie van opgevangen personen blijft gemeentelijk proces
- GHOR regelt registratie van niet-zelfredzamen
- Communicatie betreft instructie aan de bevolking
- Afhankelijk van de plaats van een mogelijke dijkdoorbraak of overstroming in het bedreigde gebied zal met de evacuatie begonnen worden in de plaatsen die het eerst bedreigd worden (zie hoofdstuk 2).
- Voorbereiden toelatingsbeleid en bewaking van de dijkring
- Afstemming met bedrijven, ook over afsluiting van nutsvoorzieningen
- Aanvragen van bijstand indien nodig

Fase 3: Bewaking

- Bewaking van het gebied
- Overzicht van 'achterblijvers'.
- Besluit over (nood)evacuatie van bewakers.

Fase 4: Afronding

- Aandacht voor factoren die effect hebben op de nafase en de terugkeer.

1.6 Communicatie rondom evacuatie

Vanaf GRIP2 is er een Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (RACC) actief voor de feitelijke pers- en publieksvoorlichting. In het ROT is een Coördinator Crisiscommunicatie actief die de activiteiten afstemt binnen het proces. In alle fasen speelt eenduidige communicatie een hoofdrol. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen informatievoorziening binnen het netwerk van hulpverlening, voorlichting aan de hulpverleners en publieksvoorlichting (richting burgers en organisaties). De publieksvoorlichting zal gebeuren door de betreffende gemeenten.

1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie

Richting RBT

RBT verwacht van ROT advies over de te volgen scenario/strategie-combinatie, incl.:

- o verwachte doorlooptijd van de strategie
- o beslag op middelen
- o mogelijke knelpunten
- o hulpvraag / verwachte benodigde bijstand
- o overzicht alternatieven (zijn ze nog haalbaar, zo ja: randvoorwaarden, zo nee: waarom niet)

De gemeente danwel bevolkingszorg zal een omgevingsanalyse maken, met daarin welk beeld de burgers hebben van de crisis. De omgevingsanalyse wordt door bevolkingszorg gepresenteerd aan het ROT. Gebruik deze informatie ook voor de organisatie van de evacuatie.

Tussen de betrokken organisaties

De contacten tussen betrokken organisaties bij dreigende overstroming zijn vastgelegd:

- waterschap en gemeentes: bij dreigende overstroming wordt een liaison van het waterschap in het ROT en RBT uitgenodigd
- in het proces crisiscommunicatie wordt contact gelegd tussen de betrokken gemeentes en de betrokken waterschappen.
- gemeentes houden onderling contact via RBT en situatierapportages
- gemeentes en provincie houden onderling contact via situatierapportages.

Omgevingsanalyses

Bevolkingszorg maakt omgevingsanalyses, liefst in samenwerking met en met hulp van de politie. Dit zijn overzichten van de sfeer die heerst, gebaseerd op berichten in de pers en op indrukken van hulpverleners. Hieruit kan opgemaakt worden welke accenten in de crisiscommunicatie aangebracht moeten worden (bijvoorbeeld of meer of minder overtuiging nodig is) en waar/of knelpunten in de hulpverlening gevoeld worden door de bevolking.

1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners

De volgende zaken zijn van belang voor communicatie binnen de crisisorganisatie bij evacuaties. Zorg dat iedereen dezelfde feitelijke informatie krijgt. Behalve de media zijn hulpverleners ook een belangrijke bron van informatie voor burgers, zij hebben dus ook publieksinformatie nodig:

- Wat is de inhoud van de genomen besluiten?
- In welke fase van evacuatie bevindt men zich?
- Wat wordt er verwacht van de betreffende hulpverlener?
- Wat mogen de hulpverleners verwachten van de organisatie?
- Wat is het moment van het volgende besluit?
- Extra informatie voor hulpverleners: moment van evacueren van het gezin, incl. opvanglocatie en op welke manier er contact zal blijven bestaan
- Niet-hulpverlenende medewerkers: moeten ze paraat blijven of niet?

1.6.3 Publieksvoorlichting

De publieksvoorlichting is een taak van de gemeentes. Vanuit dit evacuatieplan worden de belangrijkste communicatie-elementen en kernboodschappen aangereikt aan de gemeentelijke voorlichters. Het hoofddoel van publieksvoorlichting is om optimale medewerking van de bevolking te krijgen om de evacuatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. De nadruk ligt hierbij op het stimuleren van de zelfredzaamheid van mensen.

Gemeentes werken samen met de rampenzender. Informatie over het benaderen van de rampenzender is bekend bij bevolkingszorg.

Bij landelijke problematiek coördineert ERC/NVC de crisiscommunicatie. De veiligheidsregio's zijn dan uitvoerend en opereren volgens de kaders die ERC/NVC aangeeft.

Bij een regionale of lokale calamiteit zullen naar verwachting geen kaders gesteld worden en zijn de gemeentes verantwoordelijke voor doelgerichte en samenhangende crisiscommunicatie.

Voorlichting aan bedrijven en organisaties

Communicatie met bedrijven en organisaties loopt ook via bevolkingszorg (eventueel via ROT). Denk aan:

- Bedrijven (Kamer van Koophandel)
- Ondernemersverenigingen
- LTO (evacuatie van vee)
- Rode Kruis (inzet van vrijwilligers voor registratie en opvang)

Denk ook aan convenanten met bedrijven of organisaties.

N.B. Voor veel ondernemers (vooral agrariërs) is duidelijkheid over schaderegelingen een voorwaarde voordat zij hun bedrijf verlaten. Dit is een zaak van verzekeraars en het ministerie van Economische Zaken. Hierin wordt in dit evacuatieplan niet voorzien.

Communicatie met ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere zorginstellingen verlopen uitsluitend via GHOR (binnen ROT). Instellingen volgen hun eigen hergroeperingsregelingen bij evacuaties. Instellingen en contactpersonen staan in hoofdstuk 5.

Woordvoering door bestuurders

Binnen Crisiscommunicatie zullen de besluiten genomen worden ten aanzien van de inzet van de bestuurders.

Publieksvoorlichting per fase

Fase 0 Voorbereiding

Doel: Informatieverstrekking, mensen laten wennen aan het idee van mogelijke evacuatie

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie is begonnen
- Nog geen sprake van vrijwillige of gedwongen evacuatie
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten

Media in deze fase:

- Radio en tv
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Fase 1 Besluitvorming

De communicatie-elementen in deze fase zullen vooral nog bij RBT vandaan komen.

Doel: Overtuiging van de dreiging, instructie voor voorbereiding

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie gaat nieuwe fase in
- Verwacht tijdstip van besluit om wel/niet te evacueren
- *Scholen blijven open tot aan [dag x] LET OP: burgemeester adviseert, scholen beslissen zelf, maar het is communicatief een heel belangrijk aandachtspunt*
- Afgelasting bepaalde evenementen
- Opvang: waar, wanneer en hoe
- In geval van evacuatie zal de gemeente zich met name richten op zelfredzamen zonder eigen vervoer (ZOV). Niet-zelfredzamen die niet in een zorginstelling

verblijven of bij de thuiszorg bekend zijn kunnen zich aanmelden bij [tel nummer], [e-mail], [(thuis)zorgorganisatie]

- In geval van evacuatie zal ook openbaar vervoer of georganiseerd vervoer geregeld worden; informatie volgt.
- Wat kunnen mensen doen om zich voor te bereiden (zorgen voor een noodpakket met voedsel, drinkwater, warme kleren, laarzen, paspoort, extra benzine voor de auto, zaklamp, radio, batterijen, medicijnen)
- Hoe kunnen mensen hun huis voorbereiden: indien mogelijk apparatuur zoals tv's en computers naar de eerste verdieping brengen.
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten [tel: nummer]

Media in deze fase:

- Huis-aan-huis-krantjes
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Radio en tv
- Eventueel speciale huis-aan-huis-brief
- www.crisis.nl
- Call center
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Aandachtspunten in deze fase:

- Bij evacuatie van gezinnen van hulpverleners: deze informatie opnemen in de communicatie. Doel: rust bewaren, geen paniek over ongelijke behandeling. Media: website gemeente, call center.
- Aan te leveren elementen aan voorlichting:
 - Gezinnen van hulpverleners geëvacueerd in verband met dreigende algehele evacuatie
 - Dit is standaardprocedure
 - Stelt hulpverleners in staat tijdens eventuele daadwerkelijke evacuatie beter te functioneren
- Tijdens deze fase dienen ook tankstations en supermarkten te worden ingelicht: extra bevoorrading is gewenst i.v.m. mogelijk hamsteren door bevolking. Geef aan wat de overheid doet en wat van de burgers verwacht wordt
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.
- Agrariërs. Informatie voor agrariërs loopt via gemeente en LTO. Doel: overtuiging van dreiging, informatie bieden nodig voor voorbereiding, geef aan dat de overheid oog heeft voor het bedrijfsbelang. Elementen aan te leveren aan voorlichting
 - Tot wanneer is veevervoer toegestaan
 - Volgorde van ontruiming vee per regio/type vee
 - Agrariërs dienen eigen transport te regelen (verwijzen naar LTO)
 - Mogelijke risico's i.v.m. dierziektes in het gebied
 - Duidelijkheid bieden over schaderegelingen
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.

Fase 2 Uitvoering

In deze fase gaat het om concrete aanwijzingen aan burgers en organisaties wat ze moeten doen. De inhoud van deze instructies voor elke wijze van evacuatie zijn te vinden in de hoofdstukken 3, 4 en 5.

Fase 3 Bewaking

In deze fase wordt de afsluiting en bewaking van het gebied geregeld.

Fase 4 Nafase

In de nafase van de evacuatie zal communicatie door andere instanties worden overgenomen. Hierover staat niets vermeld in dit plan. De nafase is een regulier proces van bevolkingszorg. De gemeenten zullen een belangrijke rol in dit proces spelen en de overdracht naar de nafase is dan ook erg belangrijk.

1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's

Onbeperkte beschikbaarheid van mensen en middelen is niet realistisch bij een dreiging. Waarschijnlijk is een groot deel van de Veluwezoom bezig met evacuatie. Ook moet er rekening gehouden worden met aflossing en overdracht van bepaalde functies. Dit wordt dijkkring overstijgend, namelijk op het niveau van de veiligheidsregio, geregeld.

Bijstand wordt vormgegeven door Civiel-Militaire samenwerking (zie catalogus). Daarin zijn per hulpvraag de mogelijkheden weergegeven.

2 Concrete acties dijkkring 47

2.1 Strategie

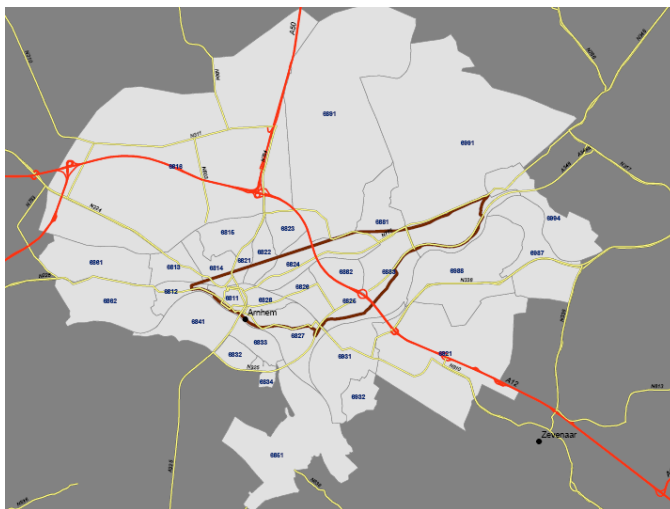
2.1.1 Gebied

Dit hoofdstuk betreft dijkkring 47, Arnhemse- en Velperbroek en omvat voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden de gemeenten Rheden en een deel van Arnhem-Noord. De Veiligheidsregio Gelderland-Midden is verantwoordelijk voor de evacuatie bij een dreigende overstroming.

Bedreigd gebied

Het door overstroming bedreigd gebied in deze dijkkring betreft de rand van de Veluwezoom, ten westen van de IJssel.

Via internet zijn op de site van de Provincie Gelderland en op de site risicokaart.nl diverse kaarten met relevante informatie ad hoc te bevragen.

Dijkkring 47, Arnhemse- en Velperbroek

Er zijn verschillende bres en overstromingsvarianten. Afhankelijk van de situatie en omstandigheden kunnen diverse kaarten worden opgevraagd met de gegevens voor die specifieke omgeving.

Te bevragen zijn o.a.:

- Maximale inundatiediepte
- Maximale waterstand (t.o.v. N.A.P.)
- Tijd tot inundatie van 0,5 m
- Het verloop van de overstroming in tabelvorm
- Maximale stroomsnelheid
- Tijd tot eerste inundatie
- Tijd tot maximaal opgetreden inundatie

Scenario's

Er zijn verschillende scenario's voor dijkkring 47. Het RBT beoordeeld de verschillende scenario's, e.e.a. afhankelijk van de ontstane dreiging. Zie in dit verband ook de 'overstromingenatlas' van de provincie Gelderland via de webpagina.

Scenario IJssel:

- De dijkkring overstroomt vanaf het zuiden
- Er is een natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt
- Er is binnen de dijkkring een beperkt gebied dat droog blijft, Veluwemassief.
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatietijd verschilt van 2 uur tot 72 uren

Kijkend naar het stroomgebied dan moet er ook een relatie gezocht worden met dijkkring 48 Rijn en IJssel.

2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring

De evacuatie van de gehele dijkkring is binnen een dag te realiseren als alle uitgangen van de dijkkring benut kunnen worden. Er is voldoende capaciteit aan infrastructuur beschikbaar om iedereen tijdig uit het bedreigde gebied te hebben. Uit berekeningen blijkt dat sturing via Verkeersmanagement van belang kan zijn. Wordt er geen sturing aan de verkeersstromen gegeven en zou iedereen via de kortste route het bedreigde gebied verlaten dan kan de evacuatietijd voor dijkkring 47 oplopen tot bijna 15 uren.

De uitgangen van dijkkring 47 die benut kunnen worden.

Omschrijving uitgang	Richting	Capaciteit (pae/h.)
Apeldoornseweg	A12/A50	1500
Schelmseweg	A12	1500
N785 Dorpenroute	Dieren	1200
A348	Dieren/Doesburg	4644
A12	Duiven	4644
A 12	Utrecht	4644
Nijmeegseweg	Arnhem- Zuid	3500
Amsterdamseweg	A12/Ede	3500

Dijkkring 47 met de uitgangen, zie kaartje bijlage 1.

Er worden geen wegen (in- en uitgangen) vrijgehouden voor hulpverlening. Voor wat betreft de A wegen blijven de vluchtstroken beschikbaar voor de hulpverlening.

Locatie en aanpak speciale objecten

Vitale infrastructuur:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: volgens uitwerking gemeente

Bedrijven:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: Bedrijven worden van het besluit tot evacuatie op de hoogte gesteld. Bedrijven met gevaarlijke stoffen of processen volgen hun eigen evacuatie- of afschakelplan. Afstemming met de gemeente. Afspraken maken met ROT over mogelijke uitval / uitschakeling van gas, water en elektriciteit (ook rekening houden met keteneffecten). Onder bedrijven vallen ook agrarische bedrijven (denk aan milieugevaarlijke- en/of milieubelastende stoffen).

2.1.3 Relatie tot andere dijkringen

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 47 niet als opvanggebied dienen. De dijkkring kan wel faciliterend optreden voor een verplaatst crisis- of operationeel centrum of bij extra hulpverlening. Wanneer dijkkring 47 bedreigd wordt, dan dient er ook een relatie gezocht te worden met dijkkring 48 (Rijn en IJssel).

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 47 wel als doorvoergebied dienen. Voor het regelen van de verkeersstromen op de hoofdwegenstructuur (beheerd door RWS) is RWS/VCNON/VCNL verantwoordelijk. De regio is verantwoordelijk voor het niet laten vastlopen van het verkeer binnen en direct buiten de dijkkring. Dit wordt op het moment dat het nodig is geregeld. Er is thans nog geen verkeersplan voor deze situatie beschikbaar.

Gegevens van contactpersonen/organisaties staan in hoofdstuk 8.

2.2 Communicatie

2.2.1 Nationale Voorlichting

Afhankelijk van de mate van opschaling zal ook op nationaal niveau voorlichting plaatsvinden.

Algemene boodschap voor zelfredzamen met eigen vervoer: Neem hoofdwegen en volg de gegeven instructies en informatie. Kies niet perse voor de dichtstbijzijnde uitgang. Er vindt geen verkeersregeling plaats in het gebied. Neem al uw huisdieren mee. Als u hulp nodig heeft bij het transport van uw huisdieren bel dan de dierenambulance.

Algemene boodschap voor zelfredzamen zonder eigen vervoer: Maak gebruik van regulier openbaar vervoer. Er wordt speciaal busvervoer ingezet door de gemeente die de bus een route laat rijden volgens opgegeven opstapplaatsen (stemlocaties). Communicatie en informatie via de gemeente. Kleine huisdieren kunnen mee met de bus. Voor hulp bij het transport van grote en/of gevaarlijke huisdieren bel de dierenambulance.

2.3 Uitvoering

2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners

Op het moment dat extra hulpverlening uit andere regio's nodig is, wordt dat door het ROT/RBT georganiseerd.

2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners

Om zeker te kunnen zijn van de inzet van hulpverleners krijgen zij de mogelijkheid om vroegtijdig hun gezin in veiligheid te brengen. Wie behoren tot dit gezin bepaalt de hulpverlener zelf.

Vroegtijdige evacuatie van gezinnen van hulpverleners geeft onrust in de omgeving. Paniek wordt voorkomen door adequate communicatie (heldere informatie) in deze omgeving. Wanneer personen uit de omgeving hierdoor ook vertrekken uit het bedreigde gebied is dat een positieve ontwikkeling. Verkeersmaatregelen moeten op dit vroegtijdig vertrek uit eigen beweging afgestemd zijn.

2.3.3 Uitgangsstellingen hulpverlening

Een politieofficier is verantwoordelijk voor de uitgangstelling (verzamelplaats voor actieve hulpverleners). Op de uitgangstelling mogen zich bevinden:

- bussen (voor evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer)
- militaire hulpvoertuigen
- politievoertuigen
- brandweervoertuigen
- ambulances
- speciaal vervoer hulpbehoevenden
- privéauto's hulpverleners

Voor dijkkring 47 zal nader bepaald moeten worden of er een uitgangstelling wordt ingenomen en eventueel waar.

2.3.4 Opvang binnen dijkkring

Binnen dijkkring 47 is geen opvang beschikbaar. Opvang is een proces waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en de provincie een coördinerende rol vervult.

2.3.5 Opvang buiten dijkkring

Opvang op locaties buiten de dijkkring worden door de provincie gecoördineerd. Afspraken hierover lopen via ROT/RBT. Opvanglocaties worden genoemd in hoofdstuk 8, inclusief capaciteit. Deze opvanglocaties zijn geschikt (gemaakt) voor enkele dagen verblijf.

Defensie kan via civiel-militaire samenwerking kortdurende opvang realiseren. De bijstand wordt aangevraagd via de formele procedure. Deze opvanglocatie is ook op provinciaal niveau geregeld.

2.4 Acties en beslispunten

Acties en beslispunten:

- o Strategie op basis van scenario
- o Datum/tijd voor besluitvormingstraject (besluitvorming, waarschuwing, afstemming)
- o Opvragen actuele gegevens
- o Definiëren benodigde en beschikbare tijd
- o Definiëren benodigde en beschikbare middelen
- o Voorbereiding verkeersplan
- o Voorbereiding evacuatie niet-zelfredzamen (inlichten instellingen)
- o Voorbereiding evacuatiebesluit (besluit nemen en eenduidig communiceren)
- o Overig

3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer

3.1 Strategie

Afhankelijk van de gekozen strategie zullen de mensen uit dijkkring 47 via (de aangegeven route) de uitgangen van het bedreigde gebied moeten verlaten.

Van de totale bevolking van dijkkring 47, 48.927 personen zal naar schatting 72% zelf met de auto het gebied verlaten. Dit komt neer op 35.228 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% naar de opvanglocaties; dit komt neer op 3.523 personen.

Voor het gebied van de veiligheidsregio GLM betreft het onderstaande gemeenten.

Verdeling over de gemeenten

Gebied	Aantal mensen *	Bijzonderheden
Arnhem	38500	Deel v.d. gemeente
Rheden	10500	Deel v.d. gemeente

* = gegevens naar schatting per 2019.

3.2 Communicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie aan haar inwoners, onder andere over wanneer, hoe laat en via welke route zij het gebied moeten verlaten.

3.2.1 Instructie bevolking

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking wat te doen.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- de verwachte duur van evacuatie
- waarheen evacueren (welke gebieden zijn veilig)
- waar is opvang geregeld voor degenen die geen eigen opvang hebben
- wat is er ter plekke te verwachten
- welke routes te kiezen
- volg de instructies onderweg en zet de radio aan op de rampenzender (omroep Gelderland)
- meenemen:
 - direct eetbaar voedsel voor onderweg
 - drinkwater voor onderweg
 - warme kleren
 - toiletspullen
 - paspoort
 - medicijnen
 - zaklamp
 - radio
 - batterijen
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)

- hoe om te gaan met huisdieren
- hoe het huis achter te laten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is (3 dagen vóór ultimatum))
- Calamiteitenzender Omroep Gelderland
- sms-bericht via sms-alert, alleen gebruiken als er tijdens de evacuatie een incident optreedt dat acute respons nodig heeft (dijkdoorbraak, stroomuitval waardoor route-info niet meer werkt etc.)
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

3.2.2 Evacuatie routes

Afhankelijk van de dreiging en omstandigheden wordt er voorsnog van uitgegaan dat alle 8 uitgangen van dijkkring 47 beschikbaar zijn.

Wanneer er uitgangen uitvallen door omstandigheden zal dit via de publieksvoorlichting worden gecommuniceerd. Wanneer er minder uitgangen beschikbaar zijn zal de totale evacuatie tijd toenemen. Hierbij moet duidelijk de overblijvende uitgangen, eventuele alternatieven en de toegenomen evacuatie tijd worden genoemd.

3.3 Uitvoering

Definiëren uitvoering:

- Benodigde verkeersmaatregelen
- Inzet van hulpdiensten bij verkeersregulering
- Hoe om te gaan met ongelukken en wegversperringen
- Contact met RWS/KLPD/VCNON/VCNL bij aansluiting op hoofdwegen
- Monitoren verkeerssituatie

3.4 Acties

Acties om de evacuatie van zelfredzamen met eigen vervoer goed te laten verlopen, in de juiste volgorde, wordt binnen het SGBO politie door de hoofd mobiliteit gecoördineerd.

4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer

4.1 Strategie

Indijkring 47 is voor de evacuatie van zelfredzamen zonder eigen vervoer, busvervoer geregeld. Alle zelfredzamen zonder eigen vervoer worden opgeroepen om naar de opgegeven opstapplaats te komen. De gemeente heeft vervoer georganiseerd en zal mensen zonder eigen vervoer via verschillende opstapplaatsen het bedreigde gebied uit laten gaan. De voorlichting is in handen van de gemeente.

Van de totale bevolking van ongeveer 49.000 personen van het bedreigde gebied in dijkkring 47 beschikt naar schatting 3,5% niet over eigen vervoer. Dit komt neer op 1.715 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% per bus of openbaar vervoer naar de opvangfaciliteiten, dit komt neer op 172 personen. De veiligheidsregio Gelderland-Midden heeft als opvanglocatie voor deze groep mensen gekozen het Sportcentrum Papendal.

Een schatting van aantal mensen per opstapplaats, het aantal bussen en de te rijden route is per gemeente uitgewerkt.

4.1.1 Verzamelplaatsen evacués

Bij de indeling van het gebied is gekozen voor sectorindeling (zie bijlage). Dit om het mogelijk te maken een prioriteit aan te geven in de volgorde waarin de evacuatie moet gebeuren.

Aangezien het niet reëel maar ook niet uitvoerbaar is, rijden niet alle bussen achter elkaar, maar rijden de bussen via de aangegeven route naar de vermelde opstapplaats.

Via de aangegeven afvoerroute rijden de bussen naar de overstapplaats: **Sport- en Congrescentrum Papendal**, waar de evacués worden geregistreerd en overstappen voor vervoer naar de opvanglocaties elders. Hierna worden deze bussen weer ingezet voor een volgende opdracht.

De rijroutes en opstapplaatsen zijn uitgewerkt in Bijlage 2

4.2 Communicatie

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking hoe ze het gebied met openbaar of georganiseerd vervoer kunnen verlaten.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- De opstapplaatsen per gemeente met aantal bussen en route
- op welke tijden kan men opstappen
- waarheen worden mensen gebracht
- wat is er ter plekke te verwachten
- de verwachte duur van evacuatie
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)
- kleine en ongevaarlijke huisdieren kunnen mee in de bus, mits in een geschikte kooi

- beperkte hoeveelheid bagage toegestaan: neem slechts een kleine tas per persoon mee met (warme) kleding, toiletpullen, flesje water en paspoort
- het huis afgesloten achterlaten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze
- er is geen hulp bij het in- en uitstappen

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is, 3 dagen vóór ultimatum)
- Radio en tv
- sms-bericht via sms-alert
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

4.3 Uitvoering

De vervoerders kunnen politiebegeleiding aanvragen bij (verwachte) drukte of bij spanningen, bijvoorbeeld over (te) veel bagage.

4.3.1 Treinvervoer

De treinen blijven rijden volgens de reguliere dienstregeling, totdat ROT/RBT tot stilleggen van het treinverkeer gelast. Er gaan voorsnog geen extra treinen rijden.

4.3.2 Busvervoer

Busvervoer geschiedt na afspraken met vervoersmaatschappijen, eventueel via provincie of ROT. Busvervoer mag gebruik maken van de in- en uitgangen van de dijkkring. Er is bij de uitgangen van de dijkkring rekening gehouden met toezicht. Uitgangstellingen zijn beschikbaar voor lege bussen. Er wordt geen gebruik gemaakt van konvooi rijden.

Buschauffeurs worden door de evacués gezien als 'de overheid' en dus als een belangrijke vraagbaak. Buschauffeurs moeten dus beschikken over de volgende informatie:

- Wat is de instructie aan de bevolking?
- Hoeveel bagage is toegestaan (en wat te doen met mensen met teveel bagage)?
- Welke huisdieren zijn toegestaan (en wat te doen met mensen met grote, gevaarlijke of te veel huisdieren)?
- Wat te doen bij paniek/onrust in/bij de bus?
- Wat te doen bij te veel of juist te weinig passagiers?
- Gegarandeerde aflossing na diensttijd / bij vermoeidheid
- Route, rijrichting, bestemming
- Nooit afwijken van route of stoppen op niet officiële opstapplaatsen, ook niet op speciaal verzoek

5 Evacuatie niet-zelfredzamen

5.1 Strategie

In deze categorie niet-zelfredzamen wordt bedoeld: gevangenen in penitentiaire inrichtingen, patiënten van ziekenhuizen en cliënten in verpleeg- en verzorgingshuizen, de thuiszorg en andere verzorgingscentra en andere mensen die niet in staat zijn (in geëvacueerde toestand) voor zichzelf te zorgen.

De verzorgende organisaties en instellingen moeten allemaal hun eigen evacuatieplan uitvoeren, vaak volgens een hergroeperingsregeling. Instellingen kunnen aan de veiligheidsregio om bijstand vragen. Evacuatie van instellingen heeft invloed op de wegcapaciteit en het gebruik van (voor hulpdiensten gereserveerde) uitgangen uit de dijkkring.

Een compleet overzicht van de instellingen en contactpersonen is op te vragen bij de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (GHOR). Voor gevangenen in penitentiaire inrichtingen is de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verantwoordelijk. Zij beschikken over een ontruimings- en evacuatieplan en hebben afspraken gemaakt met de dienst vervoer en ondersteuning.

5.2 Communicatie

5.2.1 Contactgegevens en gemaakte afspraken

Contact met zorginstellingen is nodig voor communicatie over de verkeerssituatie en voor publieksvoorlichting. Deze communicatie verzorgen de instellingen zelf, via de eigen website aan het call center en www.crisis.nl.

5.2.2 Publieksvoorlichting zorginstellingen

De politie of de gemeente verzorgt geen publieksinformatie over de zorginstellingen, dat doen de instellingen zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instelling.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Welke cliënt uit welke instelling is waarheen geëvacueerd
- Verdere informatie over bezoek e.d. is verkrijgbaar bij de instelling (website)

Media:

- www.crisis.nl
- call center
- brief aan cliënten thuiszorg via gemeente

5.2.3 Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen

De politie verzorgt geen publieksinformatie over de justitiële inrichtingen, dat doet het Ministerie van Justitie zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instellingen.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Informatie is verkrijgbaar bij de dienst justitiële inrichtingen

Media:

- www.crisis.nl
- call center

5.3 Uitvoering

Bij de evacuatie van niet-zelfredzamen is een scala aan vervoersmiddelen nodig. Door de instellingen kan bijstand worden aangevraagd voor de uitvoering van de evacuatie: ambulances, taxi's, taxibussen, bussen, legertrucs, leger-ziekenauto's, begeleiding/gidsen door politievoertuigen, etc.

6 Verkeersregulering

6.1 Strategie

De verkeersregulering bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Om ongestructureerde chaos bij een evacuatie te voorkomen moet de afvoer worden gereguleerd. Automobilisten zijn hier niet aan gewend. De toedeling van verkeer over de beschikbare wegen is van cruciaal belang om files en wachttijden te beperken.

In dit hoofdstuk worden benodigde verkeersmaatregelen en het beoogde effect beschreven. Als er alternatieven zijn, worden die ook benoemd. Er kunnen circulatieroutes worden ingesteld om de kans op verkeersstremmingen zo klein mogelijk te maken.

Bij de start van een evacuatie moet op basis van dit evacuatieplan een gedetailleerd verkeersplan worden opgezet. Voor de evacuatie van dijkkring 47 zullen geen veerponten worden benut. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de hoofdontsluitingswegen die het verkeer buiten de dijkkring leiden. Dit betekent dat voor de evacuatie van de inwoners van dijkkring 47 er 8 uitgangen beschikbaar zijn van het bedreigde gebied, zie tabel blz. 16.

- Afhankelijk van de dreiging kan het noodzakelijk zijn dat het aantal uitgangen moet worden beperkt. Dit heeft tot gevolg dat de totale evacuatietijd verlengd wordt. Zie voor de uitwerking van de verschillende strategieën, de modellering van dijkkring 47bijlage.
- Raadpleeg in deze ook de 'Viking' overstromingenatlas van de provincie Gelderland

6.1.1 Sectoren

Sectorindeling voor verkeersregulering zal plaatsvinden indien ervoor wordt gekozen om de mensen uit dijkkring 47 te laten vertrekken per postcodegebied(en)/sectoren.

6.1.2 Prioritering, tijdlijn, volgorde

Afspraken met andere dijkringen, buurtregio's en RWS/VCNON/VCNL, aansluiten op nationaal netwerk.

Afsluiting wegen op/langs dijken zal plaats vinden in overleg met het waterschap/gemeente. Zij zorgen zelf, waar nodig, voor bemensing van de afsluitlocaties.

Afspraken met VCNL en RWS/VCNON over gebruik van wegen en uitvoering van maatregelen zoals;

- toepassen Incident Management,
- toepassen Verkeersmanagement/drips/lichtkranten e.d.
- toepassen cross-bordermanagement,
- gebruik van live beelden,
- blokrijden, inzetten weginspecteurs,
- gebruik u-routes, etc.

Er is bij de uitwerking aansluiting gezocht met het Calamiteitenplan RWS Oost Nederland.

6.2 Communicatie

6.2.1 Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners

Mondelinge en schriftelijke instructie aan verkeersregelaars hoe om te gaan met:

- aanhangers, caravans
- te veel spullen op het dak
- te veel mensen in een auto

Instructie voor handhaving is noodzakelijk. Uitgangspunt moet zijn dat zodra de verkeersveiligheid in het geding is, er handhavend moet worden opgetreden. Nader afstemming zal plaats vinden bij een reële dreiging.

6.2.2 Publieksvoorlichting

Communicatie politie met brandstofservicepunten over:

- resterende voorraad
- bevoorrading
- signalering aan publiek als voorraad op is
- aangeven of brandstofservicepunt geopend of gesloten is

In geval van dijkdoorbraak

Informatie over mogelijke calamiteit die acute respons behoeft dient onmiddellijk via alle matrixborden en andere communicatie mogelijkheden zoals een sms-alert te worden uitgezonden.

Gewenst effect: mensen direct een veilig heenkomen te laten zoeken.

Boodschap:

- waar is de dijk doorgebroken
- waar is het veilig
- wat moeten de mensen wel en niet doen

Media:

- rampenzender radio
- sms-bericht via sms-alert

6.3 Uitvoering

Afzetmateriaal:

Er wordt uitgegaan dat elke gemeente in het bedreigde gebied voldoende afzetmateriaal en bebording heeft om de wegen op hun eigen grondgebied af te sluiten waar dit noodzakelijk wordt geacht dan wel dit via hun eigen netwerk proberen te regelen.

Verkeersregelaars:

Voor het bemensen van verkeersposten in gemeenten zal zoveel mogelijk een beroep gedaan worden op verkeersregelaars van de gemeente in het bedreigde gebied. Mogelijke ondersteuning kan er zijn van professionele bedrijven

Politie-inzet:

Waar nodig zal de politie de verkeersregelaars ondersteunen. Politietoezicht zal er bij de uitgangen van dijkkring 47 zijn, zie tabel onder 6.3.3. Bij de uitgangen van de dijkkring zal het

verkeer enige congestie ondervinden en is politietoezicht noodzakelijk mede om instroom van het verkeer in het bedreigde gebied te voorkomen. Voorts zal voor de afwikkeling van het verkeer, zoveel mogelijk, een dynamische politie-inzet plaatsvinden door het inzetten van o.a. motorsurveillanten. Tevens zal door het gebruik van technisch hulpmiddelen (drips, tekstkarren, bebording) het verkeer afgewikkeld worden. Een en ander afhankelijk van de gekozen strategie van het RBT.

6.3.1 Taken en maatregelen binnen gebied

Nauwkeurige beschrijving van alle taken en maatregelen binnen het gebied bij evacuatie dijkkring: actie politie/gemeenten/waterschap

- Hekken plaatsen: waar, wanneer, waarvoor, door wie
- Verkeersborden
- Benodigde mensen voor regulering
- Dijken afsluiten voor verkeer (waarom, wanneer, hoe laat en hoe handhaven)

6.3.2 Taken en maatregelen buiten gebied

Afspraken met naburige dijkkring: Geen afspraken gemaakt met dijkkring 48 (Rijn en IJssel).

6.3.3 Definitie uitgangen en routes autoverkeer

Om dijkkring 47 te verlaten zijn in principe alle 8 uitgangen beschikbaar.

De uitgangen van dijkkring 47 zijn:

Omschrijving uitgang	Richting	Capaciteit (pae/h.)
Apeldoornseweg	A12/A50	1500
Schelmseweg	A12	1500
N785 Dorpenroute	Dieren	1200
A348	Dieren/Doesburg	4644
A12	Duiven	4644
A 12	Utrecht	4644
Nijmeegseweg	Arnhem- Zuid	3500
Amsterdamseweg	A12/Ede	3500

Capaciteit van de uitgangen DK 47, zie ook kaartje in bijlage 1.

6.3.4 Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners

In de evacuatiefase zal het verkeer afgewikkeld worden volgens de normaal gangbare en beschikbare capaciteit. In principe zal er geen verkeer het bedreigde gebied in mogen rijden met uitzondering van de hulpdiensten.

6.3.5 Verbindingen

Dit actiepunt zal door de politie nader worden uitgewerkt, zodra de situatie zich voordoet, volgens de bestaande afspraken.

6.4 Acties

Uitvoering van de verkeersregulering, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij.
Dit onderwerp is pas relevant zodra er sprake is van een mogelijke dreiging.
Verantwoordelijken kunnen door het voortschrijden van de tijd nog wijzigen.

7 Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied in dijkkring 47

7.1 Strategie

Inwoners van dijkkring 47 kunnen nooit gedwongen worden hun huis te verlaten, ook niet wanneer een noodverordening van kracht is. Daarom is bewaking van het geëvacueerde gebied belangrijk voor;

- de veiligheid van privé eigendommen van de evacués
- een ongestoorde rampbestrijding- en hulpverleningsactiviteiten.

De afsluiting, toelating en bewaking bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Het ROT zal een toegangsbeleid opstellen en door het RBT laten accorderen. Dit zal dan door de hulpdiensten worden uitgevoerd. Afsluiten, bewaken en beveiligen van evacuatiewegen zorgt voor een te handhaven regulering van het ingaand- en uitkomend verkeer. Na het evacuatiebesluit zal de politie toezicht houden op de te evacueren gebieden (inwoners), op het inkomend- en uitgaande verkeer van het evacuatiegebied en op de bij de hulpverlening betrokken personen/organisaties en pers.

7.1.1 Bevoegdheid

Bewaken en beveiligen is een taak van de politie die is neergelegd in de Politiewet 1993 en kan zich ten tijde van een ramp als deze, gesterkt voelen door het doen gelden van een noodverordening. Deze noodverordening dient afgegeven te worden door de burgemeester en biedt de mogelijkheid om personen uit het gebied te weren.

7.1.2 Logistieke ondersteuning

Het proces bewaken en beveiligen wordt logistiek ondersteund door de gemeente(n) en het waterschap voor wat betreft het leveren van afzetmateriaal, bebording en andere ondersteunende materialen. Logistieke ondersteuning en voorlichting zijn van doorslaggevend belang, omdat personele inzet hierdoor rechtstreeks beïnvloed wordt. Eventuele bijstand wordt door de burgemeester aangevraagd en in geval van schaarste zal het LOCC de capaciteit verdelen.

Het proces van bewaken en beveiligen volgt het evacuatieproces. Zodra een wijk is geëvacueerd zal deze worden afgesloten en bewaakt worden door de politie, eventueel bijgestaan door andere eenheden. Dit afsluiten zal gebeuren door middel van fysieke afzettingen, dan wel met behulp van hekken en politiemedewerkers. Elke afzetting kan opgeheven worden zodra de aangrenzende wijk tevens geëvacueerd is. Bij het toezicht op het verkeer geldt dat uitgaand verkeer de vrije doorgang heeft en binnenkomend verkeer wordt gecontroleerd op de noodzaak van toegang.

7.1.3 Afzetting

Er is verschil tussen afzetten van wegen tijdens verkeerscirculatie en het afzetten van het ontruimde gebied in dijkkring 47. Om de verschillende gemeenten zo spoedig mogelijk te ontruimen is het noodzakelijk om bepaalde wegen en kruisingen af te zetten. Op deze manier begeleid en stuur je de inwoners naar de gewenste uitgangen.

Zodra de gehele dijkkring 47 ontruimd is zal de politie zo goed mogelijk proberen het gebied af te sluiten. De grootste toevoerwegen het gebied in zullen worden afgezet/afgesloten. Het is natuurlijk onmogelijk om het gehele gebied hermetisch af te sluiten. Een voor een worden de verschillende gemeenten ontruimd en geëvacueerd naar de uitgangen. Het af te zetten gebied verschuift dus met de ontruimde gebieden mee. Het afzetten zal dan ook overgaan in het afschermen van de ontruimde gebieden.

In de afgezette wijken zal surveillance plaats vinden zo lang de waterstand dit toelaat. De surveillance zal plaats vinden door opvallende surveillancevoertuigen, waarbij ieder voertuig enkele wijken bewaakt. Het betreft hier dubbel bemenste voertuigen per dienstverband.

7.2 Communicatie

7.2.1 Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak

In het geval van dijkdoorbraak zullen bepaalde hulpverleners gealarmeerd worden om het gebied te verlaten. Sirenes vormen het ontruimingssignaal voor hulpverleners.

7.2.2 Informatie voor bewakers

Bewakers hebben de volgende informatie nodig:

- Hoe om te gaan met achterblijvers: maak onderscheid tussen niet-bereikte mensen (geef hen de kans alsnog te vertrekken) en bewuste thuisblijvers (geef de regels door)
- Wat te doen in geval van plundering en andere ongeregelheden
- Hoe worden zij van informatie voorzien, bijvoorbeeld via portofoon?
- Gevaarlijke objecten en/of gevaarlijke stoffen dan wel milieu belastende stoffen

7.2.3 Informatie voor evacués wat betreft het afgesloten gebied

Gedacht moet worden aan informatie aan evacués.

Gewenst effect:

- Instructie aan bevolking dat terugkeer in het gebied niet mogelijk is.
- Vertrouwen wekken dat huis en hard bewaakt worden

Elementen aan te leveren aan voorlichting:

- Gebied is op slot en wordt bewaakt
- Ontheffing om het gebied te betreden wordt uitsluitend verleend op grond van toegangsbeleid vastgesteld door RBT
- Waar is een ontheffing aan te vragen?

Media:

- www.crisis.nl
- nationale radio en tv (veel evacués bevinden zich namelijk buiten bereik van de lokale rampenzender)
- folders, posters en lichtkrant op opvanglocaties

7.2.4 Informatie voor achterblijvers

Gewenst effect: afhankelijk van de situatie wel/niet alsnog evacueren

- Boodschap bij water op de uitvalswegen of onveilige omstandigheden

- Blijf zitten waar u zit
- Gooi (wit) laken uit het raam om aan te geven dat u in het huis aanwezig bent
- Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Boodschap bij geen water op de uitvalswegen en veilige (weers-)omstandigheden
 - Kom er indien mogelijk alsnog zelf uit.
 - Indien u opgehaald wil worden, gooi laken uit het raam, wij komen u zoeken
 - Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Media:
 - radio
 - tv
 - internet
 - sms-bericht: via sms-alert is in dit geval zeer geschikt tot in de eerste uren nadat de stroom is uitgevallen

7.3 Uitvoering

7.3.1 Organisatie capaciteit en aflossing

Hoeveel capaciteit is beschikbaar? Denk ook aan ME (landelijke afstemming via LOCC)

Hoe vaak is aflossing nodig en hoe? Wat te doen bij daadwerkelijke overstroming?

7.3.2 Taken en maatregelen

Veiligheid van de verantwoordelijken staat voorop.

Beschrijving van:

- taken en verantwoordelijkheden
- welke maatregelen moeten op welk moment voor bewaken en beveiligen worden genomen
- (on)mogelijkheden van noodwetgeving bezien

7.3.3 Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers

Beschrijven hoe om te gaan met:

- mogelijke agressie
- achterblijvers door eigen keuze
- achterblijvers die 'niet bereikt' zijn

7.3.4 Rapportage stand van zaken, informatievoorziening

Stand van zaken rondom afsluiting en bewaking moet worden gerapporteerd ook bij uitval van voorzieningen, telefoon, internet.

7.4 Acties

De bewaking van dijkkring 47, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken erbij beschrijven.

8 Contactgegevens

8.1 Veiligheidsregio

8.1.1 Calamiteitenzender

Omroep Gelderland. Voor de calamiteitenzender is een convenant afgesloten. Hierin zijn afspraken neergelegd wanneer en door wie Omroep Gelderland als calamiteitenzender mag worden ingezet. Het convenant is beschikbaar in het RCC ten behoeve van de crisisorganisatie. In geval van opschaling bij hoogwater zal de sectie crisiscommunicatie contact onderhouden met Omroep Gelderland.

8.1.2 Contactgegevens veiligheidsregio

ROT Gelderland-Midden, 088-3556490, rcc@vggm.nl

8.1.3 Contactgegevens omringende dijkringen

Via regionale meldkamer bevroagbaar.

8.1.4 Busvervoer(georganiseerd)

Indien er vervoer geregeld moet worden, dan kunnen onderstaande bedrijven hierin voorzien.

Bedrijf	Type vervoer
Connexxion	stads- en streekbus
Syntus	stads- en streekbus
Novio	stads- en streekbus
Veolia	stads- en streekbus
Hermes	stads- en streekbus
Betuwe expres	touringcars
Noot	Taxi's
Willemsen & de Koning	Taxi's
Stadsregio	Taxi's / buurtbussen
Gademan/Excelta	Busjes en Taxi's

8.2 Gemeentelijk

8.2.1 Contactgegevens gemeenten (AOV)

Gelderland-Midden beschikt over twee piketten Officieren van Dienst Bevolkingszorg en hiernaast zijn de contactgegevens van gemeenten op te vragen via de meldkamer.

8.2.2 Opvanglocaties binnen dijkkring 47

Nr:	Naam	Adres	Contactpersoon	Capaciteit
<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>

8.2.3 Opvanglocaties buiten de dijkkring 47

Nr:	Naam	Adres	Capaciteit
1	Cultureel Centrum De Reehorst	Bennekomseweg 24 Ede Tel: 0318-631265	2500
2	Americahal Apeldoorn	Laan van Erica 50 Apeldoorn Tel: 055-3662662	6000
3	NIMAC Zalencentrum Ede	Galvanistraat 13 Ede Tel: 0318-698787	350
4	Schouwburg Amphion	Schouwburgplein 1 D'chem Tel: 0314-344480	onbekend
5	Sportcentrum Papendal		onbekend
6	Oranjekazerne	Schaarsbergen	2100
7	Sportpark Valkenhuizen		onbekend

9. Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer

Sectorindeling (zie matrix)

Rijroutes en opstapplaatsen per gemeente en per sector.

Gemeente	Arnhem	Route Sector 1
Aantal inwoners	38500	Centrum (152p):
Evacués 3 ½ %	1345	Opstapplaats: Koningstraat 38 (stadhuis)
Aantal bussen	29	3 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Rietgrachtstraat, Boulevard Heuvelink, Airborneplein, Nijmeegseweg, Beekstraat, Broerenstraat, <u>Koningstraat</u>, (keren) Broerenstraat, Beekstraat, Nijmeegseweg, Airborneplein, Velperbinnensingel, Jansbinnensingel, Zypsepoort, Amsterdamseweg → Papendal. Presikhaaf Oost (222p) Opstapplaats: Middachtensingel 39. 5 bussen, aanrijden via : Route: Westervoortsedijk, Oude Zevenaarseweg, Johan de Wittlaan, Voetiuslaan, Ijssellaan, Lange Water, <u>Middachtensingel</u>, Lange Water, Ijsseloordweg, Velperbroekcircuit → A12. Presikhaaf West (303p): Opstapplaats: Bethanienstraat 5 6 bussen aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Oude Zevenaarseweg, Johan de Witlaan, Voetiuslaan, Ijssellaan, Laan van Presikhaaf, <u>Bethanienstraat</u>, Lange Water, Ijsseloordweg, Velperbroekcircuit, → A12. 't Broek (203p): Opstapplaats: Valckenierstraat 1. 4 bussen aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Rietgrachtstraat, Boulevard Heuvelink, Johan de Wittlaan, <u>Valckenierstraat</u>, Johan de Wittlaan, Boulevard Heuvelink, Airborneplein, Velperbinnensingel, Jansbinnensingel, Ziepsepoort, Amsterdamseweg → Papendal. Spijkerkwartier (200p): Opstapplaats: Thorbeckestraat 21. 5 bussen aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Rietgrachtstraat, Boulevard Heuvelink, l.a. Boulevard Heuvelink, <u>Thorbeckestraat</u>, Hugo de Grootstraat, Johan de Wittlaan, Boulevard heuvelink, Airborneplein, Velperbinnensingel, Jansbinnensingel, Ziepsepoort, Amsterdamseweg, → Papendal. Klarendaal (264p): Opstapplaats: Spoorwegstraat hoek Velperbuitensingel. 6 bussen aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Rietgrachtstraat, Boulevard heuvelink, Airborneplein, Velperbinnensingel, <u>Spoorwegstraat/hoek Velperbuitensingel</u>, Jansbuitensingel, Zypsepoort, Amsterdamseweg, → Papendal.

Gemeente	Rheden	Route Sector 2
Aantal inwoners	24.820 per (per 1 januari 2019*)	Dorp Velp, ten zuiden van de spoorlijn: Opstapplaats sporthal De Dumpel: Gruttostraat 14, (370p) Route: 8 bussen aanrijden via: Westervoortsedijk, Ijsseloordweg, Velperbroekcircuit, President Kennedylaan, Reigerstraat, <u>Gruttostraat</u> , Lepelaarstraat, Meerkoetstraat, Reigerstraat, President Kennedylaan, Velperbroekcircuit, → A12.
Evacués 3 ½ %	868	
Aantal bussen	17	

Totaal aantal bussen: 46. Bij pendeldiensten en voldoende tijd kan worden volstaan met: ongeveer 16.

10 Bijlagen

10.1 Wegenkaart

10.2 Kaart dijkkring 47

10.3 Dijkringen in Gelderland

10.4 Tabel gegevens uitgangen

10.5 Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 47

10.6 Kaart sectoren dijkkring 47

Bijlage 2, behorend bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater in de veiligheidsregio Gelderland-Midden voor de gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar

Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie

Uitwerking dijkring 48

Rijn en IJssel.

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Algemeen	1
1.1.1 Indeling.....	1
1.1.2 Actualisatie	1
1.1.3 Definities	2
1.1.4 Uitgangspunten	3
1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen	3
1.3 Netwerkoverzicht	3
1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden.....	3
1.3.2 Landelijk netwerk	5
1.3.3 Organisatiestructuur intern	6
1.4 Categorieën personen.....	6
1.5 Globale tijdlijn evacuatie	7
1.6 Communicatie rondom evacuatie	9
1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie	9
1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners.....	10
1.6.3 Publieksvoorlichting.....	10
1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's.....	13
2 Concrete acties dijkkring 48.....	14
2.1 Strategie.....	14
2.1.1 Gebied	14
2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring	16
2.1.3 Relatie tot andere dijkkringen.....	16
2.2 Communicatie	17
2.2.1 Nationale Voorlichting.....	17
2.3 Uitvoering	17
2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners	17
2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners	17
2.3.3 Uitgangsstellingen hulpverlening	17
2.3.4 Opvang binnen dijkkring	18
2.3.5 Opvang buiten dijkkring	18
2.4 Acties en beslispunten	18
3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer	19
3.1 Strategie.....	19
3.2 Communicatie	19
3.2.1 Instructie bevolking.....	19
3.2.2 Evacuatie routes	20
3.3 Uitvoering	20
3.4 Acties	20
4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer.....	21
4.1 Strategie.....	21
4.1.1 Verzamelplaatsen evacués	21

4.2	Communicatie	21
4.3	Uitvoering	22
4.3.1	Treinvervoer	22
4.3.2	Busvervoer	22
5	Evacuatie niet-zelfredzamen	23
5.1	Strategie.....	23
5.2	Communicatie	23
5.2.1	Contactgegevens en gemaakte afspraken.....	23
5.2.2	Publieksvoorlichting zorginstellingen	23
5.2.3	Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen.....	24
5.3	Uitvoering	24
6	Verkeersregulering	25
6.1	Strategie.....	25
6.1.1	Sectoren.....	25
6.1.2	Prioritering, tijdlijn, volgorde	25
6.2	Communicatie	26
6.2.1	Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners	26
6.2.2	Publieksvoorlichting.....	26
6.3	Uitvoering	26
6.3.1	Taken en maatregelen binnen gebied.....	27
6.3.2	Taken en maatregelen buiten gebied	27
6.3.3	Definitie uitgangen en routes autoverkeer	27
6.3.4	Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners	27
6.3.5	Verbindingen.....	28
6.4	Acties	28
7	Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied indijkring 48.....	29
7.1	Strategie.....	29
7.2	Communicatie	30
7.2.1	Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak	30
7.2.2	Informatie voor bewakers/beveiligers	30
7.2.3	Informatie evacués voor wat betreft het afgesloten gebied	30
7.2.4	Informatie voor achterblijvers.....	30
7.3	Uitvoering	31
7.3.1	Organisatie aandachtspunten capaciteit en aflossing	31
7.3.2	Taken en maatregelen	31
7.3.3	Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers	31
7.3.4	Rapportage stand van zaken, informatievoorziening	31
7.4	Acties	31
8	Contactgegevens.....	32
8.1	Veiligheidsregio	32
8.1.1	Calamiteitenzender	32
8.1.2	Contactgegevens veiligheidsregio	32
8.1.3	Contactgegevens omringende dijkringen	32
8.1.4	Busvervoer(georganiseerd)	32

8.2	Gemeentelijk	32
8.2.1	Contactgegevens gemeenten (AOV)	32
8.2.2	Opvanglocaties binnen dijkkring 48	33
8.2.3	Opvanglocaties buiten de dijkkring 48	33
9.	Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer.....	34
10	Bijlagen.....	43
10.1	Wegenkaart	43
10.2	Kaart dijkkring 48	43
10.3	Dijkkringen in Gelderland	43
10.4	Tabel gegevens uitgangen	43
10.5	Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 48	43
10.6	Kaart sectoren dijkkring 48.....	43

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit betreft het evacuatieplan bij dreigende overstromingen voor personen van dijkkring 48, Rijn en IJssel, gelegen in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Het is een uitwerking van het proces 'Evacuatie', uitsluitend bedoeld voor dreigende overstromingen maar is ook ten dele bruikbaar bij andere incidenten.

Het evacuatieplan heeft betrekking op het moment nadat door het bevoegd gezag de beslissing is genomen om het bedreigde gebied te evacueren. Het plan is bedoeld voor preventieve evacuatie. Het doel van evacuatie is het in veiligheid brengen van personen.

1.1.1 Indeling

Dit evacuatieplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdstuk 1: Algemene informatie, visie en definities (eensluitend voor alle dijkringen in de provincie Gelderland)

Hoofdstuk 2: Specifieke informatie voor dijkkring 48

De hoofdstukken daarna bestaan elk uit vier onderdelen:

- I. strategie
- II. communicatie
- III. uitvoering
- IV. acties en beslispunten

Hoofdstuk 3, 4 en 5 beschrijven de evacuatie voor:

Hoofdstuk 3: zelfredzamen met eigen vervoer

Hoofdstuk 4: zelfredzamen zonder eigen vervoer

Hoofdstuk 5: niet-zelfredzamen

Hoofdstuk 6: Verkeersregulering

Hoofdstuk 7: Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied

Hoofdstuk 8: Communicatie

In de Bijlagen zijn te vinden:

- Kaarten dijkkring 48

1.1.2 Actualisatie

Om de actualiteit van de evacuatie- en ontruimingsplannen van dijkkring 48 te garanderen, is het noodzakelijk dat de uitgewerkte plannen geborgd worden. Duidelijk moet zijn wie primair voor welke informatie/actualisatie verantwoordelijk is.

De politie is verantwoordelijk voor informatie en actualisatie van de hoofdstukken 6 en 7.

De veiligheidsregio en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van de hoofdstukken 1,2,3,4 en 8.

De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) is verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van hoofdstuk 5.

Een duidelijke scheidslijn in hoofdstukken is eigenlijk niet te geven. Wel is hierbij vastgelegd welke actor het initiatief moet nemen tot aanpassing/actualisatie van de betreffende hoofdstukken. Deze bijlage wordt eens per 4 jaar, gelijk met het bijbehorende multidisciplinair coördinatieplan hoogwater, geactualiseerd.

Tijdens een hoogwaterperiode vanaf het afkondigen van grip2 dienen alle gegevens gecontroleerd te worden.

1.1.3 Definities

Dijkring: Een dijkring is een gebied dat beschermd wordt tegen buitenwater door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluisen en gemalen en hoge gronden.

Evacuatie: het geheel van maatregelen gericht op het voor langere tijd naar een veilige plaats verplaatsen van de inwoners (personen) uit het verwachte overstromingsgebied en het opvangen en verzorgen in andere gebieden, bedoeld om slachtoffers te voorkomen. Het gaat hier dus altijd om preventief evacueren. Er is nog geen sprake van een overstroming, wel van een dreiging.

Zelfredzamen met eigen vervoer: Personen die in een auto een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen (tijdig opgehaald van school en opvang) en andere medepassagiers (oudere familieleden of burens).

Zelfredzamen zonder eigen vervoer: Personen die alleen door middel van openbaar vervoer (regulier of speciaal georganiseerd) een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen. Dit is een percentage van het totaal aantal zelfredzamen.

Niet-zelfredzamen: Personen die door ziekte, handicap, leeftijd of andere omstandigheden niet zelfredzaam zijn en om een bepaald gebied te verlaten gespecialiseerd vervoer en hulp nodig hebben. Hieronder vallen de bewoners van instellingen, patiënten in ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten, zintuiglijk gehandicapten, maar ook patiënten die thuiszorg krijgen. De GHOR en de instellingen zelf organiseren vervoer en opvang van niet-zelfredzamen.

Bedreigd gebied: Het gebied dat door overstroming bedreigd wordt en waar het na overstroming niet veilig is om te verblijven (daaronder vallen dus ook gebieden waar keteneffecten plaatsvinden, zoals uitval van voorzieningen, ingesloten raken door water, etc.)

Veilige plaats:

Een veilige plaats is

- 1. Plaats buiten een bedreigde dijkkring.*
- 2. Plaats binnen de bedreigde dijkkring, waar volgens verwachting geen water komt en waar voorzieningen zijn getroffen voor langdurig verblijf.*

1.1.4 Uitgangspunten

Dit plan gaat niet over:

- Evacuatie van vee (de evacuatie van vee dient uitsluitend vooraf te gaan aan de evacuatie van personen)
- Benodigde acties voor bescherming van vitale infrastructuur
- Kosten/verrekening van bijstand
- Afschakelen nutsvoorzieningen
- Evacuatie van cultuurgoederen
- Identificatie van slachtoffers
- Uitvaartverzorging
- Continuering van (nood)opvang
- Evacuatie van gevangenen (Dienst Justitiële Inrichtingen zorgt daarvoor met eigen middelen en mensen)
- Herstel en terugkeer
- Evacuatie van crisiscentra
- De landelijke strategie voor grootschalige evacuaties (zie hiervoor 'Landelijk Operationeel Plan Evacuaties' van LOCC)

Aangenomen wordt dat wegen al onbruikbaar zijn voor evacuatieverkeer zodra er een klein laagje water op staat.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'vrijwillige' of 'verplichte' evacuatie. Het evacuatiebesluit betekent dat alle inwoners van het genoemde gebied het gebied moeten verlaten.

Een bovenverdieping van een gebouw dat onder water staat wordt in dit evacuatieplan niet als veilige plaats beschouwd. Hiervandaan moeten personen na overstroming immers gered worden.

1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen

Dit evacuatieplan is een bijlage bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater. Het betreft een aanvulling op de normale processen bij rampbestrijding.

1.3 Netwerkoeverzicht

1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden

Voor een exact overzicht van algemene taken en verantwoordelijkheden wordt verwezen naar het MCP. De volgende hoofdtaken zijn gerelateerd aan evacuatie:

Politie:

- verkeersregulering
- regulering van het inkomende hulpverleningsverkeer; begeleiding/ begidsing van hulpverleningskonvoeien
- handhaving van de openbare orde en rechtsorde binnen en buiten de dijkkring
- ontruimen
- bewaken

Brandweer:

- redding van personen (en huisdieren) uit moeilijke situaties

GHOR:

- coördinatie van het vervoer van niet-zelfredzamen.

Gemeente

- coördinatie en opvang van evacués op verzamelplaatsen en het doorverwijzen van evacués naar opvangcentra binnen en/of buiten de dijkkring.
- realisering van wegafzettingen op afgesproken weggedeelten

Provincie

- coördinatie van opvang, binnen en buiten de provincie

Bedrijven:

- Nutsbedrijven: af- en aansluiten van de gas-, water- en elektriciteitstoevoer naar het betreffende gebied
- KPN Telecom: ondersteuning op het gebied van verbindingen.

Openbaar Vervoermaatschappijen:

- Vervoer (onder coördinatie van gemeente) van personen vanuit het getroffen gebied (vanaf opstapplaatsen) naar opvanglocaties

Defensie:

- op verzoek ondersteuning van de totale evacuatie met zwaar materieel
- opvang, mogelijk naar aanleiding van landelijke coördinatie
- verstrekken of onderhouden van verbindingen

Waterschap:

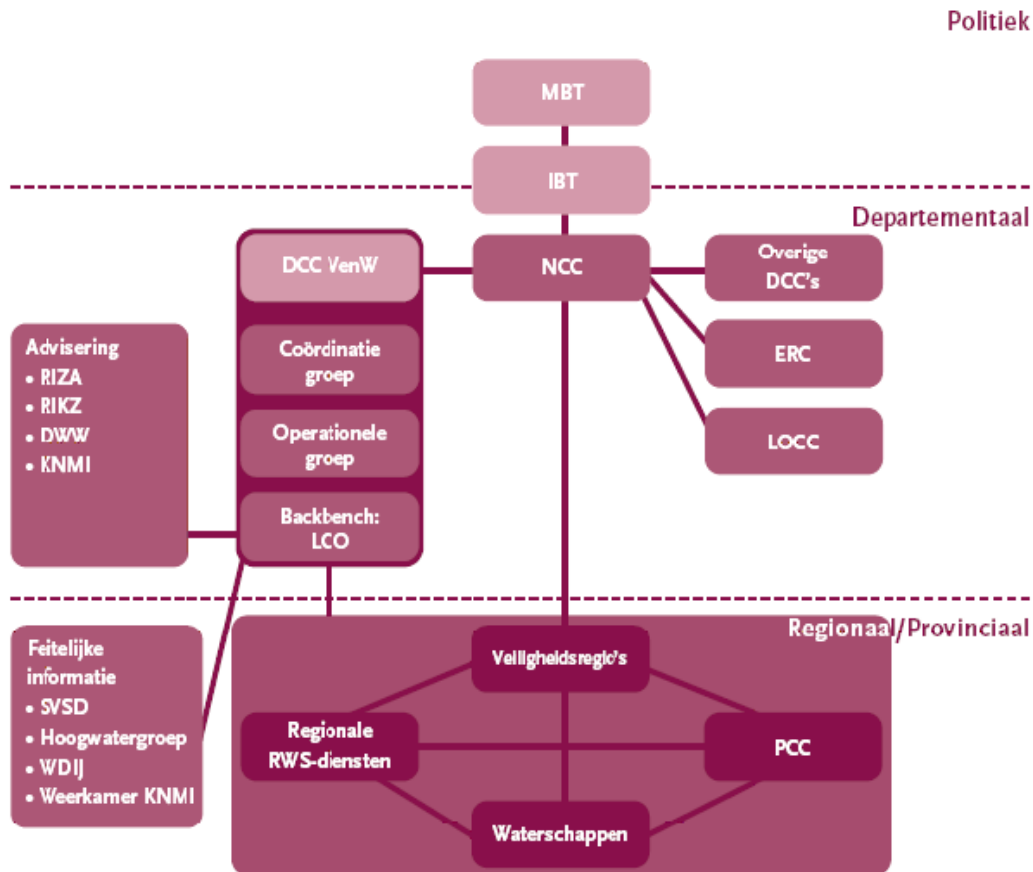
- dijkbewaking
- nooddijken / compartimentering
- (nood)reparatie aan de dijken
- het adviseren van betrokken burgemeesters (RBT) en het ROT.

Rijkswaterstaat:

- het beheren van rijkswegen
- het reguleren van verkeer op rijkswegen
- het reguleren van het scheepvaartverkeer (Scheepvaart Verkeer Centrale)
- het adviseren van de betrokken burgemeesters (RBT) en ROT.

1.3.2 Landelijk netwerk

In Figuur 0-1 staat het contactschema tussen veiligheidsregio's, provincies en waterschappen, in een overzicht van regionale, departementale en nationale netwerkpartners.

Figuur 0-1 Landelijk netwerk

Afkortingen:

- MBT: Ministerieel Beleids Team
- IBT: Interdepartementaal Beleids Team
- NCC: Nationaal Crisiscoördinatie Centrum
- ERC/NVC: Expertisecentrum Risico- en Crisiscoördinatie / Nationaal Voorlichtingscentrum
- LOCC: Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
- RIZA, RIKZ, DWW: nu Rijkswaterstaat Waterdienst
- DCC VenW: Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing Verkeer en Waterstaat
- LCO: Landelijke Coördinatie Commissie Overstromingsdreiging
- PCC: Provinciaal Coördinatie Centrum
- SVSD: Stormvloedwaarschuwingsdienst

1.3.3 Organisatiestructuur intern

Bij een dreigende overstroming wordt door de politie een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBBO) ingesteld. De kern van de SGBBO bestaat uit:

- Algemeen Commandant
- Hoofd Informatie
- Hoofd Ordehandhaving
- Hoofd Ondersteuning
- Hoofd Opsporing
- Hoofd Mobiliteit
- Hoofd Interventie
- Hoofd Bewaken en Beveiligen

Toegevoegd kan worden: Communicatie, CCB-adviseur, Management Ondersteuner en Administratief Ondersteuner.

De Districtschef participeert in het Regionaal Beleidsteam (RBT). De Algemeen Commandant is het hoofd van de sectie politie in het ROT en heeft als opdracht:

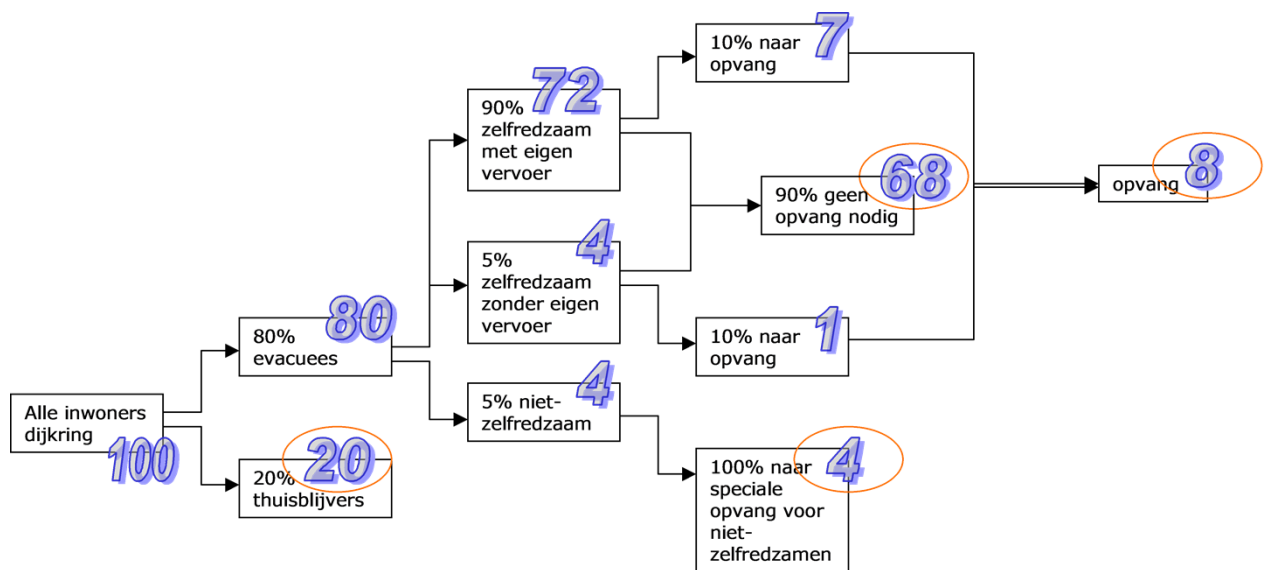
- Het op een zo ordentelijk mogelijke wijze begeleiden van de vertrekkende inwoners van het bedreigde gebied (zie hoofdstuk 3 en 4)
- Coördinatie aan- en afvoer van hulpverleningseenheden naar het getroffen gebied (zie hoofdstuk 5)
- Verkeersregulering (zie hoofdstuk 6)
- Handhaving van de openbare orde en bewaking in en buiten het getroffen gebied (zie hoofdstuk 7)
- Begeleiding bij her-bewoning (wordt niet in dit evacuatieplan behandeld).

1.4 Categorieën personen

Bij evacuaties kan men uitgaan van enkele categorieën evacués. De getallen zijn gebaseerd op gedocumenteerde empirische gegevens en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuaties:

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis.
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer* en 5% niet-zelfredzaam. (* = *In de Veiligheidsregio GLM is dit percentage op 3,5% gesteld*).
- Maximaal 10% van alle zelfredzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek.
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Bij alle evacuaties moet worden uitgegaan van minimaal 0.01% dodelijke slachtoffers als gevolg van verplaatsing en extra spanningen.

Figuur 0-2 Categorieën personen

Vertaling van het schema: Van de honderd inwoners blijven er dus twintig thuis. Van de honderd inwoners kan ruim tweederde (68 personen) zich volledig zelf redden. Deze mensen vertrekken zelf, vinden zelf een uitgang uit de dijkkring en vinden onderdak bij familie of kennissen in veilige gebieden. Acht personen hebben opvang nodig. Vier personen hebben speciale opvang nodig.

Alleen de personen die gebruik maken van georganiseerde opvang worden door de betreffende gemeente (i.s.m. bijvoorbeeld Rode Kruis) geregistreerd.

De thuisblijvers worden niet geregistreerd. De politie (met eventuele bijstand) bewaakt het gebied en beschermt het tegen plundering. De thuisblijvers kunnen niet worden gedwongen tot vertrek. Na afsluiting van het te evacueren gebied (zie hoofdstuk 7) kunnen deze mensen de dijkkring nog wel uit maar er niet meer in.

1.5 Globale tijdslijn evacuatie

Het proces van evacuatie kan in de volgende fasen worden opgesplitst.

De eerste indicatie voor hoogwater op de rivieren wordt via hoogwaterverwachtingen van Rijkswaterstaat 10 dagen vooraf gegeven. Drie dagen voor het optreden van de piek van het hoogwater is de onzekerheid in de waterstand nog 25 cm. Het waterschap is in staat zwakke plekken in de dijk te benoemen. Het besluit tot evacuatie moet genomen worden bij dergelijke onzekere informatie. Globaal gezien is er per dijkkring in de provincie Gelderland 2.5 dag tijd om mensen in veiligheid te brengen.

De genoemde aandachtspunten komen in de hoofdstukken terug als acties, per onderwerp in een tijdslijn geplaatst, met tijds marges:

Fase 0: Voorbereiding

- ontvangen waarschuwingen voor hoogwater van waterschap en/of RWS.

- beoordelen voorspellingen (door RWS), eventueel in relatie tot ongunstige weersomstandigheden
- verzamelen actuele gegevens
- voorbereiden maatregelen
- informeren brandweer, politie, GHOR, burgemeesters en AOV door (kern)ROT
- overzicht maken beschikbare mensen en middelen
- actualiseren en verzamelen gegevens, in elk geval van zorginstellingen, (GHOR)
- communicatieoverzicht opstellen en verbindingen leggen met afdeling communicatie bij de gemeenten
- communicatie volgens informatiefase of overtuigingsfase

Fase 1: Besluitvorming

- Het gaat bij overstromingsdreiging altijd om een buitengemeentelijke evacuatie voor lange duur (meer dan twee dagen).
- Mobiliseren alle benodigde hulpverleners (geef hen tot de start van de evacuatie de kans hun gezin in veiligheid te brengen)
- Voorwaarschuwing aan bevolking (informatie, advies)
- Voorbereiden busvervoer
- Een noodverordening dient enerzijds om de inwoners te kunnen dwingen mee te werken aan de evacuatie, en anderzijds om onbevoegden die na evacuatie in het betreffende gebied verkeren aan te kunnen houden. Indien de noodverordening van kracht is zal alleen personenvervoer worden toegestaan op de evacuatiewegen.
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in opvattingen over risico's, zoals ongehoorzaam of paniekerig gedrag van mensen, onzekerheid van moment van dijkdoorbraak, onzekerheid van locatie van dijkdoorbraak, uitval van wegen (ongeval)
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in communicatie (media, boodschap, zender, regelmaat)
- Besluit nemen over uiterste tijdstip van afsluiting van voorzieningen (elektriciteit, telefoon enz.)
- Beoordeling situatie buiten dijkkring 48
- Bepalen strategieën (ook, wat te doen als er te weinig tijd blijkt te zijn)
- Kiezen scenario: denk ook aan grotere doorbraakscenario's bijvoorbeeld van Duitsland naar IJssel.
- Strategie en scenario bepalen binnen de regio over benodigde tijd voor evacuatie (in het rivierengebied geldt globaal gezien een benodigde tijd van 2,5 dag tijd voor totale evacuatie dijkkring)
- Besluit nemen over (starten en stoppen) evacuatie vee
- Besluit nemen over (versnelde) evacuatie niet-zelfredzamen en informeren alle zorgverleners
- Informeren bedrijven
- Informeren agrariërs over evacuatie van vee
- Onder verantwoordelijkheid van de Eenheidschef van de politie Oost-Nederland zal een operationeel plan voor de uitvoering van de evacuatie van de dijkkring worden opgesteld.
- Vaststellen hoe om te gaan met interprovinciale of landelijke regie of coördinatie, ook als dat niet past op de lokale/regionale visie op de evacuatie
- Voorbereiden van bijstandsaanvraag wanneer deze noodzaak wordt verwacht
- Voorbereiden opvanglocaties

Fase 2: Uitvoering

- Communicatie over besluit tot evacuatie en te volgen strategie (denk aan onderverdeling eigen vervoer / geen eigen vervoer)
- Organiseren en communiceren (start) busvervoer en opstapplaatsen
- Openstelling opvanglocaties (inclusief registratie)
- Verkeersregulering en –monitoring
- Registratie van opgevangen personen blijft gemeentelijk proces
- GHOR regelt registratie van niet-zelfredzamen
- Communicatie betreft instructie aan de bevolking
- Afhankelijk van de plaats van een mogelijke dijkdoorbraak of overstroming in het bedreigde gebied zal met de evacuatie begonnen worden in de plaatsen die het eerst bedreigd worden (zie hoofdstuk 2).
- Voorbereiden toelatingsbeleid en bewaking van de dijkkring
- Afstemming met bedrijven, ook over afsluiting van nutsvoorzieningen
- Aanvragen van bijstand indien nodig

Fase 3: Bewaking

- Bewaking van het gebied
- Overzicht van 'achterblijvers'.
- Besluit over (nood)evacuatie van bewakers.

Fase 4: Afronding

- Aandacht voor factoren die effect hebben op de nafase en de terugkeer.

1.6 Communicatie rondom evacuatie

Vanaf GRIP2 is er een Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (RACC) actief voor de feitelijke pers- en publieksvoorlichting. In het ROT is een Coördinator Crisiscommunicatie actief die de activiteiten afstemt binnen het proces. In alle fasen speelt eenduidige communicatie een hoofdrol. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen informatievoorziening binnen het netwerk van hulpverlening, voorlichting aan de hulpverleners en publieksvoorlichting (richting burgers en organisaties). De publieksvoorlichting zal gebeuren door de betreffende gemeenten en wordt gecoördineerd vanuit het ROT.

1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie

Richting RBT

RBT verwacht van ROT advies over de te volgen scenario/strategie-combinatie, incl.:

- verwachte doorlooptijd van de strategie
- beslag op middelen
- mogelijke knelpunten
- hulpvraag / verwachte benodigde bijstand
- overzicht alternatieven (zijn ze nog haalbaar, zo ja: randvoorwaarden, zo nee: waarom niet)

De gemeente danwel bevolkingszorg zal een omgevingsanalyse maken, met daarin welk beeld de burgers hebben van de crisis. De omgevingsanalyse wordt door bevolkingszorg

gepresenteerd aan het ROT. Gebruik deze informatie ook voor de organisatie van de evacuatie.

Tussen de betrokken organisaties

De contacten tussen betrokken organisaties bij dreigende overstroming zijn vastgelegd:

- waterschap en gemeentes: bij dreigende overstroming wordt een liaison van het waterschap in het ROT en RBT uitgenodigd
- in het proces crisiscommunicatie wordt contact gelegd tussen de betrokken gemeenten en de betrokken waterschappen.
- gemeenten houden onderling contact via RBT en het LCMS
- gemeentes en provincie houden onderling contact via situatierapportages.

Omgevingsanalyses

Bevolkingszorg maakt omgevingsanalyses, liefst in samenwerking met en met hulp van de politie. Dit zijn overzichten van de sfeer die heerst, gebaseerd op berichten in de pers en op indrukken van hulpverleners. Hieruit kan opgemaakt worden welke accenten in de crisiscommunicatie aangebracht moeten worden (bijvoorbeeld of meer of minder overtuiging nodig is) en waar/of knelpunten in de hulpverlening gevoeld worden door de bevolking.

1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners

De volgende zaken zijn van belang voor communicatie binnen de crisisorganisatie bij evacuaties. Zorg dat iedereen dezelfde feitelijke informatie krijgt. Behalve de media zijn hulpverleners ook een belangrijke bron van informatie voor burgers, zij hebben dus ook publieksinformatie nodig:

- Wat is de inhoud van de genomen besluiten?
- In welke fase van evacuatie bevindt men zich?
- Wat wordt er verwacht van de betreffende hulpverlener?
- Wat mogen de hulpverleners verwachten van de organisatie?
- Wat is het moment van het volgende besluit?
- Extra informatie voor hulpverleners: moment van evacueren van het gezin, incl. opvanglocatie en op welke manier er contact zal blijven bestaan
- Niet-hulpverlenende medewerkers: moeten ze paraat blijven of niet?

1.6.3 Publieksvoorlichting

De publieksvoorlichting is een taak van de gemeenten. Vanuit dit evacuatieplan worden de belangrijkste communicatie-elementen en kernboodschappen aangereikt aan de gemeentelijke voorlichters. Er is een Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie ingericht, vanuit waar de publieksvoorlichting wordt geregeld. Het hoofddoel van publieksvoorlichting is om optimale medewerking van de bevolking te krijgen om de evacuatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. De nadruk ligt hierbij op het stimuleren van de zelfredzaamheid van mensen.

Gemeenten werken samen met de rampenzender. Informatie over het benaderen van de rampenzender is bekend bij bevolkingszorg.

Bij landelijke problematiek coördineert ERC/NVC de crisiscommunicatie. De veiligheidsregio's zijn dan uitvoerend en opereren volgens de kaders die ERC/NVC aangeeft.

Bij een regionale of lokale calamiteit zullen naar verwachting geen kaders gesteld worden en zijn de gemeenten verantwoordelijk voor doelgerichte en samenhangende crisiscommunicatie.

Voorlichting aan bedrijven en organisaties

Communicatie met bedrijven en organisaties loopt ook via bevolkingszorg (eventueel via ROT). Denk aan:

- Bedrijven (Kamer van Koophandel)
- Ondernemersverenigingen
- LTO (evacuatie van vee)
- Rode Kruis (inzet van vrijwilligers voor opvang)

Denk ook aan convenanten met bedrijven of organisaties.

N.B. Voor veel ondernemers (vooral agrariërs) is duidelijkheid over schaderegelingen een voorwaarde voordat zij hun bedrijf verlaten. Dit is een zaak van verzekeraars en het ministerie van Economische Zaken. Hierin wordt in dit evacuatieplan niet voorzien.

Communicatie met ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere zorginstellingen verlopen uitsluitend via GHOR (binnen ROT). Instellingen volgen hun eigen hergroeperingsregelingen bij evacuaties. Instellingen en contactpersonen staan in hoofdstuk 5.

Woordvoering door bestuurders

Binnen Crisiscommunicatie zullen de besluiten genomen worden ten aanzien van de inzet van de bestuurders.

Publieksvoorlichting per fase

Fase 0 Voorbereiding

Doel: Informatieverstrekking, mensen laten wennen aan het idee van mogelijke evacuatie

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie is begonnen
- Nog geen sprake van vrijwillige of gedwongen evacuatie
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten

Media in deze fase:

- Radio en tv
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Fase 1 Besluitvorming

De communicatie-elementen in deze fase zullen vooral nog bij RBT vandaan komen.

Doel: Overtuiging van de dreiging, instructie voor voorbereiding

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie gaat nieuwe fase in
- Verwacht tijdstip van besluit om wel/niet te evacueren
- *Scholen blijven open tot aan [dag x] LET OP: burgemeester adviseert, scholen beslissen zelf, maar het is communicatief een heel belangrijk aandachtspunt*

- Afgelasting bepaalde evenementen
- Opvang: waar, wanneer en hoe
- In geval van evacuatie zal de gemeente zich met name richten op niet-zelfredzamen. Niet-zelfredzamen die niet in een zorginstelling verblijven of bij de thuiszorg bekend zijn kunnen zich aanmelden bij [tel: nummer], [e-mail], [(thuis)zorgorganisatie]
- In geval van evacuatie zal ook openbaar vervoer of georganiseerd vervoer geregeld worden; informatie volgt.
- Wat kunnen mensen doen om zich voor te bereiden (zorgen voor een noodpakket met voedsel, drinkwater, warme kleren, laarzen, paspoort, extra benzine voor de auto, zaklamp, radio, batterijen, medicijnen)
- Hoe kunnen mensen hun huis voorbereiden: indien mogelijk apparatuur zoals tv's en computers naar de eerste verdieping brengen.
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten [tel: nummer]

Media in deze fase:

- Huis-aan-huis-krantjes
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Radio en tv
- Eventueel speciale huis-aan-huis-brief
- www.crisis.nl
- Call center
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Aandachtspunten in deze fase:

- Bij evacuatie van gezinnen van hulpverleners: deze informatie opnemen in de communicatie. Doel: rust bewaren, geen paniek over ongelijke behandeling. Media: website gemeente, call center.
- Aan te leveren elementen aan voorlichting:
 - Gezinnen van hulpverleners geëvacueerd in verband met dreigende algehele evacuatie
 - Dit is standaardprocedure
 - Stelt hulpverleners in staat tijdens eventuele daadwerkelijke evacuatie beter te functioneren
- Tijdens deze fase dienen ook tankstations en supermarkten te worden ingelicht: extra bevoorrading is gewenst i.v.m. mogelijk hamsteren door bevolking. Geef aan wat de overheid doet en wat van de burgers verwacht wordt
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.
- Agrariërs. Informatie voor agrariërs loopt via gemeente en LTO. Doel: overtuiging van dreiging, informatie bieden nodig voor voorbereiding, geef aan dat de overheid oog heeft voor het bedrijfsbelang. Elementen aan te leveren aan voorlichting
 - Tot wanneer is veevervoer toegestaan
 - Volgorde van ontruiming vee per regio/type vee
 - Agrariërs dienen eigen transport te regelen (verwijzen naar LTO)
 - Mogelijke risico's i.v.m. dierziektes in het gebied
 - Duidelijkheid bieden over schaderegelingen
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.

Fase 2 Uitvoering

In deze fase gaat het om concrete aanwijzingen aan burgers en organisaties wat ze moeten doen. De inhoud van deze instructies voor elke wijze van evacuatie zijn te vinden in de hoofdstukken 3, 4 en 5.

Fase 3 Bewaking

In deze fase wordt de afsluiting en bewaking van het gebied geregeld.

Fase 4 Nafase

In de nafase van de evacuatie zal communicatie door andere instanties worden overgenomen. Hierover staat niets vermeld in dit plan. De nafase is een regulier proces van bevolkingszorg. De gemeenten zullen een belangrijke rol in dit proces spelen en de overdracht naar de nafase is dan ook erg belangrijk.

1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's

Onbeperkte beschikbaarheid van mensen en middelen is niet realistisch bij een dreiging. Waarschijnlijk is een groot deel van de Liemers en Achterhoek bezig met evacuatie. Ook moet er rekening gehouden worden met aflossing en overdracht van bepaalde functies. Dit wordt dijkkring overstijgend, namelijk op het niveau van de veiligheidsregio, geregeld.

Bijstand wordt vormgegeven door Civiel-Militaire samenwerking (zie catalogus). Daarin zijn per hulpvraag de mogelijkheden weergegeven.

2 Concrete acties dijkkring 48

2.1 Strategie

2.1.1 Gebied

Dit hoofdstuk betreft dijkkring 48, Rijn en IJssel en omvat voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden de gemeenten Zevenaar, Duiven, Westervoort en Doesburg. De Veiligheidsregio Gelderland-Midden is verantwoordelijk voor de evacuatie bij een dreigende overstroming.

Bedreigd gebied

Het door overstroming bedreigd gebied in deze dijkkring betreft de gehele Liemers en een deel van de Achterhoek.

Via internet zijn op de site van de Provincie Gelderland en op de site risicokaart.nl diverse kaarten met relevante informatie ad hoc te bevragen.

Figuur: Dijkkring 48, roze kleur is bedreigd gebied.

Er zijn verschillende bres en overstromingsvarianten. Afhankelijk van de situatie en omstandigheden kunnen diverse kaarten worden opgevraagd met de gegevens voor die specifieke omgeving.

Te bevragen zijn o.a.:

- Maximale inundatiediepte
- Maximale waterstand (t.o.v. N.A.P.)
- Tijd tot inundatie van 0,5 m
- Het verloop van de overstroming in tabelvorm
- Maximale stroomsnelheid

- Tijd tot eerste inundatie
- Tijd tot maximaal opgetreden inundatie

Scenario's

Er zijn verschillende scenario's voor dijkkring 48. Het RBT beoordeeld de verschillende scenario's, e.e.a. afhankelijk van de ontstane dreiging. Zie in dit verband ook de 'overstromingenatlas' van de provincie Gelderland via de webpagina.

Scenario Rijn – Pannerdens kanaal:

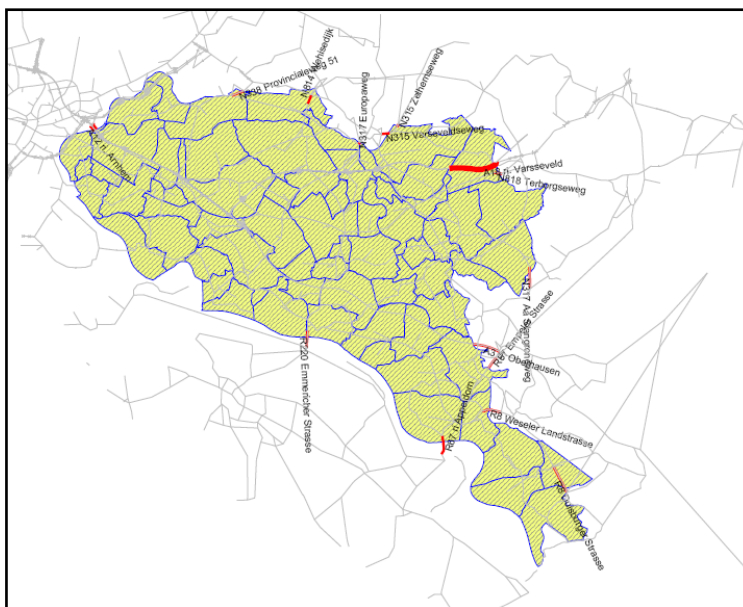
- De dijkkring overstroomt vanaf het zuiden
- Er is geen natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt
- Er zijn binnen de dijkkring beperkte gebieden die droog blijven, (Montferland – Elterberg).
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatietijd verschilt van 2 uur tot 72 uren

Scenario Rijn – Overstroming/doorbraak dijk Duits grondgebied

- De dijkkring overstroomt vanaf het zuiden
- Dijkkring overstroomt en water stroomt om de Elterberg en Montferland en bedreigt het gebied van De Liemers en Achterhoek.
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatiediepte verschilt van 2 uur tot 72 uren

Scenario IJssel:

- De dijkkring overstroomt vanaf het westen
- Relatie met dijkkring 47, Arnhemse- en Velperbroek
- Er is een natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt, (Montferland – Elterberg ingesloten gebied)
- Er zijn binnen de dijkkring twee gebieden die droog blijven (Montferland en Elterberg).
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatietijd verschilt van 2 uren tot 72 uren.

Dijkkring 48, inclusief het op Duits grondgebied bedreigde locaties, Kreis Kleve en Kreis Wesel.

2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring

De evacuatie van de gehele dijkkring is binnen een dag te realiseren als alle uitgangen van de dijkkring benut kunnen worden. Er is voldoende capaciteit aan infrastructuur beschikbaar om iedereen tijdig uit het bedreigde gebied te hebben. Uit berekeningen blijkt dat sturing via Verkeersmanagement van groot belang is. Wordt er geen sturing aan de verkeersstromen gegeven en zou iedereen via de kortste route het bedreigde gebied verlaten dan verdubbelt de totale evacuatietijd tot bijna 2 dagen.

De uitgangen van dijkkring 48 zijn:

Omschrijving uitgang	Capaciteit (PAE/h)
A12 ri. Arnhem	4.644
N338 Provincialeweg 51	1.500
N814 Wehlsedijk	1.500
N315 Varsseveldseweg	1.500
N316 Europaweg	1.500
N315 Zelhemseweg	1.500
N818 Terborgseweg	1.500
A18 ri. Varsseveld	4.644
N317 Aa Stangrondweg	1.500
R220 Emmericher Strasse	1.500
R67 Empeler Strasse	1.500
R67 ri Appeldorn	1.500
A3 ri. Oberhausen	4.644
R8 Duisburger Strasse	1.500
R8 Weseler Landstrasse	1.500

Capaciteit van de uitgangen DK 48, zie ook kaartje in bijlage.

* = Wegen/uitgangen Duits grondgebied

Er worden geen wegen (in- en uitgangen) vrijgehouden voor hulpverlening. Voor wat betreft de A wegen blijven de vluchtstroken beschikbaar voor de hulpverlening.

Locatie en aanpak speciale objecten

Vitale infrastructuur:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: volgens uitwerking gemeente

Bedrijven:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: Bedrijven worden van het besluit tot evacuatie op de hoogte gesteld. Bedrijven met gevaarlijke stoffen of processen volgen hun eigen evacuatie- of afschakelplan. Afstemming met de gemeente. Afspraken maken met ROT over mogelijke uitval / uitschakeling van gas, water en elektriciteit (ook rekening houden met keteneffecten). Onder bedrijven vallen ook agrarische bedrijven (denk aan milieugevaarlijke- en/of milieubelastende stoffen).

2.1.3 Relatie tot andere dijkkringen

Wanneer omringende dijkkringen bedreigd worden kan dijkkring 48 niet als opvanggebied dienen. De dijkkring kan wel faciliterend optreden voor een verplaatst crisis- of operationeel centrum of bij extra hulpverlening. Gelet op het stroomgebied van Rijn en IJssel dan dient bij een eventuele dreiging gekeken te worden of er aansluiting gezocht moet worden bij de maatregelen in dijkkring 47.

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 48 wel als doorvoergebied dienen. Voor het regelen van de verkeersstromen op de hoofdwegenstructuur (beheerd door RWS) is RWS/VCNON/VCNL verantwoordelijk. De regio is verantwoordelijk voor het niet laten vastlopen van het verkeer binnen en direct buiten de dijkkring. Dit wordt op het moment dat het nodig is geregeld. Er is thans nog geen verkeersplan voor deze situatie beschikbaar.

Gegevens van contactpersonen/organisaties staan in hoofdstuk 8.

2.2 Communicatie

2.2.1 Nationale Voorlichting

Afhankelijk van de mate van opschaling zal ook op nationaal niveau voorlichting plaatsvinden.

Algemene boodschap voor zelfredzamen met eigen vervoer: Neem hoofdwegen en volg de gegeven instructies en informatie. Kies niet perse voor de dichtstbijzijnde uitgang. Er vindt geen verkeersregeling plaats in het gebied. Neem al uw huisdieren mee. Als u hulp nodig heeft bij het transport van uw huisdieren bel dan de dierenambulance.

Algemene boodschap voor zelfredzamen zonder eigen vervoer: Maak gebruik van regulier openbaar vervoer. Er wordt speciaal busvervoer ingezet door de gemeente die de bus een route laat rijden volgens opgegeven opstapplaatsen (stemlocaties). Communicatie en informatie via de gemeente. Kleine huisdieren kunnen mee met de bus. Voor hulp bij het transport van grote en/of gevaarlijke huisdieren bel de dierenambulance.

2.3 Uitvoering

2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners

Op het moment dat extra hulpverlening uit andere regio's nodig is, wordt dat door het ROT/RBT georganiseerd.

2.3.2 Vroeggede evacuatie gezinnen hulpverleners

Om zeker te kunnen zijn van de inzet van hulpverleners krijgen zij de mogelijkheid om vroegtijdig hun gezin in veiligheid te brengen. Wie behoren tot dit gezin bepaalt de hulpverlener zelf.

Vroegtijdige evacuatie van gezinnen van hulpverleners geeft onrust in de omgeving. Paniek wordt voorkomen door adequate communicatie (heldere informatie) in deze omgeving. Wanneer personen uit de omgeving hierdoor ook vertrekken uit het bedreigde gebied is dat een positieve ontwikkeling. Verkeersmaatregelen moeten op dit vroegtijdig vertrek uit eigen beweging afgestemd zijn.

2.3.3 Uitgangsstellingen hulpverlening

De politie is verantwoordelijk voor de uitgangstelling (verzamelplaats voor actieve hulpverleners). Op de uitgangstelling mogen zich bevinden:

- bussen (voor evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer)
- militaire hulpvoertuigen
- politievoertuigen
- brandweervoertuigen
- ambulances
- speciaal vervoer hulpbehoevenden
- privéauto's hulpverleners

Voor dijkkring 48 zal nader bepaald moeten worden of er een uitgangstelling wordt ingenomen en eventueel waar.

2.3.4 Opvang binnen dijkkring

Binnen dijkkring 48 is geen opvang beschikbaar. Opvang is een proces waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en de provincie een coördinerende rol vervult.

2.3.5 Opvang buiten dijkkring

Opvang op locaties buiten de dijkkring worden door de provincie gecoördineerd. Afspraken hierover lopen via ROT/RBT. Opvanglocaties worden genoemd in hoofdstuk 8, inclusief capaciteit. Deze opvanglocaties zijn geschikt (gemaakt) voor enkele dagen verblijf.

Defensie kan via civiel-militaire samenwerking kortdurende opvang realiseren. De bijstand wordt aangevraagd via de formele procedure. Deze opvanglocatie is ook op provinciaal niveau geregeld.

2.4 Acties en beslispunten

Acties en beslispunten:

- Strategie op basis van scenario
- Datum/tijd voor besluitvormingstraject (besluitvorming, waarschuwing, afstemming)
- Opvragen actuele gegevens
- Definiëren benodigde en beschikbare tijd
- Definiëren benodigde en beschikbare middelen
- Voorbereiding verkeersplan
- Voorbereiding evacuatie niet-zelfredzamen (inlichten instellingen)
- Voorbereiding evacuatiebesluit (besluit nemen en eenduidig communiceren)
- Overig

3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer

3.1 Strategie

Afhankelijk van de gekozen strategie zullen de mensen uit dijkkring 48 via (de aangegeven route) de uitgangen van het bedreigde gebied moeten verlaten.

Van de totale bevolking van dijkkring 48 in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden van 95.440 personen, zie onderstaande tabel zal naar schatting 72% zelf met de auto het gebied verlaten. Dit komt neer op 68.717 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% naar de opvanglocaties; dit komt neer op 6.872 personen.

Verdeling over de gemeenten

Gebied	Aantal mensen *	Bijzonderheden
Zevenaar	43.581	Hele gemeente
Duiven	25.144	Hele gemeente
Westervoort	14.977	Hele gemeente
Doesburg	11.148	Hele gemeente

* = gegevens 2019.

3.2 Communicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie aan haar inwoners, onder andere over wanneer, hoe laat en via welke route zij het gebied moeten verlaten.

3.2.1 Instructie bevolking

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking wat te doen.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- de verwachte duur van evacuatie
- waarheen evacueren (welke gebieden zijn veilig)
- waar is opvang geregeld voor degenen die geen eigen opvang hebben
- wat is er ter plekke te verwachten
- welke routes te kiezen
- volg de instructies onderweg en zet de radio aan op de rampenzender (omroep Gelderland)
- meenemen:
 - direct eetbaar voedsel voor onderweg
 - drinkwater voor onderweg
 - warme kleren
 - toiletpullen
 - paspoort
 - medicijnen
 - zaklamp
 - radio

- batterijen
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)
- hoe om te gaan met huisdieren
- hoe het huis achter te laten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze

Media:

- Bewonersbrief, alleen indien hier nog voldoende tijd voor is (3 dagen vóór ultimatum)
- Calamiteitenzender Omroep Gelderland
- sms-bericht via sms-alert, alleen gebruiken als er tijdens de evacuatie een incident optreedt dat acute respons nodig heeft (dijkdoorbraak, stroomuitval waardoor route-info niet meer werkt etc.)
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

3.2.2 Evacuatie routes

Afhankelijk van de dreiging en omstandigheden wordt er voorsnog van uitgegaan dat alle uitgangen van dijkkring 48 beschikbaar zijn. Er zijn 9 uitgangen op Nederlands- en 6 uitgangen op Duits grondgebied.

Wanneer er uitgangen uitvallen door omstandigheden zal dit via de publieksvoorlichting worden gecommuniceerd. Wanneer er minder uitgangen beschikbaar zijn zal de totale evacuatietijd toenemen. Hierbij moet duidelijk de openblijvende uitgangen, eventuele alternatieven en de toegenomen evacuatietijd worden genoemd.

3.3 Uitvoering

Definiëren uitvoering:

- Benodigde verkeersmaatregelen
- Inzet van hulpdiensten bij verkeersregulering
- Hoe om gaan met ongelukken en wegversperringen
- Contact met RWS/KLPD/VCNON/VCNL bij aansluiting op hoofdwegenet
- Monitoren verkeerssituatie

3.4 Acties

Acties om de evacuatie van zelfredzamen met eigen vervoer goed te laten verlopen, in de juiste volgorde, wordt binnen het SGBO politie door de hoofd mobiliteit gecoördineerd.

4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer

4.1 Strategie

Indijkring 48 is voor de evacuatie van zelfredzamen zonder eigen vervoer, busvervoer geregeld. Alle zelfredzamen zonder eigen vervoer worden opgeroepen om naar de opgegeven opstapplaats te komen. De gemeente heeft vervoer georganiseerd en zal mensen zonder eigen vervoer via verschillende opstapplaatsen het bedreigde gebied uit laten gaan. De voorlichting is in handen van de gemeente.

Van de totale bevolking van 95.431 personen van het bedreigde gebied in dijkkring 48 beschikt naar schatting 3,5% niet over eigen vervoer. Dit komt neer op 3.340 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% per bus of openbaar vervoer naar de opvangfaciliteiten, dit komt neer op 334 personen. De veiligheidsregio Gelderland-Midden heeft als opvanglocatie voor deze groep mensen gekozen het Sportcentrum Papendal.

Een schatting van aantal mensen per opstapplaats, het aantal bussen en de te rijden route is per gemeente uitgewerkt.

4.1.1 Verzamelplaatsen evacués

Bij de indeling van het gebied is gekozen voor sectorindeling (zie bijlage). Dit om het mogelijk te maken een prioriteit aan te geven in de volgorde waarin de evacuatie moet gebeuren.

Aangezien het niet reëel maar ook niet uitvoerbaar is, rijden niet alle bussen achter elkaar, maar rijden de bussen via de aangegeven route naar de vermelde opstapplaats.

Via de aangegeven afvoerroute rijden de bussen naar de overstapplaats: **Sport- en Congrescentrum Papendal**, waar de evacués worden geregistreerd en overstappen voor vervoer naar de opvanglocaties elders. Hierna worden deze bussen weer ingezet voor een volgende opdracht.

De rijroutes en opstapplaatsen per sector zijn uitgewerkt in bijlage 2.

4.2 Communicatie

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking hoe ze het gebied met openbaar of georganiseerd vervoer kunnen verlaten.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- De opstapplaatsen per gemeente met aantal bussen en route
- op welke tijden kan men opstappen
- waarheen worden mensen gebracht
- wat is er ter plekke te verwachten
- de verwachte duur van evacuatie
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)

- kleine en ongevaarlijke huisdieren kunnen mee in de bus, mits in een geschikte kooi
- beperkte hoeveelheid bagage toegestaan: neem slechts een kleine tas per persoon mee met (warme) kleding, toiletpullen, flesje water en paspoort
- het huis afgesloten achterlaten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze
- er is geen hulp bij het in- en uitstappen

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is, 3 dagen vóór ultimatum)
- Radio en tv
- sms-bericht via sms-alert
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

4.3 Uitvoering

De vervoerders kunnen politiebegeleiding aanvragen bij (verwachte) drukte of bij spanningen, bijvoorbeeld over (te) veel bagage.

4.3.1 Treinvervoer

De treinen blijven rijden volgens de reguliere dienstregeling, totdat ROT/RBT tot stilleggen van het treinverkeer gelast. Er gaan vooralsnog geen extra treinen rijden.

4.3.2 Busvervoer

Busvervoer geschiedt na afspraken met vervoersmaatschappijen, eventueel via provincie of ROT. Busvervoer mag gebruik maken van de in- en uitgangen van de dijkkring. Er is bij de uitgangen van de dijkkring rekening gehouden met toezicht. Uitgangsstellingen zijn beschikbaar voor lege bussen. Er wordt geen gebruik gemaakt van konvooi rijden.

Buschauffeurs worden door de evacués gezien als 'de overheid' en dus als een belangrijke vraagbaak. Buschauffeurs moeten dus beschikken over de volgende informatie:

- Wat is de instructie aan de bevolking?
- Hoe veel bagage is toegestaan (en wat te doen met mensen met teveel bagage)?
- Welke huisdieren zijn toegestaan (en wat te doen met mensen met grote, gevaarlijke of te veel huisdieren)?
- Wat te doen bij paniek/onrust in/bij de bus?
- Wat te doen bij te veel of juist te weinig passagiers?
- Gegarandeerde aflossing na diensttijd / bij vermoeidheid
- Route, rijrichting, bestemming
- Nooit afwijken van route of stoppen op niet officiële opstapplaatsen, ook niet op speciaal verzoek

5 Evacuatie niet-zelfredzamen

5.1 Strategie

In deze categorie niet-zelfredzamen wordt bedoeld: gevangenen in penitentiaire inrichtingen, patiënten van ziekenhuizen en cliënten in verpleeg- en verzorgingshuizen, de thuiszorg en andere verzorgingscentra en andere mensen die niet in staat zijn (in geëvacueerde toestand) voor zichzelf te zorgen.

De verzorgende organisaties en instellingen moeten allemaal hun eigen evacuatieplan uitvoeren, vaak volgens een hergroeperingsregeling. Instellingen kunnen aan de veiligheidsregio om bijstand vragen. Evacuatie van instellingen heeft invloed op de weggcapaciteit en het gebruik van (voor hulpdiensten gereserveerde) uitgangen uit de dijkkring.

Een compleet overzicht van de instellingen en contactpersonen is op te vragen bij de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (GHOR). Voor gevangenen in penitentiaire inrichtingen is de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verantwoordelijk. Zij beschikken over een ontruimings- en evacuatieplan en hebben afspraken gemaakt met de dienst vervoer en ondersteuning.

5.2 Communicatie

5.2.1 Contactgegevens en gemaakte afspraken

Contact met zorginstellingen is nodig voor communicatie over de verkeerssituatie en voor publieksvoorlichting. Deze communicatie verzorgen de instellingen zelf, via de eigen website aan het call center en www.crisis.nl.

5.2.2 Publieksvoorlichting zorginstellingen

De politie of de gemeente verzorgt geen publieksinformatie over de zorginstellingen, dat doen de instellingen zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instelling.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Welke cliënt uit welke instelling is waarheen geëvacueerd
- Verdere informatie over bezoek e.d. is verkrijgbaar bij de instelling (website)

Media:

- www.crisis.nl
- call center
- brief aan cliënten thuiszorg via gemeente

5.2.3 Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen

De politie verzorgt geen publieksinformatie over de justitiële inrichtingen, dat doet het Ministerie van Justitie zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instellingen.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Informatie is verkrijgbaar bij de dienst justitiële inrichtingen (DJI)

Media:

- www.crisis.nl
- call center

5.3 Uitvoering

Bij de evacuatie van niet-zelfredzamen is een scala aan vervoersmiddelen nodig. Door de instellingen kan bijstand worden aangevraagd voor de uitvoering van de evacuatie: ambulances, taxi's, taxibussen, bussen, legertrucs, leger-ziekenauto's, begeleiding/gidsen door politievoertuigen, etc.

6 Verkeersregulering

6.1 Strategie

De verkeersregulering bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Om ongestructureerde chaos bij een evacuatie te voorkomen moet de afvoer worden gereguleerd. Verkeersdeelnemers zijn hier niet aan gewend. De toedeling van verkeer over de beschikbare wegen is van cruciaal belang om files en wachttijden te beperken.

In dit hoofdstuk worden benodigde verkeersmaatregelen en het beoogde effect beschreven. Als er alternatieven zijn, worden die ook benoemd. Er kunnen circulatieroutes worden ingesteld om de kans op verkeersstremmingen zo klein mogelijk te maken.

Bij de start van een evacuatie moet op basis van dit evacuatieplan een gedetailleerd verkeersplan worden opgezet. Voor de evacuatie van dijkkring 48 zullen geen veerponten worden benut. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de hoofdontsluitingswegen die het verkeer buiten de dijkkring leiden. Dit betekent dat voor de evacuatie van de inwoners van dijkkring 48 er 15* uitgangen beschikbaar zijn van het bedreigde gebied, zie tabel blz. 17.

* opgemerkt wordt dat de uitgangen op Duits grondgebied zijn meegenomen.

- Afhankelijk van de dreiging kan het noodzakelijk zijn dat het aantal uitgangen moet worden beperkt. Dit heeft tot gevolg dat de totale evacuatietijd wordt verlengd. Zie voor de uitwerking van de verschillende strategieën, de modellering van dijkkring 48 in de bijlage.
- Raadpleeg in deze ook de 'Viking' overstromingenatlas van de provincie Gelderland.

6.1.1 Sectoren

Sectorindeling voor verkeersregulering zal plaatsvinden indien ervoor wordt gekozen om de mensen uit dijkkring 48 te laten vertrekken per postcodegebied(en)/sectoren.

6.1.2 Prioritering, tijdlijn, volgorde

Afspraken met andere dijkringen, buurtregio's en RWS/VCNON/VCNL, sluiten aan op het nationaal netwerk.

Afsluiting wegen op/langs dijken zal plaats vinden in overleg met het waterschap/gemeente. Zij zorgen zelf, waar nodig, voor bemensing van de afsluitlocaties.

Afspraken met VCNL en RWS/VCNON over gebruik van wegen en uitvoering van maatregelen zoals;

- toepassen Incident Management,
- toepassen Verkeersmanagement/drips/lichtkranten e.d.
- toepassen cross-bordermanagement,
- gebruik van live beelden,
- blokrijden, inzetten weginspecteurs,
- gebruik u-routes, etc.

Er is bij de uitwerking aansluiting gezocht bij het calamiteitenplan van RWS Oost Nederland.

6.2 Communicatie

6.2.1 Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners

Mondelinge en schriftelijke instructie aan verkeersregelaars hoe om te gaan met:

- aanhangers, caravans
- te veel spullen op het dak
- te veel mensen in een auto

Instructie voor handhaving is noodzakelijk. Uitgangspunt moet zijn dat zodra de verkeersveiligheid in het geding is, er handhavend moet worden opgetreden. Nader afstemming zal plaats vinden bij een reële dreiging.

6.2.2 Publieksvoorlichting

Communicatie politie met brandstofsservicepunten over:

- resterende voorraad
- bevoorrading
- signalering aan publiek als voorraad op is
- aangeven of brandstofsservicepunt geopend of gesloten is

In geval van dijkdoorbraak

Informatie over mogelijke calamiteit die acute respons behoeft dient onmiddellijk via alle matrixborden en andere communicatie mogelijkheden zoals een sms-alert te worden uitgezonden.

Gewenst effect: mensen direct een veilig heenkomen te laten zoeken.

Boodschap:

- waar is de dijk doorgebroken
- waar is het veilig
- wat moeten de mensen wel en niet doen

Media:

- rampenzender radio
- sms-bericht via sms-alert

6.3 Uitvoering

Afzetmateriaal:

Er wordt uitgegaan dat elke gemeente in het bedreigde gebied voldoende afzetmateriaal en bebording heeft om de wegen op hun eigen grondgebied af te sluiten waar dit noodzakelijk wordt geacht dan wel dit via hun eigen netwerk proberen te regelen.

Verkeersregelaars:

Voor het bemensen van verkeersposten in gemeenten zal zoveel mogelijk een beroep gedaan worden op verkeersregelaars van de gemeente in het bedreigde gebied. Mogelijk kan er ondersteuning worden geboden door professionele bedrijven/verhuurbedrijven.

Politie-inzet:

Waar nodig zal de politie de verkeersregelaars ondersteunen. Politietoezicht zal er bij de uitgangen van dijkkring 48 zijn, zie tabel onder 6.3.3. Bij de uitgangen van de dijkkring zal het verkeer enige congestie ondervinden en is politietoezicht noodzakelijk, mede om instroom van het verkeer in het bedreigde gebied te voorkomen. Voorts zal voor de afwikkeling van het verkeer, zoveel mogelijk, een dynamische politie-inzet plaatsvinden door het inzetten van o.a. motorsurveillanten. Tevens zal door het gebruik van technisch hulpmiddelen (drips, tekstkarren, bebording) het verkeer afgewikkeld worden. Een en ander afhankelijk van de gekozen strategie van het RBT.

6.3.1 Taken en maatregelen binnen gebied

Nauwkeurige beschrijving van alle taken en maatregelen binnen het gebied bij evacuatie dijkkring: actie politie/gemeenten/waterschap

- Hekken plaatsen: waar, wanneer, waarvoor, door wie
- Verkeersborden
- Benodigde mensen voor regulering
- Dijken afsluiten voor verkeer (waarom, wanneer, hoe laat en hoe handhaven)

6.3.2 Taken en maatregelen buiten gebied

Afspraken met naburige dijkkring: Geen afspraken gemaakt met dijkkring 47.

6.3.3 Definitie uitgangen en routes autoverkeer

Om dijkkring 48 te verlaten zijn in principe alle 15 uitgangen beschikbaar.

De uitgangen van dijkkring 48 zijn:

Omschrijving uitgang	Capaciteit (PAE/h)
A12 ri. Arnhem	4.644
N338 Provincialeweg 51	1.500
N814 Wehlsedijk	1.500
N315 Varsseveldseweg	1.500
N316 Europaweg	1.500
N315 Zelhemseweg	1.500
N818 Terborgseweg	1.500
A18 ri. Varsseveld	4.644
N317 Aa Stangrondweg	1.500
R220 Emmericher Strasse	1.500
R67 Empeler Strasse	1.500
R67 ri Appeldorn	1.500
A3 ri. Oberhausen	4.644
R8 Duisburger Strasse	1.500
R8 Weseler Landstrasse	1.500

Capaciteit van de uitgangen, zwart = Ned. en blauw = Duits.

6.3.4 Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners

In de evacuatiefase zal het verkeer afgewikkeld worden volgens de normaal gangbare en beschikbare capaciteit. In principe zal er geen verkeer het bedreigde gebied in mogen rijden met uitzondering van de hulpdiensten.

6.3.5 Verbindingen

Dit actiepunt zal door de politie nader worden uitgewerkt zodra de situatie zich voordoet, volgens de bestaande afspraken.

6.4 Acties

Uitvoering van de verkeersregulering, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij. Dit onderwerp is pas relevant zodra er sprake is van een mogelijke dreiging. Verantwoordelijken kunnen door het voortschrijden van de tijd nog wijzigen.

7 Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied indijkring 48

7.1 Strategie

Inwoners van dijkkring 48 kunnen nooit gedwongen worden hun huis te verlaten, ook niet wanneer een noodverordening van kracht is. Daarom is bewaking van het geëvacueerde gebied belangrijk voor;

- de veiligheid van privé eigendommen van de evacués
- een ongestoorde rampbestrijding- en hulpverleningsactiviteiten.

De afsluiting, toelating en bewaking bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Het ROT zal een toegangsbeleid opstellen en door het RBT laten accorderen. Dit zal dan door de hulpdiensten worden uitgevoerd. Afsluiten, bewaken en beveiligen van evacuatiewegen zorgt voor een te handhaven regulering van het ingaand- en uitkomend verkeer. Na het evacuatiebesluit zal de politie toezicht houden op de te evacueren gebieden (inwoners), op het inkomend- en uitgaande verkeer van het evacuatiegebied en op de bij de hulpverlening betrokken personen/organisaties en pers.

7.1.1 Bevoegdheid

Bewaken en beveiligen is een taak van de politie die is neergelegd in de Politiewet 1993 en kan zich ten tijde van een ramp als deze, gesterkt voelen door het doen gelden van een noodverordening. Deze noodverordening dient afgegeven te worden door de burgemeester en biedt de mogelijkheid om personen uit het gebied te weren.

7.1.2 Logistieke ondersteuning

Het proces bewaken en beveiligen wordt logistiek ondersteund door de gemeente(n) en het waterschap voor wat betreft het leveren van afzetmateriaal, bebording en andere ondersteunende materialen. Logistieke ondersteuning en voorlichting zijn van doorslaggevend belang, omdat personele inzet hierdoor rechtstreeks beïnvloed wordt. Eventuele bijstand wordt door de burgemeester aangevraagd en in geval van schaarste zal het LOCC de capaciteit verdelen.

Het proces van bewaken en beveiligen volgt het evacuatieproces. Zodra een wijk is geëvacueerd zal deze worden afgesloten en bewaakt worden door de politie, eventueel bijgestaan door andere eenheden. Dit afsluiten zal gebeuren door middel van fysieke afzettingen, dan wel met behulp van hekken en politiemedewerkers. Elke afzetting kan opgeheven worden zodra de aangrenzende wijk tevens geëvacueerd is. Bij het toezicht op het verkeer geldt dat uitgaand verkeer de vrije doorgang heeft en binnenkomend verkeer wordt gecontroleerd op de noodzaak van toegang.

7.1.3 Afzetting

Er is verschil tussen afzetten van wegen tijdens verkeerscirculatie en het afzetten van het ontruimde gebied in dijkkring 48. Om de verschillende gemeenten zo spoedig mogelijk te ontruimen is het noodzakelijk om bepaalde wegen en kruisingen af te zetten. Op deze manier begeleid en stuur je de inwoners naar de gewenste uitgangen.

Zodra de gehele dijkkring 48 ontruimd is zal de politie zo goed mogelijk proberen het gebied af te sluiten. De grootste toevoerwegen het gebied in zullen worden afgezet/afgesloten. Het is natuurlijk onmogelijk om het gehele gebied hermetisch af te sluiten. Een voor een worden de verschillende gemeenten ontruimd en geëvacueerd naar de uitgangen. Het af te zetten gebied verschuift dus met de ontruimde gebieden mee. Het afzetten zal dan ook overgaan in het afschermen van de ontruimde gebieden.

In de afgezette wijken zal surveillance plaats vinden zo lang de waterstand dit toelaat. De surveillance zal plaats vinden door opvallende surveillancevoertuigen, waarbij ieder voertuig enkele wijken bewaakt. Het betreft hier dubbel bemenste voertuigen per dienstverband.

7.2 Communicatie

7.2.1 Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak

In het geval van dijkdoorbraak zullen bepaalde hulpverleners gealarmeerd worden om het gebied te verlaten. Sirenes vormen het ontruimingssignaal voor hulpverleners.

7.2.2 Informatie voor bewakers/beveiligers

Bewakers en beveiligers zullen geïnformeerd moeten worden over;

- Hoe om te gaan met achterblijvers: maak onderscheid tussen niet-bereikte mensen (geef hen de kans alsnog te vertrekken) en bewuste thuisblijvers (geef de regels door)
- Wat te doen in geval van plundering en andere ongeregelheden
- Hoe zij worden geïnformeerd, bijvoorbeeld via portofoon
- Gevaarlijke objecten en/of gevaarlijke stoffen dan wel milieu belastende stoffen

7.2.3 Informatie evacués voor wat betreft het afgesloten gebied

Gedacht moet worden aan informatie aan evacués.

Gewenst effect:

- Instructie aan bevolking dat terugkeer in het gebied niet mogelijk is.
- Vertrouwen wekken dat huis en hard bewaakt worden

Elementen aan te leveren aan voorlichting:

- Gebied is op slot en wordt bewaakt
- Ontheffing om het gebied te betreden wordt uitsluitend verleend op grond van toegangsbeleid vastgesteld door RBT
- Waar is een ontheffing aan te vragen

Media:

- www.crisis.nl
- nationale radio en tv (veel evacués bevinden zich namelijk buiten bereik van de lokale rampenzender)
- folders, posters en lichtkrant op opvanglocaties

7.2.4 Informatie voor achterblijvers

Gewenst effect: afhankelijk van de situatie wel/niet alsnog evacueren

- Boodschap bij water op de uitvalswegen of onveilige omstandigheden
 - Blijf zitten waar u zit
 - Gooi (wit) laken uit het raam om aan te geven dat u in het huis aanwezig bent
 - Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Boodschap bij geen water op de uitvalswegen en veilige (weers-)omstandigheden
 - Kom er indien mogelijk alsnog zelf uit.
 - Indien u opgehaald wil worden, gooi laken uit het raam, wij komen u zoeken
 - Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Media:
 - radio
 - tv
 - internet
 - sms-bericht: via sms-alert is in dit geval zeer geschikt (totdat de stroom is uitgevallen)

7.3 Uitvoering

7.3.1 Organisatie aandachtspunten capaciteit en aflossing

Hoeveel capaciteit is beschikbaar? Denk ook aan ME (landelijke afstemming via LOCC)

Hoe vaak is aflossing nodig en hoe?

Wat te doen bij daadwerkelijke overstroming?

7.3.2 Taken en maatregelen

Veiligheid van de verantwoordelijken staat voorop.

Wat zijn de taken en verantwoordelijkheden

Welke maatregelen moeten worden genomen op welk moment voor bewaken en beveiligen

Mogelijkheden noodwetgeving bezien.

7.3.3 Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers

Beschrijven,

- hoe om te gaan met mogelijke agressie
- hoe om te gaan met achterblijvers door eigen keuze
- hoe om te gaan met achterblijvers die 'niet bereikt' zijn

7.3.4 Rapportage stand van zaken, informatievoorziening

Stand van zaken rondom afsluiting en bewaking moet worden gerapporteerd, ook bij uitval van de voorzieningen (telefoon, internet).

7.4 Acties

De bewaking van het gebied, in de juiste volgorde, met de verantwoordelijken er bij beschrijven.

8 Contactgegevens

8.1 Veiligheidsregio

8.1.1 Calamiteitenzender

Omroep Gelderland. Voor de calamiteitenzender is een convenant afgesloten. Hierin zijn afspraken neergelegd wanneer en door wie Omroep Gelderland als calamiteitenzender mag worden ingezet. Het convenant is beschikbaar in het RCC ten behoeve van de crisisorganisatie. In geval van opschaling bij hoogwater zal de sectie crisiscommunicatie contact onderhouden met Omroep Gelderland.

8.1.2 Contactgegevens veiligheidsregio

ROT Gelderland-Midden, 088-3556490, rcc@vggm.nl

8.1.3 Contactgegevens omringende dijkringen

Via regionale meldkamer bevroagbaar.

8.1.4 Busvervoer(georganiseerd)

Indien er vervoer geregeld moet worden, dan kunnen onderstaande bedrijven hierin voorzien.

Bedrijf	Type vervoer
Connexxion	stads- en streekbus
Syntus	stads- en streekbus
Novio	stads- en streekbus
Veolia	stads- en streekbus
Hermes	stads- en streekbus
Betuwe expres	touringcars
Noot	Taxi's
Willemsen & de Koning	Taxi's
Stadsregio	Taxi's / buurtbussen
Gademan/Excelta	Busjes en Taxi's

8.2 Gemeentelijk

8.2.1 Contactgegevens gemeenten (AOV)

Gelderland-Midden beschikt over twee piketten Officieren van Dienst Bevolkingszorg en hiernaast zijn de contactgegevens van gemeenten op te vragen via de meldkamer.

8.2.2 Opvanglocaties binnen dijkkring 48

Nr:	Naam	Adres	Contactpersoon	Capaciteit
<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>

8.2.3 Opvanglocaties buiten de dijkkring 48

Nr:	Naam	Adres	Capaciteit
1	Cultureel Centrum De Reehorst	Bennekomseweg 24 Ede Tel: 0318-631265	2500
2	Americahal Apeldoorn	Laan van Erica 50 Apeldoorn Tel: 055-3662662	6000
3	NIMAC Zalencentrum Ede	Galvanistraat 13 Ede Tel: 0318-698787	350
4	Schouwburg Amphion	Schouwburgplein 1 D'chem Tel: 0314-344480	onbekend
5	Sportcentrum Papendal		onbekend
6	Oranjekazerne	Schaarsbergen	2100
7	Sportpark Valkenhuizen		onbekend

9. Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer

Sectorindeling (zie matrix)

Rijroutes en opstapplaatsen per gemeente en per sector.

Gemeente	Doesburg	Route Sector 1
Aantal inwoners	11148	Binnenstad (88p): 2 bussen, aanrijden via: N317, Opstapplaats: 1^e bushalte Meipoort 2^e bushalte Schout bij Nacht Doormansingel 3^e bushalte Barend Ubbinkweg → zie route De Ooi. 4^e bushalte Koepoortwal Route: Ronde Kraakselaan, <u>Meipoort</u>, Rooseveltsingel, Ooipoort, <u>Doormansingel</u>, Veerpoortwal, <u>Koepoortwal</u>, Koepoordijk, N317 → A348. Molenveld (105p): 2 bussen aanrijden via: N317, Opstapplaats: bushalte Kraakselaan en bushalte Meipoort. Route: idem als boven. De OOI (88p): 2 bussen aanrijden via: N317, Opstapplaats: 1^e bushalte Goudenregenstraat 2^e bushalte Koppelweg/Looiersweg 3^e bushalte Koppelweg 4^e bushalte Barend Ubbinkweg Route: Kraakselaan, Mgr. Bekkerslaan, <u>Goudenregenstraat</u>, <u>Koppelweg</u>, <u>Ubbinkweg</u>, Doormansingel, Veerpoortwal, Koepoortwal, Koepoordijk N317 → A348. Beinum (123p): 3 bussen aanrijden via: N338, Opstapplaats: 1^e bushalte Wielbergen (Bingerdensedeweg) 2^e bushalte Beumerskamp (Breedestraat) 3e bushalte Angerlo Tunnel (Angerloseweg) 4e bushalte Potsmaat (Angerloseweg) 5e bushalte Beinum (Didamseweg) Route: <u>Bingerdensedeweg</u>, <u>Breedestraat</u>, <u>Angerloseweg</u>, <u>Didamseweg</u>, Barend Ubbinkweg, Doormansingel, Veerpoortwal, Koepoortwal, Koepoordijk, N317 → A348.
Evacués 3 ½ %	402	
Aantal bussen	9	

Gemeente	Duiven	Route Sector 2
Aantal inwoners	25144 (per 1 januari 2019)	Dorp Duiven: 4 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Kastanjelaan 3, Gemeentehuis (174p) Route: Noordsingel, Oostsingel, Vergertlaan, <u>Kastanjelaan</u> , Rijksweg, Vergertlaan, Oostsingel, Noordsingel → A12, oprit 28.
Evacués 3 ½ %	896	

Aantal bussen	19	2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Thuvinepark 1, Verzorgingshuis Thuvine (60p) Route: Noordsingel, Westsingel, Rijksweg, Burg. V. Dort tot Medlerstraat, 'Thuvinepark', (keren) Burg. V. Dort tot Medlerstraat, Rijksweg, Westsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats St. Isidorusplein 4, Dorpshuis Groessen (70p) Route: Noordsingel, Oostsingel, Vergertlaan, Rijksweg, Heilig Landsestraat, <u>St Isidorusplein</u>, retour, Heilig Landsestraat, Rijksweg, Vergertlaan, Oostsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 1 bus aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Loostraat 22a, Sportpark Sv Loo (34p) Route: Noordsingel, Westsingel, Saturnus, Eltensestraat, <u>Loostraat</u>, (keren) Loostraat, Eltenseweg, Saturnus, Westsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats de Nieuweling 4, Tennispark (105) Route: Noordsingel, Oostsingel, Vergertlaan, Rijksweg, Heilig Landsestraat, <u>Nieuweling</u>, Heilig Landsestraat, Rijksweg, Vergertlaan, Oostsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Mondriaanstraat 14, Seniorensoos Het Palet (77) Route: Noordsingel, Westsingel, Rijksweg, v. Goyenstraat, halteren bij <u>Mondriaanstraat</u>, v. Goyenstraat, Burg. V. Dort tot Medlerstraat, Rijksweg, Westsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Walcherenstraat 5, Basisschool De Timp (103) Route: Noordsingel, Westsingel, Saturnus, Eltensestraat, Texelstraat, Vlielandlaan, <u>Walcherenstraat</u>, Amelandstraat, Terschellingstraat, Texelstraat, Eltensestraat, Saturnus, Westsingel, Noordssingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Eilandplein 302, Cultureel Centrum 't Eiland (92) Route: Noordsingel, Westsingel, Saturnus, Eltensestraat, Texelstraat, Vlielandlaan, 'Eilandplein', Vlielandlaan, Texelstraat, Eltensestraat, Saturnus, Westsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 28 Opstapplaats Bergkristal 1, Basisschool De Notenbalk (94) Route: Noordsingel, Westsingel, Opaal, Zirkoon, <u>Bergkristal</u>, Zirkoon, Opaal, Westsingel, Noordsingel, → A12, oprit 28.

Gemeente	R'waarden	Route Sector 3
Aantal inwoners	11062	Dorp Pannerden , 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 30
Evacués 3 ½ %	387	Opstapplaats Renbaan 1 (88p) 'Pauwengaard'

Aantal bussen	10	Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg (N811), Brugweg, Pannerdensedijk, Rijndijk, Industrieweg, <u>Renbaan</u>, retour, Industrieweg, Rijndijk, Pannerdensedijk, Brugweg, Aerdsedijk, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Tolkamer, 2 bussen aanrijden via: A 12, afrit 30 Opstapplaats 's Gravenwaard 1 (92p) 'Habeshal' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Zwarteweg, '<u>s Gravenwaard</u>. Retour, Zwarteweg, Batavenweg, Burgweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12 , oprit 30. Dorp Lobith, 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Markt 5 (114p) 'Gemeentehuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Halve Maan, Graaf Reinaldstraat, Transeedijk over, Middenstraat, <u>Markt</u>, Retour, Tolstraat, Damstraat, Herwensedijk, Halve Maan, Batavenweg, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Herwen, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Martinusweg 29 (39p) Sporthal 'De Cluse' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Molenstraat, Keurbeek, Michaelstraat, <u>halteren thv De Cluse</u>, Molenhoek, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Aerd, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Schoolstraat 23 (30p) 'Dorpshuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Aerdsedijk, <u>Schoolstraat</u>, keren, Aerdsedijk, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Doprstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Spijk, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Willibrordusweg 1a (26p) 'Dorpshuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Graaf Ottoweg, Tragelweg, Boterdijk, De Krib, Batavenweg, Spijksedijk, Spijkerweg, <u>Willibrordusweg</u>, Voorstraat, Dijkhoevestraat, Spijkerweg, Spijksedijk, Batavenweg, De Krib, Boterdijk, Tragelweg, Graaf Ottoweg, Batavenweg, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte kruis, Dorpstraat, Beekseweg → A12, oprit 30.

Gemeente	Westervoort	Route Sector 4
Aantal inwoners	14977	1 bus aanrijden via: Brugweg, Opstapplaats Dorpsplein 1 (41p)
Evacués 3 ½ %	524	Route: Zuidelijke Parallelweg, <u>Dorpsplein</u> , retour, Zuidelijke Parallelweg, → Brugweg.
aantal bussen	14	2 bussen aanrijden via: Brugweg, Opstapplaats Klapstraat perc. 73 (82p) Route: Brugweg, Dorpstraat, Einde L.A. <u>Klapstraat</u> , Kerkstraat, Dorpsplein, Zuidelijke Parallelweg, → Brugweg.
		2 bussen aanrijden via: Brugweg, Opstapplaats Schoolstraat 7 (73p) Route: Zuidelijke Parallelweg, Vredenburgstraat, <u>Schoolstraat</u> , Kerkstraat, Dorpsstraat, → Brugweg.
		2 bussen aanrijden via: A12, afrit 27, Opstapplaats Vrouwenslag 61 (61p) Route: Rivierweg, Broeklanden, <u>Vrouwenslag</u> , retour, Broeklanden, Rivierweg, → A12, oprit 27.
		1 bus aanrijden via: A12, afrit 27, Opstapplaats Klapstraat 205 (44p) Route: Route: Rivierweg, Broeklanden, <u>Klapstraat</u> , retour, Broeklanden, Rivierweg, → A12, oprit 27.
		2 bussen aanrijden via: A12, afrit 27 Opstapplaats de Steenderens 1 (80p) Route: Rivierweg, <u>Steenderens</u> , retour, Rivierweg, → A12, oprit 27.
		2 bussen aanrijden via: A12, afrit 27, Opstapplaats Nieuwhof 4 (85p) Route: Rivierweg, 't Hoge Eind, <u>Nieuwhof</u> , Verlengde Heilweg, Rivierweg, → A12 oprit 27.
		2 bussen aanrijden via: A12, afrit 27 Opstapplaats Uitterweert 2 (91p) Route: Rivierweg, <u>Uitterweert</u> , Ganzepoel, Rivierweg, → A12, oprit 27.

Gemeente	Zevenaar	Route	Sector 5

Aantal inwoners Evacués 3,½% Aantal bussen	43.581 1525 35	Stad Zevenaar: 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Molenstraat 78, Café/Sn. De Buitenmolen (140p) Route: Doesburgseweg, Noordeinde, Arnhemseweg, Willem de Zwijgerlaan, <u>Molenstraat 78 halteren</u>, Willem de Zwijgerlaan, Arnhemseweg, Noordeinde, Doesburgseweg → A12, oprit 29. 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Bizetstraat 1, Basisschool De Carrousel (156p) Route: Doesburgseweg, Noordeinde, Arnhemseweg, Willem de Zwijgerlaan, Von Weberstraat, <u>Bizetstraat</u>, v. Beethovenlaan, Wagnerlaan, Willem de Zwijgerlaan, Arnhemseweg, Oostsingel Noordsingel → A12, oprit 28. 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Heerenmaten 4, Liemers College (112p) Route: Doesburgseweg, Ringbaan Noord, Methen, <u>Heerenmaten LC</u>, retour, Methen, Arnhemseweg, Oostsingel, Noordsingel, → A12, oprit 28. 4 bussen aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaatsen Hunneveldweg 14 a en 15, Ziekenhuis Zevenaar en Woon-Zorgcentrum Subenhara (184p) Route: Doesburgseweg, Ringbaan Noord, Platanenlaan, <u>Hunneveldweg</u>, Spaansmaat, Ringbaan Noord, Arnhemseweg, Oostsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Steenhuizen 6, Basisschool Schilderspoort (122p) Route: Doesburgseweg, Noordeinde, Oude Doesburgseweg, Kampsingel, <u>Steenhuizen</u>, Vondellaan, Ringbaan Oost, Doesburgseweg → A12, oprit 29 1 bus aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Martinusweg 6, Basisschool St. Martinus (22p) Route: Doesburgseweg, Ringbaan Oost, Babberichseweg, Ringbaan Zuid, Dijkweg, <u>Martinusweg</u>, Oud Zevenaarseweg, Ringbaan Zuid, Methen, Arnhemseweg, Oostsingel, Noordsingel → A12, oprit 28. 1 bus aanrijden via: A12, afrit 29 Opstapplaats Stationsplein 9, Station (42p) Route: Doesburgseweg, Noordeinde, Oude Doesburgseweg, Haspelstraat, Julianalaan, Wilhelminalaan, Oranjelaan, <u>Stationsplein</u>, Oranjelaan, Wilhelminalaan, Julianalaan, Haspelstraat, Oude Doesburgseweg, Noord-einde, Doesburgseweg, → A12, oprit 29. Dorp Babberich: 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Babborgaplein 1, Dorpshuis St. Jan (80p) Route: Beekseweg, <u>Babborgaplein</u>, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Angerlo:

	1 bus aanrijden via: A12, afrit 27 Opstapplaats Prinses Margrietlaan 3a, Centrum De meent (51p) Route: Rivierweg, Didamseweg, Dorpsstraat, <u>Pr. Margrietstraat</u>, Den Akker, Parallelweg, Rivierweg, → A12, oprit 27. Dorp Giesbeek: 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 27 Opstapplaats Dorpsplein 7, Brandweergarage (98p) Route: Rivierweg, Zwalmstraat, Meentsestraat, Pastoor Slingerstraat, <u>Dorpsplein</u>, retour, Pastoor Slingerstraat, Meentsestraat, Zwalmstraat, Rivierweg, → A12, oprit 27. Dorp Lathum: 1 bus aanrijden via: A12, afrit 27 Opstapplaats Kerkstraat 16, Dorpshuis Het gebouw (40p) Route: Rivierweg, Kerkstraat, retour, Rivierweg, → A12, oprit 27.

Gemeente	Zevenaar	Route Sector 3
Aantal inwoners	43.581 (per 1 januari 2019)	Dorp Pannerden , 2 bussen aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Renbaan 1 (88p) 'Pauwengaard' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg (N811), Brugweg, Pannerdensedijk, Rijndijk, Industrieweg, <u>Renbaan</u> , retour, Industrieweg, Rijndijk, Pannerdensedijk, Brugweg, Aerdsedijk, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30.
Evacués 3 ½ %	1525	
Aantal bussen	35	Dorp Tolkamer, 2 bussen aanrijden via: A 12, afrit 30 Opstapplaats 's Gravenwaard 1 (92p) 'Habeshal' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Zwarteweg, <u>'s Gravenwaard</u>. Retour, Zwarteweg, Batavenweg, Burgweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12 , oprit 30. Dorp Lobith, 3 bussen aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Markt 5 (114p) 'Gemeentehuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Halve Maan, Graaf Reinaldstraat, Transeedijk over, Middenstraat, <u>Markt</u>, Retour, Tolstraat, Damstraat, Herwensedijk, Halve Maan, Batavenweg, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Herwen, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Martinusweg 29 (39p) Sporthal 'De Cluse' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Molenstraat, Keurbeek, Michaelstraat, <u>halteren thv De Cluse</u>, Molenhoek, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Dorpstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Aerd, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Schoolstraat 23 (30p) 'Dorpshuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Aerdsedijk, <u>Schoolstraat</u>, keren, Aerdsedijk, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte Kruis, Doprstraat, Beekseweg, → A12, oprit 30. Dorp Spijk, 1 bus aanrijden via: A12, afrit 30 Opstapplaats Willibrordusweg 1a (26p) 'Dorpshuis' Route: Beekseweg, Dorpstraat, Witte Kruis, Aerdtsseweg, Brugweg, Batavenweg, Graaf Ottoweg, Tragelweg, Boterdijk, De Krib, Batavenweg, Spijksedijk, Spijkerweg, <u>Willibrordusweg</u>, Voorstraat, Dijkhoevestraat, Spijkerweg, Spijksedijk, Batavenweg, De Krib, Boterdijk, Tragelweg, Graaf Ottoweg, Batavenweg, Brugweg, Aerdtsseweg, Witte kruis, Dorpstraat, Beekseweg → A12, oprit 30.

10 Bijlagen

10.1 Wegenkaart

10.2 Kaart dijkring 48

10.3 Dijkringen in Gelderland

10.4 Tabel gegevens uitgangen

10.5 Kaart met daarop de uitgangen van dijkring 48

10.6 Kaart sectoren dijkring 48

Bijlage 2, behorend bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater in de veiligheidsregio Gelderland-Midden voor de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Nijmegen (Waal sprong) en Overbetuwe.

Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie

Uitwerking dijkkring 43

Betuwe-, Tieler- en Culemborgerwaarden.

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Algemeen	1
1.1.1 Indeling.....	1
1.1.2 Actualisatie	1
1.1.3 Definities	2
1.1.4 Uitgangspunten	3
1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen	3
1.3 Netwerkoverzicht	3
1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden.....	3
1.3.2 Landelijk netwerk	4
1.3.3 Organisatiestructuur intern	5
1.4 Categorieën personen.....	6
1.5 Globale tijdlijn evacuatie	7
1.6 Communicatie rondom evacuatie	9
1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie.....	9
1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners.....	10
1.6.3 Publieksvoorlichting.....	10
1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's.....	13
2 Concrete acties dijkkring 43.....	14
2.1 Strategie.....	14
2.1.1 Gebied	14
2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring	15
2.1.3 Relatie tot andere dijkkringen.....	16
2.2 Communicatie	16
2.2.1 Nationale Voorlichting.....	16
2.3 Uitvoering	17
2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners	17
2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners	17
2.3.3 Uitgangstellingen hulpverlening	17
2.3.4 Opvang binnen dijkkring	17
2.3.5 Opvang buiten dijkkring	17
2.4 Acties en besispunten	17
3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer	19
3.1 Strategie.....	19
3.2 Communicatie	19
3.2.1 Instructie bevolking.....	19
3.2.2 Evacuateroutes	20
3.3 Uitvoering	20
3.4 Acties	20
4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer.....	21
4.1 Strategie.....	21
4.1.1 Verzamelplaatsen evacués	21

4.2	Communicatie	22
4.3	Uitvoering	22
4.3.1	Treinvervoer	22
4.3.2	Busvervoer	22
5	Evacuatie niet-zelfredzamen	24
5.1	Strategie.....	24
5.2	Communicatie	24
5.2.1	Contactgegevens en gemaakte afspraken.....	24
5.2.2	Publieksvoorlichting zorginstellingen	24
5.2.3	Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen.....	24
5.3	Uitvoering	25
6	Verkeersregulering	26
6.1	Strategie.....	26
6.1.1	Sectoren.....	26
6.1.2	Prioritering, tijdelijk, volgorde	26
6.2	Communicatie	27
6.2.1	Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners	27
6.2.2	Publieksvoorlichting.....	27
6.3	Uitvoering	27
6.3.1	Taken en maatregelen binnen gebied.....	28
6.3.2	Taken en maatregelen buiten gebied	28
6.3.3	Definitie uitgangen en routes autoverkeer	28
6.3.4	Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners	29
6.3.5	Verbindingen.....	29
6.4	Acties	29
7	Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied in dijkkring 43	30
7.1	Strategie.....	30
7.1.2	Logistieke ondersteuning	30
7.1.3	Afzetting.....	30
7.2	Communicatie	31
7.2.1	Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak	31
7.2.2	Informatie voor bewakers/beveiligers	31
7.2.3	Informatie voor evacués	31
7.2.4	Informatie voor achterblijvers.....	31
7.3	Uitvoering	32
7.3.1	Organisatie aandachtspunten capaciteit en aflossing	32
7.3.2	Taken en maatregelen	32
7.3.3	Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers	32
7.3.4	Rapportage stand van zaken, informatievoorziening	32
7.4	Acties	32
8	Contactgegevens.....	33
8.1	Veiligheidsregio	33
8.1.1	Calamiteitenzender	33
8.1.2	Contactgegevens veiligheidsregio.....	33

8.1.3	Contactgegevens omringende dijkringen	33
8.1.4	Busvervoer (georganiseerd)	33
8.2	Gemeentelijk	33
8.2.1	Contactgegevens gemeenten (AOV)	33
8.2.3	Opvanglocaties binnen dijkkring 43	34
8.2.4	Opvanglocaties buiten de dijkkring 43	34

9 Rijroute en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer 35

10 Bijlagen	45
10.1 Wegenkaart	45
10.2 Kaart dijkkring 48	45
10.3 Dijkkringen in Gelderland	45
10.4 Tabel gegevens uitgangen	45
10.5 Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 48	45
10.6 Kaart sectoren dijkkring 48	45

10. Bijlagen

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit betreft het evacuatieplan bij dreigende overstromingen voor personen van dijkkring 43, Betuwe- Tieler- en Culemborgerwaarden, gelegen in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden daarbij wordt ook "De Waalsprong" gerekend. Het is een uitwerking van het proces 'Evacuatie', bedoeld voor dreigende overstromingen maar is ook ten dele bruikbaar bij andere incidenten.

Het evacuatieplan heeft betrekking op het moment nadat door het bevoegd gezag de beslissing is genomen om het bedreigde gebied te evacueren. Het plan is bedoeld voor preventieve evacuatie. Het doel van evacuatie is het in veiligheid brengen van personen.

1.1.1 Indeling

Dit evacuatieplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdstuk 1: Algemene informatie, visie en definities (eensluitend voor alle dijkkringen in de provincie Gelderland)

Hoofdstuk 2: Specifieke informatie voor dijkkring 43

De hoofdstukken daarna bestaan elk uit vier onderdelen:

- I. strategie
- II. communicatie
- III. uitvoering
- IV. acties en beslispunten

Hoofdstuk 3, 4 en 5 beschrijven de evacuatie voor:

Hoofdstuk 3: zelfredzamen met eigen vervoer

Hoofdstuk 4: zelfredzamen zonder eigen vervoer

Hoofdstuk 5: niet-zelfredzamen

Hoofdstuk 6: Verkeersregulering

Hoofdstuk 7: Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied

Hoofdstuk 8: Communicatie

In de Bijlagen zijn te vinden:

- Kaarten dijkkring 43

1.1.2 Actualisatie

Om de actualiteit van de evacuatie- en ontruimingsplannen van dijkkring 43 te garanderen, is het noodzakelijk dat de uitgewerkte plannen geborgd worden. Duidelijk moet zijn wie primair voor welke informatie/actualisatie verantwoordelijk is.

De politie is verantwoordelijk voor informatie en actualisatie van de hoofdstukken 6 en 7.

De veiligheidsregio en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van de hoofdstukken 1, 2, 3, 4 en 8.

De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) is verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van hoofdstuk 5.

Een duidelijke scheidslijn in hoofdstukken is eigenlijk niet te geven. Wel is hierbij vastgelegd welke actor het initiatief moet nemen tot aanpassing/actualisatie van de betreffende hoofdstukken. Deze bijlage wordt eens per 4 jaar, gelijk met het bijbehorende multidisciplinair coördinatieplan hoogwater, geactualiseerd.

Tijdens een hoogwaterperiode vanaf het afkondigen van grip2 dienen alle gegevens gecontroleerd te worden.

1.1.3 Definities

Dijkring: Een dijkring is een gebied dat beschermd wordt tegen buitenwater door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluizen en gemalen en hoge gronden.

Evacuatie: het geheel van maatregelen gericht op het voor langere tijd naar een veilige plaats verplaatsen van de inwoners (personen) uit het verwachte overstromingsgebied en het opvangen en verzorgen in andere gebieden, bedoeld om slachtoffers te voorkomen. Het gaat hier dus altijd om preventief evacueren. Er is nog geen sprake van een overstroming, wel van een dreiging.

Zelfredzamen met eigen vervoer: Personen die in een auto een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen (tijdig opgehaald van school en opvang) en andere medepassagiers (oudere familieleden of bureu).

Zelfredzamen zonder eigen vervoer: Personen die alleen door middel van openbaar vervoer (regulier of speciaal georganiseerd) een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen. Dit is een percentage van het totaal aantal zelfredzamen.

Niet-zelfredzamen: Personen die door ziekte, handicap, leeftijd of andere omstandigheden niet zelfredzaam zijn en om een bepaald gebied te verlaten gespecialiseerd vervoer en hulp nodig hebben. Hieronder vallen de bewoners van instellingen, patiënten in ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, lichamelijk gehandicapt, verstandelijk gehandicapt, zintuiglijk gehandicapt, maar ook patiënten die thuiszorg krijgen. De GHOR en de instellingen zelf organiseren vervoer en opvang van niet-zelfredzamen.

Bedreigd gebied: Het gebied dat door overstroming bedreigd wordt en waar het na overstroming niet veilig is om te verblijven (daaronder vallen dus ook gebieden waar keteneffecten plaatsvinden, zoals uitval van voorzieningen, ingesloten raken door water, etc.)

Veilige plaats:

Een veilige plaats is

- 1. Plaats buiten een bedreigde dijkring.*

2. *Plaats binnen de bedreigde dijkkring, waar volgens verwachting geen water komt en waar voorzieningen zijn getroffen voor langdurig verblijf.*

1.1.4 Uitgangspunten

Dit plan gaat niet over:

- Evacuatie van vee (de evacuatie van vee dient uitsluitend vooraf te gaan aan de evacuatie van personen)
- Benodigde acties voor bescherming van vitale infrastructuur
- Kosten/verrekening van bijstand
- Afschakelen nutsvoorzieningen
- Evacuatie van cultuurgoederen
- Identificatie van slachtoffers
- Uitvaartverzorging
- Continuering van (nood)opvang
- Evacuatie van gevangenen (Dienst Justitiële Inrichtingen zorgt daarvoor met eigen middelen en mensen)
- Herstel en terugkeer
- Evacuatie van crisiscentra
- De landelijke strategie voor grootschalige evacuaties (zie hiervoor 'Landelijk Operationeel Plan Evacuaties' van LOCC)

Aangenomen wordt dat wegen al onbruikbaar zijn voor evacuatieverkeer zodra er een klein laagje water op staat.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'vrijwillige' of 'verplichte' evacuatie. Het evacuatiebesluit betekent dat alle inwoners van het genoemde gebied het gebied moeten verlaten.

Een bovenverdieping van een gebouw dat onder water staat wordt in dit evacuatieplan niet als veilige plaats beschouwd. Hiervandaan moeten personen na overstroming immers gered worden.

1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen

Dit evacuatieplan is een bijlage bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater. Het betreft een aanvulling op de normale processen bij rampbestrijding.

1.3 Netwerkoverzicht

1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden

Voor een exact overzicht van algemene taken en verantwoordelijkheden wordt verwezen naar het MCP. De volgende hoofdtaken zijn gerelateerd aan evacuatie:

Politie:

- verkeersregulering
- regulering van het inkomende hulpverleningsverkeer; begeleiding/begidsing van hulpverleningskonvoeien

- handhaving van de openbare orde en rechtsorde binnen en buiten de dijkkring
- ontruimen
- bewaken

Brandweer:

- redding van personen (en huisdieren) uit moeilijke situaties

GHOR:

- coördinatie van het vervoer van niet-zelfredzamen.

Gemeente

- coördinatie en opvang van evacués op verzamelplaatsen en het doorverwijzen van evacués naar opvangcentra binnen en/of buiten de dijkkring.
- realisering van wegafzettingen op afgesproken weggedeelten

Provincie

- coördinatie van opvang, binnen en buiten de provincie

Bedrijven:

- Nutsbedrijven: af- en aansluiten van de gas-, water en elektriciteitstoevoer naar het betreffende gebied
- KPN Telecom: ondersteuning op het gebied van verbindingen.

Openbaar Vervoermaatschappijen:

- Vervoer (onder coördinatie van gemeente) van personen vanuit het getroffen gebied (vanaf opstapplaatsen) naar opvanglocaties

Defensie:

- op verzoek ondersteuning van de totale evacuatie met zwaar materieel
- opvang
- verbindingen

Waterschap:

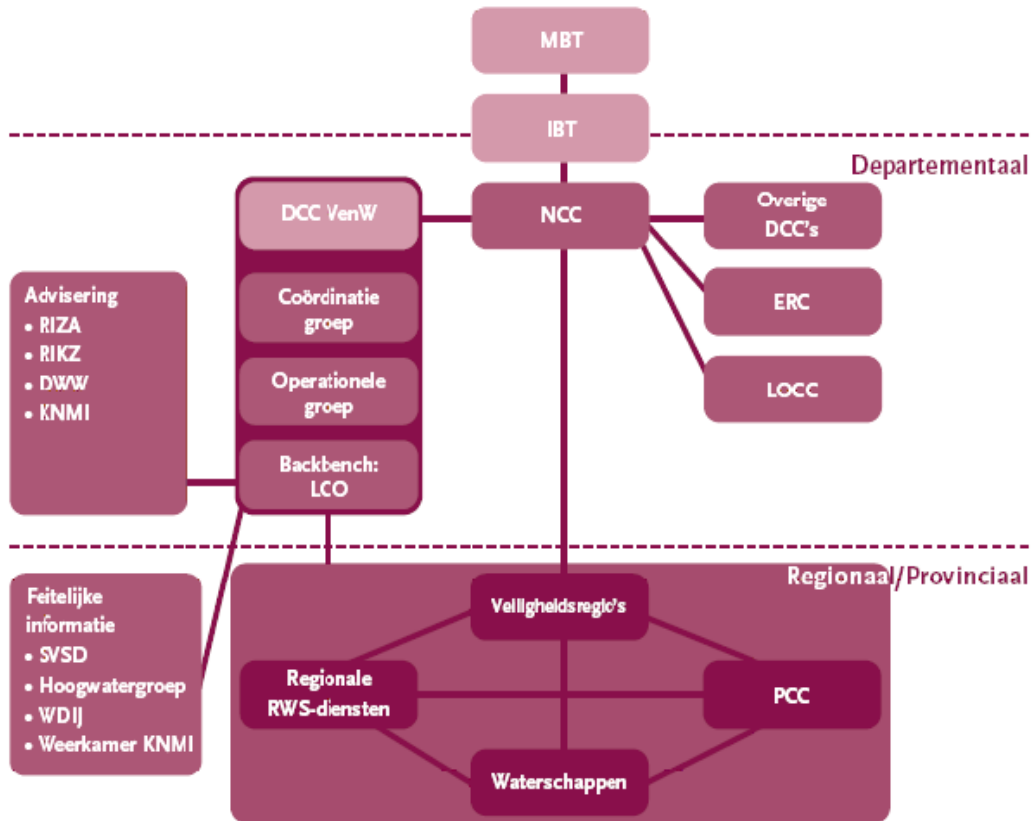
- dijkbewaking
- nooddijken / compartimentering
- (nood)reparatie van de dijken
- het adviseren van betrokken burgemeesters (RBT) en het ROT.

Rijkswaterstaat:

- het beheren van rijkswegen
- het reguleren van verkeer op rijkswegen
- het reguleren van het scheepvaartverkeer (Scheepvaart Verkeer Centrale)
- het adviseren van de betrokken burgemeesters (RBT) en ROT.

1.3.2 Landelijk netwerk

In Figuur 0-1 staat het contactschema tussen veiligheidsregio's, provincies en waterschappen, in een overzicht van regionale, departementale en nationale netwerkpartners.

Figuur 0-1 Landelijk netwerk

Afkortingen:

- MBT: Ministerieel Beleids Team
- IBT: Interdepartementaal Beleids Team
- NCC: Nationaal Crisiscoördinatie Centrum
- ERC/NVC: Expertisecentrum Risico- en Crisiscoördinatie / Nationaal Voorlichtingscentrum
- LOCC: Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
- RIZA, RIKZ, DWV: nu Rijkswaterstaat Waterdienst
- DCC V&W: Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing Verkeer en Waterstaat
- LCO: Landelijke Coördinatie Commissie Overstromingsdreiging
- PCC: Provinciaal Coördinatie Centrum
- SVSD: Stormvloedwaarschuwingsdienst

1.3.3 Organisatiestructuur intern

Bij een dreigende overstroming wordt door de politie een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) ingesteld. De kern van de SGBO bestaat uit:

- Algemeen Commandant
- Hoofd Informatie
- Hoofd Ordehandhaving

- Hoofd Ondersteuning
- Hoofd Opsporing
- Hoofd Mobiliteit
- Hoofd Interventie
- Hoofd Bewaken en Beveiligen

Toegevoegd kan worden: Communicatie, CCB-adviseur, Management Ondersteuner en Administratief Ondersteuner.

De Districtschef participeert in het Regionaal Beleidsteam (RBT). De Algemeen Commandant is het hoofd van de sectie politie in het ROT en heeft als opdracht:

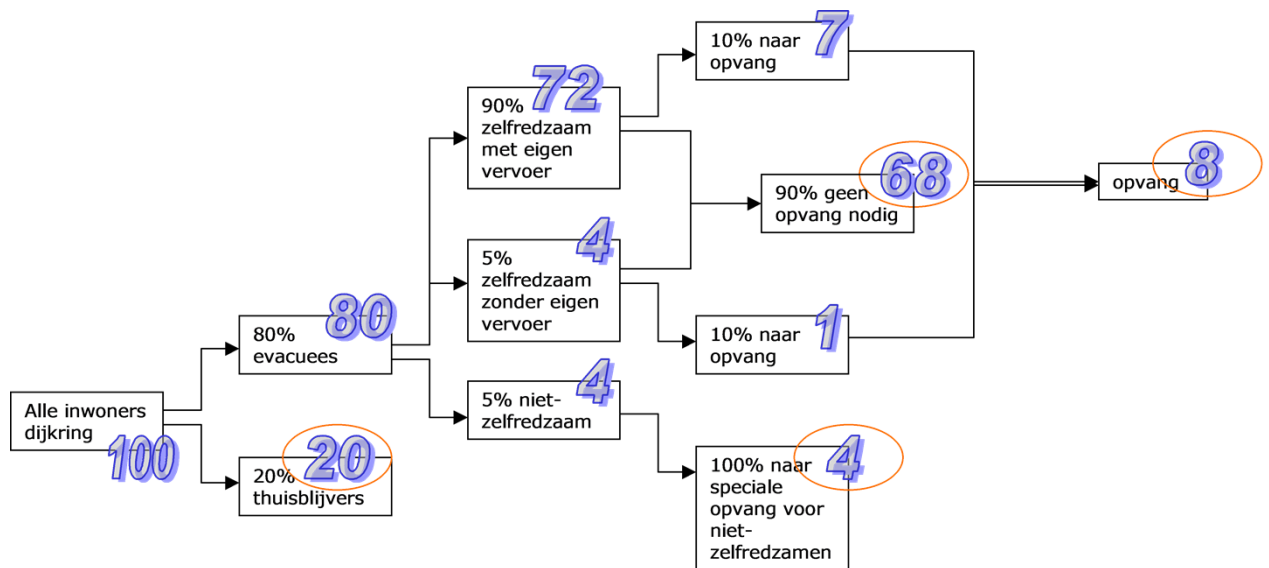
- Het op een zo ordentelijk mogelijke wijze begeleiden van de vertrekkende inwoners van het bedreigde gebied (zie hoofdstuk 3 en 4)
- Coördinatie aan- en afvoer van hulpverleningseenheden naar het getroffen gebied (zie hoofdstuk 5)
- Verkeersregulering (zie hoofdstuk 6)
- Handhaving van de openbare orde en bewaking in en buiten het getroffen gebied (zie hoofdstuk 7)
- Begeleiding bij her-bewoning (wordt niet in dit evacuatieplan behandeld).

1.4 Categorieën personen

Bij evacuaties kan men uitgaan van enkele categorieën evacués. De getallen zijn gebaseerd op gedocumenteerde empirische gegevens en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuaties:

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis.
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer* en 5% niet-zelfredzaam. (* = *In de Veiligheidsregio GLM is dit percentage op 3,5% gesteld*).
- Maximaal 10% van alle zelfredzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek.
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Bij alle evacuaties moet worden uitgegaan van minimaal 0.01% dodelijke slachtoffers als gevolg van verplaatsing en extra spanningen.

Figuur 0-2 Categorieën personen

Vertaling van het schema: Van de honderd inwoners blijven er dus twintig thuis. Van de honderd inwoners kan ruim tweederde (68 personen) zich volledig zelf redden. Deze mensen vertrekken zelf, vinden zelf een uitgang uit de dijkkring en vinden onderdak bij familie of kennissen in veilige gebieden. Acht personen hebben opvang nodig. Vier personen hebben speciale opvang nodig.

Alleen de personen die gebruik maken van georganiseerde opvang worden door de betreffende gemeente (i.s.m. bijvoorbeeld Rode Kruis) geregistreerd.

De thuisblijvers worden niet geregistreerd. De politie (met eventuele bijstand) bewaakt het gebied en beschermt het tegen plundering. De thuisblijvers kunnen niet worden gedwongen tot vertrek. Na afsluiting van het te evacueren gebied (zie hoofdstuk 7) kunnen deze mensen de dijkkring nog wel uit maar er niet meer in.

1.5 Globale tijdslijn evacuatie

Het proces van evacuatie kan in de volgende fasen worden opgesplitst.

De eerste indicatie voor hoogwater op de rivieren wordt via hoogwaterverwachtingen van Rijkswaterstaat 10 dagen vooraf gegeven. Drie dagen voor het optreden van de piek van het hoogwater is de onzekerheid in de waterstand nog 25 cm. Het waterschap is in staat zwakke plekken in de dijk te benoemen. Het besluit tot evacuatie moet genomen worden bij dergelijke onzekere informatie. Globaal gezien is er per dijkkring in de provincie Gelderland 2.5 dag tijd om mensen in veiligheid te brengen.

De genoemde aandachtspunten komen in de hoofdstukken terug als acties, per onderwerp in een tijdslijn geplaatst, met tijds marges:

Fase 0: Voorbereiding

- ontvangen waarschuwingen voor hoogwater van waterschap en/of RWS
- beoordelen voorspellingen (door RWS), eventueel in relatie tot ongunstige weersomstandigheden
- verzamelen actuele gegevens
- voorbereiden maatregelen
- informeren brandweer, regiopolitie, GHOR, burgemeesters en AOV door (kern)ROT
- overzicht maken beschikbare mensen en middelen
- actualiseren en verzamelen gegevens (in elk geval van zorginstellingen)
- communicatieoverzicht opstellen en verbindingen leggen met afdeling communicatie bij de gemeenten
- communicatie volgens informatiefase of overtuigingsfase

Fase 1: Besluitvorming

- Het gaat bij overstromingsdreiging altijd om een buitengemeentelijke evacuatie voor lange duur (meer dan twee dagen).
- Mobiliseren alle benodigde hulpverleners (geef hen tot de start van de evacuatie de kans hun gezin in veiligheid te brengen)
- Voorwaarschuwing aan bevolking (informatie, advies)
- Voorbereiden busvervoer
- Een noodverordening dient enerzijds om de inwoners te kunnen dwingen mee te werken aan de evacuatie, en anderzijds om onbevoegden die na evacuatie in het betreffende gebied verkeren aan te kunnen houden. In verband met mogelijk verzet van de bevolking is het afkondigen van een noodverordening noodzakelijk. Indien de noodverordening van kracht is zal alleen personenvervoer worden toegestaan op de evacuatiewegen.
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in opvattingen over risico's, zoals ongehoorzaam of paniekerig gedrag van mensen, onzekerheid van moment van dijkdoorbraak, onzekerheid van locatie van dijkdoorbraak, uitval van wegen (ongeval)
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in communicatie (media, boodschap, zender, regelmaat)
- Besluit nemen over uiterste tijdstip van afsluiting van voorzieningen (elektriciteit, telefoon)
- Beoordeling situatie buiten de dijkkring
- Bepalen strategieën (ook: wat te doen als er te weinig tijd blijkt te zijn)
- Kiezen scenario: denk ook aan grotere doorbraakscenario's bijvoorbeeld van Maas naar Waal
- Strategie en scenario bepalen binnen de regio over van benodigde tijd voor evacuatie (in het rivierengebied geldt globaal gezien een benodigde tijd van 3 dagen tijd voor totale evacuatie dijkkring)
- Besluit nemen over (starten en stoppen) evacuatie vee
- Besluit nemen over (versnelde) evacuatie niet-zelfredzamen en informeren alle zorgverleners
- Informeren bedrijven
- Informeren agrariërs over evacuatie van vee
- Onder verantwoordelijkheid van de Eenheidschef van de politie Oost-Nederland zal een operationeel plan voor de uitvoering van de evacuatie van de dijkkring worden opgesteld.

- Vaststellen hoe om te gaan met interprovinciale of landelijke regie of coördinatie, ook als dat niet past op de lokale/regionale visie op de evacuatie
- Voorbereiden van bijstandsaanvraag wanneer deze noodzaak wordt verwacht
- Voorbereiden opvanglocaties

Fase 2: Uitvoering

- Communicatie over besluit tot evacuatie en te volgen strategie (denk aan onderverdeling eigen vervoer / geen eigen vervoer)
- Organiseren en communiceren (start) busvervoer en opstapplaatsen
- Openstelling opvanglocaties (inclusief registratie)
- Verkeersregulering en -monitoring
- Registratie van opgevangen personen blijft gemeentelijk proces
- GHOR regelt registratie van niet-zelfredzamen
- Communicatie betreft instructie aan de bevolking
- Afhankelijk van de plaats van een mogelijke dijkdoorbraak of overstroming in het bedreigde gebied zal met de evacuatie begonnen worden in de plaatsen die het eerst bedreigd worden (zie hoofdstuk 2).
- Voorbereiden toelatingsbeleid en bewaking van de dijkring
- Afstemming met bedrijven, ook over afsluiting van nutsvoorzieningen
- Aanvragen van bijstand, indien nodig

Fase 3: Bewaking

- Bewaking van het gebied
- Overzicht van 'achterblijvers'.
- Besluit over (nood)evacuatie van bewakers.

Fase 4: Afronding

- Aandacht voor factoren die effect hebben op de nafase en de terugkeer.

1.6 Communicatie rondom evacuatie

Vanaf GRIP2 is er een Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (RACC) actief voor de feitelijke pers- en publieksvoorlichting. In het ROT is een Coördinator Crisiscommunicatie actief die de activiteiten afstemt binnen het proces. In alle fasen speelt eenduidige communicatie een hoofdrol. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen informatievoorziening binnen het netwerk van hulpverlening, voorlichting aan de hulpverleners en publieksvoorlichting (richting burgers en organisaties).

De publieksvoorlichting zal gebeuren door de betreffende gemeenten.

1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie

Richting RBT

RBT verwacht van ROT advies over de te volgen scenario/strategie-combinatie, incl.:

- o verwachte doorlooptijd van de strategie
- o beslag op middelen
- o mogelijke knelpunten
- o hulpvraag / verwachte benodigde bijstand
- o overzicht alternatieven (zijn ze nog haalbaar, zo ja: randvoorwaarden, zo nee: waarom niet)

De gemeente danwel bevolkingszorg zal een omgevingsanalyse maken, met daarin welk beeld de burgers hebben van de crisis. De omgevingsanalyse wordt door bevolkingszorg gepresenteerd aan het ROT. Gebruik deze informatie ook voor de organisatie van de evacuatie.

Tussen de betrokken organisaties

De contacten tussen betrokken organisaties bij dreigende overstroming zijn vastgelegd:

- waterschap en gemeentes: bij dreigende overstroming wordt een liaison van het waterschap in het ROT en RBT uitgenodigd
- in het proces crisiscommunicatie wordt contact gelegd tussen de betrokken gemeenten en de betrokken waterschappen.
- gemeentes houden onderling contact via RBT en situatierapportages
- gemeentes en provincie houden onderling contact via situatierapportages.

Omgevingsanalyses

Bevolkingszorg maakt omgevingsanalyses, liefst in samenwerking met en met hulp van de politie. Dit zijn overzichten van de sfeer die heerst, gebaseerd op berichten in de pers en op indrukken van hulpverleners. Hieruit kan opgemaakt worden welke accenten in de crisiscommunicatie aangebracht moeten worden (bijvoorbeeld of meer of minder overtuiging nodig is) en waar/of knelpunten in de hulpverlening gevoeld worden door de bevolking.

1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners

De volgende zaken zijn van belang voor communicatie binnen de crisisorganisatie bij evacuaties. Zorg dat iedereen dezelfde feitelijke informatie krijgt. Behalve de media zijn hulpverleners ook een belangrijke bron van informatie voor burgers, zij hebben dus ook publieksinformatie nodig:

- Wat is de inhoud van de genomen besluiten?
- In welke fase van evacuatie bevindt men zich?
- Wat wordt er verwacht van de betreffende hulpverlener?
- Wat mogen de hulpverleners verwachten van de organisatie?
- Wat is het moment van het volgende besluit?
- Extra informatie voor hulpverleners: moment van evacueren van het gezin, incl. opvanglocatie en op welke manier er contact zal blijven bestaan
- Niet-hulpverlenende medewerkers: moeten ze paraat blijven of niet?

1.6.3 Publieksvoorlichting

De publieksvoorlichting is een taak van de gemeenten. Vanuit dit evacuatieplan worden de belangrijkste communicatie-elementen en kernboodschappen aangereikt aan de gemeentelijke voorlichters. Het hoofddoel van publieksvoorlichting is om optimale medewerking van de bevolking te krijgen om de evacuatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. De nadruk ligt hierbij op het stimuleren van de zelfredzaamheid van mensen.

Gemeenten werken samen met de rampenzender. Informatie over het benaderen van de rampenzender is bekend bij bevolkingszorg.

Bij landelijke problematiek coördineert ERC/NVC de crisiscommunicatie. De veiligheidsregio's zijn dan uitvoerend en opereren volgens de kaders die ERC/NVC aangeeft.

Bij een regionale of lokale calamiteit zullen naar verwachting geen kaders gesteld worden en zijn de gemeenten verantwoordelijke voor doelgerichte en samenhangende crisiscommunicatie.

Voorlichting aan bedrijven en organisaties

Communicatie met bedrijven en organisaties loopt ook via bevolkingszorg (eventueel via ROT). Denk aan:

- Bedrijven (Kamer van Koophandel)
- Ondernemersverenigingen
- LTO (evacuatie van vee)
- Rode Kruis (inzet van vrijwilligers voor registratie en opvang)

Denk ook aan convenanten met bedrijven of organisaties.

N.B. Voor veel ondernemers (vooral agrariërs) is duidelijkheid over schaderegelingen een voorwaarde voordat zij hun bedrijf verlaten. Dit is een zaak van verzekeraars en het ministerie van Economische Zaken. Hierin wordt in dit evacuatieplan niet voorzien.

Communicatie met ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere zorginstellingen verlopen uitsluitend via GHOR (binnen ROT). Instellingen volgen hun eigen hergroeperingsregelingen bij evacuaties. Instellingen en contactpersonen staan in hoofdstuk 5.

Woordvoering door bestuurders

Binnen Crisiscommunicatie zullen de besluiten genomen worden ten aanzien van de inzet van de bestuurders.

Publieksvoorlichting per fase

Fase 0 Voorbereiding

Doel: Informatieverstrekking, mensen laten wennen aan het idee van mogelijke evacuatie

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie is begonnen
- Nog geen sprake van vrijwillige of gedwongen evacuatie
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten

Media in deze fase:

- Radio en tv
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Fase 1 Besluitvorming

De communicatie-elementen in deze fase zullen vooral nog bij RBT vandaan komen.

Doel: Overtuiging van de dreiging, instructie voor voorbereiding

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie gaat nieuwe fase in
- Verwacht tijdstip van besluit om wel/niet te evacueren
- *Scholen blijven open tot aan [dag x] LET OP: burgemeester adviseert, scholen beslissen zelf, maar het is communicatief een heel belangrijk aandachtspunt*
- Afgelasting bepaalde evenementen

- Opvang: waar, wanneer en hoe
- In geval van evacuatie zal de gemeente zich met name richten op zelfredzamen zonder eigen vervoer (ZOV). Niet-zelfredzamen die niet in een zorginstelling verblijven of bij de thuiszorg bekend zijn kunnen zich aanmelden bij [tel: nummer], [e-mail], [(thuis)zorgorganisatie]
- In geval van evacuatie zal ook openbaar vervoer of georganiseerd vervoer geregeld worden; informatie volgt.
- Wat kunnen mensen doen om zich voor te bereiden (zorgen voor een noodpakket met voedsel, drinkwater, warme kleren, laarzen, paspoort, extra benzine voor de auto, zaklamp, radio, batterijen, medicijnen)
- Hoe kunnen mensen hun huis voorbereiden: indien mogelijk apparatuur zoals tv's en computers naar de eerste verdieping brengen.
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten [tel: nummer]

Media in deze fase:

- Huis-aan-huis-krantjes
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Radio en tv
- Eventueel speciale huis-aan-huis-brief
- www.crisis.nl
- Call center
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Aandachtspunten in deze fase:

- Bij evacuatie van gezinnen van hulpverleners: deze informatie opnemen in de communicatie. Doel: rust bewaren, geen paniek over ongelijke behandeling. Media: website gemeente, call center.
- Aan te leveren elementen aan voorlichting:
 - Gezinnen van hulpverleners geëvacueerd in verband met dreigende algehele evacuatie
 - Dit is standaardprocedure
 - Stelt hulpverleners in staat tijdens eventuele daadwerkelijke evacuatie beter te functioneren
- Tijdens deze fase dienen ook tankstations en supermarkten te worden ingelicht: extra bevoorrading is gewenst i.v.m. mogelijk hamsteren door bevolking. Geef aan wat de overheid doet en wat van de burgers verwacht wordt
- Zorginstellingen, in deze fase is een waarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.
- Agrariërs. Informatie voor agrariërs loopt via gemeente en LTO. Doel: overtuiging van de dreiging, informatie bieden die nodig is voor de voorbereiding, geef aan dat de overheid oog heeft voor het bedrijfsbelang. Elementen aan te leveren aan voorlichting
 - Tot wanneer is veevervoer toegestaan
 - Volgorde van ontruiming vee per regio/type vee
 - Agrariërs dienen eigen transport te regelen (verwijzen naar LTO)
 - Mogelijke risico's i.v.m. dierziektes in het gebied
 - Duidelijkheid bieden over schaderegelingen
- Zorginstellingen. In deze fase is een waarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.

Fase 2 Uitvoering

In deze fase gaat het om concrete aanwijzingen aan burgers en organisaties wat ze moeten doen. De inhoud van deze instructies voor elke wijze van evacuatie zijn te vinden in de hoofdstukken 3, 4 en 5.

Fase 3 Bewaking

In deze fase wordt de afsluiting en bewaking van het gebied geregeld.

Fase 4 Nafase

In de nafase van de evacuatie zal communicatie door andere instanties worden overgenomen. Hierover staat niets vermeld in dit plan. De nafase is een regulier proces van bevolkingszorg. De gemeenten zullen een belangrijke rol in dit proces spelen en de overdracht naar de nafase is dan ook erg belangrijk.

1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's

Onbeperkte beschikbaarheid van mensen en middelen is niet realistisch bij een dreiging. Waarschijnlijk is het hele rivierengebied bedreigd en bezig met evacuatie. Ook moet er rekening gehouden worden met aflossing en overdracht van bepaalde functies. Dit wordt dijkkringoverstijgend, namelijk op het niveau van de veiligheidsregio, geregeld.

Bijstand wordt vormgegeven door civiel-militaire samenwerking (zie catalogus). Daarin zijn per hulpvraag de mogelijkheden weergegeven.

2 Concrete acties dijkkring 43

2.1 Strategie

2.1.1 Gebied

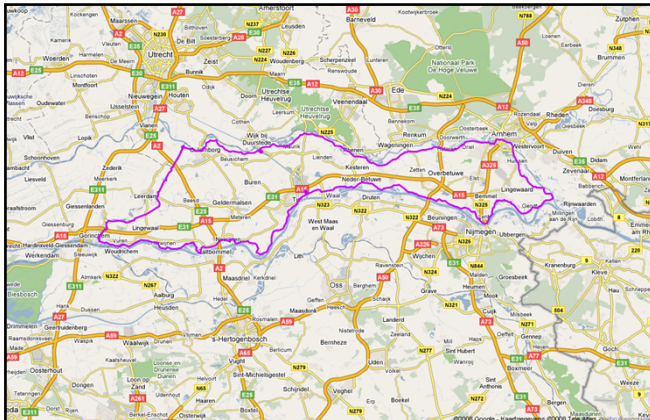
Dit hoofdstuk betreft dijkkring 43, Betuwe-/Tieler- en Culemborgerwaarden en omvat voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen (Waal sprong).

Het Nijmeegse gebied ten noorden van de Waal (Nijmegen-Noord) wordt volledig omsloten door het werkgebied van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. De Veiligheidsregio Gelderland-Midden coördineert de uitvoering van dit plan ten aanzien van haar eigen grondgebied en Nijmegen-Noord. De uitvoering van de maatregelen voor Nijmegen-Noord wordt door de gemeente Nijmegen c.q. de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid gedaan. Het RBT Gelderland-Zuid kan een liaison afvaardigen naar het RBT Gelderland-Midden (en vice versa). De Operationeel Leiders van het ROT Gelderland-Zuid en ROT Gelderland-Midden stemmen op operationeel niveau met elkaar af.

Bedreigd gebied

Het door overstroming bedreigd gebied in deze dijkkring betreft de gehele dijkkring (zie kaartje).

Via internet zijn op de site van de Provincie Gelderland en op de site risicokaart.nl diverse kaarten met relevante informatie ad hoc te bevragen.

Figuur: Dijkkring 43, zie paarse lijn.

Er zijn verschillende bres en overstromingsvarianten. Afhankelijk van de situatie en omstandigheden kunnen diverse kaarten worden opgevraagd met de gegevens voor die specifieke omgeving.

Te bevragen zijn o.a.:

- Maximale inundatiediepte
- Maximale waterstand (t.o.v. N.A.P.)
- Tijd tot inundatie van 0,5 m
- Het verloop van de overstroming in tabelvorm
- Maximale stroomsnelheid
- Tijd tot eerste inundatie
- Tijd tot maximaal opgetreden inundatie

Scenario's

Er zijn verschillende scenario's voor dijkkring 43. Het RBT beoordeeld de verschillende scenario's, e.e.a. afhankelijk van de ontstane dreiging. Zie in dit verband ook de 'overstromingenatlas' van de provincie Gelderland via de webpagina.

Scenario Rijn:

- De dijkkring overstroomt vanaf het noorden
- Er is geen natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt
- Er zijn binnen de dijkkring geen gebieden die droog blijven
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M tot >6.0 M. in het westelijke deel
- De inundatietijd verschilt van 2 uur tot 72 uren

Scenario Waal:

- De dijkkring overstroomt vanaf het zuiden
- Relatie met dijkkring 41
- Er is geen natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt
- Er zijn binnen de dijkkring geen gebieden die droog blijven
- De inundatiediepte verschilt van 0.2 M. tot >5.0 M. in het westelijke deel
- De inundatietijd verschilt van 2 uren tot 72 uren.

Kijkend naar het stroomgebied dan moet er ook een scenario uitgewerkt worden waarbij dijkkring 43 en dijkkring 41 samengevoegd worden als bedreigd gebied. Er zal dan samen met de veiligheidsregio Gelderland-Zuid gekeken moeten worden naar de beschikbare uitgangen van het totale bedreigde gebied.

2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring

De evacuatie van de gehele dijkkring is binnen een dag te realiseren als alle uitgangen van dijkkring 43 benut kunnen worden. Er is voldoende capaciteit aan infrastructuur beschikbaar om iedereen tijdig uit het bedreigde gebied te hebben. Uit berekeningen blijkt dat sturing via Verkeersmanagement van groot belang is. Wordt er geen sturing aan de verkeersstromen gegeven en zou iedereen via de kortste route het bedreigde gebied verlaten dan verdubbelt de totale evacuatietijd tot bijna 2 dagen. De grotere kernen liggen namelijk niet dichtbij uitgangen van autosnelwegen, maar bij provinciale wegen. Er is binnen dijkkring 43 geen opvang mogelijk.

De uitgangen van dijkkring 43 zijn:

Omschrijving uitgang	Capaciteit (PAE/h)
N848	1.500
A2 ri. Den Bosch	4.644
N325 Waalbrug	3.800
A50 ri. Oss	4.644
N323 PWA-brug	3.800
A50 ri. Apeldoorn	4.644
N325 Pleijweg	3.200
N233	1.500
A2 ri. Utrecht	7.128
N327 Leerdamseweg	1.500
A15 ri. Rotterdam	4.644

Zie kaartje uitgangen dijkkring 43, bijlage 1.

Er worden geen wegen (in- en uitgangen) vrijgehouden voor hulpverlening. Voor wat betreft de A wegen blijven de vlucht- en spitsstroken beschikbaar voor de hulpverlening.

Locatie en aanpak speciale objecten

Vitale infrastructuur:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: volgens uitwerking gemeente

Bedrijven:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: Bedrijven worden van het besluit tot evacuatie op de hoogte gesteld. Bedrijven met gevaarlijke stoffen of processen volgen hun eigen evacuatie- of afschakelplan. Afstemming met de gemeente. Afspraken maken met ROT over mogelijke uitval / uitschakeling van gas, water en elektriciteit (ook rekening houden met keteneffecten). Onder bedrijven vallen ook agrarische bedrijven (denk aan milieugevaarlijke en/of milieubelastende stoffen).

2.1.3 Relatie tot andere dijkringen

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 43 niet als opvanggebied dienen. De dijkkring kan wel faciliterend optreden voor een verplaatst crisis- of operationeel centrum of bij extra hulpverlening.

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 43 wel als doorvoergebied dienen. Voor het regelen van de verkeersstromen op de hoofdwegenstructuur beheerd door RWS, is RWS/VCNON/VCNL verantwoordelijk. De regio is verantwoordelijk voor het niet laten vastlopen van het verkeer binnen en direct buiten de dijkkring. Dit wordt op het moment dat het nodig is geregeld. Er is thans nog geen verkeersplan voor deze situatie beschikbaar.

Gegevens van contactpersonen staan in hoofdstuk 8.

2.2 Communicatie

2.2.1 Nationale Voorlichting

Afhankelijk van de mate van opschaling zal ook op nationaal niveau voorlichting plaatsvinden.

Algemene boodschap voor zelfredzamen met eigen vervoer: Neem hoofdwegen en volg de gegeven instructies en informatie. Kies niet perse voor de dichtstbijzijnde uitgang. Er vindt geen verkeersregeling plaats in het gebied. Neem al uw huisdieren mee. Als u hulp nodig heeft bij het transport van uw huisdieren bel dan de dierenambulance.

Algemene boodschap voor zelfredzamen zonder eigen vervoer: Maak gebruik van regulier openbaar vervoer. Er wordt speciaal busvervoer ingezet door de gemeente die de bus een route laat rijden volgens opgegeven opstapplaatsen (stemlocaties). Communicatie en informatie via de gemeente. Kleine huisdieren kunnen mee met de bus. Voor hulp bij het transport van grote en/of gevaarlijke huisdieren bel de dierenambulance.

2.3 Uitvoering

2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners

Op het moment dat extra hulpverlening uit andere regio's nodig is, wordt dat door het ROT/RBT georganiseerd.

2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners

Om zeker te kunnen zijn van de inzet van hulpverleners krijgen zij de mogelijkheid om vroegtijdig hun gezin in veiligheid te brengen. Wie behoren tot dit gezin bepaalt de hulpverlener zelf.

Vroegtijdige evacuatie van gezinnen van hulpverleners geeft onrust in de omgeving. Paniek wordt voorkomen door adequate communicatie (heldere informatie) in deze omgeving. Wanneer personen uit de omgeving hierdoor ook vertrekken uit het bedreigde gebied is dat een positieve ontwikkeling. Verkeersmaatregelen moeten op dit vroegtijdig vertrek uit eigen beweging afgestemd zijn.

2.3.3 Uitgangstellingen hulpverlening

De politie is verantwoordelijk voor de uitgangstelling (verzamelplaats voor actieve hulpverleners). Op de uitgangstelling mogen zich bevinden:

- bussen (voor evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer)
- militaire hulpvoertuigen
- politievoertuigen
- brandweervoertuigen
- ambulances
- speciaal vervoer hulpbehoevenden
- privéauto's hulpverleners

Voor dijkkring 43 zal nader bepaald moeten worden of er een uitgangstelling wordt ingenomen en eventueel waar.

2.3.4 Opvang binnen dijkkring

Binnen dijkkring 43 is geen opvang beschikbaar. Opvang is een proces waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en de provincie een coördinerende rol vervult.

2.3.5 Opvang buiten dijkkring

Opvang op locaties buiten de dijkkring worden door de provincie gecoördineerd. Afspraken hierover lopen via ROT/RBT. Opvanglocaties worden genoemd in hoofdstuk 8, inclusief capaciteit. Deze opvanglocaties zijn geschikt (gemaakt) voor enkele dagen verblijf. Defensie kan, via civiel-militaire samenwerking, kortdurende opvang realiseren. De bijstand wordt aangevraagd via de formele procedure. Deze opvanglocatie is ook op provinciaal niveau geregeld.

2.4 Acties en beslispunten

Acties en beslispunten:

- Strategie op basis van scenario
- Datum/tijd voor besluitvormingstraject (besluitvorming, waarschuwing, afstemming)
- Opvragen actuele gegevens
- Definiëren benodigde en beschikbare tijd
- Definiëren benodigde en beschikbare middelen
- Voorbereiding verkeersplan
- Voorbereiding evacuatie niet-zelfredzamen (inlichten instellingen)
- Voorbereiding evacuatiebesluit (besluit nemen en eenduidig communiceren)
- Overig

3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer

3.1 Strategie

Afhankelijk van de gekozen strategie zullen de mensen uit dijkkring 43 via (de aangegeven route) de uitgangen van het bedreigde gebied moeten verlaten.

Van de totale bevolking van 177.000 personen zal naar schatting 72% zelf met de auto het gebied verlaten. Dit komt neer op 127.600 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% naar de opvanglocaties; dit komt neer op 12.760 personen.

Verdeling over de gemeenten

Gebied	Aantal mensen *	Bijzonderheden
Arnhem	72.013	Arnhem-Zuid
Lingewaard	46.494	Hele gemeente
Overbetuwe	47.555	Hele gemeente
Nijmegen (Waalsprong)	14.543	Lent, Oosterhout, Ressen

* = gegevens per 1 januari 2019.

3.2 Communicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie aan haar inwoners, onder andere over wanneer, hoe laat en via welke route zij het gebied moeten verlaten.

3.2.1 Instructie bevolking

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking wat te doen.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- de verwachte duur van evacuatie
- waarheen evacueren (welke gebieden zijn veilig)
- waar is opvang geregeld voor degenen die geen eigen opvang hebben
- wat is er ter plekke te verwachten
- welke routes te kiezen
- volg de instructies onderweg en zet de radio aan op de rampenzender (omroep Gelderland)
- meenemen:
 - direct eetbaar voedsel voor onderweg
 - drinkwater voor onderweg
 - warme kleren
 - toiletpullen
 - paspoort
 - medicijnen
 - zaklamp
 - radio
 - batterijen

- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)
- hoe om te gaan met huisdieren
- hoe het huis achter te laten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is (3 dagen vóór ultimatum))
- Calamiteitenzender Omroep Gelderland
- sms-bericht via sms-alert, alleen gebruiken als er tijdens de evacuatie een incident optreedt dat acute respons nodig heeft (dijkdoorbraak, stroomuitval waardoor route-info niet meer werkt etc.)
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

3.2.2 Evacuatie routes

Afhankelijk van de dreiging en omstandigheden wordt er vooralsnog van uitgegaan dat alle uitgangen van dijkkring 43 beschikbaar zijn. (alle 11 uitgangen, zie tabel blz. 16 + kaartje bijlage 1).

Wanneer er uitgangen uitvallen door omstandigheden zal dit via de publieksvoorlichting worden gecommuniceerd. Wanneer er minder uitgangen beschikbaar zijn zal de totale evacuatie tijd toenemen. Hierbij moet duidelijk de overblijvende uitgangen, eventuele alternatieven en de toegenomen evacuatie tijd worden genoemd.

3.3 Uitvoering

Definiëren uitvoering:

- Benodigde verkeersmaatregelen
- Inzet van hulpdiensten bij verkeersregulering
- Hoe om gaan met ongelukken en wegversperringen
- Contact met RWS/KLPD/VCNON/VCNL bij aansluiting op hoofdwegenet
- Monitoren verkeerssituatie

3.4 Acties

Acties om de evacuatie van zelfredzamen met eigen vervoer goed te laten verlopen, in de juiste volgorde, wordt binnen het SGBO politie door de hoofd mobiliteit gecoördineerd.

4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer

4.1 Strategie

Indijkring 43 is voor de evacuatie van zelfredzamen zonder eigen vervoer, busvervoer geregeld. Alle zelfredzamen zonder eigen vervoer worden opgeroepen om naar de opgegeven locatie te komen. De gemeente heeft vervoer georganiseerd en zal mensen zonder eigen vervoer via verschillende opstapplaatsen het bedreigde gebied uit laten gaan. De voorlichting is in handen van de gemeente.

Van de totale bevolking van 177.000 personen van dijkring 43 beschikt naar schatting 3,5% niet over eigen vervoer. Dit komt neer op 6.195 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% per bus of openbaar vervoer naar de opvangfaciliteiten, dit komt neer op 620 personen. De veiligheidsregio Gelderland-Midden heeft als opvanglocatie voor deze groep mensen gekozen voor het Sportcentrum Papendal. Voor de zelfredzamen zonder eigen vervoer uit het gebied van "De Waalsprong" heeft de gemeente Nijmegen gekozen voor opvang aan de 2e Oude Heselaan te Nijmegen.

Een schatting van aantal mensen per opstapplaats, het aantal bussen en de te rijden route is per gemeente uitgewerkt.

4.1.1 Verzamelplaatsen evacués

Bij de indeling van het gebied is gekozen voor sectorindeling (zie bijlage). Dit om het mogelijk te maken een prioriteit aan te geven in de volgorde waarin de evacuatie moet gebeuren.

Aangezien het niet reëel maar ook niet uitvoerbaar is, rijden niet alle bussen achter elkaar, maar rijden de bussen via de aangegeven route naar de vermelde opstapplaats.

Via de aangegeven afvoerroute rijden de bussen naar de overstapplaats: **Sport- en Congrescentrum Papendal**, waar de evacués worden geregistreerd en overstappen voor vervoer naar de opvanglocaties elders. Hierna worden deze bussen weer ingezet voor een volgende opdracht.

De rijroutes en opstapplaatsen per sector zijn uitgewerkt in bijlage 2.

4.2 Communicatie

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking hoe ze het gebied met openbaar of georganiseerd vervoer kunnen verlaten.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- De opstapplaatsen per gemeente met aantal bussen en route
- op welke tijden kan men opstappen
- waarheen worden mensen gebracht
- wat is er ter plekke te verwachten
- de verwachte duur van evacuatie
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)
- kleine en ongevaarlijke huisdieren kunnen mee in de bus, mits in een geschikte kooi
- beperkte hoeveelheid bagage toegestaan: neem slechts een kleine tas per persoon mee met (warme) kleding, toiletpullen, flesje water en paspoort
- het huis afgesloten achterlaten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze
- er is geen hulp bij het in- en uitstappen

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is, 3 dagen vóór ultimatum)
- Radio en tv
- sms-bericht via sms-alert
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

4.3 Uitvoering

De vervoerders kunnen politiebegeleiding aanvragen bij (verwachte) drukte of bij spanningen, bijvoorbeeld over (te) veel bagage.

4.3.1 Treinvervoer

De treinen blijven rijden volgens de reguliere dienstregeling, totdat ROT/RBT tot stilleggen van het treinverkeer gelast. Er gaan vooralsnog geen extra treinen rijden.

4.3.2 Busvervoer

Busvervoer geschiedt na afspraken met vervoersmaatschappijen, eventueel via gemeente/provincie of ROT. Busvervoer mag gebruik maken van de in- en uitgangen van de dijkkring. Er is bij de uitgangen van de dijkkring rekening gehouden met toezicht. Uitgangstellingen zijn beschikbaar voor lege bussen. Er wordt geen gebruik gemaakt van konvooi rijden.

Buschauffeurs worden door de evacués gezien als 'de overheid' en dus als een belangrijke vraagbaak. Buschauffeurs moeten dus beschikken over de volgende informatie:

- Wat is de instructie aan de bevolking?

- Hoe veel bagage is toegestaan (en wat te doen met mensen met teveel bagage)?
- Welke huisdieren zijn toegestaan (en wat te doen met mensen met grote, gevaarlijke of te veel huisdieren)?
- Wat te doen bij paniek/onrust in/bij de bus?
- Wat te doen bij te veel of juist te weinig passagiers?
- Gegarandeerde aflossing na diensttijd / bij vermoeidheid
- Route, rijrichting, bestemming
- Nooit afwijken van route of stoppen op niet officiële opstapplaatsen, ook niet op speciaal verzoek

5 Evacuatie niet-zelfredzamen

5.1 Strategie

In deze categorie niet-zelfredzamen wordt bedoeld: gevangenen in penitentiaire inrichtingen, patiënten van ziekenhuizen en cliënten in verpleeg- en verzorgingshuizen, de thuiszorg en andere verzorgingscentra en mensen die niet in staat zijn (in geëvacueerde toestand) voor zichzelf te zorgen.

De verzorgende organisaties en instellingen moeten allemaal hun eigen evacuatieplan uitvoeren, vaak volgens een hergroeperingsregeling. Instellingen kunnen aan de veiligheidsregio om bijstand vragen. Evacuatie van instellingen heeft invloed op de wegcapaciteit en het gebruik van (voor hulpdiensten gereserveerde) uitgangen uit de dijkkring.

Een compleet overzicht van de instellingen en contactpersonen is op te vragen bij de veiligheidsregio Gelderland-Midden (GHOR). Voor gevangenen in penitentiaire inrichtingen is de dienst justitiële inrichtingen (DJI) verantwoordelijk. Zij beschikken over een ontruimings- en evacuatieplan en hebben afspraken vastgelegd met de dienst vervoer en ondersteuning.

5.2 Communicatie

5.2.1 Contactgegevens en gemaakte afspraken

Contact met zorginstellingen is nodig voor communicatie over de verkeerssituatie en voor publieksvoorlichting. Deze communicatie verzorgen de instellingen zelf, via de eigen website aan het call center en www.crisis.nl.

5.2.2 Publieksvoorlichting zorginstellingen

De politie of de gemeente verzorgt geen publieksinformatie over de zorginstellingen, dat doen de instellingen zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instelling.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Welke cliënt uit welke instelling is waarheen geëvacueerd
- Verdere informatie over bezoek e.d. is verkrijgbaar bij de instelling (website)

Media:

- www.crisis.nl
- call center
- brief aan cliënten thuiszorg via gemeente

5.2.3 Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen

De politie verzorgt geen publieksinformatie over de justitiële inrichtingen, dat doet het Ministerie van Justitie zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instellingen.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Informatie is verkrijgbaar bij de dienst justitiële inrichtingen (DJI)

Media:

- www.crisis.nl
- call center

5.3 Uitvoering

Bij de evacuatie van niet-zelfredzamen is een scala aan vervoersmiddelen nodig. Door de instellingen kan bijstand worden aangevraagd voor de uitvoering van de evacuatie: ambulances, taxi's, taxibussen, bussen, legertrucs, leger-ziekenauto's, begeleiding/gidsen door politievoertuigen, etc.

6 Verkeersregulering

6.1 Strategie

De verkeersregulering bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Om ongestructureerde chaos bij een evacuatie te voorkomen moet de afvoer worden gereguleerd. Automobilisten zijn hier niet aan gewend. De toedeling van verkeer over de beschikbare wegen is van cruciaal belang om files en wachttijden te beperken.

In dit hoofdstuk worden benodigde verkeersmaatregelen en het beoogde effect beschreven. Als er alternatieven zijn, worden die ook benoemd. Er kunnen circulatieroutes worden ingesteld om de kans op verkeersstremmingen zo klein mogelijk te maken.

Bij de start van een evacuatie moet op basis van dit evacuatieplan een gedetailleerd verkeersplan worden opgezet. Voor de evacuatie van dijkkring 43 zullen geen veerponten worden benut. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de hoofdontsluitingswegen die het verkeer buiten de dijkkring leiden. Dit betekent dat voor de evacuatie van de inwoners van dijkkring 43 er 11 uitgangen beschikbaar zijn voor het bedreigde gebied, zie tabel blz. 16.

- Afhankelijk van de dreiging kan het noodzakelijk zijn dat het aantal uitgangen moet worden beperkt. Dit heeft tot gevolg dat de totale evacuatietijd verlengd wordt. Zie voor de uitwerking van de verschillende strategieën, de modellering van dijkkring 43 inde bijlage.

6.1.1 Sectoren

Sectorindeling voor verkeersregulering zal plaatsvinden indien ervoor wordt gekozen om de mensen uit dijkkring 43 te laten vertrekken per postcodegebied(en)/sectoren.

6.1.2 Prioritering, tijdlijn, volgorde

Afspraken met andere dijkringen, buurtregio's en RWS/VCNON/VCNL, aansluiten op nationaal netwerk.

Afsluiting wegen op/langs dijken zal plaats vinden in overleg met het waterschap/gemeente. Zij zorgen zelf, waar nodig, voor bemensing van de afsluitlocaties.

Afspraken met RWS en VCNL/VCNON over gebruik van wegen en uitvoering van maatregelen zoals;

- toepassen Incident Management,
- toepassen Verkeersmanagement/drips/lichtkranten e.d.
- toepassen cross-bordermanagement,
- gebruik van live beelden,
- blokrijden, inzetten weginspecteurs,
- gebruik u-routes, etc.

Er is bij de uitwerking van deze dijkkring aansluiting gezocht met het Calamiteitenplan RWS Oost Nederland.

6.2 Communicatie

6.2.1 Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners

Mondelinge en schriftelijke instructie aan verkeersregelaars hoe om te gaan met:

- aanhangers, caravans
- te veel spullen op het dak
- te veel mensen in een auto

Instructie voor handhaving is noodzakelijk. Uitgangspunt moet zijn dat zodra de verkeersveiligheid in het geding is, er handhavend moet worden opgetreden. Nader afstemming zal plaats vinden bij een reële dreiging.

6.2.2 Publieksvoorlichting

Communicatie politie met brandstofservingpunten over:

- resterende voorraad
- bevoorrading
- signalering aan publiek als voorraad op is
- aangeven of brandstofservingpunt geopend of gesloten is

In geval van dijkdoorbraak

Informatie over mogelijke calamiteit die acute respons behoeft, dient onmiddellijk via alle matrixborden en andere communicatie mogelijkheden zoals een sms-alert te worden uitgezonden.

Gewenst effect: mensen direct een veilig heenkomen te laten zoeken.

Boodschap:

- waar is de dijk doorgebroken
- waar is het veilig
- wat moeten de mensen wel en niet doen

Media:

- rampenzender radio
- sms-bericht via sms-alert

6.3 Uitvoering

Afzetmateriaal:

Er wordt uitgegaan dat elke gemeente in het bedreigde gebied voldoende afzetmateriaal en bebording heeft om de wegen op hun eigen grondgebied af te sluiten waar dit noodzakelijk wordt geacht dan wel dit via hun eigen netwerk proberen te regelen.

Verkeersregelaars:

Voor het bemensen van verkeersposten in gemeenten zal zoveel mogelijk een beroep gedaan worden op verkeersregelaars van de gemeente in het bedreigde gebied. Mogelijk kan er ondersteuning worden geboden door professionele bedrijven/verhuurbedrijven.

Politie-inzet:

Waar nodig zal de politie de verkeersregelaars ondersteunen. Politietoezicht zal er bij de uitgangen van dijkkring 43 zijn, zie tabel onder 6.3.3. en bijlage 1. Bij de uitgangen van de dijkkring zal het verkeer enige congestie ondervinden en is politietoezicht noodzakelijk mede om instroom van het verkeer in het bedreigde gebied te voorkomen. Voorts zal voor de afwikkeling van het verkeer, zoveel mogelijk, een dynamische politie inzet plaatsvinden door het inzetten van o.a. motorsurveillanten. Tevens zal door het gebruik van technische hulpmiddelen (drips, tekstkarren, bebording) het verkeer afgewikkeld worden. Een en ander afhankelijk van de gekozen strategie van het RBT.

6.3.1 Taken en maatregelen binnen gebied

Nauwkeurige beschrijving van alle taken en maatregelen binnen het gebied bij evacuatie dijkkring: actie politie/gemeenten/waterschap

- Hekken plaatsen: waar, wanneer, waarvoor, door wie
- Verkeersborden
- Benodigde mensen voor regulering
- Dijken afsluiten voor verkeer (waarom, wanneer, hoe laat en hoe handhaven)

6.3.2 Taken en maatregelen buiten gebied

Afspraken met naburige dijkkring: Geen afspraken gemaakt met dijkkring 41.

6.3.3 Definitie uitgangen en routes autoverkeer

Om dijkkring 43 te verlaten zijn in principe alle 11 uitgangen beschikbaar. De uitgangen van dijkkring 43 zijn:

Omschrijving uitgang	Capaciteit (PAE/h)
N848 Leerdam	1.500
A2 ri. Den Bosch	4.644
N325 Waalbrug	3.800
A50 ri. Oss	4.644
N323 PWA-brug	3.800
A50 ri. Apeldoorn	4.644
N325 Pleijweg	3.200
N233 Veenendaal	1.500
A2 ri. Utrecht	7.128
N327 Leerdamseweg	1.500
A15 ri. Rotterdam	4.644

6.3.4 Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners

In de evacuatiefase zal het verkeer afgewikkeld worden volgens de normaal gangbare en beschikbare capaciteit. In principe zal er geen verkeer het bedreigde gebied in mogen rijden met uitzondering van de hulpdiensten.

6.3.5 Verbindingen

Dit actiepunt zal door de politie nader uitgewerkt worden wanneer de situatie zich voordoet, volgens de bestaande afspraken.

6.4 Acties

Uitvoering van de verkeersregulering, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij. Dit onderwerp is pas relevant zodra er sprake is van een mogelijk dreiging. Verantwoordelijken kunnen door het voortschrijden van de tijd nog wijzigen.

7 Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied in dijkkring 43

7.1 Strategie

Inwoners van dijkkring 43 kunnen nooit gedwongen worden hun huis te verlaten, ook niet wanneer een noodverordening van kracht is. Daarom is bewaking van het geëvacueerde gebied belangrijk voor;

- de veiligheid van privé eigendommen van de evacués
- een ongestoorde rampbestrijding- en hulpverleningsactiviteiten.

De afsluiting, toelating en bewaking bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Het ROT zal een toegangsbeleid opstellen en door het RBT laten accorderen. Dit zal dan door de hulpdiensten worden uitgevoerd. Afsluiten, bewaken en beveiligen van evacuatiewegen zorgt voor een te handhaven regulering van het ingaand- en uitkomend verkeer. Na het evacuatiebesluit zal de politie toezicht houden op de te evacueren gebieden (inwoners), op het inkomend- en uitgaande verkeer van het evacuatiegebied en op de bij de hulpverlening betrokken personen/organisaties en pers.

7.1.1 Bevoegdheid

Bewaken en beveiligen is een taak van de politie die is neergelegd in de Politiewet 1993 en kan zich ten tijde van een ramp als deze, gesterkt voelen door het doen gelden van een noodverordening. Deze noodverordening dient afgegeven te worden door de burgemeester en biedt de mogelijkheid om personen uit het gebied te weren.

7.1.2 Logistieke ondersteuning

Het proces bewaken en beveiligen wordt logistiek ondersteund door de gemeente(n) en het waterschap voor wat betreft het leveren van afzetmateriaal, bebording en andere ondersteunende materialen. Logistieke ondersteuning en voorlichting zijn van doorslaggevend belang, omdat personele inzet hierdoor rechtstreeks beïnvloed wordt. Eventuele bijstand wordt door de burgemeester aangevraagd en in geval van schaarste zal het LOCC de capaciteit verdelen.

Het proces van bewaken en beveiligen volgt het evacuatieproces. Zodra een wijk is geëvacueerd zal deze worden afgesloten en bewaakt worden door de politie, eventueel bijgestaan door andere eenheden. Dit afsluiten zal gebeuren door middel van fysieke afzettingen, dan wel met behulp van hekken en politiemedewerkers. Elke afzetting kan opgeheven worden zodra de aangrenzende wijk tevens geëvacueerd is. Bij het toezicht op het verkeer geldt dat uitgaand verkeer de vrije doorgang heeft en binnenkomend verkeer wordt gecontroleerd op de noodzaak van toegang.

7.1.3 Afzetting

Er is verschil tussen afzetten van wegen tijdens verkeerscirculatie en het afzetten van het ontruimde gebied in dijkkring 43. Om de verschillende gemeenten zo spoedig mogelijk te ontruimen is het noodzakelijk om bepaalde wegen en kruispunten af te zetten. Op deze manier begeleid en stuur je de inwoners naar de gewenste uitgangen.

Zodra de gehele dijkkring 43 ontruimd is zal de politie zo goed mogelijk proberen het gebied af te sluiten. De grootste toevoerwegen het gebied in zullen worden afgezet/afgesloten. Het is natuurlijk onmogelijk om het gehele gebied hermetisch af te sluiten. Een voor een worden de verschillende gemeenten ontruimd en geëvacueerd naar de uitgangen. Het af te zetten gebied verschuift dus met de ontruimde gebieden mee. Het afzetten zal dan ook overgaan in het afschermen van de ontruimde gebieden.

In de afgezette wijken zal surveillance plaats vinden zo lang de waterstand dit toelaat. De surveillance zal plaats vinden door opvallende surveillancevoertuigen, waarbij ieder voertuig enkele wijken bewaakt. Het betreft hier dubbel bemenste voertuigen per dienstverband.

7.2 Communicatie

7.2.1 Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak

In het geval van dijkdoorbraak zullen bepaalde hulpverleners gealarmeerd moeten worden om het gebied te verlaten. Sirenes kunnen het ontruimingssignaal vormen voor hulpverleners.

7.2.2 Informatie voor bewakers/beveiligers

Bewakers en beveiligers zullen geïnformeerd moeten worden over;

- hoe om te gaan met achterblijvers en maak daarbij onderscheid tussen niet bereikte mensen en bewuste thuisblijvers
- wat te doen ingeval van plundering en/of andere ongeregelde heden
- hoe worden zij van informatie voorzien, portofoon?
- Gevaarlijke objecten en/of gevaarlijke stoffen dan wel milieu belastende stoffen

7.2.3 Informatie voor evacués

Gedacht moet worden aan informatie aan evacués.

Gewenst effect:

- instructie aan bevolking dat terugkeer in het gebied niet mogelijk is
- vertrouwen wekken dat huis en hard bewaakt worden

Elementen aan te leveren aan voorlichting:

- Gebied is op slot en wordt bewaakt
- Ontheffing om het gebied te betreden wordt uitsluitend verleend op grond van toegangsbeleid vastgesteld door RBT
- Waar is ontheffing aan te vragen?

Media:

- www.crisis.nl
- nationale radio en tv (mensen zitten mogelijk buiten bereik van de rampenzender)
- folders, posters en lichtkrant op opvanglocaties

7.2.4 Informatie voor achterblijvers

Gewenst effect: afhankelijk van de situatie wel/niet alsnog evacueren

- Boodschap bij water op de uitvalswegen of onveilige omstandigheden

- Blijf zitten waar u zit,
- Hang een (wit) laken uit het raam, wij komen u zoeken,
- Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon (nummer).
- Boodschap bij geen water op de uitvalswegen en veilige (weers-)omstandigheden
 - Kom er indien mogelijk alsnog zelf uit.
 - Indien u opgehaald wilt worden, hang een laken uit het raam, wij komen u zoeken,
 - Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon (nummer).
- Media:
 - radio,
 - tv,
 - internet
 - sms-bericht via sms-alert is in dit geval zeer geschikt tot in de eerste uren nadat de stroom is uitgevallen

7.3 Uitvoering

7.3.1 Organisatie aandachtspunten capaciteit en aflossing

Hoeveel capaciteit beschikbaar? Denk ook aan ME (landelijke afstemming via LOCC)

Hoe vaak aflossing nodig en hoe?

Wat te doen bij daadwerkelijke overstroming?

7.3.2 Taken en maatregelen

Veiligheid verantwoordelijken staat voorop

Wat zijn de taken en verantwoordelijkheden?

Welke maatregelen moeten worden genomen op welk moment voor bewaken en beveiligen?

Mogelijkheden noodwetgeving bezien.

7.3.3 Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers

Beschrijven hoe om te gaan met:

- Mogelijke agressie,
- achterblijvers door eigen keuze,
- achterblijvers door 'niet bereikt' te zijn.

7.3.4 Rapportage stand van zaken, informatievoorziening

Stand van zaken bewaken en beveiligen beschrijven/vastleggen, ook bij uitval van voorzieningen (telefoon, internet)!

7.4 Acties

De bewaking en beveiliging van dijkkring 43, vastleggen in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij.

8 Contactgegevens

8.1 Veiligheidsregio

8.1.1 Calamiteitenzender

Omroep Gelderland. Voor de calamiteitenzender is een convenant afgesloten. Hierin zijn afspraken neergelegd wanneer en door wie Omroep Gelderland als calamiteitenzender mag worden ingezet. Het convenant is beschikbaar in het RCC ten behoeve van de crisisorganisatie. In geval van opschaling bij hoogwater zal de sectie crisiscommunicatie contact onderhouden met Omroep Gelderland.

8.1.2 Contactgegevens veiligheidsregio

ROT Gelderland-Midden, 088-3556490, rcc@vggm.nl

8.1.3 Contactgegevens omringende dijkringen

Via regionale meldkamer bevroagbaar.

8.1.4 Busvervoer (georganiseerd)

Indien er vervoer geregeld moet worden, dan kunnen onderstaande bedrijven hierin voorzien.

Bedrijf	Type vervoer
Connexxion	stads- en streekbus
Syntus	stads- en streekbus
Novio	stads- en streekbus
Veolia	stads- en streekbus
Hermes	stads- en streekbus
Betuwe expres	touringcars
Noot	Taxi's
Willemsen & de Koning	Taxi's
Stadsregio	Taxi's / buurtbussen
Gademan/Excelta	Busjes en taxi's

8.2 Gemeentelijk

8.2.1 Contactgegevens gemeenten (AOV)

Gelderland-Midden beschikt over twee piketten Officieren van Dienst Bevolkingszorg en hiernaast zijn de contactgegevens van gemeenten op te vragen via de meldkamer.

8.2.3 Opvanglocaties binnen dijkkring 43

Nr:	Naam	Adres	Contactpersoon	Capaciteit
<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>

8.2.4 Opvanglocaties buiten de dijkkring 43

Nr:	Naam	Adres	Capaciteit
1	Cultureel Centrum De Reehorst	Bennekomseweg 24 Ede Tel: 0318-631265	2500
2	Americahal Apeldoorn	Laan van Erica 50 Apeldoorn Tel: 055-3662662	6000
3	NIMAC Zalencentrum Ede	Galvanistraat 13 Ede Tel: 0318-698787	350
4	Schouburg Amphion	Schouburgplein 1 D'chem Tel: 0314-344480	onbekend
5	Sportcentrum Papendal		onbekend
6	Oranjekazerne	Schaarsbergen	2100
7	Nijmegen	2 ^e Oude Heselaan N'megen	
8	Sportpark Valkenhuizen		onbekend

9 Rijroute en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer

Sectorindeling (zie matrix)

Rijroutes en opstapplaatsen per gemeente en per sector.

Gemeente	Nijmegen	Route Sector 1
Aantal inwoners	14.500	Lent: 4 bussen, aanrijden via: N325/Prins Mauritssingel. Opstapplaats: Lent Oost sportzaal De Spil, Laauwickstraat 5. Route: N325/Prins Mauritssingel, Afrit Lent, ra <u>Laauwickstraat</u> Retour A325 → richting Nijmegen naar locatie Titus Brandsma (2^e Oude Heselaan 386) ra via N325, rd S100, la S102, ra 2^e Oude Heselaan Lent West: 2 bus, aanrijden via N325/Prins Mauritssingel. Opstapplaats: Lent West Restaurant NIHAO, Griftdijk Zuid 125. Route: N325/Prins Mauritssingel, Afrit Lent, la <u>Griftdijk Zuid</u>, Retour N325 → richting Nijmegen naar locatie Titus Brandsma (2^e Oude Heselaan 386 ra via N325, rd S100, la S102, ra 2^e Oude Heselaan Ressen: 1 bus, aanrijden via: N325 Opstapplaats: Kerk Kerkenhofstraat 3. Route: A325 uit de richting Arnhem, keren op Ovatonde (Keizer Augustusplein), N325, afslag Bommel, rechts aanhouden naar de busbaan, ra naar Hoeksehofstraat, ra Slenkweg, la Kerkhofstraat, Retour N325→ richting Nijmegen naar locatie Titus Brandsma (2^e Oude Heselaan 386) la via Ressensestraat, la Ressensestraat, la toerit A325 (busbaan), ra via N325, rd S100, la S102, ra 2e Oude Heselaan Oosterhout: 4 bussen, aanrijden via: N325, Opstapplaats: De Klif. Route: N325, la S100, ra S111, la Griftdijk Noord, la Terralaan Retour N325 → richting Nijmegen naar locatie Titus Brandsma (2e Oude Heselaan 386) via N325, rd S100, la S102, ra 2e Oude Heselaan
Evacués 3 ½ %	507	
Aantal bussen	12	

Gemeente	Overbetuwe	Route Sector 2
Aantal inwoners	47.555 (per 1 januari 2019)	Dorp Elst : 19 bussen, aanrijden via: A325 Opstapplaats: Dorpsstraat 67 , 2 bussen (60p).
Evacués 3 ½ %	1664	Route: Aamsestraat, Johan de Wittstraat, <u>Dorpsstraat</u> ,

Aantal bussen	43	rd Valburgseweg, la Kerkeakkers, rd Bussel, rd Olympiasingel, la Industrierweg Oost, ra Nieuwe Aamsestraat → A325. Opstapplaats: Schubertstraat, 2 bussen (66p) Route: Aamsestraat, Johan de Wittstraat, Dorpsstraat, Grote Molenstraat, Brahmsstraat, <u>Schubertstraat</u>, Bizetstraat, Mozartstraat, Rijksweg Noord, Johan de Wittstraat, Aamsestraat, → A325. Opstapplaats: Pr. Hendrikstraat 5a, 2 bussen (69p) Route: Aamsestraat, Johan de Wittstraat, Dorpsstraat, Grote Molenstraat, <u>Pr. Hendrikstraat</u>, la Wilhelminastraat, la Kon. Julianastraat, rd Griegstraat, ra Rijksweg Noord, la Eshofsestraat, rd v. Oldenbarneveldstraat, rd Nw. Aamsestraat → A325. Opstapplaats: Kruisakkers 5, 3 bussen (135p) Route: A325 → A15, ra Rijksweg Zuid, la Bussel, rd Kerkeakkers, <u>bij Kruisakkers</u>, retour, Kerkeakkers, Lange Dreef, Rijksweg Zuid, Johan de Wittstraat, Aamsestraat → A325. Opstapplaats: Bachstraat 29, 2 bussen (63p) Route: Aamsestraat, Johan de Wittstraat, Dorpsstraat, Grote Molenstraat, <u>Bachstraat</u>, Rijksweg Noord, Eshofsestraat, Van Oldenbarneveldstraat, Aamsestraat, → A325. Opstapplaats: Morel 28, 2 bussen (98p) Route: A325 → A15, afslag Elst, ra Rijksweg Zuid, la Bussel, ra Morel, <u>Morel</u>, keren, Bussel, Rijksweg Zuid, Johan de Wittstraat, Aamsestraat → A325. Opstapplaats: Europaplein 1, 2 bussen (70p) Route: A325, Aamsestraat, Johan de Wittstraat, Rijksweg Zuid, Randweg, <u>Europaplein</u>, retour, Randweg, Rijksweg Zuid, Johan de Wittstraat, Aamsestraat, → A325. Opstapplaats: Auditorium 6, 4 bussen(200p) Route: A325, Nieuwe <u>Aamsestraat</u>, ra Colosseum, la <u>Auditorium (keren)</u> ra Colosseum, la Nieuwe Aamsestraat, → A325. Dorp Heteren: 4 bussen, aanrijden via: A50, afrit 18 Opstapplaats: Flessestraat 54, (182p) Route: Polderstraat, rd <u>Flessestraat</u>, (keren) Flessestraat, rd Polderstraat → A50 oprit 18.

Gemeente	Overbetuwe	Route Sector 2
Aantal inwoners	47.555 (per 1 januari 2019)	Dorp Driel : 3 bussen, aanrijden via: Arnhem, Drielse Rijndijk Opstapplaats: Fazantstraat 2 , 1 bus (39p)
Evacués 3 ½ %	1664	

	Route: Drielse Rijndijk, Kerkstraat, Patrijsstraat, <u>Fazantstraat</u>, Korte Molenstraat, Kerkstraat, Drielse Rijndijk, → Arnhem. Opstapplaats: Cunerahof 2, 2 bussen (76p) Route: Arnhem, Drielse Rijndijk, Kerkstraat, Cazimierstraat, Nuistraat, <u>Cunerahof</u>, Ausemsstraat, Kerkstraat, Drielse Rijndijk → Arnhem. Dorp Randwijk: 1 bus, aanrijden via: A15, afrit 37 Opstapplaats: Bredeweg 8a, 1 bus(52p) Route: Wageningsestraat, Knoppersweg, <u>Bredeweg</u>, Nijburgsestraat, Knoppersweg, Wageningsestraat, A15, oprit 37. Dorp Andelst: 2 bussen, aanrijden via: A15, afrit 37 Opstapplaats Europaplein 1, 2 bussen(74p) Route: Wageningsestraat, Kerkstraat, <u>Europaplein</u>, Beneluxstraat, Wageningsestraat, → A15, oprit 37. Dorp Herveld: 2 bussen, aanrijden via: A15, afrit 37, Opstapplaats: de Hoge Hof 1, 2 bussen(83p) Route: Hoofdstraat, Binnenstraat, De Hoge Hof, via “eigen terrein” naar Hoofdstraat, <u>De Hoge Hof</u>, Binnenstraat, Hoofdstraat, Wageningsestraat, → A15 oprit 37. Dorp Oosterhout: 3 bussen, aanrijden via: A15, afrit 38 Opstapplaats: de Honsvoet 2, 2 bussen(67p) Route: Griftdijk, Stationsstraat, Dorpsstraat, Zandstraat, <u>De Honsvoet</u>, keren, Zandstraat, Dorpsstraat, Stationsstraat, Griftdijk, → A15 oprit 38. Dorp Slijk-Ewijk: 1 bus (16p), aanrijden via: Oosterhout. Opstapplaats: Dorpstraat 15, Route: Oosterhoutsestraat, <u>Dorpsstraat</u>, keren, Oosterhoutsestraat, Stationsstraat, Griftdijk, → A15 oprit 38. Dorp Valburg: 2 bussen, aanrijden via: A325, Afrit Elst, Opstapplaats: Kerkstraat 12, 2 bussen (80p) Route: A325 → A15, ra Rijksweg Zuid, la Bussel, la Lange Dreef, rd Valburgseweg, rd Tielsestraat, rd <u>Kerkstraat</u>, Tielsestraat, Wageningsestraat → A15, oprit 37. Dorp Zetten: 4 bussen, aanrijden via: A15, afrit 37 Opstapplaats: J.A. Nijhoffstraat 1, 2 bussen(100p) Route: Wageningsestraat, Stationsstraat, Hoofdstraat, Margrietstraat, <u>Nijhoffstraat</u>, Margrietstraat, Veldstraat, Hoofdstraat, Stationsstraat, Wageningsestraat, → A15, oprit 37. Opstapplaats: Schweitzerpark 2, 2 bussen(89p) A15, afrit 37, Wageningsestraat, Stationsstraat, <u>Schweitzerpark</u>, Gandhistraat, Margrietstraat, Veldstraat, Hoofdstraat, Heldringstraat,

		Weteringsewal, <u>Homoetsestraat</u> , Uilenburgsestraat, Achterstraat, Polderstraat, N837, → oprit A50 richting Papendal.

Gemeente	Lingewaard	Route Sector 3
Aantal inwoners	46.494 (per 1 januari 2019)	Dorp Angeren (100p) : 2 bussen, aanrijden via: N325, (Peijweg) afrit Huissen.
Evacués 3 ½ %	1627	Opstapplaats: Sportpark de Poel, Poelsestraat.

Aantal bussen	32	Route: Ir. Molsweg, Stadswal, Polseweg, Leutsestraat, <u>Poelsestraat</u>, retour, Kampsestraat, Jan Joostenstraat, Iepenstraat, Leutsestraat, Polseweg, Stadswal, Ir. Molsweg → N325 (Pleijweg). Dorp Bemmel (433p): 9 bussen, aanrijden via: A15, knp. Ressen, Opstapplaats: v. Amberstraat 4, Gemeentehuis Bemmel 4 bussen: Route: v. Elkweg, Papenstraat, Herkenrathweg, Cuperstraat, <u>van Ambersstraat</u>, retour, van Amberstraat, Cuperstraat, Herkenrathweg, Papenstraat, v. Elkweg, → A15. Opstapplaats: de Markt, P-terrein 5 bussen: via A15, knp. Ressen Route: v. Elkweg, Papenstraat, Herkenrathweg, Loostraat, <u>Markt</u>, Loostraat, Herkenrathweg, Papenstraat, v. Elkweg, → A15. Dorp Doornenburg (97): 2 bussen, aanrijden via: Gendt, Opstapplaats: Kapalaan Wautersplein, Dorpshuis. Route: Kapelstraat, Olyhorststraat, van de Schuerenweg, Pannerdensedeweg, <u>Kapalaan Wautersplein</u>, keren, Pannerdensedeweg, van de Schuerenweg, Olyhorststraat, Kapelstraat, → Gendt. Dorp Gendt (250p): 5 bussen, aanrijden via: A15, Opstapplaats: Julianaplein, Route: V. Elkweg, v.d. Mondeweg, Langstraat, Dorpsstraat, <u>Julianaplein</u>, retour, Dorpsstraat, Langstraat, v.d. Mondeweg, v. Elkweg, → A15. Dorp Haalderen (36p): 2 bussen, aanrijden via: A15, Opstapplaats: Sportpark de Noteboom, Noteboomstraat Route: v. Elkweg, van der Mondeweg, Huchtstraat, Noteboomstraat, <u>Sportpark</u>, Noteboomstraat, Huchtstraat, van der Mondeweg, v. Elkweg → A15. Dorp: Huissen (589p): 12 bussen, aanrijden via: N325, (Pleijweg) Opstapplaats: Raadhuisplein, Gemeentehuis (dep.) 4 bussen Route: Ir. Molsweg, Stadswal Noord, Lange Kerkstraat, <u>Raadhuisplein</u>, retour, Lange Kerkstraat, Stadswal Noord, Ir. Molsweg, → N325. Opstapplaats: de Brink, 4 bussen Route: N325, Ir. Molsweg, Nielant, Wagenweg, <u>De Brink</u>, Wagenweg, Loostraat, Nielant, Ir. Molsweg, → N325. Opstapplaats: Sportpark de Blauwenburcht, 4 bussen Route: N325, Ir. Molsweg, Stadswal Noord, van Voorststraat, Bredestraat, <u>Blauwenburcht</u>, retour, Bredestraat, van Voorststraat, Stadswal Noord, Ir. Molsweg, → N325.

Gemeente	Arnhem	Route Sector 4
Aantal inwoners	72000	Arnhem-Zuid: Malburgen,

Evacués 3 ½ % Aantal bussen	2690 57	Opstapplaats: 1e Dovenetellaan 150, (127 p) 3 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, Gelderse Rooslaan, Dovenetelstraat 1e opstapplaats, Dovenetellaan (MASV clubgebouw), Gelderse Rooslaan, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Opstapplaats: 1^e Zwanebloemlaan 2, 2^e Akkerwindestraat 1, 3^e Salvatorplein 274, 4^e Graslaan 97(ingang Grondelstraat), 5^e Veerpolderstraat 126, 6^e Eimerssingel-Oost 264, (159p) 4 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, Huissensestraat, Waterlelielaan, Zwanenbloemlaan 1^e opstapplaats, Pijlkruidstraat, Fluitekruidstraat Akkerwindestraat 2^e opstapplaats, Veldbloemstraat, Salvatorplein 3^e opstapplaats, Huissensestraat, Groene Weide, Graslaan 4^e opstapplaats, Veerpolderstraat 5^e opstapplaats Venkelstraat, Kleefkruidstraat, Huissensestraat, richting centrum, Gelderse Rooslaan, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Opstapplaats: Oude Huissenseweg 4, (292p), 6 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, Huissensestraat, Oude Huissensestraaweg, terug naar Huissensestraat richting centrum, Gelderse Rooslaan, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Arnhem-Zuid: Vredenburg/Kronenburg, Opstapplaats: 1^e Groningensingel 1185, 2^e Slochterenweg 40, 3^e Slochterenweg 2, 4^e Groningensingel 1235, 5^e Kronenburgbusbaan 25, (296p) 6 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, N325 (Pleyroute) afslag Kronenburg, Burgemeester Matsersingel, Groningensingel 1^e opstapplaats, Slochterenweg 2^e en 3^e opstapplaats, Groningensingel 4^e opstapplaats, Burgemeester Matsersingel, Kronenburgbusbaan 5 e

		opstapplaats, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal.

	Schuytgraaf, Opstapplaats: Metamorfosenallee 101, (160p) 3 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, N325 richting Nijmegen, Afslag Elden, Woonboulevard, Burgemeester Matsersingel, <u>Metamorfosenallee opstapplaats</u>, Burgemeester Matsersingel, N325, Nijmeegseweg, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Schuytgraaf Opstapplaats Marasingel, (160p) 3 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, N325 richting Nijmegen, Afslag Elden, Woonboulevard, Burgemeester Matsersingel, Metamorfosenallee, <u>Marasingel opstapplaats</u>, (keren), Marasingel, Metamorfosenallee, Burgemeester Matsersingel, N325, Nijmeegseweg, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal Bakenhof, Opstapplaats Huissensestraat 285, (140p) 3 bussen, aanrijden via Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, <u>Huissensestraat</u>, opstapplaats (keren) naar Huissensestraat richting centrum, Gelderse Rooslaan, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal Rijkerswoerd, Opstapplaats: 1^e Otis Reddingplein, 2^e De Pas 44, 3^e Henry Dunanthof 3A, 4^e Cabaret 3, 5^e Pythagorasstraat 9, (466p) 10 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, richting Nijmegen, Afslag Elden, woonboulevard, Burgemeester Matsersingel, Marga Klompelaan, B. Goodmanstraat, E. Fitzgeraldstraat, Otis Reddingplein 1^e

	opstapplaats, E.Fitzgeraldstraat, B. Goodmanstraat, Marga Klompestraat, Lange Akkerskamp, De Pas 2^e opstapplaats, Lange Akkerskamp, Marga Klompelaan, Henry Dunanthof 3^e opstapplaats, Cabaret (winkelcentrum) 4^e opstapplaats, Marga Klompelaan, J. den Uytsingel, Pythagorasstraat, 5^e opstapplaats terug naar Marga Klompelaan, Burgemeester Matsersingel, N325, Nijmeegseweg, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Arnhem-Zuid Elden Opstapplaats: De Brink, (73p), 2 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, richting Nijmegen, afslag Elden, Brinksestraat, Rijksweg-West, Burgemeester Matsersingel, , N325, Nijmeegseweg, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Arnhem-Zuid: Elderveld Opstapplaats: 1^e Breezandpad 5, 2^e Breezandpad 15, 3^e Driemondplein 1, 4^e Vlaardingenweg 105, 5^e Den Haagweg 1, (340p) 7 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, Batavierenweg, Hollandweg, Pettenstraat Breezandpad 1^e en 2^e opstapplaats, Driemondenplein 3^e opstapplaats, Pettenstraat, Holland Vlaardingenweg 4^e opstapplaats, Hollandweg, Leidenweg, Den Haagweg 5^e opstapplaats, Leidenweg, Hollandweg, Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal. Arnhem-Zuid: De Laar Opstapplaats: 1^e Brabantweg 101, 2^e Brabantweg 103, 3^e Brabantweg 115, 4^e Venlosingel 220, 5^e Venlosingel 212, 6^e Randweg 2, (458p) 10 bussen, aanrijden via: Route: Westervoortsedijk, Eusebiusbuitensingel, Damcircuit, Nijmeegseweg, Batavierenweg, Brabantweg 1^e, 2^e en 3^e

		opstapplaats, Randweg, Venlo singel 4 ^e en 5 ^e opstapplaats, Randweg 6 ^e opstapplaats, Burgemeester Matsersingel, N 325, Nijmeegseweg, Damcircuit, Busbaan richting Batavierenweg, Busbaan Eldenseweg, Nieuwe Plein, Busbaan Willemsplein, Zypsepoort, Amsterdamseweg, Papendal.

Totaal voor dijkkring 43, zijn er 144 bussen (ritten) nodig.

10 Bijlagen

10.1 Wegenkaart

10.2 Kaart dijkkring 43

10.3 Dijkkringen in Gelderland

10.4 Tabel gegevens uitgangen

10.5 Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 43

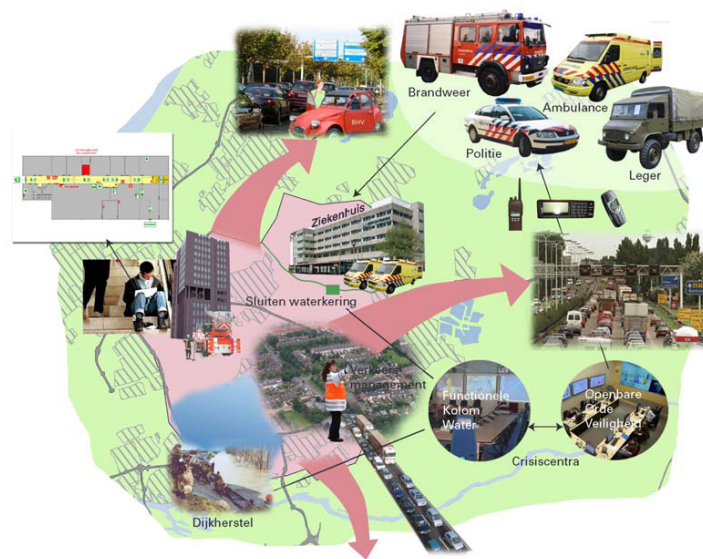
10.6 Kaart sectoren dijkkring 43

Bijlage 2, behorend bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater in de veiligheidsregio Gelderland-Midden voor de gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel, Ede en Wageningen

Van dreigend hoogwater tot en met evacuatie

Uitwerking dijkring 45

Gelderse Vallei

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Algemeen	1
1.1.1 Indeling.....	1
1.1.2 Actualisatie	1
1.1.3 Definities	2
1.1.4 Uitgangspunten	2
1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen	3
1.3 Netwerkoverzicht	3
1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden.....	3
1.3.2 Landelijk netwerk	4
1.3.3 Organisatiestructuur intern	5
1.4 Categorieën personen.....	6
1.5 Globale tijdlijn evacuatie	7
1.6 Communicatie rondom evacuatie	9
1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie.....	9
1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners.....	10
1.6.3 Publieksvoorlichting.....	10
1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's.....	13
2 Concrete acties dijkkring 45.....	14
2.1 Strategie.....	14
2.1.1 Gebied	14
2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring	15
2.1.3 Relatie tot andere dijkkringen.....	16
2.2 Communicatie	16
2.2.1 Nationale Voorlichting.....	16
2.3 Uitvoering	16
2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners	16
2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners	16
2.3.3 Uitgangstellingen hulpverlening	17
2.3.4 Opvang binnen dijkkring	17
2.3.5 Opvang buiten dijkkring	17
2.4 Acties en besispunten	17
3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer	18
3.1 Strategie.....	18
3.2 Communicatie	18
3.2.1 Instructie bevolking.....	18
3.2.2 Evacuatieroutes	19
3.3 Uitvoering	19
3.4 Acties	19
4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer.....	20
4.1 Strategie.....	20
4.1.1 Verzamelplaatsen evacués	20
4.2 Communicatie	20

4.3	Uitvoering	21
4.3.1	Treinvervoer	21
4.3.2	Busvervoer	21
5	Evacuatie niet-zelfredzamen	22
5.1	Strategie.....	22
5.2	Communicatie	22
5.2.1	Contactgegevens en gemaakte afspraken.....	22
5.2.2	Publieksvoorlichting zorginstellingen	22
5.2.3	Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen.....	22
5.3	Uitvoering	23
6	Verkeersregulering	24
6.1	Strategie.....	24
6.1.1	Sectoren.....	24
6.1.2	Prioritering, tijdlijn, volgorde	24
6.2	Communicatie	25
6.2.1	Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners	25
6.2.2	Publieksvoorlichting.....	25
6.3	Uitvoering	25
6.3.1	Taken en maatregelen binnen gebied.....	26
6.3.2	Taken en maatregelen buiten gebied	26
6.3.3	Definitie uitgangen en routes autoverkeer	26
6.3.4	Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners	26
6.3.5	Verbindingen.....	26
6.4	Acties	27
7	Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied	28
7.1	Strategie.....	28
7.1.1	Bevoegdheid	28
7.1.2	Logistieke ondersteuning	28
7.1.3	Afzetting.....	28
7.2	Communicatie	29
7.2.1	Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak	29
7.2.2	Informatie voor bewakers/beveiligers	29
7.2.3	Informatie voor evacués wat betreft het afgesloten gebied	29
7.2.4	Informatie voor achterblijvers.....	29
7.3	Uitvoering	30
7.3.1	Organisatie capaciteit en aflossing.....	30
7.3.2	Taken en maatregelen	30
7.3.3	Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers	30
7.3.4	Rapportage stand van zaken, informatievoorziening	30
7.4	Acties	30
8	Contactgegevens.....	31
8.1	Veiligheidsregio	31
8.1.1	Calamiteitenzender	31
8.1.2	Contactgegevens veiligheidsregio.....	31
8.1.3	Contactgegevens omringende dijkringen	31
8.1.4	Busvervoer (georganiseerd)	31

8.2	Gemeentelijk	31
8.2.1	Contactgegevens gemeenten (AOV)	31
8.2.2	Voorlichter/communicatie.....	31
8.2.3	Opvanglocaties binnen dijkkring 45	32
8.2.4	Opvanglocaties buiten de dijkkring 45	32
9. Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer		33
10. Bijlagen.....		43

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit betreft het evacuatieplan bij dreigende overstromingen voor personen van dijkkring 45 Gelderse Vallei, gelegen in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Het is een uitwerking van het proces 'Evacuatie', bedoeld voor dreigende overstromingen maar is ook ten dele bruikbaar bij andere incidenten.

Het evacuatieplan heeft betrekking op het moment nadat door het bevoegd gezag de beslissing is genomen om het bedreigde gebied te evacueren. Het plan is uitsluitend bedoeld voor preventieve evacuatie. Het doel van evacuatie is het in veiligheid brengen van personen.

1.1.1 Indeling

Dit evacuatieplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdstuk 1: Algemene informatie, visie en definities (eensluitend voor alle dijkring in de provincie Gelderland)

Hoofdstuk 2: Specifieke informatie voor dijkkring 45

De hoofdstukken daarna bestaan elk uit vier onderdelen:

- I. strategie
- II. communicatie
- III. uitvoering
- IV. acties en beslispunten

Hoofdstuk 3, 4 en 5 beschrijven de evacuatie voor:

Hoofdstuk 3: zelfredzamen met eigen vervoer

Hoofdstuk 4: zelfredzamen zonder eigen vervoer

Hoofdstuk 5: niet-zelfredzamen

Hoofdstuk 6: Verkeersregulering

Hoofdstuk 7: Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied

Hoofdstuk 8: Communicatie

In de Bijlagen zijn te vinden:

- Kaarten dijkkring 45
-

1.1.2 Actualisatie

Om de actualiteit van de evacuatie- en ontruimingsplannen van dijkkring 45 te garanderen, is het noodzakelijk dat de uitgewerkte plannen geborgd worden. Duidelijk moet zijn wie primair voor welke informatie/actualisatie verantwoordelijk is.

De politie is verantwoordelijk voor informatie en actualisatie van de hoofdstukken 6 en 7.

De veiligheidsregio en gemeenten zijn verantwoordelijk voor informatie en actualisatie van de hoofdstukken 1, 2, 3, 4 en 8.

De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) is verantwoordelijk voor de informatie en actualisatie van hoofdstuk 5.

Een duidelijke scheidslijn in hoofdstukken is eigenlijk niet te geven. Wel is hierbij vastgelegd welke actor het initiatief moet nemen tot aanpassing/actualisatie van de betreffende hoofdstukken. Deze bijlage wordt eens per 4 jaar, gelijk met het bijbehorende rampbestrijdingsplan, geactualiseerd.

Tijdens een hoogwaterperiode vanaf het afkondigen van grip2 dienen alle gegevens gecontroleerd te worden.

1.1.3 Definities

Dijkring: Een dijkring is een gebied dat beschermd wordt tegen buitenwater door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluizen en gemalen en hoge gronden.

Evacuatie: het geheel van maatregelen gericht op het voor langere tijd naar een veilige plaats verplaatsen van de inwoners (personen) uit het verwachte overstromingsgebied en het opvangen en verzorgen in andere gebieden, bedoeld om slachtoffers te voorkomen. Het gaat hier dus altijd om preventief evacueren. Er is nog geen sprake van een overstroming, wel van een dreiging.

Zelfredzamen met eigen vervoer: Personen die in een auto een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen (tijdig opgehaald van school en opvang) en andere medepassagiers (oudere familieleden of burens).

Zelfredzamen zonder eigen vervoer: Personen die alleen door middel van openbaar vervoer (regulier of speciaal georganiseerd) een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen. Dit is een percentage van het totaal aantal zelfredzamen.

Niet-zelfredzamen: Personen die door ziekte, handicap of leeftijd niet zelfredzaam zijn en om een bepaald gebied te verlaten gespecialiseerd vervoer en hulp nodig hebben. Hieronder vallen de bewoners van instellingen, patiënten in ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten, zintuiglijk gehandicapten, maar ook patiënten die thuiszorg krijgen. De GHOR en de instellingen zelf organiseren vervoer en opvang van niet-zelfredzamen.

Bedreigd gebied: Het gebied dat door overstroming bedreigd wordt en waar het na overstroming niet veilig is om te verblijven (daaronder vallen dus ook gebieden waar keteneffecten plaatsvinden, zoals uitval van voorzieningen, ingesloten raken door water, etc)

Veilige plaats:

Een veilige plaats is

1. Plaats buiten een bedreigde dijkring.
2. Plaats binnen de bedreigde dijkring, waar volgens verwachting geen water komt en waar voorzieningen zijn getroffen voor langdurig verblijf.

1.1.4 Uitgangspunten

Dit plan gaat niet over:

- Evacuatie van vee (de evacuatie van vee dient uitsluitend vooraf te gaan aan de evacuatie van personen)
- Benodigde acties voor bescherming van vitale infrastructuur
- Kosten/verrekening van bijstand
- Afschakelen nutsvoorzieningen
- Evacuatie van cultuurgoederen
- Identificatie van slachtoffers
- Uitvaartverzorging
- Continuering van (nood)opvang
- Evacuatie van gevangenen (Dienst Justitiële Inrichtingen zorgt daarvoor met eigen middelen en mensen)
- Herstel en terugkeer
- Evacuatie van crisiscentra
- De landelijke strategie voor grootschalige evacuaties (zie hiervoor 'Landelijk Operationeel Plan Evacuaties' van LOCC)

Aangenomen wordt dat wegen al onbruikbaar zijn voor evacuatieverkeer zodra er een klein laagje water op staat.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'vrijwillige' of 'verplichte' evacuatie. Het evacuatiebesluit betekent dat alle inwoners van het genoemde gebied het gebied moeten verlaten.

Een bovenverdieping van een gebouw dat onder water staat wordt in dit evacuatieplan niet als veilige plaats beschouwd. Hiervandaan moeten personen na overstroming immers gered worden.

1.2 Relatie tot het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater en relatie tot andere processen

Dit evacuatieplan is een bijlage bij het multidisciplinair coördinatieplan hoogwater. Het betreft een aanvulling op de normale processen bij rampbestrijding.

1.3 Netwerkoverzicht

1.3.1 Taken en verantwoordelijkheden

Voor een exact overzicht van algemene taken en verantwoordelijkheden wordt verwezen naar het MCP. De volgende hoofdtaken zijn gerelateerd aan evacuatie:

Politie:

- verkeersregulering
- regulering van het inkomende hulpverleningsverkeer; begeleiding/gidsen van hulpverleningskonvooiën
- handhaving van de openbare orde en rechtsorde binnen en buiten de dijkkring
- ontruimen
- bewaken

Brandweer:

- redding van personen (en huisdieren) uit moeilijke situaties

GHOR:

- coördinatie van het vervoer van niet-zelfredzamen.

Gemeente

- coördinatie en opvang van evacués op verzamelplaatsen en het doorverwijzen van evacués naar opvangcentra binnen en/of buiten de dijkkring.
- realisering van wegafzettingen op afgesproken weggedeelten

Provincie

- coördinatie van opvang, binnen en buiten de provincie

Bedrijven:

- Nutsbedrijven: af- en aansluiten van de gas-, water- en elektriciteitstoevoer naar het betreffende gebied
- KPN Telecom: ondersteuning op het gebied van verbindingen.

Openbaar Vervoermaatschappijen:

- Vervoer (onder coördinatie van gemeente) van personen vanuit het getroffen gebied (vanaf opstapplaatsen) naar opvanglocaties

Defensie:

- op verzoek ondersteuning van de totale evacuatie met zwaar materieel
- opvang
- verbindingen

Waterschap:

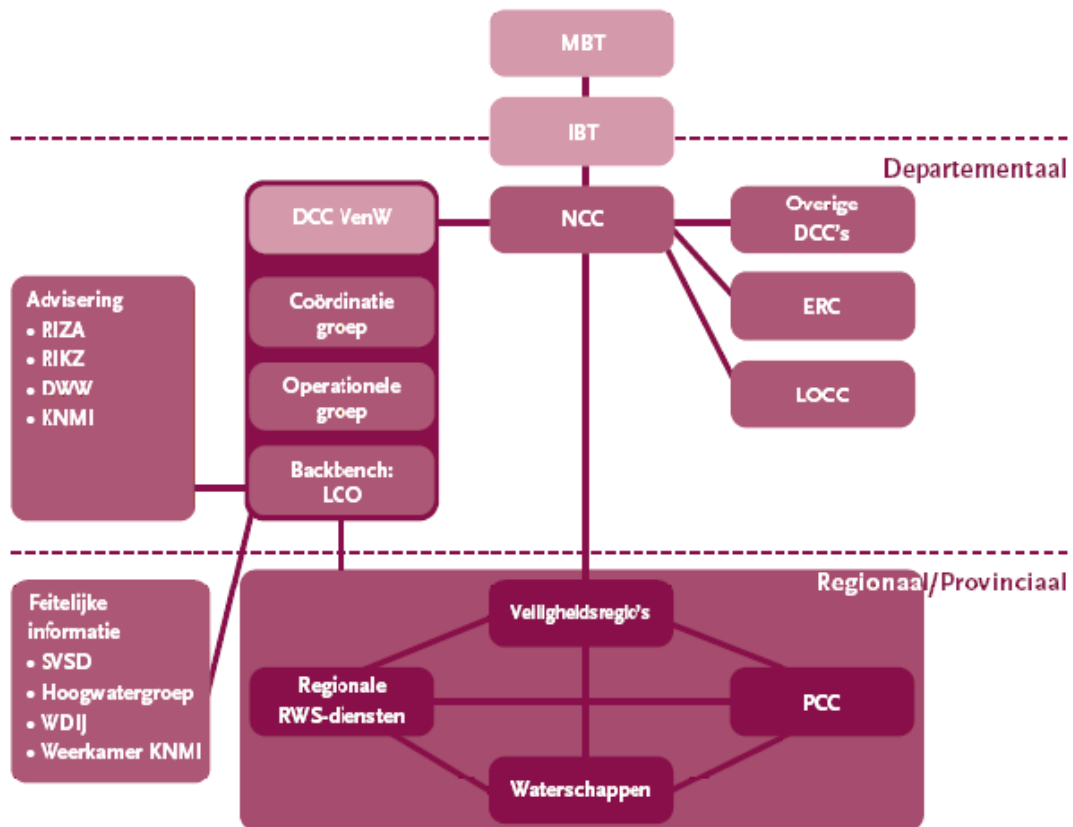
- dijkbewaking
- nooddijken / compartimentering
- (nood)reparatie van de dijken
- het adviseren van betrokken burgemeesters (RBT) en het ROT.

Rijkswaterstaat:

- het beheren van rijkswegen
- het reguleren van verkeer op rijkswegen
- het reguleren van het scheepvaartverkeer (Scheepvaart Verkeer Centrale)
- het adviseren van de betrokken burgemeesters (RBT) en ROT.

1.3.2 Landelijk netwerk

In Figuur 0-1 staat het contactschema tussen veiligheidsregio's, provincies en waterschappen, in een overzicht van regionale, departementale en nationale netwerkpartners.

Figuur 0-1 Landelijk netwerk

Afkortingen:

- MBT: Ministerieel Beleids Team
- IBT: Interdepartementaal Beleids Team
- NCC: Nationaal Crisiscoördinatie Centrum
- ERC/NVC: Expertisecentrum Risico- en Crisiscoördinatie / Nationaal Voorlichtingscentrum
- LOCC: Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
- RIZA, RIKZ, DWW: nu Rijkswaterstaat Waterdienst
- DCC VenW: Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing Verkeer en Waterstaat
- LCO: Landelijke Coördinatie Commissie Overstromingsdreiging
- PCC: Provinciaal Coördinatie Centrum
- SVSD: Stormvloed waarschuwingdienst

1.3.3 Organisatiestructuur intern

Bij een dreigende overstroming wordt door de politie een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) ingesteld. De kern van de SGBO bestaat uit:

- Algemeen Commandant
- Hoofd Informatie
- Hoofd Ordehandhaving
- Hoofd Ondersteuning

- Hoofd Opsporing
- Hoofd Mobiliteit
- Hoofd Interventie
- Hoofd Bewaken en Beveiligen

Toegevoegd kan worden: Communicatie, CCB-adviseur, Management Ondersteuner en Administratief Ondersteuner.

De Districtschef participeert in het Regionaal Beleidsteam (RBT). De Algemeen Commandant is het hoofd van de sectie politie in het ROT en heeft als opdracht:

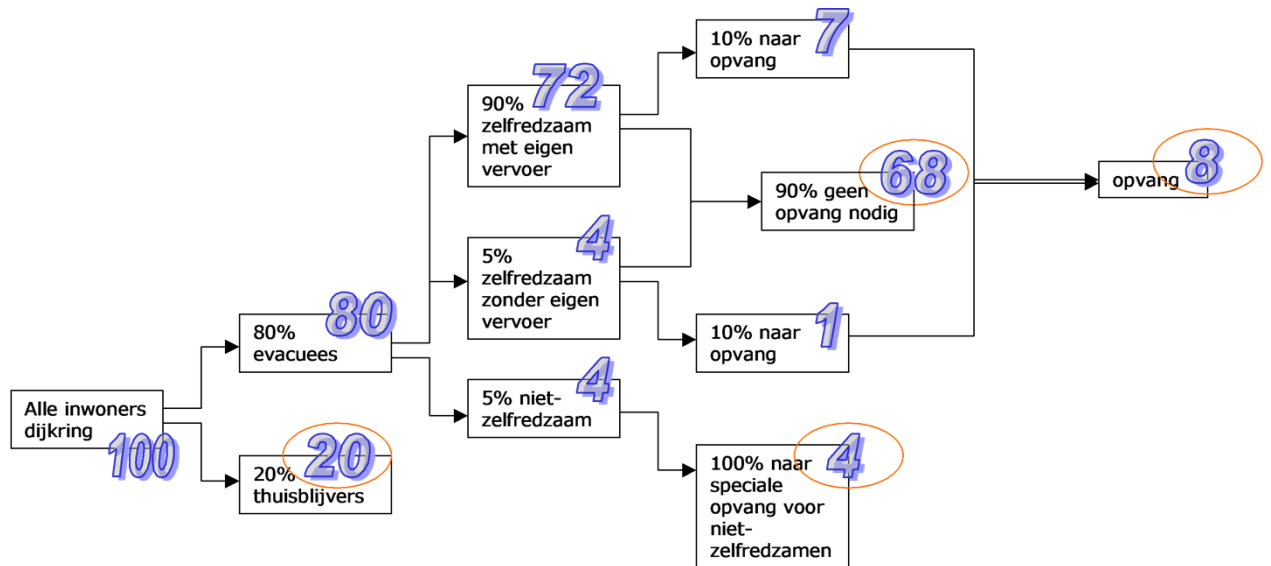
- Het op een zo ordentelijk mogelijke wijze begeleiden van de vertrekkende inwoners van het bedreigde gebied (zie hoofdstuk 3 en 4)
- Coördinatie aan- en afvoer van hulpverleningseenheden naar het getroffen gebied (zie hoofdstuk 5)
- Verkeersregulering (zie hoofdstuk 6)
- Handhaving van de openbare orde en bewaking in en buiten het getroffen gebied (zie hoofdstuk 7)
- Begeleiding bij her-bewoning (wordt niet in dit evacuatieplan behandeld).

1.4 Categorieën personen

Bij evacuaties kan men uitgaan van enkele categorieën evacués. De getallen zijn gebaseerd op gedocumenteerde empirische gegevens en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuaties:

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis.
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer* en 5% niet-zelfredzaam. (* = *In de Veiligheidsregio GLM is dit percentage op 3,5% gesteld*).
- Maximaal 10% van alle zelfredzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek.
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Bij alle evacuaties moet worden uitgegaan van minimaal 0.01% dodelijke slachtoffers als gevolg van verplaatsing en extra spanningen.

Figuur 0-2 Categorieën personen

Vertaling van het schema: Van de honderd inwoners blijven er dus twintig thuis. Van de honderd inwoners kan ruim tweederde (68 personen) zich volledig zelf redden. Deze mensen vertrekken zelf, vinden zelf een uitgang uit de dijkkring en vinden onderdak bij familie of kennissen in veilige gebieden. Acht personen hebben opvang nodig. Vier personen hebben speciale opvang nodig.

Alleen de personen die gebruik maken van georganiseerde opvang worden door de betreffende gemeente (i.s.m. bijvoorbeeld Rode Kruis) geregistreerd.

De thuisblijvers worden niet geregistreerd. De politie (met eventuele bijstand) bewaakt het gebied en beschermt het tegen plundering. De thuisblijvers kunnen niet worden gedwongen tot vertrek. Na afsluiting van het te evacueren gebied (zie hoofdstuk 7) kunnen deze mensen de dijkkring nog wel uit maar er niet meer in.

1.5 Globale tijdslijn evacuatie

Het proces van evacuatie kan in de volgende fasen worden opgesplitst.

De eerste indicatie voor hoogwater op de rivieren wordt via hoogwaterverwachtingen van Rijkswaterstaat 10 dagen vooraf gegeven. Drie dagen voor het optreden van de piek van het hoogwater is de onzekerheid in de waterstand nog 25 cm.. Het waterschap is in staat zwakke plekken in de dijk te benoemen. Het besluit tot evacuatie moet genomen worden bij dergelijke onzekere informatie. Globaal gezien is er per dijkkring in de provincie Gelderland 2.5 dag tijd om mensen in veiligheid te brengen.

De genoemde aandachtspunten komen in de hoofdstukken terug als acties, per onderwerp in een tijdslijn geplaatst, met tijds marges:

Fase 0: Voorbereiding

- ontvangen waarschuwingen voor hoogwater van het waterschap en/of RWS.
- beoordelen voorspellingen (door RWS.), eventueel in relatie tot ongunstige weersomstandigheden

- verzamelen actuele gegevens
- voorbereiden maatregelen
- informeren brandweer, regiopolitie, GHOR, burgemeesters en AOV door (kern)ROT
- overzicht maken beschikbare mensen en middelen
- actualiseren en verzamelen gegevens, in elk geval van zorginstellingen, (GHOR)
- communicatieoverzicht opstellen en verbindingen leggen met afdeling communicatie bij de gemeenten
- communicatie volgens informatiefase of overtuigingsfase

Fase 1: Besluitvorming

- Het gaat bij overstromingsdreiging altijd om een buitengemeentelijke evacuatie voor lange duur (meer dan twee dagen).
- Mobiliseren alle benodigde hulpverleners (geef hen tot de start van de evacuatie de kans hun gezin in veiligheid te brengen)
- Voorwaarschuwing aan bevolking (informatie, advies)
- Voorbereiden busvervoer
- Een noodverordening dient enerzijds om de inwoners te kunnen dwingen mee te werken aan de evacuatie, en anderzijds om onbevoegden die na evacuatie in het betreffende gebied verkeren aan te kunnen houden. Indien de noodverordening van kracht is zal alleen personenvervoer worden toegestaan op de evacuatiewegen.
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in opvattingen over risico's, zoals ongehoorzaam of paniekerig gedrag van mensen, onzekerheid van moment van dijkdoorbraak, onzekerheid van locatie van dijkdoorbraak, uitval van wegen (ongeval)
- Visie creëren en communiceren binnen de regio in communicatie (media, boodschap, zender, regelmaat)
- Besluit nemen over uiterste tijdstip van afsluiting van voorzieningen (elektriciteit, telefoon enz.)
- Beoordeling situatie buiten dijkkring 45
- Bepalen strategieën (ook, wat te doen als er te weinig tijd blijkt te zijn)
- Kiezen scenario: denk ook aan grotere doorbraakscenario's, zie in dit verband ook de informatie in 'Viking' en het evacuatieplan van de veiligheidsregio Utrecht.
- Strategie en scenario bepalen binnen de regio over benodigde tijd voor evacuatie (in het meren- en rivierengebied geldt globaal gezien een benodigde tijd van 2,5 dag tijd voor totale evacuatie dijkkring)
- Besluit nemen over (starten en stoppen) evacuatie vee
- Besluit nemen over (versnelde) evacuatie niet-zelfredzamen en informeren alle zorgverleners
- Informeren bedrijven
- Informeren agrariërs over evacuatie van vee
- Onder verantwoordelijkheid van de korpschef van de regiopolitie zal een operationeel plan voor de uitvoering van de evacuatie van de dijkkring worden opgesteld.
- Vaststellen hoe om te gaan met interprovinciale of landelijke regio of coördinatie, ook als dat niet past op de locale/regionale visie op de evacuatie
- Voorbereiden van bijstandsaanvraag wanneer deze noodzaak wordt verwacht
- Voorbereiden opvanglocaties

Fase 2: Uitvoering

- Communicatie over besluit tot evacuatie en te volgen strategie (denk aan onderverdeling eigen vervoer / geen eigen vervoer)

- Organiseren en communiceren (start) busvervoer en opstapplaatsen
- Openstelling opvanglocaties (inclusief registratie)
- Verkeersregulering en –monitoring
- Registratie van opgevangen personen blijft gemeentelijk proces, uitsluitend goed regelen bij opvanglocatie
- GHOR regelt registratie van niet-zelfredzamen
- Communicatie betreft instructie aan de bevolking
- Afhankelijk van de plaats van een mogelijke dijkdoorbraak of overstroming in het bedreigde gebied zal met de evacuatie begonnen worden in die plaatsen die het eerst bedreigd worden (zie hoofdstuk 2).
- Voorbereiden toelatingsbeleid en bewaking van de dijkkring
- Afstemming met bedrijven, ook over afsluiting van nutsvoorzieningen
- Aanvragen van bijstand indien nodig

Fase 3: Bewaking

- Bewaking van het gebied
- Overzicht van 'achterblijvers'.
- Besluit over (nood)evacuatie van bewakers.

Fase 4: Afronding

- Aandacht voor factoren die effect hebben op de nafase en de terugkeer.

1.6 Communicatie rondom evacuatie

Vanaf GRIP2 is er een Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie actief voor de feitelijke pers- en publieksvoorlichting. In het ROT is een Coördinator Crisiscommunicatie actief die de activiteiten afstemt binnen het proces. In alle fasen speelt eenduidige communicatie een hoofdrol. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen informatievoorziening binnen het netwerk van hulpverlening, voorlichting aan de hulpverleners en publieksvoorlichting (richting burgers en organisaties).

De publieksvoorlichting zal gebeuren door de betreffende gemeenten.

1.6.1 Informatievoorziening binnen crisisorganisatie

Richting RBT

RBT verwacht van ROT advies over de te volgen scenario/strategie-combinatie, incl.:

- o verwachte doorlooptijd van de strategie
- o beslag op middelen
- o mogelijke knelpunten
- o hulpvraag / verwachte benodigde bijstand
- o overzicht alternatieven (zijn ze nog haalbaar, zo ja: randvoorwaarden, zo nee: waarom niet)

De gemeente danwel bevolkingszorg zal een omgevingsanalyse maken, met daarin welk beeld de burgers hebben van de crisis. De omgevingsanalyse wordt door bevolkingszorg gepresenteerd aan het ROT. Gebruik deze informatie ook voor de organisatie van de evacuatie.

Tussen de betrokken organisaties

De contacten tussen betrokken organisaties bij dreigende overstroming zijn vastgelegd:

- waterschap en gemeentes: bij dreigende overstroming wordt een liaison van het waterschap in het ROT en RBT uitgenodigd
- in het proces crisiscommunicatie wordt contact gelegd tussen de betrokken gemeenten en de betrokken waterschappen.

- gemeentes houden onderling contact via RBT en situatierapportages
- gemeentes en provincie houden onderling contact via situatierapportages.

Omgevingsanalyses

Bevolkingszorg maakt omgevingsanalyses, liefst in samenwerking met en met hulp van de politie. Dit zijn overzichten van de sfeer die heerst, gebaseerd op berichten in de pers en op indrukken van hulpverleners. Hieruit kan opgemaakt worden welke accenten in de crisiscommunicatie aangebracht moeten worden (bijvoorbeeld of meer of minder overtuiging nodig is) en waar/of knelpunten in de hulpverlening gevoeld worden door de bevolking.

1.6.2 Operationele informatie aan hulpverleners

De volgende zaken zijn van belang voor communicatie binnen de crisisorganisatie bij evacuaties. Zorg dat iedereen dezelfde feitelijke informatie krijgt. Behalve de media zijn hulpverleners ook een belangrijke bron van informatie voor burgers, zij hebben dus ook publieksinformatie nodig:

- Wat is de inhoud van de genomen besluiten?
- In welke fase van evacuatie bevindt men zich?
- Wat wordt er verwacht van de betreffende hulpverlener?
- Wat mogen de hulpverleners verwachten van de organisatie?
- Wat is het moment van het volgende besluit?
- Extra informatie voor hulpverleners: moment van evacueren van het gezin, incl. opvanglocatie en op welke manier er contact zal blijven bestaan
- Niet-hulpverlenende medewerkers: moeten ze paraat blijven of niet?

1.6.3 Publieksvoorlichting

De publieksvoorlichting is een taak van de gemeenten. Vanuit dit evacuatieplan worden de belangrijkste communicatie-elementen en kernboodschappen aangereikt aan de gemeentelijke voorlichters. Het hoofdoel van publieksvoorlichting is om optimale medewerking van de bevolking te krijgen om de evacuatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. De nadruk ligt hierbij op het stimuleren van de zelfredzaamheid van mensen.

Gemeenten werken samen met de rampenzender. Informatie over het benaderen van de rampenzender is bekend bij bevolkingszorg.

Bij landelijke problematiek coördineert ERC/NVC de crisiscommunicatie. De veiligheidsregio's zijn dan uitvoerend en opereren volgens de kaders die ERC/NVC aangeeft.

Bij een regionale of lokale calamiteit zullen naar verwachting geen kaders gesteld worden en zijn de gemeenten verantwoordelijk voor doelgerichte en samenhangende crisiscommunicatie.

Voorlichting aan bedrijven en organisaties

Communicatie met bedrijven en organisaties loopt ook via bevolkingszorg (eventueel via ROT). Denk aan:

- Bedrijven (Kamer van Koophandel)

- Ondernemersverenigingen
- LTO (evacuatie van vee)
- Rode Kruis (inzet van vrijwilligers voor registratie en opvang)

Denk ook aan convenanten met bedrijven of organisaties.

N.B. Voor veel ondernemers (vooral agrariërs) is duidelijkheid over schaderegelingen een voorwaarde voordat zij hun bedrijf verlaten. Dit is een zaak van verzekeraars en het ministerie van Economische Zaken. Hierin wordt in dit evacuatieplan niet voorzien.

Communicatie met ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere zorginstellingen verlopen uitsluitend via GHOR (binnen ROT). Instellingen volgen hun eigen hergroeperingsregelingen bij evacuaties. Instellingen en contactpersonen staan in hoofdstuk 5.

Woordvoering door bestuurders

Binnen Crisiscommunicatie zullen de besluiten genomen worden ten aanzien van de inzet van de bestuurders.

Publieksvoorlichting per fase

Fase 0 Voorbereiding

Doel: Informatieverstrekking, mensen laten wennen aan het idee van mogelijke evacuatie

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie is begonnen
- Nog geen sprake van vrijwillige of gedwongen evacuatie
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten

Media in deze fase:

- Radio en tv
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Fase 1 Besluitvorming

De communicatie-elementen in deze fase zullen vooral nog bij RBT vandaan komen.

Doel: Overtuiging van de dreiging, instructie voor voorbereiding

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Voorbereiding eventuele evacuatie gaat nieuwe fase in
- Verwacht tijdstip van besluit om wel/niet te evacueren
- *Scholen blijven open tot aan [dag x] LET OP: politie adviseert, scholen beslissen zelf, maar het is communicatief een heel belangrijk aandachtspunt*
- Afgelasting bepaalde evenementen
- Opvang: waar, wanneer en hoe
- In geval van evacuatie zal de gemeente zich met name richten op zelfredzamen zonder eigen vervoer (ZOV). Niet-zelfredzamen die niet in een zorginstelling verblijven of bij de thuiszorg bekend zijn kunnen zich aanmelden bij [tel nummer], [e-mail], [(thuis)zorgorganisatie]
- In geval van evacuatie zal ook openbaar vervoer of georganiseerd vervoer geregeld worden; informatie via de gemeente.

- Wat kunnen mensen doen om zich voor te bereiden (zorgen voor een noodpakket met voedsel, drinkwater, warme kleren, laarzen, paspoort, extra benzine voor de auto, zaklamp, radio, batterijen, medicijnen)
- Hoe kunnen mensen hun huis voorbereiden: indien mogelijk apparatuur zoals tv's en computers naar de eerste verdieping brengen.
- Op welk tijdstip is er nieuwe informatie te verwachten [tel: nummer]

Media in deze fase:

- Huis-aan-huis-krantjes
- Persberichten, dagbladen
- Website gemeente
- Radio en tv
- Eventueel speciale huis-aan-huis-brief
- www.crisis.nl
- Call center
- Twitter en andere sociale media van de gemeenten en VGGM

Aandachtspunten in deze fase:

- Bij evacuatie van gezinnen van hulpverleners: deze informatie opnemen in de communicatie. Doel: rust bewaren, geen paniek over ongelijke behandeling. Media: website gemeente, call center.
- Aan te leveren elementen aan voorlichting:
 - Gezinnen van hulpverleners geëvacueerd in verband met dreigende algehele evacuatie
 - Dit is standaardprocedure
 - Stelt hulpverleners in staat tijdens eventuele daadwerkelijke evacuatie beter te functioneren
- Tijdens deze fase dienen ook tankstations en supermarkten te worden ingelicht: extra bevoorrading is gewenst i.v.m. mogelijk hamsteren door bevolking. Geef aan wat de overheid doet en wat van de burgers verwacht wordt
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.
- Agrariërs. Informatie voor agrariërs loopt via gemeente en LTO. Doel: overtuiging van dreiging, informatie bieden nodig voor voorbereiding, geef aan dat de overheid oog heeft voor het bedrijfsbelang. Elementen aan te leveren aan voorlichting
 - Tot wanneer is veevervoer toegestaan
 - Volgorde van ontruiming vee per regio/type vee
 - Agrariërs dienen eigen transport te regelen (verwijzen naar LTO)
 - Mogelijke risico's ivm dierziektes in het gebied
 - Duidelijkheid bieden over schaderegelingen
- Zorginstellingen. In deze fase is een voorwaarschuwing voor evacuatie gewenst. Zie hoofdstuk 5 voor contactgegevens.

Fase 2 Uitvoering

In deze fase gaat het om concrete aanwijzingen aan burgers en organisaties wat ze moeten doen. De inhoud van deze instructies voor elke wijze van evacuatie zijn te vinden in de hoofdstukken 3, 4 en 5.

Fase 3 Bewaking

In deze fase wordt de afsluiting en bewaking van het gebied geregeld.

Fase 4 Nafase

In de nafase van de evacuatie zal communicatie door andere instanties worden overgenomen. Hierover staat niets vermeld in dit plan. De nafase is een regulier proces van bevolkingszorg. De gemeenten zullen een belangrijke rol in dit proces spelen en de overdracht naar de nafase is dan ook erg belangrijk.

1.7 Bijstand of hulp door defensie of andere regio's

Onbeperkte beschikbaarheid van mensen en middelen is niet realistisch bij een dreiging. Waarschijnlijk is een groot deel van de Gelderse Vallei bezig met evacuatie. Ook moet er rekening gehouden worden met aflossing en overdracht van bepaalde functies. Dit wordt dijkkringoverstijgend, namelijk op het niveau van de veiligheidsregio, geregeld.

Bijstand wordt vormgegeven door Civiel-Militaire samenwerking (zie catalogus). Daarin zijn per hulpvraag de mogelijkheden weergegeven.

2 Concrete acties dijkkring 45

2.1 Strategie

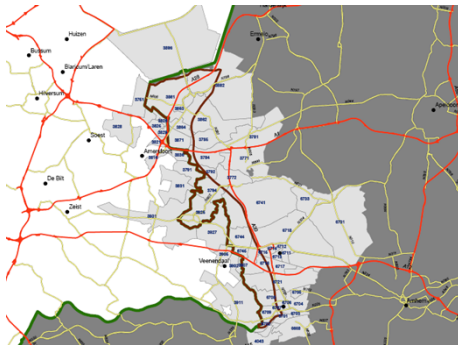
2.1.1 Gebied

Dit hoofdstuk betreft dijkkring 45, Gelderse Vallei en omvat voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden de gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel, Ede en Wageningen. De Veiligheidsregio Gelderland-Midden is verantwoordelijk voor de evacuatie bij een dreigende overstroming.

Bedreigd gebied

Het door overstroming bedreigd gebied in deze dijkkring betreft het gebied van de Gelderse Vallei.

Via internet zijn op de site van de Provincie Gelderland en op de site risicokaart.nl diverse kaarten met relevante informatie ad hoc te bevragen.

Dijkkring 45, Gelderse Vallei.

Er zijn verschillende bres en overstromingsvarianten. Afhankelijk van de situatie en omstandigheden kunnen diverse kaarten worden opgevraagd met de gegevens voor die specifieke omgeving.

Te bevragen zijn o.a.:

- Maximale inundatiediepte
- Maximale waterstand (t.o.v. N.A.P.)
- Tijd tot inundatie van 0,5 m
- Het verloop van de overstroming in tabelvorm
- Maximale stroomsnelheid
- Tijd tot eerste inundatie
- Tijd tot maximaal opgetreden inundatie

Scenario's

Er zijn verschillende scenario's voor dijkkring 45. Het RBT beoordeeld de verschillende scenario's, e.e.a. afhankelijk van de ontstane dreiging. Zie in dit verband ook de 'overstromingenatlas' van de provincie Gelderland via de webpagina.

Scenario Randmeren:

- De dijkkring overstroomt vanaf het noorden
- Er is een natuurlijke barrière binnen de dijkkring dat het water tegenhoudt, de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe.

- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatietijd verschilt van 2 uur tot 72 uren

Scenario Rijn – Overstroming/doorbraak dijk

- De dijkkring overstroomt vanaf het zuiden
- Dijkkring overstroomt en water stroomt vanaf Wageningen het bedreigd gebied in
- De inundatiediepte verschilt van 0.5 M. tot 4.0 M.
- De inundatiediepte verschilt van 2 uur tot 72 uren

2.1.2 Globale evacuatiestrategie voor deze dijkkring

De evacuatie van de gehele dijkkring is binnen een dag te realiseren als alle uitgangen van de dijkkring benut kunnen worden. Er is voldoende capaciteit aan infrastructuur beschikbaar om iedereen tijdig uit het bedreigde gebied te hebben. Uit berekeningen blijkt dat sturing via Verkeersmanagement van groot belang is. Wordt er geen sturing aan de verkeersstromen gegeven en zou iedereen via de kortste route het bedreigde gebied verlaten dan verlengd dat de totale evacuatietijd.

De uitgangen van dijkkring 45 zijn:

Uitgang	Richting	Cap. (PAE/h)
N301	Barneveld	1100
N301	Flevoland	1500
N806	Hoevelaken	1100
N798	Putten	1500
A 28	Ermelo	4644
A 28	Amersfoort	4644
N802	Barneveld	1500
N225	Rhemen	1500
N225	Oosterbeek	1500
N224	Scherpenzeel	1500
N224	Arnhem	1500
A 12	Arnhem	4644
A 12	Utrecht	4644
A 1	Barneveld	4644

Capaciteit van de uitgangen DK 45, zie kaartje in bijlage 1.

Er worden geen wegen (in- en uitgangen) vrijgehouden voor hulpverlening. Voor wat betreft de A wegen blijven de vluchtstroken beschikbaar voor de hulpverlening.

Locatie en aanpak speciale objecten

Vitale infrastructuur:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: volgens uitwerking gemeente

Bedrijven:

Locatie: zie hoofdstuk 8

Aanpak: Bedrijven worden van het besluit tot evacuatie op de hoogte gesteld. Bedrijven met gevaarlijke stoffen of processen volgen hun eigen evacuatie- of afschakelplan. Afstemming met de gemeente. Afspraken maken met ROT over mogelijke uitval / uitschakeling van gas,

water en elektriciteit (ook rekening houden met keteneffecten). Onder bedrijven vallen ook agrarische bedrijven (denk aan milieugevaarlijke- en/of milieubelastende stoffen).

2.1.3 Relatie tot andere dijkringen

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 45 niet als opvanggebied dienen. De dijkkring kan wel faciliterend optreden voor een verplaatst crisis- of operationeel centrum of bij extra hulpverlening.

Wanneer omringende dijkringen bedreigd worden kan dijkkring 45 wel als doorvoergebied dienen. Voor het regelen van de verkeersstromen op de hoofdwegenstructuur (beheerd door RWS) is RWS/VCNON/VCNL verantwoordelijk. De regio is verantwoordelijk voor het niet laten vastlopen van het verkeer binnen en direct buiten de dijkkring. Dit wordt op het moment dat het nodig is geregeld. Er is thans nog geen verkeersplan voor deze situatie beschikbaar.

Gegevens van contactpersonen/organisaties staan in hoofdstuk 8.

2.2 Communicatie

2.2.1 Nationale Voorlichting

Afhankelijk van de mate van opschaling zal ook op nationaal niveau voorlichting plaatsvinden.

Algemene boodschap voor zelfredzamen met eigen vervoer: Neem hoofdwegen en volg de gegeven instructies en informatie. Kies niet perse voor de dichtstbijzijnde uitgang. Er vindt geen verkeersregeling plaats in het gebied. Neem al uw huisdieren mee. Als u hulp nodig heeft bij het transport van uw huisdieren bel dan de dierenambulance.

Algemene boodschap voor zelfredzamen zonder eigen vervoer: Maak gebruik van regulier openbaar vervoer. Er wordt speciaal busvervoer ingezet door de gemeente die de bus een route laat rijden volgens opgegeven opstapplaatsen (stemlocaties). Communicatie en informatie via de gemeente. Kleine huisdieren kunnen mee met de bus. Voor hulp bij het transport van grote en/of gevaarlijke huisdieren bel de dierenambulance.

2.3 Uitvoering

2.3.1 Aanvraag extra hulpverleners

Op het moment dat extra hulpverlening uit andere regio's nodig is, wordt dat door het ROT/RBT georganiseerd.

2.3.2 Vervroegde evacuatie gezinnen hulpverleners

Om zeker te kunnen zijn van de inzet van hulpverleners krijgen zij de mogelijkheid om vroegtijdig hun gezin in veiligheid te brengen. Wie behoren tot dit gezin bepaalt de hulpverlener zelf.

Vroegtijdige evacuatie van gezinnen van hulpverleners geeft onrust in de omgeving. Paniek wordt voorkomen door adequate communicatie (heldere informatie) in deze omgeving.

Wanneer personen uit de omgeving hierdoor ook vertrekken uit het bedreigde gebied is dat een positieve ontwikkeling. Verkeersmaatregelen moeten op dit vroegtijdig vertrek uit eigen beweging afgestemd zijn.

2.3.3 Uitgangstellingen hulpverlening

Een politieofficier is verantwoordelijk voor de uitgangstelling (verzamelplaats voor actieve hulpverleners). Op de uitgangstelling mogen zich bevinden:

- bussen (voor evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer)
- militaire hulpvoertuigen
- politievoertuigen
- brandweervoertuigen
- ambulances
- speciaal vervoer hulpbehoevenden
- privéauto's hulpverleners

Voor dijkkring 45 zal nader bepaald moeten worden of er een uitgangstelling wordt ingenomen en eventueel waar.

2.3.4 Opvang binnen dijkkring

Binnen dijkkring 45 is geen opvang beschikbaar. Opvang is een proces waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en de provincie een coördinerende rol vervult.

2.3.5 Opvang buiten dijkkring

Opvang op locaties buiten de dijkkring worden door de provincie gecoördineerd. Afspraken hierover lopen via ROT/RBT. Opvanglocaties worden genoemd in hoofdstuk 8, inclusief capaciteit. Deze opvanglocaties zijn geschikt (gemaakt) voor enkele dagen verblijf.

Defensie kan via civiel-militaire samenwerking kortdurende opvang realiseren. De bijstand wordt aangevraagd via de formele procedure. Deze opvanglocatie is ook op provinciaal niveau geregeld.

2.4 Acties en beslispunten

Acties en beslispunten:

- o Strategie op basis van scenario
- o Datum/tijd voor besluitvormingstraject (besluitvorming, waarschuwing, afstemming)
- o Opvragen actuele gegevens
- o Definiëren benodigde en beschikbare tijd
- o Definiëren benodigde en beschikbare middelen
- o Voorbereiding verkeersplan
- o Voorbereiding evacuatie niet-zelfredzamen (inlichten instellingen)
- o Voorbereiding evacuatiebesluit (besluit nemen en eenduidig communiceren)
- o Overig

3 Evacuatie zelfredzamen met eigen vervoer

3.1 Strategie

Afhankelijk van de gekozen strategie zullen de mensen uit dijkkring 45 via (de aangegeven route) de uitgangen van het bedreigde gebied moeten verlaten.

Van de totale bevolking van dijkkring 45, 76.380 personen zal naar schatting 72% zelf met de auto het gebied verlaten. Dit komt neer op 54.994 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% naar de opvanglocaties; dit komt neer op 5.500 personen.

Voor het gebied van de veiligheidsregio GLM betreft het onderstaande gemeenten.

Verdeling over de gemeenten

Gebied	Aantal mensen *	Bijzonderheden
Nijkerk	41.787	Hele gemeente
Scherpenzeel	9.876	Hele gemeente
Ede	7.965	Deel van de gemeente
Wageningen	22.500	Deel van de gemeente

* = gegevens per 1 januari 2019.

3.2 Communicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie aan haar inwoners, onder andere over wanneer, hoe laat en via welke route zij het gebied moeten verlaten.

3.2.1 Instructie bevolking

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking wat te doen.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- de verwachte duur van evacuatie
- waarheen evacueren (welke gebieden zijn veilig)
- waar is opvang geregeld voor degenen die geen eigen opvang hebben
- wat is er ter plekke te verwachten
- welke routes te kiezen
- volg de instructies onderweg en zet de radio aan op de rampenzender (omroep Gelderland)
- meenemen:
 - direct eetbaar voedsel voor onderweg
 - drinkwater voor onderweg
 - warme kleren
 - toiletpullen
 - paspoort
 - medicijnen
 - zaklamp
 - radio
 - batterijen
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)

- hoe om te gaan met huisdieren
- hoe het huis achter te laten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze

Media:

- Bewonersbrief, alleen indien hier nog voldoende tijd voor is (3 dagen vóór ultimatum)
- Calamiteitenzender Omroep Gelderland
- sms-bericht via sms-alert, alleen gebruiken als er tijdens de evacuatie een incident optreedt dat acute respons nodig heeft (dijkdoorbraak, stroomuitval waardoor route-info niet meer werkt etc.)
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

3.2.2 Evacuateroutes

Afhankelijk van de dreiging en omstandigheden wordt er vooralsnog van uitgegaan dat alle 14 uitgangen van dijkkring 45 beschikbaar zijn.

Wanneer er uitgangen uitvallen door omstandigheden zal dit via de publieksvoorlichting worden gecommuniceerd. Wanneer er minder uitgangen beschikbaar zijn zal de totale evacuatie tijd toenemen. Hierbij moet duidelijk de overblijvende uitgangen, eventuele alternatieven en de toegenomen evacuatie tijd worden genoemd.

3.3 Uitvoering

Definiëren uitvoering:

- Benodigde verkeersmaatregelen
- Inzet van hulpdiensten bij verkeersregulering
- Hoe om te gaan met ongevallen en wegversperringen
- Contact met RWS/KLPD/VCNON/VCNL bij aansluiting op hoofdwegennet
- Monitoren verkeerssituatie

3.4 Acties

De evacuatie van zelfredzamen met eigen vervoer goed te laten verlopen, in de juiste volgorde, wordt binnen het SGB0 politie door het hoofd mobiliteit gecoördineerd.

4 Evacuatie zelfredzamen zonder eigen vervoer

4.1 Strategie

In dijkkring 45 is voor de evacuatie van zelfredzamen zonder eigen vervoer, busvervoer geregeld. Alle zelfredzamen zonder eigen vervoer worden opgeroepen om naar de opgegeven opstapplaats te komen. De gemeente heeft vervoer georganiseerd en zal mensen zonder eigen vervoer via verschillende opstapplaatsen het bedreigde gebied uit laten gaan. De voorlichting is in handen van de gemeente.

Van de totale bevolking van 80.255 personen van het bedreigde gebied in dijkkring 45 beschikt naar schatting 3,5% niet over eigen vervoer. Dit komt neer op 2809 personen. Van deze groep komt naar schatting 10% per bus of openbaar vervoer naar de opvangfaciliteiten, dit komt neer op 281 personen. De veiligheidsregio Gelderland-Midden heeft als opvanglocatie voor deze groep mensen gekozen het Sportcentrum Papendal.

Een schatting van aantal mensen per opstapplaats, het aantal bussen en de te rijden route is per gemeente uitgewerkt.

4.1.1 Verzamelplaatsen evacués

Bij de indeling van het gebied is gekozen voor sectorindeling (zie bijlage). Dit om het mogelijk te maken een prioriteit aan te geven in de volgorde waarin de evacuatie moet gebeuren.

Aangezien het niet reëel maar ook niet uitvoerbaar is, rijden niet alle bussen achter elkaar, maar rijden de bussen via de aangegeven route naar de vermelde opstapplaats.

Via de aangegeven afvoerroute rijden de bussen naar de overstapplaats: **Sport- en Congrescentrum Papendal**, waar de evacués worden geregistreerd en overstappen voor vervoer naar de opvanglocaties elders. Hierna worden deze bussen weer ingezet voor een volgende opdracht.

De rijroutes en opstapplaatsen zijn uitgewerkt in Bijlage 2

4.2 Communicatie

Doel: Eenduidige instructie aan de bevolking hoe ze het gebied met openbaar of georganiseerd vervoer kunnen verlaten.

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- De opstapplaatsen per gemeente met aantal bussen en route
- op welke tijden kan men opstappen
- waarheen worden mensen gebracht
- wat is er ter plekke te verwachten
- de verwachte duur van evacuatie
- vóór wanneer wordt men geacht vertrokken te zijn (ultimatum)
- kleine en ongevaarlijke huisdieren kunnen mee in de bus, mits in een geschikte kooi

- beperkte hoeveelheid bagage toegestaan: neem slechts een kleine tas per persoon mee met (warme) kleding, toiletpullen, flesje water en identiteitsbewijs
- het huis afgesloten achterlaten (gas afsluiten, elektriciteit uitschakelen, buitendeur op slot, binnendeuren open)
- wanneer komt de volgende informatie en op welke wijze
- er is (geen) hulp bij het in- en uitstappen

Media:

- Bewonersbrief (alleen indien hier nog voldoende tijd voor is, 3 dagen vóór ultimatum)
- Radio en tv
- sms-bericht via sms-alert
- www.crisis.nl
- call center
- Omroepwagens vanaf één dag voorafgaand aan ultimatum

4.3 Uitvoering

De vervoerders kunnen politiebegeleiding aanvragen bij (verwachte) drukte of bij spanningen, bijvoorbeeld over (te) veel bagage.

4.3.1 Treinvervoer

De treinen blijven rijden volgens de reguliere dienstregeling, totdat ROT/RBT tot stilleggen van het treinverkeer gelast. Er gaan vooralsnog geen extra treinen rijden.

4.3.2 Busvervoer

Busvervoer geschiedt na afspraken met vervoersmaatschappijen, eventueel via provincie of ROT. Busvervoer mag gebruik maken van de in- en uitgangen van de dijkkring. Er is bij de uitgangen van de dijkkring rekening gehouden met toezicht. Uitgangstellingen zijn beschikbaar voor lege bussen. Er wordt geen gebruik gemaakt van konvooi rijden.

Buschauffeurs worden door de evacués gezien als 'de overheid' en dus als een belangrijke vraagbaak. Buschauffeurs moeten dus beschikken over de volgende informatie:

- Wat is de instructie aan de bevolking?
- Hoeveel bagage is toegestaan (en wat te doen met mensen met teveel bagage)?
- Welke huisdieren zijn toegestaan (en wat te doen met mensen met grote, gevaarlijke of te veel huisdieren)?
- Wat te doen bij paniek/onrust in/bij de bus?
- Wat te doen bij te veel of juist te weinig passagiers?
- Gegarandeerde aflossing na diensttijd / bij vermoeidheid
- Route, rijrichting, bestemming
- Nooit afwijken van route of stoppen op niet officiële opstapplaatsen, ook niet op speciaal verzoek

5 Evacuatie niet-zelfredzamen

5.1 Strategie

In deze categorie niet-zelfredzamen wordt bedoeld: gevangenen in penitentiaire inrichtingen, patiënten van ziekenhuizen en cliënten in verpleeg- en verzorgingshuizen, de thuiszorg en andere verzorgingscentra en andere mensen die niet in staat zijn (in geëvacueerde toestand) voor zichzelf te zorgen.

De verzorgende organisaties en instellingen moeten allemaal hun eigen evacuatieplan uitvoeren, vaak volgens een hergroeperingsregeling. Instellingen kunnen aan de veiligheidsregio om bijstand vragen. Evacuatie van instellingen heeft invloed op de wegcapaciteit en het gebruik van (voor hulpdiensten gereserveerde) uitgangen uit de dijkkring.

Een compleet overzicht van de instellingen en contactpersonen is op te vragen bij de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (GHOR). Voor gevangenen in penitentiaire inrichtingen is de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verantwoordelijk. Zij hebben een ontruimings- en evacuatieplan opgesteld en afspraken gemaakt met de dienst vervoer en ondersteuning.

5.2 Communicatie

5.2.1 Contactgegevens en gemaakte afspraken

Contact met zorginstellingen is nodig voor communicatie over de verkeerssituatie en voor publieksvoorlichting. Deze communicatie verzorgen de instellingen zelf, via de eigen website aan het call center en www.crisis.nl.

5.2.2 Publieksvoorlichting zorginstellingen

De politie of de gemeente verzorgt geen publieksinformatie over de zorginstellingen, dat doen de instellingen zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instelling.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Welke cliënt uit welke instelling is waarheen geëvacueerd
- Verdere informatie over bezoek e.d. is verkrijgbaar bij de instelling (website)

Media:

- www.crisis.nl
- website gemeente verwijst naar website instelling
- call center
- brief aan cliënten thuiszorg via gemeente

5.2.3 Publieksvoorlichting justitiële inrichtingen

De politie verzorgt geen publieksinformatie over de justitiële inrichtingen, dat doet het Ministerie van Justitie zelf. Onderstaande informatie dient ter doorverwijzing naar de betrokken instellingen.

Doel: geruststelling familie van niet-zelfredzamen over opvang betrokkenen

Aan te leveren elementen aan voorlichting:

- Informatie is verkrijgbaar bij de Dienst Justitiële Inrichtingen

Media:

- www.crisis.nl
- call center

5.3 Uitvoering

Bij de evacuatie van niet-zelfredzamen is een scala aan vervoermiddelen nodig. Door de instellingen kan bijstand worden aangevraagd voor de uitvoering van de evacuatie: ambulances, taxi's, taxibussen, bussen, legertrucs, leger-ziekenauto's, begeleiding/gidsen door politievoertuigen, etc.

6 Verkeersregulering

6.1 Strategie

De verkeersregulering bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Om ongestructureerde chaos bij een evacuatie te voorkomen moet de afvoer worden gereguleerd. Automobilisten zijn hier niet aan gewend. De toedeling van verkeer over de beschikbare wegen is van cruciaal belang om files en wachttijden te beperken.

In dit hoofdstuk worden benodigde verkeersmaatregelen en het beoogde effect beschreven. Als er alternatieven zijn, worden die ook benoemd. Er kunnen circulatieroutes worden ingesteld om de kans op verkeersstremmingen zo klein mogelijk te maken.

Bij de start van een evacuatie moet op basis van dit evacuatieplan een gedetailleerd verkeersplan worden opgezet. Voor de evacuatie van dijkkring 45 zullen geen veerponten worden benut. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de hoofdontsluitingswegen die het verkeer buiten de dijkkring leiden. Dit betekent dat voor de evacuatie van de inwoners van dijkkring 45 er 14 uitgangen beschikbaar zijn van het bedreigde gebied, zie tabel blz. 16.

- Afhankelijk van de dreiging kan het noodzakelijk zijn dat het aantal uitgangen moet worden beperkt. Dit heeft tot gevolg dat de totale evacuatietijd verlengd wordt. Zie voor de uitwerking van de verschillende strategieën, de modellering van dijkkring 45 bijlage 1.
- Raadpleeg in deze ook de 'Viking' overstromingenatlas van de provincie Gelderland en het evacuatieplan van de veiligheidsregio Utrecht.

6.1.1 Sectoren

Sectorindeling voor verkeersregulering zal plaatsvinden indien ervoor wordt gekozen om de mensen uit dijkkring 45 te laten vertrekken per postcodegebied(en)/sectoren.

6.1.2 Prioritering, tijdlijn, volgorde

Afspraken met andere dijkringen, buurtregio's en RWS/VCNON/VCNL, aansluiten op nationaal netwerk.

Afsluiting wegen op/langs dijken zal plaats vinden in overleg met het waterschap/gemeente. Zij zorgen zelf, waar nodig, voor bemensing van de afsluitlocaties.

Afspraken met VCNL en RWS/VCNON over gebruik van wegen en uitvoering van maatregelen zoals;

- toepassen Incident Management,
- toepassen Verkeersmanagement/drips/lichtkranten e.d.
- toepassen cross-bordermanagement,
- gebruik van live beelden,
- blokrijden, inzetten weginspecteurs,
- gebruik u-routes, etc.

Er is bij de uitwerking van deze dijkkring aansluiting gezocht met het Calamiteitenplan RWS Oost Nederland.

6.2 Communicatie

6.2.1 Crisiscommunicatie t.b.v. hulpverleners

Mondelinge en schriftelijke instructie aan verkeersregelaars hoe om te gaan met:

- aanhangers, caravans
- te veel spullen op het dak
- te veel mensen in een auto

Instructie voor handhaving is noodzakelijk. Uitgangspunt moet zijn dat zodra de verkeersveiligheid in het geding is, er handhavend moet worden opgetreden. Nader afstemming zal plaats vinden bij een reële dreiging.

6.2.2 Publieksvoorlichting

Communicatie politie met brandstofservingpunten over:

- resterende voorraad
- bevoorrading
- signalering aan publiek als voorraad op is
- aangeven of brandstofservingpunt geopend of gesloten is

In geval van dijkdoorbraak

Informatie over mogelijke calamiteit die acute respons behoeft dient onmiddellijk via alle matrixborden en andere communicatie mogelijkheden zoals een sms-alert te worden uitgezonden. Bij een dijkdoorbraak van de dijk van Arkenheem zal direct de A28 afgesloten moeten worden omdat deze autosnelweg vrij snel onder water komt te staan.

Gewenst effect: mensen direct een veilig heenkomen te laten zoeken.

Boodschap:

- waar is de dijk doorgebroken
- waar is het veilig
- wat moeten de mensen wel en niet doen

Media:

- rampenzender radio
- sms-bericht via sms-alert

6.3 Uitvoering

Afzetmateriaal:

Er wordt uitgegaan dat elke gemeente in het bedreigde gebied voldoende afzetmateriaal en bebording heeft om de wegen op hun eigen grondgebied af te sluiten waar dit noodzakelijk wordt geacht dan wel dit via hun eigen netwerk proberen te regelen.

Verkeersregelaars:

Voor het bemensen van verkeersposten in gemeenten zal zoveel mogelijk een beroep gedaan worden op verkeersregelaars van de gemeente in het bedreigde gebied. Mogelijke ondersteuning kan er zijn van professionele bedrijven.

Politieinzet:

Waar nodig zal de politie de verkeersregelaars ondersteunen. Politietoezicht zal er bij de uitgangen van dijkkring 45 zijn, zie tabel onder 6.3.3. Bij de uitgangen van de dijkkring zal het verkeer enige congestie ondervinden en is politietoezicht noodzakelijk, mede om instroom

van het verkeer in het bedreigde gebied te voorkomen. Voorts zal voor de afwikkeling van het verkeer, zoveel mogelijk, een dynamische politiegezet plaatsvinden door het inzetten van o.a. motorsurveillanten. Tevens zal door het gebruik van technisch hulpmiddelen (drips, tekstkarren, bebording) het verkeer afgewikkeld worden. Een en ander afhankelijk van de gekozen strategie van het RBT.

6.3.1 Taken en maatregelen binnen gebied

Nauwkeurige beschrijving van alle taken en maatregelen binnen het gebied bij evacuatie dijkkring: actie politie/gemeenten/waterschap

- Hekken plaatsen: waar, wanneer, waarvoor, door wie
- Verkeersborden
- Benodigde mensen voor regulering
- Dijken afsluiten voor verkeer (waarom, wanneer, hoelaat en hoe handhaven)

6.3.2 Taken en maatregelen buiten gebied

Afspraken met naburige dijkkring: Geen afspraken gemaakt. Het is noodzakelijk om bij een eventuele evacuatie van dijkkring 45, nauw samen te werken met de veiligheidsregio Utrecht.

6.3.3 Definitie uitgangen en routes autoverkeer

Om dijkkring 45 te verlaten zijn in principe alle 14 uitgangen beschikbaar.

De uitgangen van dijkkring 45 zijn:

Uitgang	Richting	Cap. (PAE/h)
N301	Barneveld	1100
N301	Flevoland	1500
N806	Hoevelaken	1100
N798	Putten	1500
A 28	Ermelo	4644
A 28	Amersfoort	4644
N802	Barneveld	1500
N225	Rhenen	1500
N225	Oosterbeek	1500
N224	Scherpenzeel	1500
N224	Arnhem	1500
A 12	Arnhem	4644
A 12	Utrecht	4644
A 1	Barneveld	4644

Capaciteit van de uitgangen.

6.3.4 Definitie in- en uitgangen en routes hulpverleners

In de evacuatiefase zal het verkeer afgewikkeld worden volgens de normaal gangbare en beschikbare capaciteit. In principe zal er geen verkeer het bedreigde gebied in mogen rijden met uitzondering van de hulpdiensten.

6.3.5 Verbindingen

Dit actiepoint zal door de politie nader worden uitgewerkt, zodra de situatie zich voordoet, volgens de bestaande afspraken.

6.4 Acties

Uitvoering van de verkeersregulering, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij.
Dit onderwerp is pas relevant zodra er sprake is van een mogelijke dreiging.
Verantwoordelijken kunnen door het voortschrijden van de tijd nog wijzigen.

7 Afsluiting, toelating en bewaking van het geëvacueerde gebied

7.1 Strategie

Inwoners van dijkkring 45 kunnen nooit gedwongen worden hun huis te verlaten, ook niet wanneer een noodverordening van kracht is. Daarom is bewaking van het geëvacueerde gebied belangrijk voor;

- de veiligheid van privé eigendommen van de evacués
- een ongestoorde rampbestrijding- en hulpverleningsactiviteiten.

De afsluiting, toelating en bewaking bij evacuatie betreft een speciale uitvoering van een normaal politieproces. Het ROT zal een toegangsbeleid opstellen en door het RBT laten accorderen. Dit zal dan door de hulpdiensten worden uitgevoerd. Afsluiten, bewaken en beveiligen van evacuatiewegen zorgt voor een te handhaven regulering van het ingaand- en uitkomend verkeer. Na het evacuatiebesluit zal de politie toezicht houden op de te evacueren gebieden (inwoners), op het inkomend- en uitgaande verkeer van het evacuatiegebied en op de bij de hulpverlening betrokken personen/organisaties en pers.

7.1.1 Bevoegdheid

Bewaken en beveiligen is een taak van de politie die is neergelegd in de Politiewet 1993 en kan zich ten tijde van een ramp als deze, gesterkt voelen door het doen gelden van een noodverordening. Deze noodverordening dient afgegeven te worden door de burgemeester en biedt de mogelijkheid om personen uit het gebied te weren.

7.1.2 Logistieke ondersteuning

Het proces bewaken en beveiligen wordt logistiek ondersteund door de gemeente(n) en het waterschap voor wat betreft het leveren van afzetmateriaal, bebording en andere ondersteunende materialen. Logistieke ondersteuning en voorlichting zijn van doorslaggevend belang, omdat personele inzet hierdoor rechtstreeks beïnvloed wordt. Eventuele bijstand wordt door de burgemeester aangevraagd en in geval van schaarste zal het LOCC de capaciteit verdelen.

Het proces van bewaken en beveiligen volgt het evacuatieproces. Zodra een wijk is geëvacueerd zal deze worden afgesloten en bewaakt worden door de politie, eventueel bijgestaan door andere eenheden. Dit afsluiten zal gebeuren door middel van fysieke afzettingen, dan wel met behulp van hekken en politiemedewerkers. Elke afzetting kan opgeheven worden zodra de aangrenzende wijk tevens geëvacueerd is. Bij het toezicht op het verkeer geldt dat uitgaand verkeer de vrije doorgang heeft en binnenkomend verkeer wordt gecontroleerd op de noodzaak van toegang.

7.1.3 Afzetting

Er is verschil tussen afzetten van wegen tijdens verkeerscirculatie en het afzetten van het ontruimde gebied in dijkkring 45. Om de verschillende gemeenten zo spoedig mogelijk te ontruimen is het noodzakelijk om bepaalde wegen en kruisingen af te zetten. Op deze manier begeleid en stuur je de inwoners naar de gewenste uitgangen.

Zodra de gehele dijkkring 45 ontruimd is zal de politie zo goed mogelijk proberen het gebied af te sluiten. De grootste toevoerwegen het gebied in zullen worden afgezet/afgesloten. Het Evacuatieplan Dijkkring 45 Gelderse Vallei, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden Versie 28 2020

is natuurlijk onmogelijk om het gehele gebied hermetisch af te sluiten. Een voor een worden de verschillende gemeenten ontruimd en geëvacueerd naar de uitgangen. Het af te zetten gebied verschuift dus met de ontruimde gebieden mee. Het afzetten zal dan ook overgaan in het afschermen van de ontruimde gebieden.

In de afgezette wijken zal surveillance plaats vinden zo lang de waterstand dit toelaat. De surveillance zal plaats vinden door opvallende surveillancevoertuigen, waarbij ieder voertuig enkele wijken bewaakt. Het betreft hier dubbel bemenste voertuigen per dienstverband.

7.2 Communicatie

7.2.1 Alarmering hulpverleners in geval van dijkdoorbraak

In het geval van dijkdoorbraak zullen bepaalde hulpverleners gealarmeerd worden om het gebied te verlaten. Sirenes vormen het ontruimingssignaal voor hulpverleners.

7.2.2 Informatie voor bewakers/beveiligers

Bewakers en beveiligers zullen geïnformeerd moeten worden over;

- Hoe om te gaan met achterblijvers en maak onderscheid tussen niet-bereikte mensen (geef hen de kans alsnog te vertrekken) en bewuste thuisblijvers (geef de regels door)
- Wat te doen in geval van plundering en/of andere ongeregelheden
- Hoe worden zij van informatie voorzien, portofoon?
- Gevaarlijke objecten en/of gevaarlijke stoffen dan wel milieu belastende stoffen

7.2.3 Informatie voor evacués wat betreft het afgesloten gebied

Gedacht moet worden aan informatie aan evacués.

Gewenst effect:

- Instructie aan bevolking dat terugkeer in het gebied niet mogelijk is.
- Vertrouwen wekken dat huis en hard bewaakt worden

Elementen aan te leveren aan voorlichting:

- Gebied is op slot en wordt bewaakt
- Ontheffing om het gebied te betreden wordt alleen verleend op grond van toegangsbeleid vastgesteld door RBT
- Waar is ontheffing aan te vragen

Media:

- www.crisis.nl
- nationale radio en tv (veel evacues bevinden zich namelijk buiten bereik van de lokale rampenzender)
- folders, posters en lichtkrant op opvanglocaties

7.2.4 Informatie voor achterblijvers

Gewenst effect: afhankelijk van de situatie wel/niet alsnog evacueren

- Boodschap bij water op de uitvalswegen of onveilige omstandigheden
 - Blijf zitten waar u zit
 - Gooi (wit) laken uit het raam om aan te geven dat u in het huis aanwezig bent

- Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Boodschap bij geen water op de uitvalswegen en veilige (weers)omstandigheden
 - Kom er indien mogelijk alsnog zelf uit.
 - Indien u opgehaald wil worden, gooi laken uit het raam, wij komen u zoeken
 - Meldt u indien mogelijk via radio/telefoon [...nummer...].
- Media:
 - radio
 - tv
 - internet
 - sms-bericht: via sms-alert is in dit geval zeer geschikt tot in de eerste uren nadat de stroom is uitgevallen

7.3 Uitvoering

7.3.1 Organisatie capaciteit en aflossing

Hoeveel capaciteit is beschikbaar? Denk ook aan ME (Landelijke afstemming LOCC)
Hoe vaak is aflossing nodig en hoe? Wat te doen bij daadwerkelijke overstroming?

7.3.2 Taken en maatregelen

Veiligheid van de verantwoordelijken staat voorop.

Beschrijving van:

- Wat zijn de taken en verantwoordelijkheden?
- Welke maatregelen moeten worden genomen en op welk moment voor bewaken en beveiligen?
- (on)mogelijkheden 'Noodwetgeving' bezien.

7.3.3 Omgaan met ongehoorzaamheid van burgers

Beschrijven hoe om te gaan met:

- mogelijke agressie
- achterblijvers door eigen keuze
- achterblijvers die 'niet bereikt' zijn

7.3.4 Rapportage stand van zaken, informatievoorziening

Vastleggen hoe de stand van zaken rondom afsluiting en bewaking moet worden gerapporteerd, ook bij uitval van voorzieningen (telefoon, internet).

7.4 Acties

Uitzetten voor de bewaking en beveiliging van dijkkring 45, in de juiste volgorde, met verantwoordelijken er bij.

8 Contactgegevens

8.1 Veiligheidsregio

8.1.1 Calamiteitenzender

Omroep Gelderland. Voor de calamiteitenzender is een convenant afgesloten. Hierin zijn afspraken neergelegd wanneer en door wie Omroep Gelderland als calamiteitenzender mag worden ingezet. Het convenant is beschikbaar in het RCC ten behoeve van de crisisorganisatie. In geval van opschaling bij hoogwater zal de sectie crisiscommunicatie contact onderhouden met Omroep Gelderland.

8.1.2 Contactgegevens veiligheidsregio

ROT Gelderland-Midden, 088-3556490, rcc@vggm.nl

8.1.3 Contactgegevens omringende dijkringen

Via regionale meldkamer bevroagbaar.

8.1.4 Busvervoer (georganiseerd)

Indien er vervoer geregeld moet worden, dan kunnen onderstaande bedrijven hierin voorzien.

Bedrijf	Type vervoer
Connexxion	stads- en streekbus
Syntus	stads- en streekbus
Novio	stads- en streekbus
Veolia	stads- en streekbus
Hermes	stads- en streekbus
Betuwe expres	touringcars
Noot	Taxi's
Willemsen & de Koning	Taxi's
Stadsregio	Taxi's / buurtbussen

8.2 Gemeentelijk

8.2.1 Contactgegevens gemeenten (AOV)

Gelderland-Midden beschikt over twee piketten Officieren van Dienst Bevolkingszorg en hiernaast zijn de contactgegevens van gemeenten op te vragen via de meldkamer

8.2.2 Voorlichter/communicatie

Het proces crisiscommunicatie is in Gelderland-Midden regionaal georganiseerd vanaf GRIP2. Het Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (RACC) functioneert rechtstreeks onder het

ROT en onderhoud contact met externe partners en gemeenten. Zij beschikken hiervoor over actuele contactgegevens.

8.2.3 Opvanglocaties binnen dijkkring 45

Nr:	Naam	Adres	Contactpersoon	Capaciteit
<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>	<i>geen</i>

8.2.4 Opvanglocaties buiten de dijkkring 45

Nr:	Naam	Adres	Capaciteit
1	Cultureel Centrum De Reehorst	Bennekomseweg 24 Ede Tel: 0318-631265	2500
2	Americahal Apeldoorn	Laan van Erica 50 Apeldoorn Tel: 055-3662662	6000
3	NIMAC Zalencentrum Ede	Galvanistraat 13 Ede Tel: 0318-698787	350
4	Schouwburg Amphion	Schouwburgplein 1 D'chem Tel: 0314-344480	onbekend
5	Sportcentrum Papendal *		onbekend
6	Oranjekazerne	Schaarsbergen	2100
7	Sportpark Valkenhuizen		onbekend

9. Rijroutes en opstapplaatsen voor zelfredzamen zonder eigen vervoer

Sectorindeling (zie matrix)

Bijlage 2: Dijkkring 45, zelfredzamen zonder eigen vervoer

Via de aangegeven afvoerroute rijden de bussen naar de overstapplaats: **Sport- en Congrescentrum Papendal**, waar de evacués worden geregistreerd en overstappen voor vervoer naar de opvanglocaties elders. Hierna worden deze bussen weer ingezet voor een volgende opdracht.

Sectorindeling (zie matrix)

Rijroutes en opstapplaatsen per gemeente en per sector.

Gemeente	Ede	Route Sector 1
Aantal inwoners	7965	Binnenveld (44p): 1 bus, aanrijden via: A12, afrit 24
Evacués 3 ½ %	279	Opstapplaats: Rijnsteeg 5.

Aantal bussen	8	<i>Route: A12, Dr. W. Dreeslaan (N781), Maanderdijk, Dijkgraaf, Kraatsweg, Rijnsteeg, Maanderdijk, → A12, oprit 24</i> Rietkampen (55p): 2 bussen, aanrijden via:A12, afrit 24 Opstapplaats: Hegelstate. Route: A12, Dr. W. Dreeslaan (N781), Laan der Verenigde Naties, Erasmusstate, <u>Hegelstate</u>, Descartesstate Linksaf, Langeweideweg rechtsaf, Erasmusstate linksaf, Laan der Verenigde Naties, Dr W. Dreeslaan, → A12, oprit 24 Rietkampen (36): 1 bus, aanrijden via:A12, afrit 24 Opstapplaats: Kerkelijk Centrum, Laan der VN. Route: A12, Dr. W. Dreeslaan (N781), Willy Brandtlaan, <u>Laan der Verenigde Naties</u>, Dr W. Dreeslaan, → A12, oprit 24 Frankeneng/Heestereng (4p): 1 bus, aanrijden via:A12, afrit 24 Opstapplaats:Nieuwe Maanderbuurtweg 46. Route: A12, Dr. W. Dreeslaan (N781), J.T. Tooroplaan, <u>Nieuwe Maanderbuurtweg</u>, Vening Meineszstraat, Kamerlingh Onnesweg, Ir. Lelystraat, Keesomstraat, Dr W. Dreeslaan, → A12, oprit 24 De Klomp en Ederveen(140): 3 bussen, aanrijden via:A30, afrit 2 Opstapplaats: Marktplein 10, Ederveen. Route: A30, Rijksweg (N224), Hoofdweg, Schras, <u>Marktplein</u>, Schras, Hoofdweg, Rijksweg, → A30 oprit 2

Gemeente	Nijkerk	Route Sector 2
Aantal inwoners	38693	Nijkerk: Aanrijden via A30, 1 en A28 afslag Nijkerk. Opstapplaats: Kolkstraat 27 gemeentehuis, 2 bussen(73p), Route: A30, A1, A28, afslag Nijkerk, Berencamperweg, Vetkamp, Vrijheidslaan, Torenstraat, Vleenenck, Havenstraat, <u>Kolkstraat</u>, Havenstraat, Vleenenck, Torenstraat, vrijheidslaan, Vetkamp, Berencamperweg, Oprit A28. Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Vetkamp 85, streekverpleeghuis Zilverschoon, 2 bussen(74p) Route: A30, A1, A28, afslag Nijkerk, Berencamperweg, <u>Vetkamp</u>, keren, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Vetkamp 25 hospice Arkenheem, 2 bussen(69p) Route: A30, A1, A28, afslag Nijkerk, Berencamperweg, <u>Vetkamp</u>, keren, Berencamperweg, oprit A28 Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Huserstraat 6 St Jozef, 2 bussen(80p) Route: Route: A30, A1, A28, afslag Nijkerk, Berencamperweg, Vetkamp, Vrijheidslaan, Torenstraat, <u>Thv St Josef instappen</u>, Frieswijkstraat, Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Schulpkamp 61, Het Schulpje 2 bussen(77p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, Van Middachtenstraat, Holkerweg, <u>Schulpkamp</u>, re. af Frieswijkstraat, van Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28. Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Corn. Van Ramshorstlaan 1, Daltonschool. 2 bussen(55p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, van Middachtenstraat, Nobellaan, <u>Ramshorstlaan</u>, Tinbergenlaan, re. af Amersfoortseweg, Nijkerkerstraat, Westerdorpsstraat, oprit A1,
Evacués 3 ½ %	1354	
Aantal bussen	33	

	Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Rijstegoed 2-4, wijkcentrum Corlear, 2 bussen(57p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, van Middachtenstraat, Nobellaan, Harselaarlaan, <u>Rijstegoed</u>, keren, Harselaarlaan, Nobellaan, Van Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Galjoen 71-73, Holkerschool 2 bussen(97p) Route, Berencamperweg, Ambachtstraat, Arkerheemweg, Anker, Schoener, <u>Galjoen (keren)</u>, Schoener, Anker, Arkerheemweg, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28. Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Bizetlaan 2, school De Regenboog 2 bussen(73p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, Van Middachtenstraat, Barneveldseweg, Chopinlaan, Brahmslaan, Debussylaan, <u>Bizetlaan</u>, Francklaan, Beethovenlaan, Grieglaan, Brahmslaan, Chopinlaan, Barneveldseweg, Van Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Buizerdlaan 2, Pr. W Alexanderschool 2 bussen(65p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, Van Middachtenstraat, Barneveldseweg (N301), Chopinlaan, Bramhslaan, Grieglaan, Bachlaan, <u>Buizerdlaan (keren)</u>, Bachlaan, Gieglaan, Brahmslaan, Chopinlaan, Barneveldseweg (N301), Van Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk Opstapplaats: Moorselaar 69, de Wulfshoeve 2 bussen(78p) Route: Berencamperweg, Ambachtstraat, Van Middachtenstraat, Frieswijkstraat, Lenbachstraat, Callenbachstraat, Paasbosweg, <u>Kievietslaan (thv Moorselaar instappen betreft doodlopende weg)</u>, , Kievietslaan, Wulpenhof, Gruttolaan, Hoefslag, Bachlaan, Gieglaan, Brahmslaan, Chopinlaan, Barneveldseweg (N301), Van Middachtenstraat, Ambachtstraat, Berencamperweg, oprit A28, Aanrijden via: A30, 1 en A28 afslag Nijkerk

	Opstapplaats: Barneveldseweg 182, school Appelgaard 1 bus(48p) Route: → <u>Barneveldseweg</u> (N301) VV. Dorp Nijkerkerveen: bussen aanrijden via:A1, afrit 14 Opstapplaats: Nieuwe Kerkstraat 106, Kerk 2 bussen(66p) Route: A1, Nijkerkerstraat, Amersfoortseweg, <u>Nieuwe Kerkstraat</u>, van Dijkhuizenstraat, Vrouwenweg, Amersfoortseweg, Nijkerkerstraat, → A1, oprit 14

	Dorp Hoewelaken: bussen aanrijden via: A1, afrit 14 Opstapplaats: J.J.A.Goeverneurlaan 3, 2 bussen(70p) Route: A1, Westerdorpstraat, Koninginneweg, Stoutenburglaan, <u>J.J.A. Goeverneurlaan</u>, Meerveldlaan, Frans Tromplaan, Stoutenburgerlaan, Koninginneweg, Westerdorpstraat, Amersfoortsestraat, oprit A1 Aanrijden via: A1, afrit 14 Opstapplaats: Sportweg 25, 2 bussen(67p) Route: A1, Westerdorpstraat, Van Lyndenlaan, <u>Sportweg</u>, Stoutenburgerlaan, Koninginneweg, , Westerdorpsstraat, Amersfoortseweg, oprit A1 <i>Aanrijden via: A1, afrit 14</i> Opstapplaats: De Brink 10, 2 bussen(92p) Route: A1, Westerdorpstraat, Kantemarsweg, <u>De Brink</u>, Kantemarsweg, Westerdorpstraat, → A1, oprit 14. Aanrijden via: A1, afrit 14 Opstapplaats: Frans Tromplaan 49, Blokhuusschool, 2 bussen(85p) Route: A1, N30, Westerdorpsstraat, Koninginneweg, Stoutenburglaan, <u>Frans Tromplaan</u>, Oosterdorpstraat, Stoutenburglaan, Koninginneweg, Westerdorpsstraat, Amersfoortsestraat, A1, oprit 15. Nieuwe wijk: Doornsteeg: 1 bus

Gemeente	Scherpenzeel	Route	Sector 3
Aantal inwoners	6547(8927)		
Evacués 3 ½ %	230(313)		

Aantal bussen	5(7)	Scherpenzeel(230p): bussen, aanrijden via:A30, afrit 4 Opstapplaats: Hovenierslaan 29 (de Heijhorst) vervalt en is gewijzigd in: De Breehoek, Marktstraat 59. 1 bus(37p) Route: A30, afslag 4, Scherpenzeelseweg (N802), Barneveldsestraat (N802) Marktstraat, re. af. Dorpsstraat, Holevoetplein, <u>Hovenierslaan</u>, Holevoetplein, Dorpsstraat, Marktstraat, → A30, Barneveldsestraat (N802), Scherpenzeelseweg (N804), A30 richting Arnhem. Aanrijden via: A30, afrit 2 Opstapplaats: Glashorst 24 (Glashorstschool), 1 bus(48p). Route: A30, afslag 4, Scherpenzeelseweg (N802), Barneveldsestraat (N802) De Dreef (N224), Industrielaan, <u>Glashorst, hoek Prinses Marijkelaan</u>, Prinses Marijkelaan, Stationsweg, Industrielaan, De Dreef (N224), Barneveldseweg (N802), Scherpenzeelseweg (N804) → A30, oprit 4 Aanrijden via: A30, afrit 2 Opstapplaats: Beukenlaan 14-16, openbare school de Dorpsbeuk 1 bus(50p): Route: A30 afslag 4, Barneveldseweg (N802), Scherpenzeelseweg (N804) Marktstraat, <u>Beukenlaan</u>, keren rotonde, Marktstraat, Barneveldseweg (N802), Scherpenzeelseweg (N804) → A30, oprit 4 Aanrijden via: A30, afrit 2 Opstapplaats: Vijverlaan 2, Huis in de Wei 1 bus(43p) Route: A30 afslag 4, Scherpenzeelseweg (N802), Barneveldsestraat (N802) Marktstraat, re. af. Dorpsstraat <u>Vijverlaan</u>, li. af. Molenweg, Burg. Rooyardslaan, re af Dorpsstraat, Marktstraat, Barneveldsestraat (N804), Scherpenzeelseweg (N804) → A30, oprit 4 Aanrijden via: A30, afrit 2 Opstapplaats: Walstrolaan 2 Maatjesschool en is gewijzigd in basisschool De Korenmaat, Korenveld. 1 bus(51p) Route: A30 afslag 4, Scherpenzeelseweg (N802), Barneveldsestraat (N802) Marktstraat, li. af. Dorpsstraat Oosteinde, Ringbaan, <u>Walstrolaan</u>, Doornboomspaak, li. af. Oosteinde, Marktstraat, Barneveldsestraat (N804), Scherpenzeelseweg (N804) → A30, oprit 4

Gemeente	Wageningen	Route Sector 4
Aantal inwoners	Heel Wageningen 38.500 (per 1 januari 2019) 22500	
Evacués 3½ %	780	
Aantal bussen	15	
		Bussen aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Thorbeckestraat 1 Zorgcentrum Nudehof(83p). 2 bussen. Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Lawickse Allee (N225), Troelstraweg, <u>Thorbeckestraat</u>, Mennonietenweg, Costerweg, Lawickse Allee (N225), Kortenoord Allee, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24 Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Stadhuis, Markt 22,(97p): 2 bussen. Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Lawickse Allee (N225), Costerweg, Walstraat, Emmapark, Niemeijerstraat, Vijzelstraat, <u>Markt</u>, Hoogstraat, Nudestraat, Kosterweg, Kortenoordallee, Nijenoordallee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24 <i>Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225)</i> Opstapplaats: Marijkeweg 3 Gymzaal, (94p): 2 bussen. Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Lawickse Allee (N225), Kortenoord Allee <u>Marijkeweg</u>, Van Uvenweg, Rooseveltweg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan, Dr. W Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24 Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Hoek Olympiaplein/Kampweg ,(77p): 2 bussen. Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Rooseveltweg, 1^e weg rechts Stadsbrink secundair, <u>Olympiaplein</u>, Kampweg, Rooseveltweg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24 Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Pomona 562,(32p): 1 bus. Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Rooseveltweg, Ooststeeg, <u>Pomona</u>, Ooststeeg, Rooseveltweg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24 Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Floralaan 20b,(37p): 1 bus.

	<i>Route: Ritzema Bosweg (N225), Stadsbrink (N225), Rooseveltweg, Vergersweg, <u>Floralaan</u>, Kennedyweg, Churchillweg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24</i> Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Kempphaanweide 5, (79p): 2 bussen. <i>Route: Ritzema Bosweg (N225), Diedenweg (N781), Mansholtlaan (N781), Nijenoord Allee, Kortenoord Allee, Ooststeeg, <u>Kempphaanweide</u>, Kievitsweide, Ooststeeg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24</i> Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Tarthorst 4,(76p): 2 bussen. <i>Route: Ritzema Bosweg (N225), Diedenweg (N781), Mansholtlaan (N781), Nijenoord Allee, Churchillweg, <u>Tarthorst</u>, Kennedyweg, Rooseveltweg, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24</i> Aanrijden via: Ritzema Bosweg (N225) Opstapplaats: Hooilandplein 47,(153p): 3 bussen. <i>Route: Ritzema Bosweg (N225), Diedenweg (N781), Mansholtlaan (N781), Nijenoord Allee, Mondriaanlaan, van Doesburglaan, van der Vlugtlaan, <u>Hooilandplein</u>, Brinkmanlaan, Oudlaan, Mondriaanlaan, Nijenoord Allee, Mansholtlaan (N781), Dr. W. Dreeslaan (N781), → A12, oprit 24</i> Nieuw wijken: Nieuw Kortenoord 1100 personen -38 evacuees: 1 bus Torckdael (verpleeghuis 80 personen)

Totaal aantal bussen: 64. Bij pendeldiensten en voldoende tijd kan volstaan worden met: ongeveer 21.

10. Bijlagen

- 10.1 Wegenkaart
- 10.2 Kaart dijkkring 45
- 10.3 Dijkkringen in Gelderland
- 10.4 Tabel gegevens uitgangen
- 10.5 Kaart met daarop de uitgangen van dijkkring 45
- 10.6 Kaart sectoren dijkkring 45

OPLEGNOTITIE

Onderwerp	Intrekken MCP PFW Ingredients B.V. (Barneveld)
Ingediend door	Veiligheidsdirectie
Voorgestelde behandelwijze:	Planning bespreking:
☒ Ter informatie	☐ Financiële Commissie d.d.:
☐ Ter bespreking	☒ Dagelijks Bestuur d.d.: 03-06-2020
☐ Ter besluitvorming	☒ Algemeen Bestuur d.d.: 24-06-2020
☐ Vertrouwelijk (alleen i.c.m. bovenstaande)	
Inleiding	De vergunningverlener, Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN), heeft in december 2019 VGGM geïnformeerd over het feit dat er wijzigingen hebben plaatsgevonden in de bedrijfsactiviteiten bij PFW Ingredients B.V. in Barneveld. PFW in Barneveld voert een deel van de activiteiten (chemische synthese) niet meer uit. De activiteiten worden terug gebracht tot de fysische behandeling van geur- en smaakstoffen en de daarbij benodigde voorzieningen (opslagruimten, laboratoria en kantoren). Voor deze activiteiten zijn binnen de inrichting nog wel (beperkte) hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig. De veiligheidsvoorzieningen zoals sprinkler, rookmelders en vlamdetectie van de gebouwen zijn allemaal afgekoppeld. Ook de controlekamer is niet meer bezet. Er vindt geen doormelding meer plaats naar de meldkamer. Als gevolg van bovengenoemde wijziging in activiteiten is het Brzo 2015 niet meer van toepassing; de inrichting is daarmee geen lagedrempelinrichting meer. Met het vervallen van de Brzo aanwijzing vervalt de grondslag om in VGGM multidisciplinaire operationele planvorming voor dit object te hebben. Zo lang er nog opslag van gevaarlijke stoffen plaats vindt blijft wel de bereikbaarheidskaart van de brandweer gehandhaafd.
Besluit	Voorgesteld wordt: - kennis te nemen van het intrekken van het multidisciplinair coördinatieplan PFW Ingredients B.V..
Proces/planning	
Bijlage(n)	Geen

OPLEGNOTITIE

Onderwerp	Evaluatie FRB+
Ingediend door	Veiligheidsdirectie
Voorgestelde behandelwijze: ☒ Ter informatie ☐ Ter bespreking ☐ Ter besluitvorming ☐ Vertrouwelijk (alleen i.c.m. bovenstaande)	Planning bespreking: ☐ Financiële Commissie d.d.: ☒ Dagelijks Bestuur d.d.: 03-06-2020 ☒ Algemeen Bestuur d.d.: 24-06-2020
Inleiding	In onze veiligheidsregio functioneren al ruim 15 jaar "First Respons Brandweer" (FRB)-teams. De inzet van de FRB teams wordt als waardevol beschouwd. In juni 2015 heeft het AB besloten om door middel van een pilot te onderzoeken of verdere uitbreiding van de FRB-taken zinvol is. Afgesproken is dat na de pilot de activiteiten en ervaringen geëvalueerd zouden worden. Op basis van deze afspraak is de evaluatie tot stand gekomen. Gedurende de pilot werden de servicediensten, vanuit het dienstverlenende karakter van de brandweer, richting de politie en de ambulancedienst als taak beschouwd en is hier de meerwaarde van onderzocht. Conclusie van de pilot is dat de FRB-taak zoals we die kennen behouden blijft en dat de onderzochte servicediensten, indien gevraagd, door alle posten aan de overige hulpdiensten geleverd worden. Besloten is dat de vacuüm matrassen behouden blijven en evenredig verspreid over de regio.
Besluit	Ter informatie
Proces/planning	
Bijlage(n)	Evaluatierapport FRB+

EVALUATIE PILOT FRB+

VASTGESTELD IN MT 21-1-2020

Inhoud

1. INLEIDING.....	3
1.2 VERLOOP PILOT	4
2. DE PILOT IN CIJFERS	5
2.1. SPREIDING VAN ALARMERINGEN GEDURENDE DE PILOT	5
2.2. AANTAL ALARMERINGEN PER PILOTPOST	6
2.3. AANTAL ALARMERINGEN PER PILOTACTIVITEIT.....	7
2.4 MEERWAARDE VACUÛMMATRASSEN	7
3. RESULTATEN VRAGENLIJST	8
3.1. VEILIGHEID EIGEN PERSONEEL.....	8
3.2 EMOTIONELE BELASTING	8
3.2. DUIDELIJKE EN TIJDIGE ALARMERING.....	8
3.3. SAMENWERKING MET ANDERE HULPDIENTEN	9
3.4. REACTIE VAN OMSTANDERS OP INZET	9
4. OPBRENGSTEN VAN DE PILOT.....	10
4.1. OPBRENGSTEN AMBULANCEDIENST	10
4.2. OPBRENGSTEN POLITIE.....	10
5. ADVIES VERVOLG.....	11

1. INLEIDING

In onze veiligheidsregio functioneren al ruim 15 jaar FRB-teams. Bovendien voert de brandweer, in de vorm van MOB-teams, ondersteunende taken uit voor de collega's van de ambulancedienst. De inzet van de FRB- en MOB-teams wordt als waardevol beschouwd. Mede om deze reden heeft het bestuur besloten om door middel van een pilot te onderzoeken of verdere uitbreiding van de FRB-taken zinvol is. De pilot is dan ook opgenomen in het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie (DRO). Hierbij heeft het bestuur de volgende vier uitgangspunten geformuleerd:

- 1.) Draagvlak van medewerkers en vrijwilligers;
- 2.) Vrijwillige inzet blijft gewaarborgd;
- 3.) Behoud huidige brandweerposten;
- 4.) Een goede prijs-kwaliteitsverhouding.

Het idee is dat in bepaalde gebieden binnen VGGM de brandweer na alarmering sneller ter plaatse kan zijn dan andere hulpdiensten. De pilot wordt uitgevoerd door de volgende 12 posten:

Bemmel	Otterlo
Bennekom	Nijkerk
Doesburg	Rheden
Doornenburg	Scherpenzeel
Garderen	Velp
Harskamp	Zetten

Afgesproken is dat na de pilot de activiteiten en ervaringen worden geëvalueerd. Op basis van deze afspraak is deze evaluatie tot stand gekomen.

In het vooronderzoek zijn meerdere pilotactiviteiten vastgesteld. Bij nader inzien zijn de pilotactiviteiten nagenoeg geen uitbreiding van de FRB-taken of taken die passen binnen de basisbrandweezorg. Ook bleek het regelen van het verkeer bij ongevallen als pilotactiviteit juridisch niet mogelijk.

Zodoende is voorafgaand aan de start van de pilot de doelstelling aangepast, waarbij het onderzoeken van de meerwaarde van uitbreiding van de FRB-taken niet meer centraal staat. Gedurende de pilot werden de servicediensten, vanuit het dienstverlenende karakter van de brandweer, richting de politie en de ambulancedienst als taak beschouwd en wordt hiervan de meerwaarde onderzocht. De pilot heeft inzicht geven in de haalbaarheid en de objectieve plus subjectieve (maatschappelijke meerwaarde) van de volgende activiteiten:

- 1.) Ondersteuning bij zoekacties van de politie (vermissing persoon);
- 2.) Gidsen van de politie of ambulance (bijv. in natuurgebied);
- 3.) Begeleiden/assisteren/evacuëren in moeilijk begaanbaar terrein;
- 4.) Levensreddend handelen;
- 5.) Slachtoffer afschermen van het zicht;
- 6.) Tilassistentie bij slachtoffertransport (mankracht);
- 7.) Specialistische tilassistentie bij slachtoffertransport (vacuüm matras).

1.2 VERLOOP PILOT

Op 1 november 2017 is de pilot FRB+ gestart. Voor de pilotactiviteit specialistische tilhulp kon, vanwege de levertijd van de vacuüm matrassen, sinds 20 februari 2018 worden gealarmeerd. De uiteindelijke looptijd van de pilot was van 1 november 2017 tot en met 31 januari 2019.

Er heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden waarbij de het voorstel om door te gaan met de pilot FRB+ conform gemaakte afspraken is gedaan. Tevens was het voorstel om de pilot tot 1 februari 2019 te laten lopen om daarna de eindevaluatie te doen.

2. DE PILOT IN CIJFERS

2.1. Spreiding van alarmeringen gedurende de pilot

In de startmaand van de pilot is een duidelijke piek terug te zien in het aantal alarmeringen voor FRB+. In deze maand is zes keer voor de pilot gealarmeerd. Onder dit aantal valt ook een alarmering voor de post Doorwerth. Deze post doet echter niet mee aan de pilot, waardoor de daadwerkelijke alarmeringen voor FRB+ uitkomt op vijf. In de periode van november 2017 tot en 1 februari 2019 zijn in GMS voor de pilot FRB+ 33 alarmeringen bekend. Concreet betekent dit dat de pilotposten 32 keer

Datum alarmering	Post
19-11-17	Doorwerth
22-11-17	Velp
25-11-17	Rheden
25-11-17	Doesburg
26-11-17	Nijkerk
26-11-17	Rheden
06-12-17	Rheden
14-12-17	Bemmel
18-02-18	Rheden
21-02-18	Rheden
08-03-18	Doesburg
13-03-18	Rheden
21-03-18	Nijkerk
06-04-18	Doesburg
06-04-18	Nijkerk
10-04-18	Harskamp
27-04-18	Garderen
29-05-18	Zetten
03-06-18	Zetten
06-06-18	Velp
06-06-18	Bemmel
10-07-18	Scherpenzeel
11-07-18	Rheden
28-08-18	Velp
31-08-18	Rheden
28-09-18	Doesburg
20-10-18	Zetten
26-12-18	Bemmel
05-01-19	Doesburg
07-01-19	Doesburg
09-01-19	Zetten
16-01-19	Scherpenzeel
19-01-19	Zetten

zijn gealarmeerd (Doorwerth telt niet mee). De onderverdeling ziet er als volgt uit:

Wat opvalt is dat in de eerste maanden van de pilot het vaakst is gealarmeerd. In de maand januari is niet gealarmeerd en in de maand februari was sprake van één alarmering. Post Rheden en Post Doesburg zijn veruit het vaakst gealarmeerd. Dit in tegenstelling tot de posten Bennekom, Doornenburg en Otterlo. Deze posten zijn in deze periode niet voor de pilot gealarmeerd. Dit betekent dat een derde van de pilotposten niet is gealarmeerd.

De meeste alarmeringen komen voort uit de vraag van de ambulancedienst om (reguliere) tilassistentie. Ook is een pilotpost gealarmeerd om een portemonnee uit een put te halen. Verder is de alarmering van post Rheden op 13 maart het apart benoemen waard. Post Rheden heeft namelijk geholpen bij de zoektocht naar een vermist persoon.

2.2. Aantal alarmeringen per pilotpost

Wanneer het aantal alarmeringen per pilotpost inzichtelijk wordt gemaakt ontstaat het volgende beeld:

Post	Aantal keer ingezet
Bemmel	3
Bennekom	0
Doesburg	6
Doornenburg	0
Garderen	1
Harskamp	1
Otterlo	0
Nijkerk	3
Rheden	8
Scherpenzeel	2
Velp	3
Zetten	5

Het valt op de Post Rheden ruimschoots het meest gealarmeerd is. Er is niet te achterhalen hoe dat komt. Dit geldt ook voor de posten die nooit zijn gealarmeerd. Het is onduidelijk waarom dit verschil relatief groot is.

2.3. Aantal alarmeringen per pilotactiviteit

Naast het totaal aantal alarmeringen is er een verdeling gemaakt om inzicht te geven in welke pilotactiviteiten uitgevoerd zijn.

Pilotactiviteit	Hoe vaak gealarmeerd
1.) Ondersteuning bij zoekacties van de politie (vermissing persoon)	1
2.) Gidsen van de politie of ambulance (bijv. in natuurgebied)	0
3.) Begeleiden/assisteren/evacuëren in moeilijk begaanbaar terrein	0
4.) Levensreddend handelen	0
5.) Slachtoffer afschermen van het zicht	0
6.) Tilassistentie bij slachtoffertransport (mankracht);	24
7.) Specialistische tilassistentie bij slachtoffertransport (vacuümtrass).	7

De pilotactiviteit waarvoor de brandweer het vaakst is gealarmeerd is (specialistische) tilassistentie. Daarentegen is de brandweer voor afscherming slachtoffer als pilotactiviteit nooit gealarmeerd. Een verklaring hiervoor is dat de noodzaak bij de andere partijen hiervoor niet aanwezig was.

2.4 Meerwaarde vacuümtrassen

In het kader van de relatief lange aanrijdtijden van de MOB-teams Arnhem/Ede en de voorbereiding op de pilot FRB+ zijn vier extra vacuümtrassen onder de pilotposten verspreid. Naar verwachting zouden de extra vacuümtrassen de volgende voordelen bieden:

- 1) Gezondheidswinst van de patiënt;
- 2) Snellere inzetbaarheid van het ambulancevoertuig;
- 3) Ontlasting van de MOB-teams.

Zoals in de bovenstaande tabel is weergegeven, is gedurende de pilot 7 keer gealarmeerd voor specialistische tilhulp. Dit is minder dan verwacht.

In het advies over de plaatsing van de vacuümtrassen is opgemerkt dat de aanrijdtijden in het zuidoostelijke deel van de regio nog relatief lang zijn. De reden hiervan is dat, afgezien van post Doornenburg, geen posten in de omgeving zich voor de pilot hebben opgegeven. De voorgestelde standplaatsen zijn namelijk gebaseerd op de aangemelde pilotposten. Vastgesteld is dat na afloop van de pilot de standplaatsen van de matrassen kunnen worden heroverwogen. Op basis van de opgedane ervaring kan worden geconcludeerd dat er geen reden is om heroverweging plaats te laten vinden. Daarnaast is niet gebleken het daadwerkelijk een snellere inzet van het ambulancevoertuig heeft opgeleverd. Er is ook overwogen om de vacuüm matrassen te plaatsen op de locaties waar een hoogwerker (HW) staat. Hier is niet voor gekozen omdat uit de praktijk blijkt dat het aantal inzetten met een HW bij een tilassistentie gering is. Er wordt daarom geadviseerd om de huidige posten de matrassen te laten behouden en dat deze bij vervanging komen te vervallen.

3. RESULTATEN VRAGENLIJST

Gedurende de pilot zijn door middel van een inzetformulier ook een aantal vragen gesteld ten aanzien van de beleving van FRB+. De vragen richtte zich onder andere op de veiligheid van het personeel, de emotionele belasting van een inzet en de reacties van omstanders. Hieruit ontstaat het volgende beeld. Het beeld is per onderwerp uitgesplitst.

3.1. Veiligheid eigen personeel

In de vragenlijst is gevraagd of tijdens een FRB+-inzet de veiligheid van het eigen personeel in het geding is geweest. Uit de inzetformulieren is gebleken dat er op geen enkele manier onveiligheid is ervaren onder het personeel.

3.2 Emotionele belasting

Op de vraag of de FRB+ inzet emotioneel belastend was wordt in (bijna) alle gevallen nee geantwoord. Uit de inzetformulieren blijkt jammer genoeg niet waarom en hoe de inzet als emotioneel belastend ervaren is. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het met de emotionele belasting mee valt.

3.2. Duidelijke en tijdige alarmering

In 4 van de 32 was de alarmering niet duidelijk. Het ging dan met name over welk voertuig men mee moest nemen. In sommige gevallen was dit de TS en in sommige gevallen de MIB. Over tijdig alarmeren kan feitelijk niks gesteld worden. Wel over de beleving van de posten over het alarmeren.

Er kwamen van de vertegenwoordigers van de pilotposten met enige regelmaat vragen binnen over incidenten (met name ongevallen) waarbij niet is gealarmeerd voor FRB+. Uit navraag blijkt dat in die gevallen geen sprake was van een levensbedreigende situatie. Op de meldkamer (RAV) wordt een inschatting gemaakt van de legitimiteit van de inzet van de brandweer.

Indien sprake is van een levensbedreigende situatie én de gebruiksinstructie faalt, is er sprake van een legitieme alarmering van de brandweer. In dit geval wordt de melding doorgezet naar de brandweertafel. Het is aan de brandweercentralist om hier dan voor de pilotpost een FRB+ inzet van te maken. Door de ketenpartners is al tijdens het vooronderzoek aangegeven dat de pilotactiviteiten niet tot een groot aantal extra inzetten zal leiden. Het beperkt aantal alarmeringen kan niet worden toegeschreven aan een gebrek aan commitment. Er was zowel commitment bij de pilotposten als bij de politie en ambulancedienst.

3.3. Samenwerking met andere hulpdiensten

Op de vraag hoe de samenwerking verliep tussen de verschillende hulpdiensten is veelal niet geantwoord of heeft men niet van toepassing geantwoord. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de samenwerking prima verliep. Of anders gezegd dat dit niet anders dan anders liep.

3.4. Reactie van omstanders op inzet

Uit de inzetformulieren blijkt dat omstanders of positief zijn over de inzet of zich daarover niet uitlaten. Er zijn geen ervaringen met negatieve reacties van omstanders. Enkele betrokken burgers hebben zich wel openlijk uitgelaten over de inzet en die waren allemaal dankbaar.

4. OPBRENGSTEN VAN DE PILOT

Aan de ambulancedienst en politie is gevraagd wat zij als opbrengst zien van de pilot en wat zij als aanbeveling doen. Dit is door middel van een korte vragenlijst opgehaald. Hieronder is dit kort weergegeven per kolom.

4.1. Opbrengsten ambulancedienst

Over het algemeen is de ambulancedienst goed op de hoogte waarvoor zij de brandweer kunnen inzetten. De Pilot FRB+ heeft voor deze kolom dus geen extra inzichten opgeleverd. Dit wordt verklaart door de al jarenlange samenwerking op het gebied van FRB. Echter geven ze wel aan erg blij te zijn met de samenwerking en vinden de FRB+ zeker van toegevoegde waarde. Zij zien de servicediensten van de brandweer als positief.

4.2. Opbrengsten politie

Voor de politie was er een grote onbekendheid als het gaat over ondersteuning van de brandweer bij de diverse activiteiten. De uitzondering hierop is natuurlijk het levensreddend handelen (FRB). Dit komen zij dagdagelijks tegen. Er wordt aangegeven dat zij zeker een meerwaarde zien in ondersteuning van de brandweer. Vooral de inzet bij een zoekactie wordt als zeer waardevol ervaren.

5. ADVIES VERVOLG

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat de Pilot FRB+ als positief ervaren c.q. geslaagd is. De meerwaarde van de servicediensten van de brandweer zijn duidelijk geworden bij de ketenpartners. Dit voor zover dit nog niet duidelijk was. Voor de FRB+ pilotposten is de pilot wellicht iets minder succesvol. Dit ligt voornamelijk in de verwachtingen ten aanzien van het aantal alarmeringen. Ondanks dat er voorafgaand aan de pilot al duidelijk gecommuniceerd is dat de pilotactiviteiten niet tot een groot aantal inzetten zou leiden.

5.1 Voorstel

Uit de evaluatie komen de volgende voorstellen naar voren:

- 1.) De FRB taak zoals we die nu kennen blijven we behouden. (Hiermee vervalt ook de term FRB+);
- 2.) De onderzochte servicediensten blijven we, indien gevraagd, leveren aan overige hulpdiensten. Deze taken kunnen worden uitgevoerd door al onze 41 posten;
- 3.) De vacuümmatrassen worden behouden tot het moment van vervanging (afschrijving = 5 jaar);
- 4.) De huidige standplaatsen van de vacuümmatrassen worden behouden;
- 5.) Er zal een A5 flyer ontworpen worden met daarop de servicediensten die wij als brandweer kunnen leveren. Dit om onze servicediensten nogmaals onder de aandacht te brengen. (Deze wens kwam vooral bij de politie vandaan).

Postbus 5364
6802 EJ Arnhem
Telefoon 0800 8446 000
www.brandweer.nl/gelderland-midden

Memo

Voor: Districtelijk Veiligheidsoverleg Gelderland-Midden
Van: Linda Koomen, regionaal adviseur ondermijning Gelderland-Midden (in samenwerking met Roel Daams, accountmanager RIEC-ON)
Betreft: Knelpunten aanpak zorgfraude Samen Weerbaar
Datum: 17 juni 2020

Inleiding

Jaarlijks gaat er veel geld om in de zorgsector. Het is onacceptabel dat mensen misbruik maken van maatschappelijke voorzieningen om er zelf (financieel) beter van te worden. Fraude tast niet alleen de betaalbaarheid van de zorg aan, maar ondermijnt ook het vertrouwen in de integriteit van zorgaanbieders en gaat ten koste van de bereidheid van mensen om bij te dragen aan de kosten van de gezondheidszorg.

Het voorkomen en aanpakken van opzettelijk misleidend handelen binnen het zorgdomein staat niet alleen landelijk hoog op de politieke agenda, maar is ook binnen het district Gelderland-Midden één van de speerpunten van de programmatische aanpak van ondermijning voor dit jaar.¹ In het nu voorliggende memo worden de knelpunten geschetst die momenteel in de praktijk worden ervaren bij de ontwikkeling van een aanpak zorgfraude voor het district en die de voortgang belemmeren dan wel vertragen.

Knelpunten mbt een effectieve (bestuurlijke) aanpak van zorgfraude

De aanpak van fraude vergt een ketenbrede inspanning, die strekt van wet- en regelgeving, preventie, toezicht en bestuurs-/civielrechtelijke sancties tot aan strafrechtelijke opsporing en vervolging. Een effectieve aanpak van fraude in de zorg is alleen mogelijk vanuit een gecoördineerde samenwerking. Dit brengt de noodzaak met zich van een stevige interne samenhang, over afdelingen en ambtelijke structuren heen. Hierbij is het nodig om prioriteiten te stellen, het is immers niet mogelijk om alles tegelijk aan te pakken of op te lossen. Gelet op de verschillende interne belangen is bestuurlijk commitment hiervoor essentieel; zowel van de portefeuillehouders in het sociaal domein als van burgemeesters.

In de praktijk blijkt dat de samenwerking tussen het sociaal domein, daar waar fraude met zorggelden plaatsvindt, en het veiligheidsdomein, daar waar gezamenlijk opgetreden wordt tegen ondermijnende criminaliteit, niet vanzelfsprekend is. De oorzaak hiervoor kan gezocht worden in cultuurverschillen tussen beide domeinen en het feit dat verschillende bestuurders verantwoordelijk zijn. Met burgemeester Renkema (gemeente Nijkerk) en wethouder Slob (gemeente Lingewaard) als bestuurlijk trekkers wordt getracht een brug te slaan tussen beide domeinen in de aanpak van zorgfraude.

Verhouding Samen Weerbaar – Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG) is een samenwerkingsverband van 11 gemeenten binnen het sociaal domein.² De MGR bestaat uit vier modules -waaronder Inkoop sociaal domein- die inhoudelijk worden aangestuurd door bestuurscommissies, bestaande uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten.

¹ De ambities voor het huidige en het komende jaar zijn vastgelegd in het document 'Hoofdlijnen programma Samen Weerbaar 2019-2020'. In dit document is het ontwikkelen en uitvoeren van een gecoördineerde aanpak van zorgfraude opgenomen, met als doel het beschermen van de zwakkeren in onze samenleving tegen ondermijnende praktijken. Op 17 april 2020 heeft u ingestemd met het geven van een hoge prioriteit aan de ontwikkeling van een aanpak zorgfraude voor het district Gelderland-Midden.

² Te weten: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

De bestuurscommissies geven advies en leggen verantwoording af aan het Dagelijks Bestuur dat op zijn beurt weer verantwoording aflegt aan het Algemeen Bestuur van de MGR SDCG.

In 2018 hebben de 11 gemeenten afgesproken om gezamenlijk een integrale aanpak te ontwikkelen voor kwaliteit, toezicht en handhaving gericht op de Jeugdwet en Wmo 2015. Om te kunnen komen tot deze integrale aanpak, hebben zowel gemeenten als zorgaanbieders geparticipeerd in het project 'Kwaliteit: het ontwikkelen van een integrale aanpak voor kwaliteit, toezicht en handhaving gericht op de Jeugdwet en Wmo 2015'. Voor wat betreft het onderdeel kwaliteit is dit project afgerond, aan het onderdeel rechtmatigheid moet nog invulling worden gegeven. Hiervoor ligt een formele opdracht vanuit de bestuurscommissie Inkoop en is reeds een werkgroep gevormd.

Preventie versus repressie

In het 'Hoofdlijnen programma Samen Weerbaar 2019-2020' is opgenomen dat de aanpak zorgfraude met name preventief van aard zal zijn. Voorkomen is immers beter dan genezen. Voor de 11 gemeenten die aangesloten zijn bij de MGR organiseert de module Inkoop sociaal domein de regionale inkoop, het contract- en relatiebeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg in het kader van de Jeugdwet en Wmo. In overleg met de samenwerkende gemeenten is besloten om vanaf 1 juli 2020 nieuwe contracten met zorgaanbieders af te sluiten (met een duur van vier jaar). In dat kader vinden momenteel de verificatiegesprekken plaats. Op het moment dat de nieuwe contracten ingaan, kan er bij fraudesignalen uitsluitend nog repressief worden opgetreden. Dit ligt mogelijk anders voor de vier gemeenten die niet aangesloten zijn bij de MGR (Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Ede). Hiervoor dient nog onderzocht te worden in hoeverre er ruimte is om barrières aan de voorkant op te werpen.

Uit ervaringen en onderzoek blijkt dat er bij de Jeugdwet en de Wmo 2015 meer onrechtmatigheden voorkomen met pgb's dan bij de gecontracteerde zorg. Het toekennen van een pgb moet worden geregeld in de verordeningen en beleidsregels van de gemeenten zelf. In deze lokale regels kunnen voorwaarden worden opgenomen om het risico op fraude te verkleinen. Dit is echter wel iets wat iedere gemeente afzonderlijk (beleidsmatig) keuzes in kan en zal moeten maken.

Organisatorische randvoorwaarden

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige uitvoering van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Daar hoort ook het onderzoeken van signalen van onrechtmatigheid bij. Voor de afhandeling van signalen geldt een aantal organisatorische randvoorwaarden. Als deze randvoorwaarden niet zijn ingevuld is bestuurlijk optreden tegen zorgfraude nagenoeg onmogelijk. Het betreft de onderstaande voorwaarden:

- gemeenten hebben een beleidsplan opgesteld en de regels voor het voorkomen van fouten en fraude liggen vast in een verordening;
- gemeenten hebben voor de Wmo 2015 een toezichthouder voor rechtmatigheid aangewezen (in de Jeugdwet niet verplicht, wel wenselijk);
- rechten en plichten van betrokken cliënten worden duidelijk en concreet geformuleerd in een beschikking. Afspraken met zorgaanbieders worden vastgelegd in een contract;
- er is een meldpunt voor (fraude)signalen ingericht; en
- gemeenten zijn aangesloten bij het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ).

Met name op het gebied van de inrichting van het Wmo-rechtmatigheidstoezicht ligt een uitdaging. De grondslag voor de toezichthoudende taak van de gemeente op de Wmo is neergelegd in de wet zelf. Hoe de gemeente dit toezicht inricht laat de wetgever vrij. Op dit moment beschikken de volgende gemeenten in Gelderland-Midden over een toezichthouder rechtmatigheid (of sociaal rechercheur): Arnhem, Lingewaard, Renkum, Wageningen en Ede. De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar zijn momenteel in gesprek met RSD De Liemers

over een pilot voor het inkopen van rechtmatigheidstoezicht. Meer dan de helft van de gemeenten is niet aangesloten bij het IKZ.

Voorstel

Gelet op het voorgaande worden ten aanzien van de te ontwikkelen aanpak zorgfraude in Gelderland-Midden de volgende voorstellen gedaan. Hierover gaan de heer Renkema en ikzelf tijdens het DVO graag met u in gesprek.

1. Vorm een projectgroep die bestaat uit medewerkers van de gemeenten Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Ede om de mogelijkheden te onderzoeken van het opwerpen van (al dan niet gezamenlijke) barrières en het stellen van (strengere) kwaliteitseisen aan aanbieders van zorg in natura (naar voorbeeld van het Twentse barrièremodel).
2. Het aanbieden van een handreiking aan de 15 gemeenten met voorwaarden die in lokale verordeningen kunnen worden opgenomen om fraude met pgb gelden te minimaliseren. Indien gemeenten de voorwaarden willen overnemen, dan zullen deze verwerkt moeten worden in de eigen Wmo en/of Jeugdverordening. Gemeenten kunnen die voorwaarden opnemen die passend zijn en recht doen aan de lokale structuren.
3. Voor wat betreft de verrijking van fraude signalen vervult het RIEC-ON een faciliterende rol. Om het proces van signaal naar interventie effectief in te kunnen richten dienen gemeenten aan de hiervoor geschetste organisatorische randvoorwaarden te voldoen, waarbij de aansluiting bij het IKZ en het aanwijzen van een toezichthouder rechtmatigheid prioriteit dienen te krijgen.